

Bruksela, dnia 16.7.2025 r.
COM(2025) 565 final

2025/0240 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**ustanawiające Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej,
Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu
i Bezpieczeństwa na lata 2028–2034 oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2023/955
i rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509**

{SWD(2025) 565 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

W ostatnich latach fundusze UE opierające się na zasadzie wstępnego przydziału środków na poziomie krajowym przyczyniały się w sposób fundamentalny do realizacji kluczowych celów UE i wspólnej polityki UE – od spójności gospodarczej, terytorialnej i społecznej po zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, dostęp do przystępnej cenowo żywności, wsparcie wspólnej polityki rybołówstwa czy budowanie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Obecnie istnieje szereg funduszy, w ramach których przeważającą część środków wstępnie przydziela się państwom członkowskim. Jednak poważne wyzwania, przed którymi stoi nasza Unia, wymagają refleksji nad tym, jak poprawić strukturę tych funduszy, aby jak najlepiej zrealizować nasze wspólne priorytety.

Chociaż znacznie zmniejszono dysproporcje regionalne i terytorialne, m.in. dzięki polityce spójności UE, 29 % obywateli Unii nadal żyje w regionach, w których PKB na mieszkańca wynosi poniżej 75 % średniej UE, a około 135 mln osób mieszka w miejscach, które w ciągu ostatnich dwóch dekad powoli zaczęły pozostawać w tyle. Aktualne rozbieżne trajektorie wzrostu mogą pogłębić różnice społeczno-gospodarcze między państwami członkowskimi, a także wewnątrz poszczególnych państw, zwłaszcza między obszarami wiejskimi i miejskimi.

Jednocześnie bezpieczeństwo żywnościowe i ochrona przyrody pozwalają utrzymać jakość życia w Europie dzięki wspólnej polityce rolnej (WPR), która jest w stanie zagwarantować 450 mln Europejczykom dostęp do bezpiecznych, i zróżnicowanych produktów spożywczych wysokiej jakości po przystępnych cenach, przyczyniając się jednocześnie do ochrony dynamicznych obszarów wiejskich oraz do poczynienia znacznych postępów w zakresie zrównoważonego rozwoju. Długoterminowe zagrożenia dla bezpieczeństwa żywnościowego oraz skutki zmiany klimatu i degradacji środowiska wywierają jednak coraz większą presję na sektor rolny. Ponadto nieuczciwa konkurencja międzynarodowa, wyższe ceny energii, brak młodych rolników i rybaków oraz trudności w dostępie do kapitału to coraz częstsze problemy dotyczące rolników, rybaków i obszary przybrzeżne. Na przykład pomimo znacznego wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej dochód z działalności rolniczej na pracownika pozostaje niestabilny i znacznie niższy od średniego wynagrodzenia w gospodarce UE (60 % w 2023 r.).

Wojna, brak bezpieczeństwa, ubóstwo i brak możliwości zwiększyły przepływy migracyjne, a wykorzystywanie migracji jako broni na granicach UE unaocznilo nowe formy zagrożeń. Jednocześnie globalny krajobraz polityczny i gospodarczy stwarza wyzwania o bezprecedensowej skali, a zarówno na kontynencie europejskim, jak i w jego sąsiedztwie, wciąż toczą się wojny.

Chociaż jest to zaledwie kilka z wielu wyzwań stojących przed Unią, wskazują one na potrzebę poprawy struktury wsparcia UE, aby jak najlepiej realizować nasze wspólne priorytety i wspólną politykę oraz zapewnić, aby budżet UE nadal odgrywał kluczową rolę we wspieraniu sprawiedliwego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego, trwałej konwergencji gospodarczej, sprawiedliwości międzypokoleniowej i bezpieczeństwa. W związku z tym w wytycznych politycznych Komisji na lata 2024–2029 wzywa się do wzmocnienia oraz unowocześnienia polityki spójności i wzrostu gospodarczego celem zmniejszenia dysproporcji gospodarczych, społecznych i terytorialnych, wspieranie zatrudnienia i wzmacnianie konkurencyjności Unii. W przeglądzie śródkresowym polityki

spójności przyjęto już elastyczne rozwiązania oraz zaoferowano zachęty do kierowania inwestycji na pojawiające się wyzwania, przy jednoczesnym utrzymaniu głównego nacisku na zmniejszanie dysproporcji regionalnych. Wezwano również do zapewnienia, by sektor gospodarki rybnej pozostał zrównoważony, konkurencyjny i odporny, a także do utrzymania równych warunków działania dla europejskiego łańcucha rybołówstwa. Zobowiązano się do tego, by Europejski pakt na rzecz wszechoceanu skupiał się na pobudzeniu niebieskiej gospodarki oraz zapewnieniu dobrego zarządzania naszymi oceanami i ich zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach. Zaapelowano również o bardziej ukierunkowaną wspólną politykę rolną, która osiąga odpowiednią równowagę między zachętami, inwestycjami i regulacjami oraz zapewnia rolnikom sprawiedliwe i wystarczające dochody. W szerszym ujęciu zobowiązano się również do wspierania środków mających na celu wzmocnienie obrony i bezpieczeństwa Europy oraz poradzenie sobie z migracją, w tym skuteczną ochronę granic zewnętrznych UE, a także zwiększenie gotowości na skutki zmiany klimatu lub przeciwdziałanie im. Przy różnych okazjach szefowie państw UE wzywali do zwiększenia odporności rolnictwa UE w celu utrzymania bezpieczeństwa żywnościowego w perspektywie długoterminowej, wartości dynamicznych społeczności wiejskich oraz zasadniczej roli WPR w tym zakresie. Ponadto zaapelowali o zapewnienie stabilnych i przewidywalnych ram polityki, w tym o wsparcie rolników w stawianiu czoła wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym.

W komunikacie Komisji z dnia 19 lutego 2025 r. zatytułowanym „Wizja dla rolnictwa i żywności”⁶ określono ogólne zasady WPR po 2027 r. Zasady te obejmują WPR bazującą na celach i ukierunkowanych wymogach, większą odpowiedzialność państw członkowskich za realizację celów polityki WPR i ich rozliczalność w tym zakresie, zasadniczą rolę WPR we wspieraniu i stabilizowaniu dochodów rolników oraz w budowaniu przyszłego pokolenia rolników, prostszą i bardziej ukierunkowaną politykę z wyraźniejszą równowagą między zachętami a obowiązkowymi wymogami, większą elastyczność dla rolników oraz przejście od warunków do zachęt.

W szerszym ujęciu wieloletnie ramy finansowe na lata 2028–2034 stanowią okazję do opracowania budżetu bardziej ukierunkowanego na politykę, prostszego, skuteczniejszego i lepiej dostosowanego do potrzeb, który pomoże państwom członkowskim i ich regionom w realizacji priorytetów i wyzwań w najbardziej efektywny, sprzyjający włączeniu społecznemu i wydajny sposób, z wykorzystaniem wszystkich doświadczeń zdobytych podczas realizacji obecnych programów. W komunikacie Komisji pt. „Droga ku następnym wieloletnim ramom finansowym” opublikowanym 11 lutego 2025 r. podkreślono w związku z tym potrzebę zaradzenia „dotychczasowej złożoności, słabości i sztywności oraz zmaksymalizowania wpływu każdego wydawanego euro”, przy jednoczesnym zagwarantowaniu zdolności budżetu do reagowania na zmieniającą się rzeczywistość.

Niniejszy wniosek dotyczący rozporządzenia ma stanowić odpowiedź na te rozmaite wyzwania poprzez:

- **zapewnienie większej spójności** między priorytetami UE a działaniami krajowymi i regionalnymi;
- **uproszczenie i lepsze wykorzystanie środków** dzięki stworzeniu prostszego i wydajniejszego systemu realizacji;
- **uwzględnienie pojawiających się priorytetów polityki** w drodze ułatwiania ponownego przydziału zasobów w celu reagowania na nowe potrzeby i nieprzewidziane kryzysy, **bez narażania na szwank realizacji celów długoterminowych.**

Aby osiągnąć te cele, w ramach niniejszej inicjatywy przewiduje się grupowanie w ramach funduszu puli środków wstępnie przydzielanych na poziomie krajowym w celu:

- **uproszczenia obecnych ram** – przejście z blisko 540 programów do 27 planów partnerstwa krajowego i regionalnego oraz jednego Planu Interreg, o szerokim zakresie kwalifikowalności i jednolitym zbiorze przepisów, zmniejszy koszty administracyjne na wszystkich szczeblach, a jednocześnie ułatwi dostęp do finansowania przedsiębiorstwom UE, w tym MŚP, władzom lokalnym i promotorom projektów, oraz skupi się na zmniejszaniu dysproporcji regionalnych. Dla sektora rolnictwa oznacza to ewolucję opartą na najnowszej reformie, która już – a zarazem po raz pierwszy – opiera się na strategicznych planach krajowych i wynikach. Nowe ramy gwarantują również spójność, scalając interwencje w ramach WPR z dotychczasowej struktury dwóch funduszy w ramach jednego instrumentu. Takie dostosowanie prowadzi do większej elastyczności i uproszczenia;
- **zapewnienia bardziej zintegrowanego procesu programowania** umożliwiającego bardziej zróżnicowane, jakościowe podejście do realizacji priorytetów UE, dostosowane do krajowych i regionalnych wyzwań poszczególnych państw członkowskich, odchodząc od podejścia uniwersalnego. Zintegrowane programowanie umożliwi również zwiększenie synergii między obszarami polityki, na przykład w celu umożliwienia państwom członkowskim sprostania wyzwaniom stojącym przed obszarami wiejskimi i przybrzeżnymi w bardziej kompleksowy sposób, a także z innymi programami wydatków UE (np. Europejskim Funduszem Konkurencyjności lub instrumentem „Łącząc Europę”). W ten sposób Fundusz zapewni również stałe wsparcie tym, którzy go najbardziej potrzebują, w tym najsłabiej rozwiniętym regionom i najbardziej potrzebującym rolnikom, ze szczególnym naciskiem na wymianę pokoleń;
- **zapewnienia, aby budżet UE przyczyniał się do osiągnięcia sukcesu**, poprzez wyznaczenie państwom członkowskim i regionom niezbędnych celów umożliwiających realizację ambitnego programu reform, który przyniesie korzyści całej UE, oraz poprzez ukierunkowanie wydatków tam, gdzie są ważne i mogą przynieść najwyższą unijną wartość dodaną, a w szczególności poprzez zachęcanie państw członkowskich i regionów do wyboru większej liczby projektów o wysokiej unijnej wartości dodanej niż obecnie, w tym projektów transgranicznych i wielokrajowych (w szczególności projektów IPCEI). Spójność zostanie zapewniona we wszystkich obszarach dzięki lepszemu planowaniu polityki na wszystkich szczeblach i bardziej efektywnemu przydzielaniu funduszy UE tam, gdzie mogą one przynieść najlepsze rezultaty, a także dzięki wspieraniu silniejszej synergii między politykami;
- **wspierania odpowiedzialności na wszystkich szczeblach**, poprzez wielopoziomowe zarządzanie i silny wymiar regionalny, w oparciu o zarządzanie dzielone i zasadę partnerstwa, zapewniając, by wsparcie było skoncentrowane na potrzebach każdego państwa członkowskiego oraz jego regionów i sektorów, a także ciągłość i przewidywalność dla instytucji zarządzających i beneficjentów;
- **umożliwienia szybszego i lepszego wykorzystania środków finansowych** poprzez powiązanie przekazywania środków państwom członkowskim z postępami osiągniętymi we wdrażaniu środków, nie zaś ze zwrotem kosztów kwalifikowalnych;
- **ustanowienia silnych zabezpieczeń w celu zapewnienia poszanowania państwa prawnego** i skutecznego stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przez cały okres jej wdrażania;

- **zachęcania do większej elastyczności i przystosowalności** poprzez stopniowe przydzielanie środków przez cały okres programowania, łatwiejszą rewizję planów oraz utworzenie rezerwy na szczeblu UE (Instrument UE) zapewniającej dodatkowe możliwości dostosowania się do nowych priorytetów i kryzysów.

Instrument UE uzupełni wdrażanie na szczeblu krajowym i regionalnym. Instrument UE będzie wspierał transgraniczne i innowacyjne projekty o wysokiej unijnej wartości dodanej, które wymagają dodatkowych wysiłków koordynacyjnych na szczeblu UE. Zapewni również państwom członkowskim wsparcie techniczne w celu skutecznej realizacji ich planów partnerstwa krajowego i regionalnego. Ponadto instrument pomoże państwom członkowskim w szybkim zaspokojeniu pilnych oraz szczególnych potrzeb w odpowiedzi na takie sytuacje kryzysowe, jak poważna klęska żywiołowa o wymiarze krajowym lub regionalnym, oraz będzie wspierać naprawę i odbudowę z myślą o zwiększeniu odporności po kryzysie. Rozwiąże on również problem niepewności, zapewniając Unii dodatkową swobodę w celu dostosowania się do pojawiających się priorytetów na poziomie Unii, które wymagają skoordynowanej reakcji.

Niniejszemu wnioskowi towarzyszą wnioski dotyczące rozporządzeń sektorowych, w których określono szczegółowe warunki udzielania unijnego wsparcia w obszarach polityki objętych planami. Wsparcie unijne będzie udzielane w ramach Funduszu zgodnie z przepisami regulującymi ten fundusz zaproponowanymi w niniejszym rozporządzeniu.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Fundusz pomoże lepiej wykorzystać synergie między politykami objętymi zakresem niniejszej inicjatywy, a tym samym będzie wspierać ich realizację. Na przykład dzięki włączeniu polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa do podejścia opartego na jednolitym programowaniu państwa członkowskie będą dysponowały szerszym zestawem narzędzi, dzięki któremu będą mogły sprostać wyzwaniom stojącym przed rolnikami i społecznościami na obszarach wiejskich i przybrzeżnych (np. rozwój infrastruktury; kwestie związane z usługami, cyfryzacja, dostęp do wody i infrastruktura energetyczna; rozwój umiejętności, wymiana pokoleń). Podobnie dzięki temu, że migracja zapewnia spójność w ramach tego samego podejścia programowego, państwa członkowskie i regiony będą lepiej przygotowane do integracji migrantów na rynku pracy przy jednoczesnej ochronie swoich granic.

Uproszczone ramy wstępnego przydziału środków na poziomie krajowym ułatwią wykorzystanie synergii z innymi programami budżetowymi UE, przy czym mechanizm sterujący zagwarantuje spójne programowanie bez powielania działań. Szczególnie istotna będzie synergia z Europejskim Funduszem Konkurencyjności InvestEU, instrumentem „Łącząc Europę”, programem Erasmus+, programem na rzecz jednolitego rynku, ceł i współpracy między organami krajowymi oraz Funduszem „Globalny wymiar Europy”.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Fundusz będzie wspierał, a tym samym zapewniał większą spójność z innymi politykami Unii, takimi jak:

- komunikat Komisji pt. „Prostsza i szybsza Europa: komunikat dotyczący wdrażania i upraszczania”¹, w którym inicjuje się nowe działania na rzecz przyspieszenia, uproszczenia i udoskonalenia polityki i przepisów UE oraz uczynienia przepisów jaśniejszymi, zrozumiałymi i szybszymi do wdrożenia;

---

¹ COM(2025) 47 final.

- Kompas konkurencyjności UE², w którym wzywa się do wprowadzenia horyzontalnych czynników sprzyjających, takich jak usuwanie barier na jednolitym rynku, pogłębianie rynków kapitałowych poprzez realizowanie reform leżących u podstaw Unii oszczędności i inwestycji, a także uproszczenie otoczenia regulacyjnego poprzez zmianę ukierunkowania budżetu UE. Uproszczone ramy wstępnego przydziału środków na poziomie krajowym umożliwią w tym względzie lepsze wykorzystanie synergii z innymi instrumentami budżetu UE, w tym z Europejskim Funduszem Konkurencyjności i programem „Horyzont Europa”;
- Pakt dla czystego przemysłu³, w którym określono wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji oraz określono WRF na okres po 2027 r. jako kluczowy czynnik umożliwiający czystą transformację. W ramach Paktu dla czystego przemysłu Komisja przyjęła plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii⁴, którego celem jest obniżenie kosztów energii dla wszystkich, przyspieszenie wdrażania energii ze źródeł odnawialnych, zwiększenie efektywności energetycznej lub gotowość na wypadek kryzysu energetycznego;
- komunikat Komisji z dnia 5 marca 2025 r. pt. „Unia umiejętności”⁵, w którym określono niezbędne działania mające na celu wyposażenie ludzi w odpowiednie umiejętności i osiągnięcie bardziej konkurencyjnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu Europy;
- komunikat pt. „Wizja dla rolnictwa i żywności”⁶ z 19 lutego 2025 r., w którym przedstawiono środki mające na celu zapewnienie długoterminowej konkurencyjności, zrównoważoności i odporności unijnego sektora rolnego i spożywczego;
- polityka w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach paktu na rzecz wszechoceanu; oraz strategia na rzecz badań naukowych i innowacji w zakresie odporności gospodarki wodnej w sposób synergiczny;
- biała księga w sprawie obronności europejskiej – Gotowość 2030, z dnia 19 marca 2025 r., w której przewidziano nowe podejście do obronności i określono potrzeby inwestycyjne. Nakreślono w niej kluczowe kierunki działań służących ochronie bezpieczeństwa Europy, m.in. poprzez potężne inwestycje w obronność i budowanie gotowości europejskiego przemysłu obronnego;
- komunikat Komisji z dnia 5 marca 2025 r. w sprawie planu działania przemysłowego dla europejskiego sektora motoryzacyjnego, w którym określono wymagane kroki w związku z przejściem na bezemisyjne, podłączone do internetu i coraz bardziej zautomatyzowane pojazdy;
- w komunikacie Komisji z dnia 9 grudnia 2020 r. pt. „Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości” określono konieczne kroki na drodze europejskiego systemu transportu do osiągnięcia zrównoważonej, inteligentnej i odpornej mobilności;

---

² COM(2025) 30 final.

³ COM(2025) 85 final.

⁴ COM(2025) 79 final.

⁵ COM(2025) 90 final.

⁶ COM(2025) 75 final.

- unia równości i związane z nią strategie⁷ mające na celu zwalczanie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Europejski pakt na rzecz wszechoceanu z dnia 5 czerwca 2025 r., w którym określono kompleksową strategię na rzecz lepszej ochrony oceanów, promowania dobrze prosperującej niebieskiej gospodarki i wspierania dobrostanu osób mieszkających na obszarach przybrzeżnych;
- komunikat w sprawie strategii na rzecz unii gotowości – zapobieganie nowym zagrożeniom i kryzysom oraz reagowanie na nie;
- pakiety zbiorcze przyjęte w 2025 r.,⁷ mające na celu m.in. uproszczenie, spójność z innymi aktami prawnymi oraz zmniejszenie liczby punktów danych. Akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie i akt w sprawie surowców krytycznych, również z perspektywy krótkich terminów wydawania pozwoleń;
- komunikat Komisji z dnia 5 czerwca 2025 r. w sprawie europejskiej strategii odporności gospodarki wodnej;
- program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., ustanowiony decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481, w którym określono cele Unii i wartości docelowe w zakresie transformacji cyfrowej na 2030 r. i przewidziano mechanizm monitorowania i współpracy oparty na krajowych strategicznych planach działania dotyczących cyfrowej dekady; coroczne komunikaty na temat stanu cyfrowej dekady, zawierające ocenę postępów Unii w realizacji celów cyfrowych na 2030 r. oraz praktyczne zalecenia dla każdego państwa członkowskiego;
- komunikat Komisji w sprawie Planu działania na rzecz kontynentu sztucznej inteligencji;
- komunikat Komisji z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie unii oszczędności i inwestycji⁸, w którym przedstawiono środki mające na celu stworzenie lepszych możliwości inwestycyjnych dla obywateli UE i możliwości finansowania dla unijnych przedsiębiorstw, dzięki czemu rynki finansowe staną się horyzontalnym czynnikiem umożliwiającym osiągnięcie celów strategicznych UE.

Inicjatywa ta zapewni również spójność z Europejskim prawem o klimacie zgodnie z wymogami art. 6 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2021/1119.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Działanie UE znajduje wiele podstaw prawnych odzwierciedlających rozmaite polityki wspierane przez Fundusz:

- Art. 174 TFUE zobowiązuje UE do wspierania spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.
- W art. 176, 177 i 162 TFUE ustanowiono odpowiednio Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Społeczny oraz określono ich odpowiednie cele.

⁷ Pakiety zbiorcze 1 i 2 z dnia 26 lutego 2025 r.

⁸ COM(2025) 124 final.

- W art. 38 i art. 42 ust. 3 TFUE upoważniono Unię do określania i wdrażania wspólnej polityki rolnej (WPRyb) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb). W art. 39 TFUE określono cele WPR, które obejmują zwiększenie wydajności rolnictwa, zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, stabilizację rynków, zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw oraz zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów. W art. 42 TFUE umożliwiono Unii określenie zakresu, w jakim unijne reguły konkurencji i pomocy państwa mają zastosowanie do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi wymienionymi w załączniku I do TFUE.
- W art. 175 TFUE wymieniono fundusze strukturalne, które wspierają osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej – Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej, Sekcja Orientacji; Europejski Fundusz Społeczny; Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Art. 177 TFUE stanowi, że „Parlament Europejski i Rada [...] określają zadania, cele priorytetowe oraz organizację funduszy strukturalnych, co może obejmować grupowanie funduszy”.
- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Państwa członkowskie nie mogą osiągnąć celów niniejszego wniosku, działając samodzielnie, gdyż przedmiotowe wyzwania mają charakter transgraniczny i nie ograniczają się do pojedynczych państw członkowskich ani do podgrupy państw członkowskich.

Wstępny przydział środków na poziomie krajowym odgrywa kluczową rolę w realizacji priorytetów UE we wszystkich państwach członkowskich i regionach. Na przykład polityka spójności promuje integrację i współpracę między państwami członkowskimi, przyczyniając się do zmniejszenia dysproporcji regionalnych w państwach członkowskich i między nimi. Wspólna polityka rolna zapewnia równe warunki działania dla państw członkowskich i rolników na jednolitym rynku, gwarantując bezpieczeństwo żywnościowe w całej Unii, zwiększając atrakcyjność sektora również dla młodych rolników i nowych podmiotów oraz podejmując wyzwania o charakterze transgranicznym i globalnym. Z ochroną zasobów morskich, będącą wyłączną kompetencją UE, wiąże się nałożenie na Unię odpowiedzialności w zakresie kształtowania i finansowania polityki. W dziedzinie spraw wewnętrznych finansowanie unijne jest niezbędne do zapewnienia wspólnego podejścia i wspierania współpracy w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Finansowanie na poziomie Unii jest również niezbędne do wspierania dóbr publicznych UE, którym państwa członkowskie przyznają niedostateczny priorytet, na przykład ze względu na niedoskonałości rynku, ale które przynoszą znaczne korzyści w całej UE, takie jak projekty transgraniczne lub ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

Podjęcie tych wyzwań za pośrednictwem wstępnego przydziału środków na poziomie krajowym zapewniłoby wartość dodaną, tworząc poczucie odpowiedzialności i gwarantując uwzględnienie w ramach tego wsparcia szczególnych potrzeb każdego państwa członkowskiego i jego regionów. Pomogłoby to również UE w skuteczniejszym osiągnięciu jej celów politycznych poprzez powiązanie finansowania unijnego z reformami, zwiększając tym samym wpływ UE w celu zachęcania państw członkowskich do pokonywania przeszkód instytucjonalnych i regulacyjnych utrudniających realizację priorytetów polityki UE oraz udzielania im pomocy w tym zakresie. Reformy mogą również przyczynić się do pogłębienia pozytywnego wpływu inwestycji, mnożąc tym samym wartość każdego wydanego euro.

- **Proporcjonalność**

Zgodnie z zasadą proporcjonalności proponowane rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia jego celów wymienionych w sekcji 1. Wniosek ma w szczególności na celu wspieranie wcześniejszych wysiłków na rzecz uproszczenia poprzez dalsze ujednoczenie i konsolidację przepisów oraz zapewnienie większego nacisku na wyniki i elastyczność, aby zmaksymalizować skuteczność wydatków UE i zdolności reagowania za ich pomocą.

- **Wybór instrumentu**

Najwłaściwszym sposobem wdrożenia proponowanych ram jest rozporządzenie ustanawiające fundusz o szerokim zakresie kwalifikowalności i określające jednolity zbiór przepisów regulujących plany partnerstwa krajowego i regionalnego, które mają zostać przygotowane przez każde państwo członkowskie na okres po 2027 r.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Komisja aktywnie współpracowała z zainteresowanymi stronami przy inicjatywie, w szczególności poprzez:

- *specjalne wydarzenia*, takie jak panel obywatelski na temat nowego budżetu europejskiego, doroczna konferencja budżetowa, Tour d'Europe (runda konsultacji przeprowadzona przez komisarza ds. budżetu, zwalczania nadużyć finansowych i administracji publicznej we wszystkich państwach członkowskich i regionach) oraz
- *specjalne otwarte konsultacje publiczne* (trwające od 12 lutego do 7 maja 2025 r.).

Konsultacje z zainteresowanymi stronami przyniosły podobne wnioski jak ocena skutków, wskazując jako kluczowe cechy przyszłych ram finansowania potrzebę uproszczenia, zwiększenia elastyczności i znaczenia zapewnienia wsparcia wszystkim regionom w oparciu o ich szczególne potrzeby, odchodząc od jednolitych alokacji. Głównym problemem pozostaje niwelowanie różnic strukturalnych, w tym utrzymujących się różnic społecznych, gospodarczych, regionalnych i terytorialnych, a także potrzeba zwiększenia zdolności administracyjnych. Priorytetem było również wzmocnienie wielopoziomowego zarządzania i udziału zainteresowanych stron.

Obawy zgłaszane przez zainteresowane strony uwzględniono w poszczególnych środkach upraszczających zawartych w rozporządzeniu w sprawie Funduszu, a także w poszczególnych przepisach regulujących opracowywanie i wdrażanie planów.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

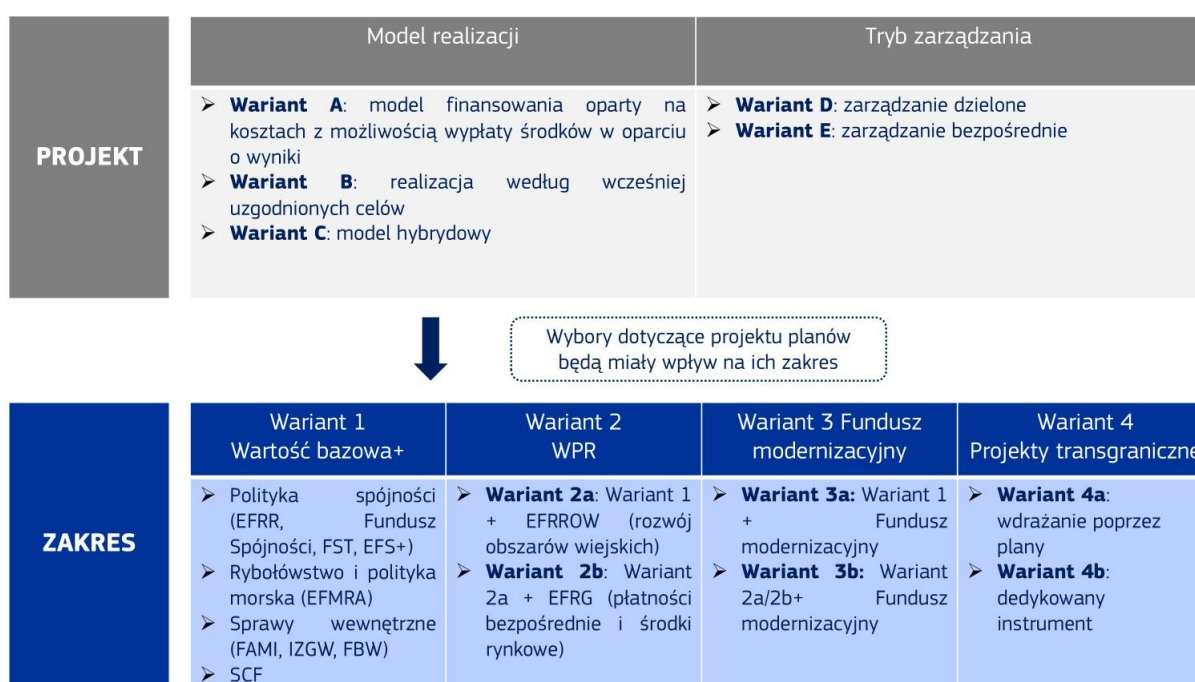
Przygotowanie przez Komisję oceny skutków i projektu rozporządzenia opierało się na przeglądzie dostępnych odpadów udokumentowanych w sprawozdaniu z oceny skutków, np. na podstawie ocen programów budżetowych UE (śródkresowych i *ex post*), przeglądu wydatków, sprawozdań i dokumentów innych instytucji UE, takich jak Parlament Europejski i Europejski Trybunał Obrachunkowy.

W szczególności w analizie wykorzystano wkład grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. przyszłości polityki spójności, która została zwołana w 2024 r. i stwierdzono, że polityka spójności powinna funkcjonować w połączeniu z innymi politykami unijnymi i krajowymi, ponieważ są one od siebie zależne i muszą współpracować, aby osiągnąć swoje wspólne cele. Uwzględniono również materiał dowodowy ze sprawozdania z 2024 r. sporządzonego

w ramach strategicznego dialogu na temat przyszłości rolnictwa UE, w którym wezwano do opracowania takiej WPR, która: 1) zapewni wsparcie społeczno-gospodarcze ukierunkowane na rolników, którzy najbardziej tego potrzebują; 2) promuje pozytywne dla społeczeństwa skutki środowiskowe, społeczne i w zakresie dobrostanu zwierząt oraz 3) wzmacnia warunki sprzyjające obszarom wiejskim. Zaapelowano również o bardziej proaktywną rolę polityki spójności we wspieraniu atrakcyjności obszarów wiejskich i WPR. Dodatkowe informacje na temat przyszłości WPR zgromadzono w ramach specjalnych spotkań zorganizowanych w ramach istniejących unijnych platform zainteresowanych stron oraz warsztatów technicznych *ad hoc* z udziałem zainteresowanych stron z UE i państw członkowskich.

• **Ocena skutków**

Wniosek został opatrzony oceną skutków, w której przeanalizowano warianty opracowania planu, koncentrując się na modelu realizacji – w jaki sposób dokonywane są płatności – oraz na trybie zarządzania, a także na sposobie wdrażania i nadzorowania wydatków UE. Cechy projektowe mają wpływ na zakres planów, co zostało zbadane w drugim etapie.

W ocenie skutków stwierdzono, że preferowanym wariantem opracowywania planów jest model realizacji w stosunku do wcześniej uzgodnionych celów (wariant B) w ramach zarządzania dzielonego (wariant D). Z jednej strony realizacja wcześniej uzgodnionych celów zapewnia większą spójność, opłacalność i rozliczalność w porównaniu z modelem realizacji opartym na kosztach, ponieważ konkretne rezultaty, które mają zostać osiągnięte, określa się z wyprzedzeniem. Udzielanie wsparcia finansowego po osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych stanowi dalsze zachęty do realizacji uzgodnionych środków. Taki model realizacji zapewnia również prostsze ramy przeprowadzania reform na szczeblu państw członkowskich i umożliwia dalsze zwiększanie spójności między działaniami unijnymi i krajowymi/regionalnymi/lokalnymi. Z drugiej strony zarządzanie dzielone będzie najlepiej uwzględniać wielopoziomowe zarządzanie oraz silny wymiar regionalny planów. Zapewniłoby to również państwom członkowskim i regionom prostotę – mogłyby opierać się na już istniejących strukturach zarządzania funduszami UE opierającymi się na zasadzie wstępnego przydziału środków na poziomie krajowym, co doprowadziłoby do niższych

kosztów dostosowania dla organów państw członkowskich w porównaniu z zarządzaniem bezpośrednim (z wyjątkiem Społecznego Funduszu Klimatycznego).

Jeżeli chodzi o zakres planów, ocena skutków wykazała, że opracowanie planu dla każdego państwa członkowskiego zapewniłoby bardziej spójne i skoordynowane programowanie wstępnie przydzielonych środków, odzwierciedlające różne potrzeby na szczeblu krajowym i regionalnym, przy jednoczesnym zapewnieniu wsparcia w sferze priorytetów UE określonych w mechanizmie sterującym. W ocenie skutków stwierdzono, że większy zakres planów, jak przewidziano w wariantcie 3b, zapewniłby największą spójność polityki w planach, umożliwiając wykorzystanie istniejących synergii między politykami oraz eliminując istniejące nakładanie się działań.

Oczekuje się, że wszystkie warianty zmniejszą koszty administracyjne ponoszone przez państwa członkowskie i regiony – choć w różnym stopniu. Wariant 1 prowadziłby do zmniejszenia liczby programów z ponad 400 do planu dla każdego państwa członkowskiego, przy jednoczesnym odejściu od dwuetapowego programowania w ramach polityki spójności na rzecz jednolitego programowania opartego na jednym zestawie przepisów, a jednocześnie oczekuje się, że zmniejszą opóźnienia we wdrażaniu – bez uszczerbku dla silnego wielopoziomowego zarządzania i wymiaru regionalnego. Wariant 2a pomógłby częściowo lepiej wykorzystać synergii z innymi politykami UE, takimi jak polityka spójności, ale odwróciłby podejście do planowania strategicznego w odniesieniu do całej WPR, które wprowadzono w planach strategicznych WPR na lata 2023–2027. Oczekuje się, że przyczyni się to do dalszego uproszczenia, biorąc pod uwagę podobieństwa między WPR a rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów, ale z pewnymi kosztami dostosowawczymi ponoszonymi przez organy państw członkowskich, które musiałyby działać w ramach dwóch różnych systemów w odniesieniu do obu funduszy WPR. Pełna integracja WPR (wariant 2b) rozwiązałaby ten problem, ale wprowadzenie szczegółowych przepisów dotyczących integracji interwencji obszarowych i interwencji związanych ze zwierzętami, od których bezpośrednio zależy utrzymanie rolników, nadal byłoby konieczne do zachowania integralności jednolitego rynku i uczciwej konkurencji między rolnikami. Ogólnie rzecz biorąc stwierdzono, że warianty 2b i 3 przynoszą większe korzyści w zakresie uproszczenia i lepsze synergii polityczne niż warianty 1 i 2a.

Posiadanie po jednej puli środków na każde państwo członkowskie zapewniłoby skuteczny i elastyczny przydział środków finansowych między obszarami polityki, umożliwiając państwom członkowskim realizację nowych priorytetów, takich jak zdolności obronne lub gotowość. Ułatwiłoby to również ponowny przydział zasobów w odpowiedzi na nieprzewidziane wyzwania lub zmianę potrzeb politycznych bez konieczności ponownych zmian ram legislacyjnych. W ocenie skutków stwierdzono, że większy zakres planów przewidziany w wariantcie 3b zapewniłby największą elastyczność w porównaniu z pozostałymi dwoma wariantami.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Chociaż proponowane rozporządzenie nie nawiązuje do przeglądu obowiązującego prawodawstwa w związku z REFIT, proponowana inicjatywa jest w pełni zgodna z celami REFIT, jakimi są uproszczenie i ograniczenie biurokracji. W porównaniu z sytuacją obecną (gdzie fundusze UE opierające się na zasadzie wstępnego przydziału środków na poziomie krajowym są regulowane odrębnymi przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy i wdrażane za pośrednictwem różnych programów), inicjatywa ta stworzyłaby jednolity zbiór przepisów dotyczących wydatkowania środków wstępnie przydzielanych na poziomie krajowym za pośrednictwem jednego dokumentu programowego dla każdego państwa członkowskiego – planów partnerstwa krajowego i regionalnego.

Oczekuje się, że inicjatywa doprowadzi do znacznego zmniejszenia obciążeń administracyjnych i poprawy efektywności. Oczekuje się, że posiadanie jednego wspólnego zbioru przepisów – w perspektywie krótko- i średnioterminowej – zmniejszy koszty po stronie administracji krajowych, regionalnych i lokalnych, a także koszty zainteresowanych stron. Łączenie różnych funduszy UE stwarza również możliwość zwiększenia synergii i elastyczności w wykorzystywaniu zasobów UE, co sprzyja lepszej alokacji zasobów i wydajniejszemu budżetowi UE, przynosząc korzyści makroekonomiczne i korzyści dla całego społeczeństwa w perspektywie długoterminowej. Oczekuje się, że skupienie się na priorytetach UE, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb krajowych i regionalnych, przyczyni się również do bardziej efektywnego wykorzystania zasobów UE.

Chociaż oczekuje się, że władze krajowe i regionalne oraz beneficjenci (w tym przedsiębiorstwa) dostosują się do nowej struktury, to oczekuje się również, że stałe koszty przestrzegania przepisów i koszty administracyjne zostaną zmniejszone w porównaniu ze status quo dzięki staraniom na rzecz uproszczenia.

- **Prawa podstawowe**

Oprócz rozporządzenia w sprawie warunkowości, które będzie nadal miało zastosowanie do całego budżetu UE, niniejsze rozporządzenie zawiera solidne zabezpieczenia w celu zapewnienia, aby fundusze były wdrażane zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i zasadami państwa prawnego określonymi w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092. Oczekuje się również, że włączenie do przyszłych planów reform związanych m.in. z zaleceniami zawartymi w rocznym sprawozdaniu na temat praworządności zwiększy ochronę praw podstawowych i zwiększy zgodność z Kartą.

4. WPLYW NA BUDŻET

We wniosku Komisji dotyczącym wieloletnich ram finansowych określono kwotę 865 076 000 000 EUR na Fundusz na lata 2028–2034.

Fundusz udostępnia również państwom członkowskim, na potrzeby realizacji ich planów, łączną kwotę wsparcia w formie pożyczki wynoszącą 150 000 000 000 EUR. Komisja powinna mieć możliwość zaciągania pożyczek na rynkach finansowych zgodnie ze zróżnicowaną strategią finansowania.

Szczegóły dotyczące potrzeb finansowych i kadrowych można znaleźć w ocenie skutków finansowych i cyfrowych regulacji.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Inicjatywa ta będzie monitorowana za pomocą ram wykonania mających zastosowanie do wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034, które określono we wniosku dotyczącym rozporządzenia xx [rozporządzenie w sprawie wykonania]. Ramy wykonania przewidują sprawozdanie z wykonania na etapie realizacji programu, a także ocenę retrospektywną, która ma zostać przeprowadzona zgodnie z art. 34 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Ocena zostanie przeprowadzona zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa i będzie ona oparta na wskaźnikach istotnych z punktu widzenia celów Funduszu.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Tytuł I - Przepisy ogólne [art. 1–9]

Fundusz łączy fundusze europejskie z pulami środków wstępnie przydzielanych na poziomie krajowym i ustanowiono go na okres 2028–2034. W art. 2 określono ogólne cele, które należy realizować za pomocą celów szczegółowych pogrupowanych wokół pięciu filarów (art. 3).

Komisja i państwa członkowskie mają wdrażać plany partnerstwa krajowego i regionalnego oraz Plan Interreg w ramach zarządzania dzielonego, natomiast Komisja może zastosować zarządzanie bezpośrednie, dzielone lub pośrednie przy wdrażaniu Instrumentu UE (art. 5), a wkłady pochodzące z Instrumentu „Globalny wymiar Europy” ujęte w rozdziałach wspierających współpracę regionów najbardziej oddalonych mogą być wdrażane w ramach zarządzania dzielonego lub pośredniego.

Każde państwo członkowskie powinno zorganizować i wdrożyć kompleksowe partnerstwo na potrzeby planu partnerstwa krajowego i regionalnego i każdego rozdziału, zgodnie z zasadą wielopoziomowego zarządzania i podejściem oddolnym, aby zapewnić zrównoważoną reprezentację różnych partnerów (art. 6).

W art. 7 określono zasady horyzontalne mające zastosowanie do rozporządzenia, w tym obowiązek przestrzegania przez państwa członkowskie, przy wdrażaniu Funduszu, zasad państwa prawnego i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, a także zasady niedyskryminacji i równości płci zgodnie z rozporządzeniem (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie wykonania]. Powinny one również wspierać synergii i zapewniać skuteczną koordynację między Funduszem a innymi programami i instrumentami unijnymi.

W tym tytule ustanawia się warunki horyzontalne dotyczące przestrzegania państwa prawnego i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz określa warunki ich stosowania (art. 8 i 9).

Tytuł II – Ramy finansowe [art. 10–20]

Pula środków finansowych Funduszu wynosi [xx] EUR na lata 2028–2034, z czego [xx] EUR należy przydzielić na plany, [xx] EUR na Instrument UE i [xx] EUR na Plan Interreg (art. 10).

Przepisy związane z zasobami dodatkowymi i ich wykorzystaniem przez państwo członkowskie w celu tworzenia rezerw na gwarancję budżetową, finansowania instrumentu finansowego lub jako kwot bezzwrotnego wsparcia w połączeniu z gwarancją budżetową lub instrumentem finansowym w ramach działania łączonego, jak określono w art. 11.

Fundusz może wspierać pomoc techniczną i administracyjną z inicjatywy Komisji na potrzeby realizacji planu oraz Planu Interreg (art. 12). Z inicjatywy państwa członkowskiego Fundusz może wspierać działania niezbędne do skutecznego wdrażania Funduszu (art. 13).

Podział środków między państwa członkowskie w ramach Funduszu zostanie dokonany zgodnie z załącznikiem I. Na etapie wdrażania państwa członkowskie będą miały swobodę działania, aby móc reagować na sytuacje kryzysowe i nieprzewidziane okoliczności (art. 14).

W art. 14 określono zasady dotyczące zobowiązań budżetowych. W art. 15 i 16 opisano przypadki, w których Komisja powinna anulować każdą kwotę w planie i Planie Interreg, oraz kroki proceduralne w przypadku umorzenia. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość otrzymywania płatności zaliczkowych, pod warunkiem przyjęcia decyzji wykonawczej Rady zatwierdzającej plan (art. 17).

Na wniosek państwa członkowskiego Komisja może udzielić danemu państwu członkowskiemu pożyczki na realizację jego planu (art. 18). W art. 19 określono szczegóły umowy pożyczki oraz zasady dotyczące uprawnienia Komisji do pożyczania niezbędnych środków finansowych na rynkach finansowych lub od instytucji finansowych.

Minimalną stawkę wkładu krajowego w szacowane koszty środków przewidzianych w planie należy obliczyć na podstawie art. 20.

Tytuł III – Plany partnerstwa krajowego i regionalnego [art. 21–25]

Każde państwo członkowskie powinno przedłożyć Komisji plan partnerstwa krajowego i regionalnego, który powinien zostać przygotowany i wdrożony we współpracy z partnerami (art. 21). Plan powinien zawierać elementy określone w art. 22 i załączniku V. Po pozytywnej ocenie Komisja powinna przedstawić wniosek dotyczący decyzji wykonawczej Rady (art. 23).

Na etapie wdrażania państwa członkowskie mogą wystąpić o uzasadnioną zmianę swoich planów partnerstwa krajowego i regionalnego, określając oczekiwany wpływ na osiągnięcie celów (art. 24). Państwa członkowskie powinny również przedłożyć zmienione plany w ramach przeglądu śródkresowego do dnia 31 marca 2031 r. (art. 25).

Tytuł IV – Instrument UE [art. 26–34]

Rozporządzenie ustanawia Instrument UE w celu zwiększenia elastyczności i ułatwienia reagowania na nieprzewidziane kryzysy. Instrument będzie obejmował działania Unii oraz rezerwę na nowe wyzwania i priorytety („rezerwa budżetowa”) (art. 26). Instrument UE może być wdrażany w formie gwarancji budżetowych, instrumentów finansowych i działań łączonych (art. 27), z udziałem państw trzecich (art. 28) lub w formie wsparcia działań w państwach trzecich lub działań dotyczących państw trzecich (art. 29) oraz innych podmiotów w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego (art. 30). W art. 31 określono cele i działania, które mają być objęte wsparciem, oraz odpowiednie etapy proceduralne działań Unii. W art. 32 określono zasady dotyczące wydatków związanych ze środkiem interwencji publicznej w ramach sieci bezpieczeństwa opartej na jedności, a w art. 33 określono przypadki, w których należy wykorzystać kwotę przeznaczoną na rezerwę budżetową. Państwa członkowskie mogą zwrócić się o zmianę swoich planów w sytuacjach kryzysowych (art. 34).

Tytuł V – Wspólna polityka rolna [art. 35–45]

W art. 35 wymieniono rodzaje interwencji, na które przyznaje się wsparcie unijne na realizację celów wspólnej polityki rolnej. Szczegółowe wymogi dotyczące interwencji w ramach WPR określono w art. 36, a przepisy dotyczące monitorowania zasobów rolnych – w art. 37. W art. 38 określono zasady dotyczące płatności kryzysowych dla rolników w następstwie klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof. Płatności specyficzne w odniesieniu do bawełny przewidziano w art. 39.

Państwa członkowskie powinny opracować interwencje w ramach WPR określone w niniejszym rozporządzeniu, rozporządzeniu (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR] i rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013 zgodnie z art. 40 [WTO] i załącznikiem XVII [załącznik dotyczący WTO] (art. 40). W art. 41 określono zasady wdrażania protokołu ustaleń w sprawie nasion oleistych między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki.

W art. 42–45 określono przepisy dotyczące wsparcia dla mniejszych wysp Morza Egejskiego, w tym zakres i wspólne wymogi, szczególne systemy dostaw, wsparcie na rzecz lokalnych produktów rolnych oraz związane z tym kontrole i kary.

Tytuł VI Regiony najbardziej oddalone [art. 46–48]

Rozporządzenie stanowi, że zainteresowane państwa członkowskie wdrażają środki, by sprostać wyzwaniom, z którymi mierzy się każdy z ich regionów najbardziej oddalonych, realizując cele określone w art. 46. Rozporządzenie ustanawia przepisy dotyczące szczególnego systemu dostaw produktów rolnych wymienionych w załączniku I do TFUE (art. 47) oraz wsparcia na rzecz lokalnych produktów rolnych (art. 48).

Tytuł VII – Zarządzanie planem [art. 49–57]

Państwa członkowskie powinny wyznaczyć na potrzeby planu co najmniej jedną instytucję zarządzającą, co najmniej jedną agencję płatniczą i co najmniej jedną instytucję audytową (art. 49), które mają spełniać kluczowe wymogi określone w załączniku IV. Jeżeli państwo członkowskie wyznaczy więcej niż jedną instytucję zarządzającą, to powinno też ustanowić instytucję koordynującą. Rozporządzenie określa funkcje instytucji koordynującej (art. 50), instytucji zarządzającej (art. 51), agencji płatniczej (art. 52) i instytucji audytowej (art. 53).

Państwa członkowskie powinny ustanowić co najmniej jeden komitet monitorujący w odniesieniu do co najmniej jednego rozdziału planu. W przypadku utworzenia więcej niż jednego komitetu monitorującego państwo członkowskie powinno również ustanowić komitet koordynujący w celu zapewnienia przeglądu i monitorowania wdrażania (art. 54). W art. 55 określono skład, a art. 56 funkcje komitetu monitorującego. W art. 57 określono cele unijnej i krajowej sieci WPR.

Tytuł VIII – Zasady zarządzania i przepisy finansowe [art. 58–70]

W rozporządzeniu określono odpowiednie środki ochrony interesów finansowych Unii i zgodności z mającym zastosowanie prawem (art. 58). Państwa członkowskie powinny przedkładać Komisji do dnia 15 lutego każdego roku po 2028 r. pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności (art. 59). W rozporządzeniu określono również obowiązki Komisji (art. 60), zdefiniowano podejście oparte na zasadzie jednego audytu (art. 61). W art. 62 ustanowiono system kontroli na potrzeby odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa i wspólnej polityki rybołówstwa. W rozporządzeniu określono obowiązki Komisji i państw członkowskich w zakresie gromadzenia i rejestrowania danych (art. 63) oraz przejrzystości (art. 64).

Rozporządzenie ustanawia przepisy dotyczące płatności, w tym składania i oceny wniosków o płatność (art. 65), terminów i wstrzymania biegu terminu płatności (art. 66), zawieszenia płatności (art. 67), korekt finansowych dokonywanych przez Komisję (art. 68) oraz trwałości i odwrócenia (art. 69) oraz zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (ZSZiK) (art. 70).

Tytuł IX – Szczególny rodzaj wsparcia [art. 71–79]

W rozporządzeniu określono zasady, które mają zastosowanie, gdy państwa członkowskie chcą uwzględnić w swoich planach istniejące lub nowo utworzone instrumenty finansowe wdrażane bezpośrednio przez instytucję zarządzającą lub na jej odpowiedzialność (art. 71). Określono w nim również zadania związane z weryfikacjami zarządczymi i audytami

instrumentów finansowych (art. 72). W art. 73 określono zasady dotyczące weryfikacji zarządczych i audytów podmiotów ocenionych *ex ante* jako beneficjentów.

Państwa członkowskie powinny wspierać inicjatywy współpracy lokalnej (art. 74), w tym zintegrowany rozwój terytorialny i miejski w swoich planach (art. 75), rozwój lokalny kierowany przez społeczność (art. 76), wsparcie w ramach inicjatywy LEADER (art. 77).

W art. 78 określono zasady stosowania uproszczonej formy wsparcia dla beneficjentów.

Państwa członkowskie mogą wspierać środki w przypadku gdy na operację lub operacje bazowe składa się druga faza operacji już wybranej i rozpoczętej na mocy rozporządzenia (UE) 2021/1060, jeżeli spełnione są odpowiednie warunki (art. 79).

Tytuł XII – Społeczny Fundusz Klimatyczny i fundusz modernizacyjny [art. 80–83]

Biorąc pod uwagę znaczne pokrywanie się działań, np. pod względem celów polityki i harmonogramu wdrażania, plany społeczno-klimatyczne należy włączyć jako oddzielne rozdziały planów począwszy od 2028 r. W art. 80 i 81 określono przepisy proceduralne wraz ze zmianami rozporządzenia (UE) 2023/955. Aby zwiększyć synergię i spójność, państwa członkowskie korzystające ze wsparcia w ramach funduszu modernizacyjnego będą dążyć do zapewnienia spójności między inwestycjami finansowanymi w ramach ich planów PKR a inwestycjami przedstawianymi komitetowi inwestycyjnemu funduszu modernizacyjnego (art. 82). Art. 83 zawiera zmiany w rozporządzeniu (UE) 2023/955

Tytuł XIII – Przepisy instytucjonalne i końcowe [art. 84–90].

Rozporządzenie zawiera przepisy dotyczące reguł mających zastosowanie do przedsiębiorstw, zasad pomocy państwa oraz potencjalnego odstępstwa od tych zasad (art. 84–85).

Rozporządzenie powierza Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, na czas nieokreślony począwszy od wejścia w życie rozporządzenia (art. 86 i 87).

Przepisy dotyczące procedury komitetowej określono w art. 88.

Przepisy dotyczące zarządzania dzielonego na mocy rozporządzenia finansowego zmienia się w celu dostosowania ich do modelu realizacji określonego w niniejszym rozporządzeniu (art. 89).

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**ustanawiające Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa na lata 2028–2034 oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2023/955 i rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 42, art. 43 ust. 3, art. 46 lit. d), art. 91 ust. 1 lit. d), art. 149, art. 153 ust. 2 lit. a), art. 164, 175, 177 i 178, art. 192 ust. 1, art. 194 ust. 2, art. 209 ust. 1, art. 212 ust. 2, art. 322 ust. 1 lit. a) i art. 349,

uwzględniając Traktat o przystąpieniu z 1979 r., w szczególności dołączony do niego protokół nr 4 ust. 6 dotyczący bawelny,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) stanowi, że w celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii, ma ona rozwijać i prowadzić działania służące zwiększeniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Artykuł ten stanowi ponadto, że Unia w szczególności zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych.
- (2) Art. 175 TFUE wymaga, aby państwa członkowskie koordynowały swoje polityki gospodarcze w taki sposób, aby osiągnąć cele określone w art. 174 TFUE. Unia wspiera także osiąganie tych celów przez działania, które podejmuje za pośrednictwem funduszy strukturalnych, w tym Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej – Sekcja Orientacji, Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W komunikacie Komisji w sprawie drogi do kolejnych wieloletnich ram finansowych¹ podkreślono, że skuteczność unijnego finansowania jest osłabiana przez rozdrobnienie struktury finansowej w połączeniu z jej złożonością i sztywnością, które zwiększają ryzyko powielania działań. Finansowanie celów polityki Unii jest rozproszone na pokrywające się programy, z których każdy ma własny zbiór zasad. Elementy te powodują obciążenie administracyjne dla odbiorców i państw członkowskich oraz ograniczają elastyczność budżetu Unii.

- (3) Art. 38 i art. 43 ust. 2 TFUE stanowią, że Unia określa i realizuje wspólną politykę rolną (WPR) i wspólną politykę rybołówstwa (WPRyb). W art. 39 TFUE określono cele wspólnej polityki rolnej (WPR), które obejmują zwiększenie wydajności rolnictwa, zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, stabilizację rynków i zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw oraz zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów. W art. 42 TFUE umożliwiono Unii określenie zakresu, w jakim unijne zasady konkurencji i pomocy państwa powinny mieć zastosowanie do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi wymienionymi w załączniku I do TFUE.
- (4) W art. 162 TFUE podkreślono cele, które należy osiągnąć, aby poprawić możliwości zatrudnienia pracowników na rynku wewnętrznym i przyczynić się do podniesienia poziomu życia.
- (5) W art. 152 TFUE uznano dialog społeczny za kluczowy element europejskiego modelu społecznego i wspólny cel Unii i jej państw członkowskich.
- (6) W art. 9, 19 i 153 TFUE przewidziano kompleksowe ramy dotyczące włączenia społecznego, w tym zwalczania ubóstwa i dyskryminacji, jako głównego celu Unii. Mają one na celu zapewnienie wszystkim obywatelom możliwości i zasobów umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym. Obejmują dostęp do rynku pracy, równy dostęp do obiektów, usług i świadczeń, promowanie poziomu życia i dobrostanu zgodnie z wartościami UE.
- (7) Unia musi osiągnąć swoje cele w trudnych uwarunkowaniach gospodarczych, społecznych i demograficznych, w tym w kontekście utrzymujących się dysproporcji regionalnych i terytorialnych, skutków zmiany klimatu i wyzwań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym i ochroną przyrody, niewystarczających i nierównomiernych postępów w transformacji cyfrowej, niweczących wysiłki na rzecz wzmocnienia suwerenności cyfrowej Unii, jak również poważnych skutków gospodarczych. Dochodzi to tego niełatwa sytuacja geopolityczna i geoeconomiczna, która ma wpływ na unijną politykę obronną, politykę bezpieczeństwa (w tym bezpieczeństwo gospodarcze) i politykę migracyjną. Skuteczne sprostanie tym wyzwaniom wymaga bardziej ukierunkowanego, prostego i skutecznego budżetu Unii, aby zapewnić unijną wartość dodaną i wyraźne dostosowanie unijnego wsparcia finansowego do priorytetów polityki Unii we wszystkich obszarach polityki i trybach zarządzania oraz aby [dalszymi wysiłkami] uprościć przepisy dotyczące unijnego wsparcia finansowego.
- (8) Rozporządzenie powinno określać zasady dotyczące zadań, celów priorytetowych i organizacji Funduszu. Aby dalej rozwijać skoordynowane i zharmonizowane wsparcie Unii wdrażane w ramach zarządzania dzielonego, a mianowicie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Funduszu Spójności, środków finansowanych w ramach zarządzania dzielonego w ramach wspólnej polityki rolnej i rybołówstwa oraz wsparcia na podstawie części III tytuł V TFUE, należy również ustanowić przepisy horyzontalne na podstawie art. 322 TFUE. Przepisy sektorowe mogą określać szczególne warunki w celu uzupełnienia rozporządzenia. Warunki te nie powinny być sprzeczne z rozporządzeniem. W przypadku wątpliwości pierwszeństwo ma rozporządzenie.
- (9) Budżet Unii, wykonywany wspólnie z państwami członkowskimi, powinien w szczególności zasilać wzmocnioną, zmodernizowaną politykę spójności i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, przyczyniając się do zmniejszenia dysproporcji

regionalnych w całej Unii, wspierając zrównoważony rozwój i konkurencyjność Unii, jej suwerenność technologiczną, transformację cyfrową i bezpieczeństwo. Polityka tę należy rozwijać we współpracy z władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi. oraz powinna ona zwiększać odporność i gotowość w zakresie klimatu i wody, mając na uwadze nadrzędny cel działań Unii polegający na przygotowaniu się na rosnące ryzyko klimatyczne. Budżet Unii powinien nadal wspierać prostszą i ukierunkowaną WPR zapewniającą odpowiednią równowagę między zachętami, inwestycjami i regulacjami oraz gwarantującą rolnikom sprawiedliwe i wystarczające dochody atrakcyjne dla młodych rolników. Budżet Unii powinien zapewniać przewidywalność niezbędną dla wspólnej polityki zapewniającej wsparcie dochodów.

- (10) W tym kontekście kluczowe znaczenie ma kontynuacja wysiłków w celu uproszczenia przepisów i poprawy obecnych modeli realizacji, aby zmaksymalizować skuteczność i zdolność reagowania wydatków Unii oraz doprowadzić do uproszczenia dla państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych oraz beneficjentów. W środkach przeznaczonych dla państw członkowskich należy zatem położyć większy nacisk na rezultaty, uproszczenie i maksymalizację inwestycji publicznych o wysokiej unijnej wartości dodanej, w tym strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do promowania kluczowych celów polityki oraz pozyskiwanie kapitału prywatnego. W związku z tym Unia powinna określić cele i rodzaje interwencji, a państwa członkowskie powinny ponosić większą odpowiedzialność i odpowiedzialność za osiągnięcie tych celów. W związku z tym konieczne jest zapewnienie większej pomocniczości i elastyczności, aby w lepiej uwzględniać lokalne i regionalne uwarunkowania oraz potrzeby.
- (11) Zgodnie z art. 177 TFUE Parlament Europejski i Rada określają w drodze rozporządzeń zadania, cele priorytetowe oraz organizację funduszy strukturalnych, co może obejmować grupowanie funduszy. Aby zapewnić bardziej skoordynowane, zharmonizowane i skuteczne wdrażanie funduszy unijnych, w niniejszym rozporządzeniu należy przewidzieć grupowanie środków wstępnie przydzielanych na poziomie krajowym w ramach Europejskiego Funduszu Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa (zwanego dalej „Funduszem”). Fundusz powinien być wdrażany za pośrednictwem planów partnerstwa krajowego i regionalnego („plany PKR”) oraz Instrumentu Unii („Instrument”), którego celem jest zwiększenie elastyczności i reagowanie na nieprzewidziane kryzysy oraz finansowanie interwencji uzupełniających i wzmacniających plany, które wymagają kierowania lub koordynacji na szczeblu Unii, a także opartego na dowodach wsparcia politycznego i dodatkowości w stosunku do uruchamiania inwestycji prywatnych.
- (12) Wschodnie regiony przygraniczne UE – graniczące z Rosją, Białorusią i Ukrainą – stoją przed podwójnym wyzwaniem, jakim jest zwiększenie bezpieczeństwa przy jednoczesnym ożywieniu gospodarek tych państw, które ucierpiały bezpośrednio lub pośrednio w wyniku wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie. Plany partnerstwa krajowego i regionalnego zapewnią kompleksowe i spójne wsparcie państwom członkowskim i regionom stojącym w obliczu tych wyzwań.
- (13) W celu zapewnienia bardziej efektywnego wykorzystania finansowania unijnego Fundusz powinien podejmować określone wyzwania w sposób całościowy, skoordynowany i spójny, biorąc pod uwagę różne krajowe i regionalne potrzeby każdego państwa członkowskiego, przy jednoczesnym zapewnieniu wsparcia na realizację wszystkich odpowiednich priorytetów Unii oraz optymalnego wykorzystania środków finansowych. Ponadto Fundusz powinien przyczyniać się do

kształtowania usprawnionych i dobrze skoordynowanych ram, a jednocześnie opierać się na silnym wielopoziomowym zarządzaniu i partnerstwie. Powinien on stanowić podstawę do zapewnienia skuteczniejszego i bardziej elastycznego przydziału środków finansowych na różne obszary polityki, a jednocześnie umożliwić państwom Członkowskim realizację nowych priorytetów polityki i ponowny przydział zasobów w celu reagowania na nieprzewidziane wyzwania i kryzysy.

- (14) Należy zapewnić wsparcie państwom członkowskim, regionom i społecznościom lokalnym w realizacji priorytetów polityki Unii oraz maksymalizacji efektywności wykorzystania finansowania unijnego poprzez wspieranie środków o dużym znaczeniu dla Unii, związanych z najpilniejszymi wyzwaniami stojącymi przed Europą. Należy stawić czoła tym wyzwaniom, realizując pięć celów wysokiego szczebla: trwałą dobrobyt Europy we wszystkich regionach; zdolności obronne i bezpieczeństwo Europy; wspieranie ludzi, wzmacnianie społeczeństw europejskich i europejskiego modelu społecznego; utrzymanie jakości życia w Europie; ochrona i wzmacnianie demokracji, państwa prawnego i przestrzeganie wartości Unii.
- (15) Zrównoważony dobrobyt Unii należy wspierać poprzez wzmocnienie jej bazy przemysłowej oraz zwiększanie atrakcyjności terytoriów, propagując prawo do pozostania, między innymi poprzez strategie zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych oraz wspieranie europejskiej współpracy terytorialnej. Środki te powinny być ukierunkowane na ukończenie transeuropejskich sieci transportowych i energetycznych, które mają kluczowe znaczenie dla prawdziwej unii energetycznej, oraz na projektach dekarbonizacji, w tym na wspieranie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej, magazynowania i rozwoju inteligentnych systemów energetycznych, krajowych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, przy jednoczesnym umożliwieniu regionom, sektorom i obywatelom łagodzenia skutków transformacji w kierunku osiągnięcia unijnego celu klimatycznego. Transeuropejskie sieci transportowe muszą zostać ukończone do 2030 r., co dotyczy sieci bazowej oraz do 2040 r., co dotyczy rozszerzonej sieci bazowej, aby zapewnić wsparcie na rzecz zielonej oraz cyfrowej transformacji transportu i mobilności. Powinny one również służyć innowacyjnej transformacji gospodarczej, pomóc w osiągnięciu wartości docelowej dotyczącej badań i rozwoju wynoszącej 3 % PKB oraz rozwoju i wykorzystania zaawansowanych technologii, absorpcji zaawansowanych rozwiązań cyfrowych, w tym sztucznej inteligencji, bezpiecznej i pewnej łączności ICT, przy jednoczesnym niwelowaniu przepaści innowacyjnej i cyfrowej. Środki te powinny pomóc we wdrażaniu zaleceń na podstawie art. 6 programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. i wspierać transformację cyfrową. Powinny one również przyczynić się do wzmocnienia odporności systemów opieki zdrowotnej i usług opieki długoterminowej oraz wspierać przystępne cenowo mieszkania. Środki powinny również wspierać konkurencyjny i zrównoważony sektor turystyki w UE, mający na celu zrównoważoną turystykę, zarządzanie przepływami turystycznymi i wspieranie Europy jako pierwszego kierunku turystycznego na świecie.
- (16) W obszarze zdolności obronnych i bezpieczeństwa Unii środki powinny wzmocnić bazę przemysłową Unii w dziedzinie obronności oraz mobilność wojskową, a także zwiększyć gotowość Unii, polepszyć wykrywanie zagrożeń, ochronę krytycznej infrastruktury energetycznej i transportowej oraz odporność i reagowanie kryzysowe, w tym poprzez wzmocnienie cyberbezpieczeństwa. Należy przy tym uwzględnić środki mające na celu rozwój infrastruktury podwójnego zastosowania TEN-T w celu umożliwienia szybkiego przemieszczania na dużą skalę oddziałów oraz ciężkiego

sprzętu i materiałów. Środki powinny również mieć na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w Unii, w tym środki integracyjne zgodne z celami określonymi w rozporządzeniu (UE) [...] w sprawie unijnego wsparcia na rzecz azylu, w tym ochrony uzupełniającej, tymczasowej ochrony, migracji i integracji, rozporządzeniu (UE) [...] w sprawie unijnego wsparcia na rzecz na rzecz strefy Schengen, europejskiego [zintegrowanego] zarządzania granicami i wspólnej polityki wizowej, oraz rozporządzeniu (UE) [...] w sprawie unijnego wsparcia na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego.

- (17) Środki wspierające ludność oraz wzmacniające społeczeństwo Unii oraz unijny model społeczny powinny przyczyniać się do wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych i osiągnięcia jego głównych celów, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi zatrudnienia, o których mowa w art. 148 ust. 4 TFUE, poprzez wspieranie projektów w obszarach polityki dotyczących zatrudnienia i mobilności pracowników, rozwoju umiejętności, edukacji, włączenia społecznego i ograniczania ubóstwa, a tym samym wzmacniania odporności i konkurencyjności Unii. Powinny one służyć zapewnieniu równych szans, równego dostępu do rynku pracy, sprawiedliwych i wysokiej jakości warunków pracy, ochrony socjalnej i włączenia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia podaży pracy, zapewnienia wysokiej jakości włączającego kształcenia i szkolenia, uczenia się przez całe życie i wsparcia materialnego dla osób najbardziej potrzebujących, niwelowania istniejących różnic, w tym różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn. Przedmiotowe środki powinny wspierać inwestycje w dzieci i młodzież, społeczności marginalizowane i znajdujące się w niekorzystnej sytuacji oraz obywateli państw trzecich, a także powinny zapewniać równy dostęp do usług. Powinny one również przyczyniać się do wzmocnienia odporności systemów opieki zdrowotnej i usług opieki długoterminowej, wspierać mieszkania socjalne i przystępne cenowo mieszkania oraz koncentrować się na osiągnięciu sprawiedliwej społecznie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej, uwzględniając społeczne skutki włączenia emisji gazów cieplarnianych z budynków i transportu drogowego w zakres dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
- (18) Należy wspierać zrównoważoną jakość życia w Unii poprzez zapewnienie rolnikom sprawiedliwszych i wystarczających dochodów i ich długoterminowej konkurencyjności oraz przyczynianie się do długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego. Ogólne cele Funduszu w odniesieniu do WPR powinny zostać określone na poziomie Unii i wdrożone przez państwa członkowskie za pośrednictwem ich planów. Środki powinny również poprawić atrakcyjność i poziom życia na obszarach wiejskich oraz sprawiedliwe warunki pracy, a także wspierać wymianę pokoleń, zwiększyć gotowość oraz zdolność rolników do radzenia sobie z kryzysami i zagrożeniami, polepszyć dostęp do wiedzy i innowacji oraz przyspieszyć zieloną i cyfrową transformację z myślą o dobrze prosperującym sektorze rolno-spożywczym. Środki te powinny wspierać zrównoważony rozwój, konkurencyjność i odporność unijnego sektora rybołówstwa i unijnego sektora akwakultury, pobudzając zrównoważoną i konkurencyjną niebieską gospodarkę na obszarach przybrzeżnych, wyspiarskich i śródlądowych, zwiększając możliwości społeczno-gospodarcze i odporność społeczności lokalnych oraz zapewniając sprawne zarządzanie oceanami we wszystkich wymiarach – aby były bezpieczne, chronione, czyste i zarządzane w zrównoważony sposób. Środki powinny aktywnie wzmacniać działania w dziedzinie klimatu poprzez zwiększanie redukcji emisji gazów cieplarnianych, wspieranie działań łagodzących oraz ułatwianie przystosowania się do zmiany klimatu. Powinny one wspierać działania w dziedzinie klimatu, świadczenie

usług ekosystemowych, wydajną i odporną gospodarkę wodną oraz wzmocnić zrównoważony rozwój, ochronę środowiska, ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i zasobów naturalnych, w tym gleb, oraz służyć poprawie dobrostanu zwierząt. Uznając pozytywny wpływ rolników na klimat oraz w trosce o ułatwienie im dostępu do dobrowolnych zachęt rynkowych, Komisja i państwa członkowskie nadal pracują nad opracowaniem metodyki usuwania dwutlenku węgla i szacowaniem redukcji emisji gazów cieplarnianych osiągniętych w ramach WPR.

- (19) Plany partnerstwa krajowego i regionalnego (plany PKR) powinny nadal wspierać rozwój innowacyjnych projektów realizowanych z inicjatywy zainteresowanych stron, które przyczyniają się do realizacji strategicznych priorytetów UE, wzmocniając w ten sposób odporność UE na zmiany klimatu i jej wiodącą rolę w dziedzinie klimatu, przy jednoczesnej ochronie zasobów naturalnych i różnorodności biologicznej Unii, które stanowią podstawę naszego dobrobytu i powodzenia, w oparciu o doświadczenia zdobyte w ramach programu LIFE.
- (20) W trosce o ochronę i wzmocnienie demokracji, praworządności oraz przestrzeganie wartości Unii, należy przeznaczyć środki na utrzymanie i dalszy rozwój otwartych, opartych na prawach, demokratycznych, równych i integracyjnych społeczeństw, a także na wzmocnienie systemów wymiaru sprawiedliwości, ram antykorupcyjnych, pluralizmu mediów oraz skutecznych mechanizmów kontroli i równowagi. Środki te powinny również przyczynić się do lepszego zarządzania poprzez zwiększenie efektywności administracji publicznej, w tym organów sądowych, oraz zdolności instytucjonalnych organów publicznych i zainteresowanych stron w państwach członkowskich, regionach i społecznościach lokalnych. Ma to pozwolić na zwiększenie wydajności i skuteczności wspieranych środków. W celu zapewnienia, by wymiar społeczny Europy określony w Europejskim filarze praw socjalnych został należycie przedstawiony oraz by wystarczająca kwota środków została ukierunkowana na osoby najbardziej potrzebujące, państwa członkowskie powinny przeznaczyć środki na wspieranie włączenia społecznego. Ze względu na szczególną potrzebę wspierania dzieci żyjących w ubóstwie państwa członkowskie powinny również zaprogramować zasoby na środki w ramach gwarancji dla dzieci. Zważywszy na utrzymujące się wysokie poziomy bezrobocia i bierności zawodowej osób młodych w szeregu państw członkowskich i regionów, w szczególności wśród młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się, konieczne jest, aby te państwa nadal inwestowały wystarczające zasoby w środki promujące zatrudnienie osób młodych, w tym za pomocą gwarancji dla młodzieży. Państwa członkowskie powinny zatem przeznaczyć odpowiednią kwotę środków na to wyzwanie. Państwa członkowskie poważnie dotknięte bezrobociem młodzieży powinny przeznaczyć środki z EFS na wsparcie zdolności do zatrudnienia młodzieży.
- (21) Dalszy rozwój finansowania rynkowego we wszystkich państwach członkowskich, a w szczególności w tych, w których rynki kapitałowe są obecnie słabiej rozwinięte, wniesie istotny wkład w trwały dobrobyt i konkurencyjność Unii. Realizując te cele, Unia oszczędności i inwestycji wymaga podejścia oddolnego w ramach wspólnej odpowiedzialności państw członkowskich i instytucji UE. Chociaż środki na szczeblu UE są uzasadnione w kluczowych obszarach, w których wszystkie państwa członkowskie powinny działać w sposób blokady, aby zaradzić niedociągnięciom ogólnounijnym, inne środki również będą wymagały skoordynowanego podejścia, ale będą w większym stopniu polegać na indywidualnych działaniach państw członkowskich.

- (22) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, a względu na zakres i specyfikę niektórych wyżej wymienionych wyzwań lepiej można stawić im czoła na poziomie Unii, Unia może przedsięwziąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów. Regiony pozostaną w centrum Funduszu, a podstawowymi elementami będą zasada partnerstwa i wielopoziomowe zarządzanie. Aby zapewnić ciągłość, Fundusz będzie w jak największym stopniu opierał się na istniejących strukturach pro-strukturalnych z udziałem władz regionalnych i lokalnych, partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron odgrywających kluczową rolę w opracowywaniu, zarządzaniu, wdrażaniu i monitorowaniu środków wspieranych w ramach Funduszu.
- (23) Jako uzupełnienie działań wspieranych na mocy rozporządzenia (UE) [...] [Globalny wymiar Europy] Fundusz może wspierać działania w państwach trzecich lub działania dotyczące państw trzecich. Takie działania powinny zapewniać pełną spójność z zasadami i ogólnymi celami polityki zewnętrznej Unii, z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii oraz z prawami i zasadami zapisanymi w dorobku prawnym UE.
- (24) Kluczowym elementem realizacji planów partnerstwa krajowego i regionalnego (planów PKR) jest zasada partnerstwa z podejściem opartym na wielopoziomowym zarządzaniu, która zapewnia udział władz regionalnych, lokalnych i miejskich oraz innych instytucji publicznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, partnerów gospodarczych i społecznych oraz, w stosownych przypadkach, organizacji badawczych i uniwersytetów. Aby zapewnić ciągłość struktury partnerstwa, do Funduszy objętych niniejszym rozporządzeniem nadal powinien mieć zastosowanie europejski kodeks postępowania w sprawie umów o partnerstwie i programów wspieranych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych ustanowiony rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 240/2014⁹ („europejski kodeks postępowania w zakresie partnerstwa”).
- (25) Plany PKR mają na celu zapewnienie wysokiego stosunku jakości do ceny poprzez uzależnienie płatności dokonywanych przez Komisję na rzecz państw członkowskich od osiągnięcia produktów i spełnienia uzgodnionych warunków, niezależnie od formy zwrotu kosztów przez państwa członkowskie na rzecz beneficjentów. Powiązanie wypłat z uzgodnionymi i wcześniej ustalonymi kamieniami milowymi, wartościami docelowymi i produktami obejmującymi cały okres realizacji wspieranego środka przyczyni się do zachowania regularności płatności na rzecz państw członkowskich. Aby ułatwić ten proces, państwa członkowskie powinny mieć możliwość składania wniosków o płatność do sześciu razy w roku. W celu uproszczenia finansowania i zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla beneficjentów zachęca się państwa członkowskie do stosowania tej samej formy zwrotu kosztów, jaka ma zastosowanie do płatności Komisji na rzecz państw członkowskich, lub standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek zryczałtowanych.
- (26) Fundusz ma być realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie wykonania], które ustanawia przepisy dotyczące

---

⁹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz.U. L 74 z 14.3.2014, s. 1).

monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasady „nie czynić poważnych szkód” i zasady równości płci, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 2 lit. d) i f) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wykonania programów i działań Unii, przepisy dotyczące utworzenia unijnego portalu finansowego, przepisy dotyczące oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności. Fundusz powinien gwarantować dostępność, z uwzględnieniem Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Fundusz nie powinien wspierać działań przyczyniających się do jakichkolwiek form segregacji, dyskryminacji lub wykluczenia, w tym społeczności padających ofiarą uprzedzeń rasowych, takich jak Romowie, a finansując infrastrukturę, powinien zapewnić dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.

- (27) Rozporządzenie powinno zawierać solidne zabezpieczenia, aby Fundusz był wdrażany w sposób zapewniający poszanowanie praw, wolności i zasad określonych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej oraz zasad państwa prawnego określonych w art. 2 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092¹⁰. W związku z tym w ramach procesu zatwierdzania planów PKR państwa członkowskie powinny zapewnić spełnienie tych dwóch warunków horyzontalnych, wskazując przy tym potencjalne niedociągnięcia i działania naprawcze, określone w szczególności na podstawie wyzwań specyficznych dla danego kraju wskazane w kontekście rocznego sprawozdania na temat praworządności i europejskiego semestru, a także postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego i wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wszystkie państwa członkowskie powinny być zobowiązane do dokonania przeglądu swoich planów PKR w połowie okresu wdrażania, w ramach przeglądu śródkresowego, w celu wyeliminowania wszelkich nowych niedociągnięć stwierdzonych w szczególności w kontekście ostatniego sprawozdania na temat praworządności. W dowolnym momencie wdrażania i po wymianie informacji z danym państwem członkowskim powinna istnieć możliwość zablokowania części lub całości płatności dokonanych na rzecz państwa członkowskiego, jeżeli nie został spełniony chociaż jeden z warunków horyzontalnych dotyczących państwa prawnego i Karty. Mając na względzie zasadę proporcjonalności, przy ustalaniu, czy dane środki nie zostały spełnione, oraz wskazywaniu konkretnych środków, których to dotyczy, należy wziąć pod uwagę rzeczywisty lub potencjalny wpływ niewykonania na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii lub na interesy finansowe Unii, a także charakter, czas trwania, wagę i zakres naruszenia.
- (28) Ogólne kwoty, które mają zostać przydzielone poszczególnym państwom członkowskim, powinny zostać określone przez Komisję zgodnie z metodyką przydziału określoną w niniejszym rozporządzeniu w drodze jednej decyzji wykonawczej. Decyzja ta powinna co do zasady obejmować kwoty przewidziane w niniejszym rozporządzeniu oraz w art. 4 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [azyl], art. 4 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [zarządzanie granicami] i art. 4 rozporządzenia 202X/XXXX [bezpieczeństwo wewnętrzne].

---

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>).

- (29) Każde państwo członkowskie powinno co do zasady przedłożyć Komisji plan PKR do dnia 31 stycznia 2028 r., tak aby można go było starannie i terminowo rozważyć. Aby zapewnić szybkie wdrożenie Funduszu, państwa członkowskie powinny mieć możliwość przedłożenia projektu planu PKR od czerwca 2027 r. Państwa członkowskie powinny opracować i wdrożyć plany PKR we współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, partnerami gospodarczymi, społecznymi i wiejskimi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami zgodnie z krajowymi ramami prawnymi i przepisami określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Plany PKR powinny się opracowywać w ścisłej współpracy z Komisją, zgodnie z dostarczonym wzorem, a po przyjęciu przez Radę na podstawie oceny Komisji i wniosku dotyczącego decyzji wykonawczej Rady – udostępniać publicznie. Zgodnie z obecnymi ustaleniami państwa członkowskie będą miały możliwość włączenia rozdziałów regionalnych i terytorialnych do swoich planów PKR i powinno się od nich wymagać dopilnowania, by regionalne organy zarządzające otrzymywały regularne płatności na podstawie postępów w realizacji odpowiednich środków, oraz kwotę co najmniej równoważną ich wkładowi unijnemu do końca okresu, z zastrzeżeniem ewentualnych korekt wynikających z wdrożenia odpowiednich rozdziałów. Aby zapewnić skuteczne zarządzanie planem PKR, państwa członkowskie powinny ustanowić komitety monitorujące ds. rozdziałów oraz komitet koordynujący na szczeblu planu PKR.
- (30) Aby zapewnić odpowiedzialność krajową, państwa członkowskie pragnące otrzymać wsparcie powinny przedłożyć Komisji plany PKR, które są należycie uzasadnione i uzasadnione. Plany PKR powinny zawierać szczegółowe informacje na temat tego, w jaki sposób stanowią one kompleksowy wkład w realizację wszystkich celów Funduszu, z uwzględnieniem szczególnych wyzwań krajowych, regionalnych i terytorialnych danego państwa członkowskiego. Plan powinien również zawierać wyjaśnienie, w jaki sposób przyczynia się do skutecznego sprostania odpowiednim wyzwaniom specyficznym dla danego kraju, zidentyfikowanym między innymi w kontekście europejskiego semestru i innych odpowiednich dokumentów oficjalnie przyjętych przez Komisję, związanych z celami wspieranymi przez Fundusz, oraz w jaki sposób przyczynia się do urzeczywistnienia rynku wewnętrznego, w szczególności poprzez uwzględnienie reform, inwestycji i innych interwencji o wymiarze transgranicznym, transnarodowym lub wielokrajowym. Aby wzmocnić konkurencyjność Unii w sektorach o znaczeniu strategicznym przy jednoczesnym utrzymaniu niezagrożonych równych warunków działania, plany PKR powinny obejmować projekty transgraniczne i wielokrajowe, w szczególności ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projekty IPCEI) koncentrujące się na badaniach, rozwoju, innowacjach lub pierwszym wdrożeniu w przemyśle lub na budowie ważnej infrastruktury dostępnej do użytku przez strony trzecie, w szczególności z uwzględnieniem analiz przedstawionych w najnowszym rocznym sprawozdaniu na temat jednolitego rynku i konkurencyjności. W ramach swoich planów państwa członkowskie powinny skoncentrować zasoby na zmniejszaniu dysproporcji gospodarczych, społecznych i terytorialnych, w szczególności w regionach słabiej rozwiniętych. Powinny one również wspierać wymianę pokoleń i środki społeczne oraz prosperującą produkcję rybołówstwa i akwakultury.
- (31) Plan powinien zapewniać komplementarność i synergię między różnymi środkami wspierającymi różne obszary polityki i ukierunkowanymi na różne grupy beneficjentów. Jest to szczególnie ważne dla opracowania kompleksowej polityki na rzecz rozwoju prosperujących obszarów wiejskich i przybrzeżnych oraz zapewnienia

dynamiki sektora rolnego i gospodarki rybnej. W szczególności zachęca się państwa członkowskie do promowania takich synergii przy opracowywaniu środków i rozdziałów oraz przy stosowaniu stóp współfinansowania. W odniesieniu do środków wspierających podstawowe usługi i infrastrukturę na obszarach wiejskich i przybrzeżnych, a także przedsiębiorstw wiejskich i nadbrzeżnych, państwa członkowskie powinny opracować zintegrowane planowanie w celu zapewnienia społecznościom wiejskim i nadbrzeżnym dostępu do finansowania za pomocą odpowiednich mechanizmów, w tym konkretnych działań w ramach polityki; mechanizmy i struktury zarządzania służące koordynacji programowania i wdrażania polityk unijnych, krajowych, regionalnych i lokalnych, programowania podejść do finansowania zintegrowanego na szczeblu lokalnym i regionalnym, z uwzględnieniem szczególnego kontekstu i zdolności beneficjentów docelowych, tworzenia budowania zdolności zarówno dla administracji, jak i beneficjentów. W planie PKR należy określić szczegółowy zestaw środków i ustaleń dotyczących jego monitorowania i realizacji, w tym ustanowienie organów odpowiedzialnych za plan PKR, komitetu monitorującego i koordynującego, szacowane koszty tych działań oraz wkład krajowy i środki mające na celu poprawę jakości zarządzania i wzmocnienie zdolności administracyjnych administracji publicznej. W trakcie całego procesu należy dążyć do ścisłej współpracy między Komisją, państwami członkowskimi i ich regionami oraz ją urzeczywistniać. należy zachęcać do uczenia się i eksperymentów w zakresie polityki.

- (32) Wsparcie finansowe dla planu PKR powinno być możliwe w formie pożyczki, z zastrzeżeniem zawarcia z Komisją umowy pożyczki, na podstawie należycie uzasadnionego wniosku danego państwa członkowskiego przedstawionego wraz z przedłożeniem planu PKR. Wniosek o wsparcie w formie pożyczki powinien być uzasadniony wyższymi potrzebami finansowymi związanymi z dodatkowymi reformami i inwestycjami zawartymi w planie PKR oraz wyższymi kosztami planu PKR niż suma unijnego wkładu finansowego i wkładu krajowego.
- (33) Aby zmaksymalizować wpływ i odpowiedzialność krajową za finansowanie unijne, przy jednoczesnym utrzymaniu zasad sprawiedliwości i solidarności, wkład krajowy w szacowane koszty poszczególnych środków przewidzianych w planie PKR powinien odzwierciedlać różny poziom rozwoju gospodarczego regionów w przeliczeniu na mieszkańca w stosunku do średniej dla UE-27. Spełnienie tego wymogu współfinansowania należy oceniać *ex ante* w ramach procedury zatwierdzania planu. Dodatkowość wkładu UE będzie monitorowana przez Komisję przez cały okres trwania programu.
- (34) W niniejszym rozporządzeniu należy określić orientacyjną pulę środków finansowych dla Funduszu. Do celów niniejszego rozporządzenia ceny bieżące należy obliczać z zastosowaniem stałego deflatora wynoszącego 2 %.
- (35) W celu wspierania synergii między planami PKR a innymi instrumentami unijnymi powinna istnieć możliwość uwzględnienia w planach środków wdrażanych poprzez wkłady finansowe wniesione przez państwo członkowskie na rzecz [instrumentu EFK InvestEU] lub innych instrumentów unijnych wdrażających polityki dostosowane do celów planu PKR, w tym wkładów niezbędnych do wsparcia wdrażania za pośrednictwem tych instrumentów, pod warunkiem że środki te są zgodne z niniejszym rozporządzeniem.
- (36) W należycie uzasadnionych przypadkach, takich jak sytuacje kryzysowe lub inne nadrzędne względy interesu publicznego, Komisja powinna mieć możliwość zaproponowania Radzie przyjęcia decyzji wykonawczej zatwierdzającej plan PKR

w terminie umożliwiającym podjęcie niezbędnych działań na podstawie niniejszego rozporządzenia, przy jednoczesnym zidentyfikowaniu niedociągnięć, którymi należy się zająć, oraz odpowiednich środków, na które takie niedociągnięcia mają wpływ, w odniesieniu do których nie należy dokonywać żadnych płatności, dopóki sytuacja nie zostanie naprawiona.

- (37) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość złożenia uzasadnionego wniosku o zmianę planu PKR w okresie wdrażania Funduszu. Komisja powinna ocenić zgodność zmienionego planu PKR z niniejszym rozporządzeniem w sposób proporcjonalny do proponowanych zmian. Aby uniknąć nadmiernego obciążenia administracyjnego, państwa członkowskie powinny mieć możliwość dokonywania drobnych korekt lub korygowania błędów pisarskich w planach PKR poprzez zwykłe powiadomienie Komisji o tych zmianach, pod warunkiem że są one zgodne z wymogami planu krajowego programu reform.
- (38) Każde państwo członkowskie powinno przeprowadzić przegląd śródkresowy swojego planu PKR. Takie przeglądy powinny skutkować opracowaniem propozycji kompleksowej zmiany planu PKR w oparciu o postępy we wdrażaniu środków, główne wyniki odpowiednich ocen i przegląd szacunkowych łącznych kosztów działań objętych planem PKR, a także możliwość uwzględnienia nowych wyzwań, a także wystąpienia wszelkich kryzysów. Do celów przeglądu śródkresowego należy również uwzględnić sytuację społeczno-gospodarczą danego państwa członkowskiego lub regionu, w tym wszelkie poważne negatywne zmiany finansowe, gospodarcze lub społeczne. Zmieniony plan PKR przedłożony przez państwo członkowskie po przeglądzie śródkresowym powinien zawierać propozycję programowania kwoty elastyczności ze zmienionymi lub nowymi środkami wraz z ich szacunkowymi kosztami oraz odpowiadającymi im kamieniami milowymi i wartościami docelowymi.
- (39) Należy ustanowić Instrument UE uzupełniający wdrażanie na szczeblu krajowym i regionalnym. Instrument UE powinien wspierać projekty o wymiarze transgranicznym, o wysokiej unijnej wartości dodanej, które wymagają dodatkowych wysiłków koordynacyjnych na szczeblu Unii, a także oparte na dowodach wsparcie polityczne i które przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym rozporządzeniu. Powinien on również pomóc państwom członkowskim w szybkim zaspokojeniu pilnych i szczególnych potrzeb w odpowiedzi na sytuację kryzysową, taką jak poważna krajowa lub regionalna klęska żywiołowa, oraz wspierać naprawę i odbudowę z myślą o zwiększeniu odporności po kryzysie. Powinien także uwzględniać niepewność, zapewniając Unii dodatkowe pole manewru w aspekcie dostosowania do pojawiających się priorytetów na poziomie Unii, które wymagają skoordynowanej reakcji. Powinien on również zapewniać państwom członkowskim wsparcie techniczne w celu skutecznego wdrażania polityk objętych niniejszym rozporządzeniem. W kontekście przyszłych rozszerzeń konieczne jest zapewnienie, aby ramy legislacyjne i budżetowe Unii mogły również skutecznie uwzględniać wsparcie dla przystąpienia nowych państw członkowskich. W tym celu w ramach instrumentu należy zapewnić możliwość stosowania zarządzania dzielonego, bezpośredniego lub pośredniego w zależności od rodzaju środka i najskuteczniejszego kierunku działania.
- (40) W przypadkach kryzysów spowodowanych klęskami żywiołowymi oraz w celu zapewnienia dostępności zasobów przez cały okres funkcjonowania Funduszu wsparcie unijne powinno uzupełniać wysiłki zainteresowanych państw członkowskich i być wykorzystywane na pokrycie części środków wdrożonych w celu zaradzenia

szkodom spowodowanym kryzysem. Aby sfinansować te interwencje i uprościć procedury, część krajowej puli środków finansowych każdego państwa członkowskiego powinna stanowić kwotę elastyczności („środki kryzysowe i środki przeglądu śródkresowego”). Zapewni to państwom członkowskim wystarczające środki finansowe na reagowanie na kryzysy do czasu zakończenia wdrażania planów PKR. Oszacowanie rodzaju i kwoty wsparcia, które ma zostać udzielone danemu państwu członkowskiemu, powinno opierać się na wieloetapowym podejściu, zgodnie z którym państwo członkowskie powinno najpierw przystąpić do zmiany swojego planu PKR przed złożeniem wniosku o zaprogramowanie części nieprzydzielonej kwoty elastyczności oraz, w przypadku gdy wnioskowana i dostępna kwota elastyczności nie jest wystarczająca do pokrycia potrzeb, zwrócić się o dodatkowe wsparcie w ramach działań Unii. Komisja powinna mieć możliwość wykorzystania rezerwy budżetowej jako ostatecznego środka wsparcia, jeżeli inne środki w ramach instrumentu okażą się niewystarczające do pokrycia potrzeb.

- (41) Należy ustanowić sieć bezpieczeństwa opartą na jedności w celu stabilizacji rynków rolnych w czasach zakłóceń na rynku. Powinna być stosowana w celu przeciwdziałania okresom oraz groźbom nierównowagi rynkowej, w tym powodowanym problemami związanymi ze zdrowiem zwierząt lub roślin, które mają wpływ na ceny produktów rolnych i koszty środków produkcji na całym rynku wewnętrznym lub jego części. Aby chronić autonomię strategiczną Unii w zakresie dostaw żywności oraz zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe, środki finansowe przeznaczone na wsparcie rynku za pośrednictwem sieci bezpieczeństwa opartej na jedności powinny uwzględniać rosnącą niepewność na rynkach rolnych i zwiększony pośredni wpływ problemów związanych ze zdrowiem zwierząt na równowagę rynkową. Celem sieci bezpieczeństwa opartej na jedności nie jest rekompensowanie bezpośrednich strat poniesionych przez rolników w wyniku klęsk żywiołowych. Zgodnie z celem stabilizacji unijnych rynków rolnych należy kontynuować zasoby przeznaczone na kampanie promocyjne dotyczące unijnych produktów rolnych, aby otworzyć nowe możliwości rynkowe dla unijnego sektora rolnego oraz zwiększyć widoczność i udział w rynku jego produktów zarówno w Unii, jak i na arenie międzynarodowej.
- (42) W celu zapewnienia spójności gwarancje budżetowe i instrumenty finansowe, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działań łączonych w ramach Instrumentu UE, powinny być wdrażane zgodnie z tytułem X rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509¹¹ i [rozporządzeniem w sprawie Europejski Fundusz Konkurencyjności (EFK)] oraz z technicznymi ustaleniami i warunkami ustanowionymi przez Komisję do celów jego stosowania. Wsparcie w ramach Instrumentu UE w formie gwarancji budżetowej lub instrumentów finansowych, w tym w połączeniu z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, powinno być udzielane wyłącznie za pośrednictwem [Instrumentu EFK InvestEU]. Aby zapewnić partnerom wykonawczym szerszy dostęp do gwarancji budżetowych i instrumentów finansowych, Komisja powinna mieć możliwość zawierania umów w ramach zarządzania pośredniego ze wszystkimi kategoriami podmiotów wymienionymi w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Aby zapewnić należyte zarządzanie finansami i dyscyplinę

---

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

budżetową oraz ograniczyć nieuregulowane płatności, rezerw na gwarancję budżetową wdrażaną w ramach Instrumentu UE nie należy zaciągać po zakończeniu ostatniego roku obowiązywania wieloletnich ram finansowych (WRF) i należy je utworzyć do końca trzeciego roku po zakończeniu WRF. Zobowiązania budżetowe związane z takim tworzeniem rezerw powinny uwzględniać postępy w udzielaniu gwarancji budżetowej. Przy tworzeniu rezerw należy uwzględniać postępy w zatwierdzaniu i podpisywaniu operacji z zakresu finansowania i inwestycji wspierających cele Instrumentu UE.

- (43) Aby polityka była bardziej skuteczna i skuteczna, nowa WPR została uproszczona dzięki usprawnionemu zestawowi interwencji i opiera się na doświadczeniach z poprzedniego okresu programowania. Uproszczono narzędzia, unikając fragmentacji i wzmacniając strategiczne podejście państw członkowskich. Dzięki wykorzystaniu synergii z innymi politykami zawartymi w planie PKR należy udostępnić dodatkowe narzędzia WPR, aby skutecznie przyczynić się do rozwoju odpornego, innowacyjnego i przyjaznego dla środowiska sektora rolnego w całej Europie.
- (44) Wsparcie dochodów dla rolników powinno nadal być podstawowym instrumentem polityki gwarantującym rolnikom godziwe dochody. Przyczynia się on do wspierania konkurencyjnego, odpornego i zrównoważonego sektora rolnego, dążącego do czerpania korzyści z wysokiej jakości produkcji i zasobooszczędności, co zapewnia wymianę pokoleń, a tym samym długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe. Wsparcie w ramach WPR powinno koncentrować się na rolnikach aktywnych zawodowo określonych zgodnie z zasadami WTO. W celu dalszej poprawy wyników WPR obszarowe wsparcie dochodów powinno być ukierunkowane na rolników, którzy trudnią się rolnictwem jako podstawową działalnością. Wsparcie dochodów powinno być ukierunkowane na rolników, którzy najbardziej tego potrzebują, ze szczególnym uwzględnieniem rolników na obszarach o ograniczeniach naturalnych, kobiet, młodych rolników i nowych rolników. Jednocześnie rozwój gospodarczy obszarów wiejskich, zapewnienie poprawy infrastruktury i transformacji cyfrowej, która eliminuje dysproporcje regionalne, przynosi korzyści atrakcyjności obszarów wiejskich, włączeniu społecznemu i zwiększonym możliwościom zatrudnienia na obszarach wiejskich.
- (45) W celu rozróżnienia beneficjentów w kontekście WPR kryteria definiujące pojęcie podstawowej działalności powinny obejmować udział dochodu z działalności rolniczej w całkowitym dochodzie, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności przedsiębiorstwa oraz włączenie ich działalności rolniczej do rejestrów krajowych lub regionalnych. Państwa członkowskie powinny mieć również możliwość stosowania wykazów negatywnych w celu identyfikacji wnioskodawców, którzy nie odpowiadają definicji „rolnika”.
- (46) Wspólna polityka rybołówstwa i unijna polityka morska powinny przyczyniać się do zrównoważonego rybołówstwa i ochrony żywych zasobów morza, wymiany pokoleń i transformacji energetycznej zrównoważonej działalności w zakresie rybołówstwa w zakresie akwakultury oraz przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury, zrównoważonej niebieskiej gospodarki na obszarach przybrzeżnych, wyspiarskich i śródlądowych, wiedzy o morzu, umiejętności w zakresie działalności związanej z niebieską gospodarką, odporności społeczności nadbrzeżnych, a w szczególności łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, wzmocnienia międzynarodowego zarządzania oceanami i ich obserwacji oraz umożliwienia bezpieczeństwa, ochrony i czystości mórz i oceanów oraz zrównoważonego zarządzania nimi.

- (47) Regiony najbardziej oddalone borykają się ze szczególnymi problemami związanymi z oddaleniem geograficznym, topografią i klimatem, o czym mowa w art. 349 TFUE, oraz posiadają pewne zasoby, dzięki którym mogą w szczególności rozwijać zrównoważoną niebieską gospodarkę. W związku z tym zainteresowane państwa członkowskie powinny uwzględnić w planie PKR środki mające na celu wsparcie każdego regionu najbardziej oddalonego w celu uwzględnienia jego szczególnych potrzeb i wyzwań, takich jak bezpieczeństwo żywnościowe, mieszkalnictwo, transport, gospodarka wodna i gospodarowanie odpadami, energia, edukacja i umiejętności, migracja, odporność na zmianę klimatu i przystosowanie się do niej, ochrona środowiska, dostęp do opieki zdrowotnej, energia, transport i łączność cyfrowa oraz rozwój gospodarczy, w tym zrównoważona i zdywersyfikowana niebieska gospodarka.
- (48) Środki powinny obejmować wsparcie w celu zagwarantowania zaopatrzenia regionów najbardziej oddalonych w podstawowe produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi lub do przetwórstwa i stanowiących środki produkcji rolnej przez łagodzenie dodatkowych kosztów poniesionych w związku z ich skrajnie oddalonym lub wyspiarskim położeniem, bez szkody dla produkcji lokalnej i jej rozwoju; Środki te powinny również obejmować wsparcie w celu zapewnienia długoterminowej przyszłości i rozwoju rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury, w tym produkcji, przetwarzania, wprowadzania do obrotu i sprzedaży lokalnych upraw i produktów, a także na rzecz dywersyfikacji produkcji żywności, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa żywnościowego i samowystarczalności, oraz utrzymania i wzmocnienia ich konkurencyjności. Ponadto środki te powinny obejmować wsparcie, w tym rekompensaty, szczególnych systemów dostaw dla rolnictwa, wsparcie na rzecz lokalnej produkcji rolnej i przetwórstwa rolnego oraz wsparcie na rzecz lokalnej produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu w sektorze rybołówstwa i akwakultury, a także wsparcie na rzecz poprawy łączności transportowej, energetycznej i cyfrowej. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość przyznania dodatkowego finansowania na wdrażanie tego wsparcia. Jako pomoc państwa takie finansowanie należy zgłosić Komisji, która może zatwierdzić je na mocy niniejszego rozporządzenia jako część tego wsparcia.
- (49) Aby uwzględnić szczególne warunki wspólnej polityki rybołówstwa, o których mowa w rozporządzeniu (UE) nr 1380/2013, oraz przyczynić się do przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, należy ustanowić przepisy szczegółowe dotyczące przepisów dotyczących wstrzymania, zawieszenia i korekt finansowych. W przypadku gdy państwo członkowskie nie dopełnia swoich obowiązków wynikających z wspólnej polityki rybołówstwa lub w przypadku gdy Komisja ma dowody wskazujące na takie niedopełnienie, Komisja, w ramach środka zapobiegawczego, powinna mieć możliwość wstrzymania biegu terminów płatności. Oprócz możliwości wstrzymania biegu terminów płatności, w celu uniknięcia realnego ryzyka dokonania płatności w związku z wydatkiem niekwalifikowalnym, Komisja powinna mieć możliwość zawieszenia płatności i dokonania korekt finansowych w przypadkach poważnego naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa przez państwo członkowskie.
- (50) Do niniejszego rozporządzenia stosuje się horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 TFUE. Przepisy te zostały ustanowione w rozporządzeniu (UE, Euratom) 2024/2509 i określają w szczególności procedurę uchwalania i wykonywania budżetu ogólnego Unii. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE obejmują również ogólny system warunkowości służący

ochronie budżetu Unii w przypadku naruszeń zasad państwa prawnego w państwach członkowskich, ustanowiony rozporządzeniem (UE, Euratom) 2020/2092.

- (51) Działania związane z przejrzystością, informacjami, komunikacją i widocznością mają podstawowe znaczenie dla uwidocznienia działań Unii w terenie oraz zapewnienia identyfikowalności środków finansowych i powinny opierać się na prawdziwych, rzetelnych i aktualnych informacjach. Aby osiągnąć te cele, należy przewidzieć odpowiednie ustalenia dotyczące gromadzenia i zgłaszania danych potrzebnych do wielu celów tylko raz. W celu uniknięcia powielania wysiłków i zmniejszenia obciążenia administracyjnego państw członkowskich należy usprawnić gromadzenie i udostępnianie danych do celów audytu i kontroli, przejrzystości, monitorowania wyników i oceny oraz ustanowić wymogi dotyczące publikacji w celu zapewnienia maksymalnej przejrzystości.
- (52) W celu ochrony interesów finansowych i budżetu Unii należy ustanowić i wdrożyć proporcjonalne środki na szczeblu państw członkowskich i Komisji. Komisja powinna mieć możliwość wstrzymania biegu terminów płatności, zawieszenia płatności i stosowania korekt finansowych, w przypadku gdy spełnione są odpowiednie warunki. Komisja powinna przestrzegać zasady proporcjonalności, uwzględniając charakter, wagę i częstotliwość występowania nieprawidłowości oraz ich skutki finansowe dla budżetu Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013(6) i rozporządzeniami Rady (WE, Euratom) nr 2988/95⁽⁷⁾, (WE, Euratom) nr 2185/96⁽⁸⁾ i (UE) 2017/1939⁽⁹⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniami (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE, Euratom) nr 883/2013, Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona do prowadzenia dochodzeń i ścigania nadużyć finansowych oraz innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Trybunałowi Obrachunkowemu oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykorzystaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa. Państwa członkowskie powinny niezwłocznie zgłaszać Komisji wykryte nieprawidłowości, a także działania następcze podjęte w związku z takimi nieprawidłowościami oraz dochodzeniami prowadzonymi przez OLAF. Właściwe organy państw członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939 powinny również bez zbędnej zwłoki zgłaszać Prokuraturze Europejskiej wszelkie czyny zabronione, w odniesieniu do których mogłaby ona wykonywać swoją właściwość, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939.
- (53) Aby zmniejszyć obciążenia administracyjne oraz koszty dla odbiorców unijnego finansowania, a także aby uniknąć powielania audytów i weryfikacji zarządczych

w odniesieniu do tych samych środków, należy – w odniesieniu do Funduszu – określić konkretne stosowanie zasady „jednego audytu”. Instytucja audytowa powinna przeprowadzać audyty i zapewniać, aby opinie audytowe przedstawiane Komisji były wiarygodne. Opinia ta powinna dostarczyć Komisji pewności, że systemy zarządzania i kontroli państwa członkowskiego funkcjonują prawidłowo oraz że twierdzenia zawarte w deklaracji zarządczej przedłożonej przez jednostkę koordynującą są prawidłowe.

- (54) Zgodnie z zasadą zarządzania dzielonego i regulującymi je przepisami państwa członkowskie i Komisja powinny być odpowiedzialne za zarządzanie planami i ich kontrolę oraz ręczyć za zgodne z prawem i prawidłowe wykorzystanie środków finansowych Unii. Jako że na państwach członkowskich spoczywa główna odpowiedzialność za takie zarządzanie i kontrolę, powinny one dopilnować, by operacje wspierane z Funduszy były zgodne z mającym zastosowanie prawem, w tym znajdującymi zastosowanie przepisami w sprawie zamówień publicznych i zasadami pomocy państwa.
- (55) Procedury wyboru operacji stosowane przez państwa członkowskie mogą być konkurencyjne lub niekonkurencyjne, pod warunkiem że stosowane kryteria i procedury są niedyskryminacyjne, inkluzywne, dostępne w stosownych przypadkach dla osób z niepełnosprawnościami i przejrzyste, z uwzględnieniem Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, oraz że wybrane operacje maksymalizują wkład finansowy Unii i są zgodne z zasadami horyzontalnymi określonymi w niniejszym rozporządzeniu.
- (56) W celu zapewnienia poszanowania zasady należytego zarządzania finansami państwa członkowskie powinny dopilnować, aby kwota szacunkowych łącznych kosztów ich planów PKR pozostawała racjonalna i wiarygodna przez cały okres jego realizacji, oraz w razie potrzeby wystąpić o zmianę swoich planów PKR. Model realizacji Funduszu powinien mieć na celu zapewnienie przewidywalności i spójności między poziomami płatności a indywidualnym tempem wdrażania każdego środka poprzez przypisanie wartości wypłat *ex ante* do każdego kamienia milowego i każdej wartości docelowej. Ponadto w ramach przeglądu śródkresowego państwo członkowskie powinno przeprowadzić przegląd szacunkowych łącznych kosztów reform i inwestycji oraz innych interwencji objętych planem PKR, wraz z odpowiednimi dostosowaniami w uzasadnionych przypadkach. Ponadto, przedkładając ostateczny roczny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności za ostatni rok budżetowy, państwo członkowskie powinno potwierdzić, że łączna kwota płatności od Komisji nie przekracza całkowitej kwoty wypłaconej przez państwo członkowskie beneficjentom w ramach realizacji planu, z uwzględnieniem wkładu krajowego. Z tych samych względów należytego zarządzania finansami Komisja powinna mieć możliwość odzyskania kwot uprzednio wypłaconych w związku z etapami przejściowymi środka, jeżeli nie osiągnięto ostatecznego kamienia milowego lub wartości docelowej danego środka, oraz podjęcia działań w przypadku odwrócenia kamienia milowego lub wartości docelowej mających miejsce w okresie do pięciu lat od daty odpowiedniej płatności Komisji.
- (57) W celu znacznego uproszczenia procedur i zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla odbiorców, państw członkowskich i Komisji, przy jednoczesnym zapewnieniu solidnych zabezpieczeń w zakresie regularnego i skutecznego wykorzystania środków finansowych Unii, w planach PKR należy uwzględnić środki ułatwiające wdrażanie, zarówno podczas opracowywania, jak i wykonania przepisów dotyczących monitorowania. Takie elementy powinny obejmować na przykład zapewnienie

pomocy technicznej oraz wsparcia państwom członkowskim, ograniczenie powielania kontroli poprzez stosowanie podejścia opartego na zasadzie jednego audytu oraz odejście od kontroli faktur w celu skoncentrowania się na rzeczywistych wynikach. Nie należy w związku z tym oczekiwać od krajowych instytucji audytowych ani od Komisji weryfikacji podstawowych kosztów operacji do celów ich działań audytowych. W celu uproszczenia, pomoc techniczna powinna być udzielana przez cały okres realizacji w formie stawki ryczałtowej mającej zastosowanie do wszystkich płatności. Fundusz powinien również zapewniać wystarczającą elastyczność, czy to dzięki usprawnionym procedurom zmiany planów, czy też dzięki lepszej reakcji na nieprzewidziane kryzysy za pomocą wielu mechanizmów umożliwiających mobilizację zasobów na takie wydarzenia, takich jak przegląd planu, kwota elastyczności lub dostęp do instrumentu. Fundusz powinien również umożliwiać państwom członkowskim samodzielne decydowanie o tym które kamienie milowe i wartości docelowe należy wskazywać w każdym wniosku o płatność, w zależności od tempa ich realizacji. Aby zapewnić regularne wypłaty i terminową realizację celów Unii w terenie, zgodnie z zasadą corocznego umorzenia państwa członkowskie powinny przedkładać regularne wnioski o płatności na wystarczająco duże kwoty.

- (58) Społeczny Fundusz Klimatyczny ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r.¹² realizuje podobne cele i wspiera podobne działania o porównywalnym harmonogramie wdrażania. W związku z tym plany społeczno-klimatyczne należy włączać do krajowych planów PKR począwszy od 2028 r. Powinno to umożliwić bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych Unii oraz przyczynić się do skuteczniejszej i spójniejszej realizacji celów Funduszu. Pozwoliłoby to uniknąć równoległego prowadzenia podobnych systemów i procesów, a tym samym przyniosłoby wyraźne korzyści pod względem lepszego planowania polityki, spójności polityki i wysiłków na rzecz uproszczenia. Powinno to również zagwarantować stosowanie wspólnych zasad, w szczególności w odniesieniu do poszanowania państwa prawnego i zgodności z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, podczas gdy obecne alokacje państw członkowskich w ramach Społecznego Funduszu Klimatycznego nadal miałyby zastosowanie. Należy również zachęcać do wytwarzania synergii między istniejącymi i przyszłymi inwestycjami w ramach funduszu modernizacyjnego a środkami przewidzianymi w planach poprzez skoordynowane programowanie w celu zapewnienia większej komplementarności i spójności polityki między budżetem Unii a zasobami przydzielonymi na fundusz modernizacyjny.
- (59) Do wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie art. 107, 108 i 109 TFUE. Niemniej jednak, zgodnie z art. 42 TFUE, ze względu na specyfikę sektora rolnego przepisy te nie powinny mieć zastosowania do wsparcia wchodzącego w zakres art. 42 TFUE, udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia, rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR] lub rozporządzenia (UE) nr 1308/2012 oraz zgodnie z nimi, ani do dodatkowego finansowania krajowego tych interwencji, w przypadku gdy wsparcie unijne wchodzi w zakres art. 42 TFUE. W odniesieniu do produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do TFUE, do których stosuje się jego art. 107, 108 i 109, Komisja może zgodnie z art. 108 TFUE zezwolić na udzielanie pomocy

---

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. ustanawiające Społeczny Fundusz Klimatyczny i zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060 (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 1).

operacyjnej w regionach najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE, w odniesieniu do sektorów produkcji i przetwarzania wspomnianych produktów rybołówstwa i akwakultury, a także obrotu nimi, w celu zaradzenia konkretnym ograniczeniom w tych regionach, wynikającym z ich izolacji, wyspiarskiego charakteru lub oddalonego położenia.

- (60) Przepisy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 w sprawie zarządzania dzielonego należy dostosować do modelu realizacji niniejszego rozporządzenia. Konieczne jest zatem umożliwienie przedkładania informacji dotyczących postępów we wdrażaniu oraz odpowiednie dostosowanie treści deklaracji zarządczej i opinii audytowej.
- (61) W celu uzupełnienia lub zmiany niektórych, innych niż istotne, elementów niniejszego rozporządzenia należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do artykułów dotyczących wsparcia na rzecz lokalnych produktów rolnych, produktów rybołówstwa i akwakultury, zgłaszania nieprawidłowości, obliczania kar za odpowiedzialne prowadzenie gospodarstwa, gromadzenie i rejestrowanie danych, ZSZK, a także załączników dotyczących osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych, postępów w realizacji, działań Unii, korekt finansowych, unijnego programu dla szkół, interwencji w ramach WPR, współpracy w ramach WPR. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa¹³. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup ekspertów Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (62) W celu zapewnienia jednolitych warunków realizacji planu PKR dotyczącego [wykazu działań Unii, praktyk rolniczych, współczynników redukcji dla nasion oleistych] należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Te uprawnienia wykonawcze powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011.¹⁴
- (63) W przypadku przyjmowania Planu Interreg należy stosować procedurę doradczą. W przypadku przyjmowania aktów wykonawczych dotyczących ustalania orientacyjnego obszaru odniesienia objętego wsparciem dla każdego państwa członkowskiego w odniesieniu do nasion oleistych oraz zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli należy stosować procedurę sprawdzającą.
- (64) Ponieważ akty prawne mające zastosowanie do okresu programowania 2021–2027 powinny mieć nadal zastosowanie w odniesieniu do programów i operacji wspieranych z Funduszy w ramach okresu programowania 2021–2027 i ponieważ można oczekiwać, że okres wdrażania tego rozporządzenia rozciągnie się na okres programowania objęty niniejszym rozporządzeniem, a także w zamiarze zapewnienia

¹³ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

ciągłości wdrażania niektórych operacji zatwierdzonych tym rozporządzeniem, należy ustanowić przepisy dotyczące fazowania operacji. Każda poszczególna faza operacji wdrażanej w kilku fazach, która służy temu samemu celowi ogólnemu, powinna być realizowana zgodnie z zasadami odpowiedniego okresu programowania, w ramach którego otrzymuje finansowanie, przy czym instytucja zarządzająca może przystąpić do wybrania drugiej fazy na podstawie procedury wyboru przeprowadzonej w okresie programowania 2021–2027 w odniesieniu do danej operacji, pod warunkiem że upewni się, że spełnione są określone w niniejszym rozporządzeniu warunki dotyczące operacji wdrażanych w fazach.

- (65) Uwzględniając potrzebę wdrażania Funduszy unijnych objętych niniejszym rozporządzeniem w sposób skoordynowany i zharmonizowany oraz w celu umożliwienia szybkiego wdrożenia niniejszego rozporządzenia, powinno ono wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1 *Przedmiot*

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa (zwany dalej „Funduszem”). W rozporządzeniu tym ustanowiono przepisy dotyczące:
  - a) zadań, celów priorytetowych, organizacji i grupowania w ramach Funduszu:
    - (i) funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności
    - (ii) instrumentów wspólnej polityki rolnej (WPR);
    - (iii) instrumentów wspólnej polityki rybołówstwa;
    - (iv) instrumentów finansowanych ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji w ramach systemów handlu uprawnieniami do emisji ustanowionych na mocy dyrektywy 2003/87/WE w celu przeciwdziałania skutkom społecznym wprowadzenia systemu handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do sektora budowlanego i sektora transportu drogowego dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych, mikroprzedsiębiorstw i użytkowników transportu;
    - (v) wspierania zdolności w zakresie bezpieczeństwa i obrony;
  - b) zasad finansowych mających zastosowanie do wsparcia unijnego wdrażanego za pomocą planów partnerstwa krajowego i regionalnego („plany PKR”), Planu Interreg określonego w rozporządzeniu XX [rozwój regionalny, rozdział II w sprawie Planu Interreg] („Plan Interreg”) oraz Instrumentu UE („Instrument”);
  - c) zasobów finansowych na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r.

2. Wymienione poniżej rozporządzenia mogą określać szczególne warunki uzupełniające niniejsze rozporządzenie, które nie mogą być sprzeczne z niniejszym rozporządzeniem:
- a) rozporządzenie XX [ustanawiające Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w tym Europejską współpracę terytorialną (Interreg) i Fundusz Spójności, w ramach Funduszu określonego w rozporządzeniu (UE) [...] [PKR] oraz ustanawiające warunki wdrażania unijnego wsparcia na rzecz rozwoju regionalnego w latach 2028–2034];
  - b) rozporządzenie XX [ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny w ramach funduszu określonego w rozporządzeniu (UE) [...] [rozporządzenie PPKR] oraz ustanawiające warunki wdrażania unijnego wsparcia na rzecz wysokiej jakości zatrudnienia, umiejętności i włączenia społecznego na okres 2028–2034];
  - c) rozporządzenie XX [ustanawiające wspólną politykę rolną jako część funduszu określonego w rozporządzeniu (UE) [...] [rozporządzenie PPKR] i ustanawiające warunki wdrażania wsparcia Unii w celu wsparcia realizacji wspólnej polityki rolnej (WPR) Unii zgodnie z częścią III tytuł III TFUE, zapewniające odpowiedni poziom życia ludności wiejskiej i dostępność żywności, zwiększające wydajność rolnictwa, stabilizujące rynki oraz wspierające długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe na okres 2028–2034];
  - d) rozporządzenie XX [ustanawiające wspólną politykę rybołówstwa i unijną politykę morską jako część funduszu określonego w rozporządzeniu (UE) [...] [rozporządzenie PPKR] oraz ustanawiające warunki wdrażania..... w latach 2028–2034];
  - e) rozporządzenie (UE) [...] ustanawiające unijne wsparcie na rzecz azylu, migracji i integracji na lata 2028–2034;
  - f) rozporządzenie (UE) [...] ustanawiające unijne wsparcie na rzecz europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i europejskiej polityki wizowej na lata 2028–2034;
  - g) rozporządzenie (UE) [...] ustanawiające unijne wsparcie na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego na lata 2028–2034;
  - h) rozporządzenie (UE) 202X/XXXX zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013¹⁵ w odniesieniu do programu „Owoce, warzywa i mleko w szkole” („unijny program dla szkół”), interwencji w niektórych sektorach, utworzenia sektora roślin wysokobiałkowych, wymogów dotyczących konopi, możliwości ustanowienia norm handlowych dotyczących sera, roślin wysokobiałkowych i mięsa, stosowania dodatkowych należności celnych przywozowych, przepisów dotyczących dostępności dostaw w czasie sytuacji nadzwyczajnych i poważnych kryzysów, w zakresie istotnym dla wsparcia na podstawie niniejszego rozporządzenia.

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>).

W przypadku wątpliwości dotyczących stosowania niniejszego rozporządzenia oraz szczegółowych przepisów dotyczących danej polityki, o których mowa w akapicie pierwszym, niniejsze rozporządzenie ma charakter nadrzędny.

Artykuł 2

Cele ogólne Funduszu

1. Mając na uwadze ogólny cel, jakim jest promowanie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności Unii, jej bezpieczeństwa i gotowości, Fundusz wspiera następujące cele ogólne:
  - a) zmniejszenie dysproporcji regionalnych w Unii i zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych oraz promowanie europejskiej współpracy terytorialnej zgodnie z częścią trzecią tytuł XVIII TFUE, w tym wspieranie projektów w dziedzinach środowiska i sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportowej zgodnie z art. 177 ust. 2 TFUE („Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności”);
  - b) wspieranie wysokiej jakości zatrudnienia, edukacji i umiejętności oraz włączenia społecznego zgodnie z częścią trzecią tytuł XI i tytuł XVIII TFUE („Europejski Fundusz Społeczny”) oraz przyczynianie się do sprawiedliwej społecznie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej zgodnie z art. 91 ust. 1 lit. d), art. 192 ust. 1 i art. 194 ust. 2 TFUE;
  - c) wspieranie wdrażania WPR Unii zgodnie z częścią trzecią tytuł III TFUE;
  - d) wspieranie wdrażania wspólnej polityki rybołówstwa Unii zgodnie z częścią trzecią tytuł III TFUE;
  - e) ochrona i umacnianie demokracji w Unii oraz umacnianie wartości Unii zgodnie z art. 2 TUE.

Artykuł 3

Cele szczegółowe Funduszu

1. Cele ogólne, o których mowa w art. 2, są realizowane we wszystkich regionach w ramach następujących celów szczegółowych:
  - a) wspieranie trwałego dobrobytu Unii we wszystkich regionach poprzez:
    - (i) zwiększenie atrakcyjności terytoriów w celu wspierania prawa do pozostania, w tym przez wspieranie strategii na rzecz zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich, w tym wspieranie usług terytorialnych i infrastruktury;
    - (ii) wzmocnienie bazy przemysłowej Unii, odpornych łańcuchów dostaw oraz pobudzenie zrównoważonej i konkurencyjnej produkcji, w szczególności w obszarze technologii neutralnych emisyjnie i technologii surowców krytycznych, ze szczególnym uwzględnieniem konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, biorąc w pełni pod uwagę ambicje środowiskowe i klimatyczne z myślą o przyspieszeniu czystej transformacji przemysłowej;
    - (iii) wspieranie sprawiedliwej transformacji w realizacji celów Unii w dziedzinie energii i klimatu na lata 2030, 2040 i 2050, w szczególności nadając priorytet wspieraniu wytwarzania czystej energii oraz budowy

infrastruktury czystej energii, a także przez promowanie efektywności energetycznej i dekarbonizacji, magazynowania i technologii, rozwój inteligentnych systemów energetycznych oraz krajowych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych z uwzględnieniem sieci transeuropejskiej (TEN-E) i technologii oraz promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym, zapewniając przy tym, aby wszystkie terytoria i podmioty mogły wносить swój wkład w czystą transformację i czerpać z niej korzyści;

- (iv) wspieranie transformacji cyfrowej w realizacji celów cyfrowej dekady określonych w programie polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., a tym samym przyczynianie się do osiągnięcia suwerennej, bezpiecznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu Unii oraz promowanie rozwoju i wykorzystania zaawansowanych technologii, w tym sztucznej inteligencji, bezpiecznej i pewnej infrastruktury i usług cyfrowych, podstawowych i zaawansowanych umiejętności cyfrowych, cyfrowych usług publicznych i łączności ICT, przy jednoczesnym eliminowaniu przepaści cyfrowej;
  - (v) wspieranie badań, rozwoju i innowacji, w tym rozpowszechnianie innowacji we wszystkich regionach;
  - (vi) wspieranie środków, w tym reform, mających na celu dalszy rozwój unii oszczędności i inwestycji oraz wspomaganie rozwoju możliwości finansowania rynkowego;
  - (vii) wspieranie mieszkalnictwa socjalnego i zasobu mieszkaniowego po przystępnych cenach;
  - (viii) wzmocnienie unijnej infrastruktury transportowej i przyczynienie się do ukończenia transeuropejskiej sieci transportowej, w szczególności sieci bazowej i rozszerzonej sieci bazowej, przy jednoczesnej dekarbonizacji i poprawie łączności, bezpieczeństwa i dostępności obszarów oddalonych, peryferyjnych i słabiej połączonych; wspieranie zielonej i cyfrowej transformacji transportu;
  - (ix) wspieranie turystyki, w tym zrównoważonego rozwoju;
  - (x) wspieranie wydajności, jakości i odporności gospodarki wodnej, ochrony środowiska, przystosowania się do zmiany klimatu, odporności na zmianę klimatu i zwiększania różnorodności biologicznej, jakości gleby i zasobów naturalnych, promowanie obiegu zamkniętego, biogospodarki i upowszechniania zasobooszczędności, skuteczniejsze zapobieganie zanieczyszczeniom, ich kontrola i usuwanie, ochrona i odbudowa przyrody oraz zwiększanie różnorodności biologicznej i zasobów naturalnych, a także promowanie rozwiązań nowego europejskiego Bauhausu w środowisku zbudowanym.
- b) wspieranie zdolności obronnych i bezpieczeństwa Unii we wszystkich regionach przez:
- (i) wzmocnienie unijnej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego i mobilności wojskowej, w szczególności przez rozwój infrastruktury TEN-T podwójnego zastosowania;

- (ii) wzmocnienie gotowości Unii na sytuacje kryzysowe i katastrofy przez włączenie zasady gotowości na etapie projektowania do głównego nurtu polityki;
  - (iii) zwiększenie bezpieczeństwa Unii przez poprawę zdolności wykrywania zagrożeń, zapobiegania im i reagowania na nie, w tym przez wzmocnienie krytycznej infrastruktury energetycznej i transportowej oraz cyberbezpieczeństwa;
- w sposób w pełni zgodny z celami określonymi w:
- rozporządzeniu (UE) [...] ustanawiającym unijne wsparcie na rzecz azylu, migracji i integracji na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r.;
  - rozporządzeniu (UE) [...] ustanawiającym unijne wsparcie na rzecz europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i europejskiej polityki wizowej na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r.;
  - rozporządzeniu (UE) [...] ustanawiającym unijne wsparcie na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r.
- c) wzmocnienie spójności społecznej przez wspieranie ludzi i wzmacnianie społeczeństw Unii i unijnego modelu społecznego w drodze:
- (i) wspierania zatrudnienia, równego dostępu do rynku pracy, sprawiedliwych i wysokiej jakości warunków pracy oraz mobilności pracowników;
  - (ii) zwiększania podaży pracy oraz poprawa kształcenia i nabywania umiejętności przez całe życie, w szczególności przez promowanie podnoszenia i zmiany kwalifikacji;
  - (iii) propagowania równych szans dla wszystkich, wspieranie silnych siatek bezpieczeństwa socjalnego, wspieranie włączenia społecznego oraz zwalczanie ubóstwa i bezdomności, a także wspieranie inwestycji w infrastrukturę społeczną;
  - (iv) ułatwiania dostępu do usług i powiązanej infrastruktury, w tym modernizacji, cyfryzacji oraz poprawy jakości i odporności systemów opieki zdrowotnej, usług opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej;
  - (v) sprostania wyzwaniom związanym ze zmianami demograficznymi w całej UE, które obejmują niedobory siły roboczej i dysproporcje między pokoleniami i regionami;
  - (vi) zajęcia się społecznymi skutkami włączenia emisji gazów cieplarnianych z sektora budynków i sektora transportu drogowego w zakres stosowania dyrektywy 2003/87/WE.
- d) utrzymanie jakości życia w Unii przez:
- (i) wspieranie bardziej sprawiedliwych i wystarczających dochodów rolników oraz ich długoterminowej konkurencyjności, w tym pozycji rolników w łańcuchu wartości;
  - (ii) budowanie długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego;

- (iii) poprawa atrakcyjności i poziomu życia, w tym dostępu do opieki zdrowotnej, na obszarach wiejskich oraz sprawiedliwe warunki pracy oraz wspieranie wymiany pokoleń; zwiększenie gotowości i zdolności rolników do radzenia sobie z kryzysami i zagrożeniami; zwiększenie dostępu do wiedzy i innowacji oraz przyspieszenie dwojakiej transformacji – zielonej i cyfrowej na rzecz dobrze prosperującego sektora rolno-spożywczego;
  - (iv) zapewnienie zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności i odporności unijnego sektora rybołówstwa i akwakultury, pobudzenie zrównoważonej i konkurencyjnej niebieskiej gospodarki na obszarach przybrzeżnych, wyspiarskich i śródlądowych, zwiększenie możliwości społeczno-gospodarczych i odporności społeczności lokalnych oraz zapewnienie sprawnego zarządzania oceanami we wszystkich wymiarach, w trosce o bezpieczne, chronione, czyste i zarządzane w zrównoważony sposób oceany;
  - (v) rozszerzenie praktyk zrównoważonego rolnictwa i gospodarki leśnej w celu promowania odpornych działań w dziedzinie klimatu, świadczenie wielorakich usług ekosystemowych, wspieranie wydajnej gospodarki wodnej oraz jej jakości i odporności, wdrażanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody, wzmacnianie zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, poprawa ochrony i odbudowy różnorodności biologicznej, gleby i zasobów naturalnych oraz poprawa dobrostanu zwierząt;
- e) ochrona i wzmacnianie praw podstawowych, demokracji, równości i praworządności oraz przestrzeganie wartości Unii przez:
- (i) utrzymanie i dalszy rozwój otwartych, opartych na prawach, demokratycznych, równych i integracyjnych społeczeństw, w tym dzięki budowaniu zdolności społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych do przestrzegania wartości Unii, edukacji obywatelskiej i uczestnictwa młodzieży;
  - (ii) promowanie i utrzymanie praworządności przez wzmocnienie systemów wymiaru sprawiedliwości, ram antykorupcyjnych, pluralizmu mediów, integralności informacji, umiejętności korzystania z mediów oraz skutecznych mechanizmów kontroli i równowagi;
  - (iii) zwiększenie efektywności administracji publicznej oraz zdolności instytucjonalnych organów publicznych i zainteresowanych stron na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym;
  - (iv) promowanie kultury jako katalizatora wartości europejskich oraz wspieranie dynamicznego i zróżnicowanego sektora kultury.

Artykuł 4 **Definicje**

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 2) „mające zastosowanie prawo” oznacza prawo Unii oraz przepisy prawa krajowego bezpośrednio odnoszące się do jego stosowania;
- 3) „beneficjent” oznacza:

- a) podmiot prawa publicznego lub prywatnego, podmiot posiadający osobowość prawną lub jej nieposiadający, albo osobę fizyczną niebędącą uczestnikiem, odpowiedzialną za inicjowanie lub zarówno inicjowanie, jak i realizację operacji w ramach planu PKR i Planu Interreg i której przedstawiono dokument określający warunki wsparcia;
  - b) w kontekście instrumentów finansowych – podmiot, który wdraża fundusz powierniczy, lub, jeśli nie istnieje struktura funduszu powierniczego, podmiot wdrażający fundusz szczegółowy, lub, jeśli instytucja zarządzająca zarządza instrumentem finansowym, instytucję zarządzającą;
  - c) w kontekście WPR – rolnik, który jest:
    - (i) osobą fizyczną lub prawną, której gospodarstwo rolne znajduje się w Unii i której podstawową działalnością jest działalność rolnicza zgodnie z kryteriami określonymi przez państwa członkowskie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem; lub
    - (ii) osobą fizyczną lub małą osobą prawną, której podstawową działalnością nie jest rolnictwo, ale która prowadzi co najmniej minimalny poziom działalności rolniczej określony przez państwa członkowskie.
- 4) „rozdział planu PKR” oznacza część planu PKR skupiającą się na konkretnym wyzwaniu, sektorze, polityce lub obszarze geograficznym;
- 5) „wykonawca” oznacza podmiot lub osobę fizyczną, z którymi beneficjent lub odbiorca zawiera umowę w konkretnym celu realizacji jednej lub większej liczby operacji lub ich części;
- 6) „odbiorca” oznacza podmiot posiadający osobowość prawną lub jej nieposiadający albo osobę fizyczną, która nie jest uczestnikiem, otrzymujące środki z budżetu Unii za pośrednictwem beneficjenta;
- 7) „odbiorca końcowy” oznacza podmiot posiadający osobowość prawną lub jej nieposiadający albo osobę fizyczną, która nie jest uczestnikiem, otrzymujące wsparcie w ramach instrumentu finansowego i które stanowią odbiorcę do celów art. 38 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509;
- 8) „uczestnik” oznacza osobę fizyczną czerpiącą bezpośrednio korzyści z operacji, która nie rozpoczyna ani nie realizuje operacji;
- 9) „operacja” oznacza:
- a) projekt, umowę, działanie lub grupę projektów albo grupę działań wybranych w kontekście wdrażania środka przewidzianego w planie;
  - b) w kontekście instrumentów finansowych – wkład z planu PKR lub Planu Interreg na rzecz instrumentu finansowego oraz późniejsze wsparcie finansowe świadczone z tego instrumentu finansowego na rzecz odbiorców końcowych;
  - c) w kontekście WPR – płatność przyznawaną rolnikom w ramach obszarowych i związanych z produkcją zwierzęcą interwencji z zakresu wsparcia dochodów w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1 [Rodzaje interwencji], lit. a)–g), o) i p).
- 10) „środek” oznacza reformę, inwestycję lub inną interwencję na szczeblu krajowym lub niższym niż krajowy, wspieraną w ramach planu PKR lub Planu Interreg;

- 11) „kamień milowy” oznacza osiągnięcie jakościowe, wykorzystywane do pomiaru postępów w realizacji środka;
- 12) „wartość docelowa” oznacza osiągnięcie ilościowe, wykorzystywane do pomiaru postępów w realizacji środka;
- 13) „wartość wypłaty” oznacza kwotę, która ma zostać wypłacona przez Komisję państwu członkowskiemu z tytułu postępów osiągniętych we wdrażaniu środków przewidzianych w planie, z uwzględnieniem kwot zarezerwowanych na reformy;
- 14) „system wiedzy i informacji w rolnictwie” lub „AKIS” oznacza przepływ informacji o praktykach organizacyjnych oraz wiedzy, zachodzący między osobami, organizacjami i instytucjami, które wykorzystują i rozwijają wiedzę na potrzeby rolnictwa oraz powiązanych dziedzin, o których mowa w art. 20 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR].
- 15) „rolnictwo ekologiczne” oznacza system produkcji ekologicznej certyfikowany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848¹⁶;
- 16) „gospodarstwo” oznacza wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na obszarze tego samego państwa członkowskiego, objętym terytorialnym zakresem stosowania Traktatów, jak określono w art. 52 TUE w związku z art. 349 i 355 TFUE;
- 17) „mniejsze wyspy Morza Egejskiego” oznaczają dowolną z wysp Morza Egejskiego, z wyjątkiem wysp Kreta i Eubea;
- 18) „pieczęć” oznacza pieczęć doskonałości i pieczęć suwerenności przyznane w ramach realizacji programów unijnych w okresie programowania 2021–2027 oraz pieczęcie przyznane w ramach programów unijnych wdrażanych w ramach zarządzania bezpośredniego w latach 2028–2034, takie jak pieczęć na rzecz konkurencyjności;
- 19) „podwykonawca” oznacza osobę lub podmiot, z którymi wykonawca zawarł umowę na wykonanie części umowy w konkretnym celu realizacji jednej lub większej liczby operacji lub ich części;
- 20) „kryzys” oznacza kryzys zgodnie z definicją w art. 2 pkt 22 rozporządzenia (UE) 2024/2509;
- 21) „ocena spełnienia wymogów dotyczących filarów,” oznacza ocenę, o której mowa w art. 157 ust. 3 i 4 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509;
- 22) państwa członkowskie ustanawiają ponadto w swoich planach PKR definicje „działalności rolniczej”, „użytku rolnego”, „kwalifikującego się hektara” i „młodego rolnika” zgodnie z obiektywnymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami oraz zasadą proporcjonalności.
  - a) „działalność rolnicza” określa się za pomocą jednego lub obu następujących rodzajów działalności:
    - (i) wytwarzanie produktów rolnych, na które składają się wszystkie działania mające na celu uzyskanie tych produktów; gdzie produkty rolne oznaczają

---

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 1).

produkty wymienione w załączniku I do TFUE, z wyjątkiem produktów rybołówstwa, a także bawełnę i zagajniki o krótkiej rotacji;

- (ii) utrzymywanie użytków rolnych, które polega na działaniach mających na celu utrzymanie gruntów w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy; jeżeli jest to należycie uzasadnione względami dobrostanu zwierząt lub ochrony środowiska, ekstensywny wypas na użytkach rolnych, który nie prowadzi do zwiększenia produkcji rolnej dla danych rolników, można również uznać za „utrzymywanie”;
- b) „użytki rolne” definiuje się w taki sposób, aby obejmowały wyłącznie grunty, które są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej, w tym gdy tworzą systemy rolno-leśne;
- c) „kwalifikujący się hektar” definiuje się w taki sposób, aby obejmował wyłącznie obszary, którymi dysponują rolnicy i które obejmują:
  - (i) użytki rolne, na których prowadzona jest działalność rolnicza pod kontrolą rolnika pod względem zarządzania, korzyści i ryzyka finansowego. Jeżeli na tych obszarach prowadzona jest również działalność pozarolnicza, działalność rolnicza ma charakter dominujący;
  - (ii) obszary, w odniesieniu do których udziela się wsparcia na podstawie art. 35 ust. 1 lit. a) i g) [*degresywne wsparcie dochodów, małe gospodarstwa*] niniejszego rozporządzenia lub w ramach podstawowego wsparcia dochodów do celów zrównoważoności na podstawie tytułu III rozdział II sekcja 2 podsekcja 2 [*podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności [w tym uprawnienia], program dla małych gospodarstw*] rozporządzenia (UE) 2021/2115, w przypadku gdy działalność rolnicza nie jest prowadzona ze względu na zobowiązania i obowiązki wynikające z interwencji unijnych lub krajowych lub z innych programów, które przyczyniają się do realizacji celów szczegółowych WPR związanych ze środowiskiem i klimatem;
  - (iii) państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o włączeniu do definicji pojęcia „kwalifikującego się hektara” elementów krajobrazu nieobjętych zobowiązaniami i systemami, o których mowa w ppkt (ii), pod warunkiem że te elementy krajobrazu nie utrudniają znacząco prowadzenia działalności rolniczej i nie przeważają na działce rolnej;
- d) pojęcie „młody rolnik” definiuje się w taki sposób, aby obejmowało co najmniej następujące warunki:
  - (i) górna granica wieku w przedziale 35–40 lat;
  - (ii) bycie „kierującym gospodarstwem”.

W przypadku uznania, że rolnik mieści się w zakresie definicji „młodego rolnika” w momencie pierwszego dostępu do wsparcia, zachowuje on ten status przez cały okres kwalifikowalności ustanowiony w ramach odpowiedniego systemu wsparcia, niezależnie od tego, czy rolnik przekroczy w tym okresie górną granicę wieku;

- 23) pojęcie „nowy rolnik” definiuje się w taki sposób, aby odnosiło się do rolnika innego niż młody rolnik i niż kierujący gospodarstwem po raz pierwszy;
- 24) „wydatki publiczne” co celów WPR oznaczają każdy wkład w finansowanie operacji, którego źródłem jest budżet krajowych, regionalnych lub lokalnych

organów publicznych, budżet Unii udostępniony Funduszowi, budżet podmiotów prawa publicznego lub budżet związków organów publicznych lub podmiotów prawa publicznego;

- 25) „poziom dofinansowania” do celów WPR oznacza stawkę wydatków publicznych na daną operację; w kontekście instrumentów finansowych odnosi się ona do ekwiwalentu dotacji brutto wsparcia zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 20 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014;
- 26) „łodziowe rybołówstwo przybrzeżne” oznacza działalność połowową prowadzoną przez:
  - a) morskie i śródlądowe statki rybackie o długości całkowitej poniżej 12 metrów i niekorzystające z narzędzi ciągnionych zdefiniowanych w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006⁽²⁸⁾; lub
  - b) rybaków łowiących z brzegu, w tym zbieraczy skorupiaków;
- 27) „rybak” oznacza każdą osobę fizyczną zajmującą się zarobkową działalnością połowową, uznaną przez dane państwo członkowskie;
- 28) „połowcy” oznaczają każdą osobę fizyczną zajmującą się zarobkową działalnością połowową, uznaną przez dane państwo członkowskie;
- 29) „zrównoważona niebieska gospodarka” oznacza wszystkie sektorowe i międzysektorowe działania gospodarcze prowadzone na całym jednolitym rynku, związane z oceanem, morzami, wybrzeżami i wodami śródlądowymi, w tym w regionach wyspiarskich i najbardziej oddalonych oraz państwach śródlądowych Unii, obejmujące sektory wschodzące i nierynkowe towary i usługi oraz mające na celu zapewnienie środowiskowej, społecznej i gospodarczej zrównoważoności w długiej perspektywie, które to działania są spójne z celami zrównoważonego rozwoju, w szczególności z celem nr 14, oraz z przepisami Unii w zakresie środowiska.
- 30) „polityka morska” oznacza politykę unijną, której celem jest wspieranie zintegrowanego i spójnego procesu decyzyjnego, by zmaksymalizować zrównoważony rozwój, wzrost gospodarczy i spójność społeczną w Unii, w szczególności na obszarach przybrzeżnych i wyspiarskich oraz w regionach najbardziej oddalonych, jak również w sektorach zrównoważonej niebieskiej gospodarki, za pomocą spójnej polityki dotyczącej spraw morskich oraz odpowiedniej współpracy międzynarodowej;
- 31) „ochrona na morzu i nadzór morski” oznaczają działania prowadzone w celu zrozumienia, w stosownych przypadkach zapobiegania oraz zarządzania w sposób kompleksowy w odniesieniu do wszystkich zdarzeń i działań związanych z obszarem morskim, które mogłyby mieć wpływ na bezpieczeństwo morskie i ochronę na morzu, egzekwowanie prawa, obronność, kontrolę granic, ochronę środowiska morskiego, kontrolę rybołówstwa, handel i interes gospodarczy Unii;
- 32) „europejska sieć informacji i obserwacji środowiska morskiego” lub „EMODnet” oznacza partnerstwo, w ramach którego gromadzi się dane i metadane morskie, aby te rozproszone zasoby były bardziej dostępne i funkcjonalne z punktu widzenia użytkowników publicznych i prywatnych dzięki zapewnieniu zweryfikowanych pod kątem jakości, interoperacyjnych i zharmonizowanych danych morskich;

- 33) „planowanie przestrzenne obszarów morskich” oznacza proces, w ramach którego właściwe organy państw członkowskich analizują i organizują działalność ludzką na obszarach morskich, aby osiągnąć cele ekologiczne, gospodarcze i społeczne;
- 34) „obserwacja oceanu” oznacza fundament całej wiedzy o morzu. Stanowi podstawę zrozumienia ekosystemów morskich i czynników, które na nie wpływają. Dostarcza kluczowych danych na potrzeby prognozowania pogody, strategii łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, monitorowania ekstremalnych zdarzeń, bezpieczeństwa cywilnego (stan morza, powodzie), żeglugi morskiej, energii morskiej, rybołówstwa i akwakultury oraz – w coraz większym stopniu – bezpieczeństwa i obrony. Stanowi ona podstawę podejmowania decyzji w oparciu o dowody i dostarcza kluczowych informacji na temat tego, w jaki sposób działalność człowieka wpływa na zdrowie oceanu i jakie znaczenie ma ocean dla społeczeństw.
- 35) „nieprawidłowość” oznacza każde naruszenie mającego zastosowanie prawa, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii ze względu na otrzymanie z tego budżetu nieuzasadnionej refundacji na podstawie kamieni milowych, wartości docelowych i produktów;
- 36) „fundusz powierniczy” oznacza fundusz utworzony na odpowiedzialność instytucji zarządzającej w ramach co najmniej jednego rozdziału planu;
- 37) „fundusz szczegółowy” oznacza fundusz, za pomocą którego instytucja zarządzająca lub fundusz powierniczy dostarczają produkty finansowe odbiorcom końcowym;
- 38) „podmiot wdrażający instrument finansowy” oznacza podmiot prawa publicznego lub prywatnego realizujący zadania funduszu powierniczego lub funduszu szczegółowego;
- 39) „regiony słabiej rozwinięte” oznaczają regiony, w których PKB na mieszkańca jest niższy niż 75 % średniego PKB UE-27 („regiony słabiej rozwinięte”);
- 40) „regiony w okresie przejściowym” oznaczają regiony, w których PKB na mieszkańca wynosi między 75 % a 100 % średniego PKB UE-27 („regiony w okresie przejściowym”);
- 41) „regiony lepiej rozwinięte” oznaczają regiony, w których PKB na mieszkańca jest wyższy niż 100 % średniego PKB UE-27 („regiony lepiej rozwinięte”).

Klasyfikację regionów do jednej z tych trzech kategorii określa się w oparciu o to, jak PKB na mieszkańca każdego regionu, mierzony według standardów siły nabywczej (SSN) i obliczony na podstawie danych liczbowych dla Unii za lata 2021–2023, odnosi się do średniego PKB UE-27 w tym samym okresie odniesienia.

Komisja, w drodze aktu wykonawczego, przyjmuje decyzję ustanawiającą wykaz regionów spełniających kryteria jednej z tych trzech kategorii regionu określonych w pkt 38–40 oraz państw członkowskich spełniających kryteria, o których mowa w art. 22 ust. 2 lit. a). Wykaz ten obowiązuje od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r.

Artykuł 5 **Zarządzanie Funduszem**

1. Państwa członkowskie i Komisja wdrażają pulę środków finansowych finansowaną z budżetu Unii oraz wszelkie dodatkowe zasoby przydzielone na plany PKR i Plan

Interreg w ramach zarządzania dzielonego zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, bez uszczerbku dla ust. 2 niniejszego artykułu i art. 6 ust. 3 rozporządzenia XX [rozwój regionalny, Plan Interreg] [przepisy przewidujące stosowanie zarządzania pośredniego w przypadku niektórych rodzajów współpracy Interreg].

2. Komisja wdraża tytuł IV dotyczący instrumentu w ramach zarządzania bezpośredniego, dzielonego lub pośredniego zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b) i c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
3. Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji, o której mowa w art. 10, jest wdrażana w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Artykuł 6

Partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie

1. W odniesieniu do planu PKR i każdego rozdziału oraz rozdziału Planu Interreg, o którym mowa w rozdziale II rozporządzenia XX [rozwój regionalny, Plan Interreg], każde państwo członkowskie organizuje i wdraża kompleksowe partnerstwo zgodnie ze swoimi ramami instytucjonalnymi i prawnymi oraz z uwzględnieniem specyfiki odnośnych rozdziałów. Partnerstwo takie obejmuje zrównoważoną reprezentację następujących partnerów:
  - a) władze regionalne, lokalne, miejskie, wiejskie i inne organy publiczne lub stowarzyszenia reprezentujące takie organy;
  - b) partnerów gospodarczych i społecznych, w tym rolników, rybaków i ich organizacje;
  - c) właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, organizacje młodzieżowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji, krajowe instytucje i organizacje praw człowieka;
  - d) w stosownych przypadkach, organizacje badawcze i uniwersytety.
2. Partnerstwo ustanowione na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu działa zgodnie z zasadą wielopoziomowego zarządzania i podejściem oddolnym. Państwo członkowskie angażuje partnerów, o których mowa w poszczególnych akapitach ust. 1, w przygotowanie planu, a także w cały proces przygotowywania, wdrażania i oceny rozdziałów, między innymi poprzez udział w komitetach monitorujących zgodnie z art. 55.
3. Organizacja i wdrażanie partnerstwa przebiegają zgodnie z europejskim kodeksem postępowania w zakresie partnerstwa ustanowionym rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 240/2014.
4. W odniesieniu do partnerów, o których mowa w ust. 1 lit. a), państwo członkowskie zapewnia, aby wszystkie organy, których dotyczą odpowiednie rozdziały planu, były odpowiednio reprezentowane według poziomu terytorialnego i zasięgu geograficznego danego rozdziału, stosownie do przypadku.

5. Państwa członkowskie mogą odstąpić od wymogów dotyczących partnerstwa i wielopoziomowego zarządzania do celów wsparcia unijnego ustanowionego rozporządzeniem (UE) 202X/XX [zarządzanie granicami] i rozporządzeniem (UE) 202X/XX [bezpieczeństwo wewnętrzne], jeżeli państwo członkowskie należycie to uzasadniło i poparło dowodami w swoim planie. Do celów unijnego wsparcia na rzecz azylu, migracji i integracji ustanowionego rozporządzeniem (UE) 202X/XX [migracja, azyl i integracja] partnerstwa obejmują organy lub stowarzyszenia regionalne, lokalne, miejskie i inne organy publiczne lub stowarzyszenia reprezentujące takie organy, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, organizacje uchodźców i organizacje kierowane przez migrantów, a także krajowe instytucje praw człowieka i organy ds. równości oraz, w stosownych przypadkach, organizacje międzynarodowe oraz partnerów gospodarczych i społecznych.
6. Co najmniej raz w roku Komisja konsultuje się z organizacjami reprezentującymi partnerów na poziomie Unii w sprawie wdrażania planów.

Artykuł 7

Zasady horyzontalne

1. Państwa członkowskie opracowują środki w planie PKR i Planie Interreg w sposób zapewniający poszanowanie:
  - a) zasad państwa prawnego określonych w art. 2 lit. a) i art. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092;
  - b) praw, wolności i zasad określonych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

Państwa członkowskie przestrzegają tych praw, wolności i zasad przez cały okres przygotowywania i wdrażania swoich odpowiednich planów.
2. Państwa członkowskie i Komisja podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania i oceny planów oraz sprawozdawczości w odniesieniu do nich. W procesie przygotowywania i wdrażania planów w szczególności uwzględnia się zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
3. Płatności w ramach interwencji, o których mowa w art. 35 ust. 1 lit. a)–f) oraz lit. o) i p), w zakresie, w jakim dotyczą one wsparcia na rzecz lokalnych produktów rolnych, podlegają wymogom „odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa” określonym w art. 3 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR]. Płatności podlegające wymogom odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa, o których mowa w części A i C załącznika I do rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR], uznaje się za zgodne z zasadą „nie czyn poważnych szkód”, o której mowa w art. 33 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
4. Wsparcie z Funduszu ma charakter dodatkowy względem krajowego finansowania publicznego.
5. Komisja i zainteresowane państwa członkowskie zapewniają, w stopniu odpowiadającym ich odpowiednim obowiązkom, koordynację, spójność i synergię

między Funduszem a innymi programami i instrumentami Unii. W tym celu zapewniają:

- a) komplementarność, synergię, spójność i zgodność między różnymi instrumentami na poziomie unijnym, krajowym i, w stosownych przypadkach, lokalnym lub regionalnym, zarówno na etapie planowania, jak i realizacji;
- b) ścisłą współpracę między organami odpowiedzialnymi za wdrażanie i kontrolę na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym, aby osiągnąć cele Funduszu oraz synergii między środkami w ramach różnych celów Funduszu.

Operacje mogą być wspierane z innych programów i instrumentów unijnych, pod warunkiem że takie wsparcie oraz kamienie milowe i wartości docelowe skutkujące płatnościami nie pokrywają tych samych kosztów. Po celów akapitu pierwszego państwa członkowskie i Komisja współpracują przy opracowywaniu i realizacji operacji, które są łącznie finansowane w ramach planu i innego programu unijnego, aby uniknąć podwójnego finansowania.

Artykuł 8

Poszanowanie praw, wolności i zasad określonych w Karcie praw podstawowych

1. Państwa członkowskie wprowadzają i utrzymują skuteczne mechanizmy zapewniające zgodność środków wspieranych w ich planach i ich wdrażania z odpowiednimi postanowieniami Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przez cały okres wdrażania Funduszu („warunek horyzontalny dotyczący Karty”).

Przedstawiają ocenę tych mechanizmów zgodnie z art. 22 ust. 2 lit. q) [wymogi dotyczące planu PKR] i informują Komisję o wszelkich zmianach mających wpływ na spełnienie warunku horyzontalnego dotyczącego Karty.

2. Jeżeli Komisja uzna, że dane państwo członkowskie nie spełnia warunku horyzontalnego dotyczącego Karty lub przestało go spełniać, jak przewidziano w ust. 1, powiadamia dane państwo członkowskie o swojej ocenie na podstawie informacji przekazanych przez dane państwo członkowskie w jego planie PKR, w odpowiedzi na uwagi Komisji oraz z uwzględnieniem istotnych informacji, w tym sprawozdania na temat praworządności i sprawozdań dotyczących poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru.
3. Dane państwo członkowskie może przedstawić swoje uwagi i ewentualne środki zaradcze, w tym zmiany w planie PKR, w terminie dwóch miesięcy od powiadomienia o ocenie zgodnie z ust. 2.
4. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że warunek horyzontalny dotyczący Karty nie jest spełniony, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania uwag państwa członkowskiego, o których mowa w ust. 3, przyjmuje decyzję wykonawczą stwierdzającą niespełnienie warunku horyzontalnego dotyczącego Karty oraz określającą konkretne środki przewidziane w planie PKR, na które ma wpływ niespełnienie tego warunku.

W tym celu należy wziąć pod uwagę następujące aspekty niespełnienia warunku horyzontalnego dotyczącego Karty:

- a) rzeczywisty lub potencjalny wpływ na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii lub na interesy finansowe Unii;
- b) charakter, czas trwania, wagę i zakres niezgodności.

5. Państwo członkowskie może składać wnioski o płatność w odniesieniu do konkretnych środków określonych w decyzji, o której mowa w ust. 4, ale Komisja nie dokonuje odpowiednich płatności, dopóki nie zostanie spełniony warunek horyzontalny dotyczący Karty.
6. Dane państwo członkowskie informuje Komisję, gdy tylko uzna, że warunek horyzontalny dotyczący Karty został spełniony. Komisja ocenia te informacje w terminie dwóch miesięcy od ich otrzymania. Jeżeli Komisja uzna, że warunek horyzontalny dotyczący Karty został spełniony, uchyla decyzję, o której mowa w ust. 4.

W przypadku gdy Komisja nie zgadza się z państwem członkowskim odnośnie do spełnienia warunku horyzontalnego dotyczącego Karty, informuje o tym państwo członkowskie i przedstawia swoją ocenę.
7. Komisja proporcjonalnie zmniejsza unijny wkład finansowy danego państwa członkowskiego w odniesieniu do konkretnych środków lub, w odniesieniu do wsparcia w formie pożyczki, wdraża wszelkie środki dostępne na mocy umowy pożyczki, w przypadku gdy decyzja, o której mowa w ust. 4, nie została uchylona w ciągu jednego roku od jej przyjęcia.
8. Jeżeli naruszenie stwierdzone przez Komisję może także stanowić naruszenie warunku horyzontalnego dotyczącego państwa prawnego, procedurę określoną w art. 9 uruchamia się w pierwszej kolejności.

Artykuł 9

Poszanowanie zasad państwa prawnego

1. Państwa członkowskie zapewniają poszanowanie zasad państwa prawnego określonych w art. 2 lit. a) i art. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 w całym okresie wdrażania Funduszu („warunek horyzontalny dotyczący państwa prawnego”). Informują Komisję o wszelkich zmianach mających wpływ na spełnienie tego warunku.
2. W przypadku gdy Komisja uzna, że państwo członkowskie nie spełnia warunku horyzontalnego dotyczącego państwa prawnego lub przestało go spełniać, powiadamia dane państwo członkowskie o swojej ocenie, biorąc pod uwagę odpowiednie informacje, w tym informacje przekazane przez dane państwo członkowskie w jego planie PKR, w odpowiedzi na uwagi Komisji oraz sprawozdania na temat praworządności i sprawozdania dotyczące poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru.
3. Dane państwo członkowskie może przedstawić swoje uwagi i zaproponować ewentualne środki zaradcze, w tym zmiany w planie PKR, w terminie dwóch miesięcy od powiadomienia o ocenie zgodnie z ust. 3.
4. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że warunek horyzontalny dotyczący państwa prawnego nie jest spełniony, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania uwag państwa członkowskiego, o których mowa w ust. 4, przedstawia Radzie wniosek dotyczący decyzji wykonawczej stwierdzającej niespełnienie warunków horyzontalnych dotyczących państwa prawnego i określającej konkretne środki przewidziane w planie PKR, na które ma wpływ niespełnienie tych warunków.

W tym celu uwzględnia się następujące aspekty niespełnienia warunku horyzontalnego dotyczącego państwa prawnego:

- a) rzeczywisty lub potencjalny wpływ na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii lub na interesy finansowe Unii;
- b) charakter, czas trwania, wagę i zakres niezgodności.

Rada przyjmuje nową decyzję wykonawczą w terminie czterech tygodni od przyjęcia wniosku Komisji.

- 5. Państwo członkowskie może składać wnioski o płatność w odniesieniu do konkretnych środków określonych w decyzji, o której mowa w ust. 4, ale Komisja nie dokonuje odpowiednich płatności, dopóki nie zostanie spełniony warunek horyzontalny dotyczący państwa prawnego.
- 6. Państwo członkowskie informuje Komisję, gdy tylko uzna, że naruszenie warunku horyzontalnego dotyczącego państwa prawnego zostało usunięte. Komisja ocenia te informacje w terminie dwóch miesięcy od ich otrzymania. Jeżeli Komisja uzna, że naruszenie zostało w pełni usunięte, proponuje Radzie uchylenie decyzji, o której mowa w ust. 4. Jeżeli Komisja uzna, że naruszenie zostało częściowo usunięte, proponuje Radzie odpowiednią zmianę decyzji, o której mowa w ust. 4. Rada przyjmuje decyzję wykonawczą w terminie czterech tygodni od przyjęcia wniosku Komisji.
- 7. Komisja proporcjonalnie zmniejsza unijny wkład finansowy danego państwa członkowskiego w odniesieniu do konkretnych środków przewidzianych w danym planie lub, w odniesieniu do wsparcia w formie pożyczki, wdraża wszelkie środki dostępne na mocy umowy pożyczki, w przypadku gdy decyzja, o której mowa w ust. 4, nie została uchylona [w ciągu [jednego] roku od jej przyjęcia].
- 8. Komisja niezwłocznie informuje Parlament Europejski o każdej decyzji, jaka została zaproponowana, przyjęta, zmieniona lub uchylona na podstawie ust. 4 i 6.

TYTUŁ II RAMY FINANSOWE

ROZDZIAŁ 1 Przepisy wspólne

Artykuł 10 Budżet

- 1. Pula środków finansowych na wdrożenie Funduszu na okres od dnia 1 stycznia 2028 r. do grudnia 2034 r. wynosi 865 076 000 000 EUR w cenach bieżących.
- 2. Pulę środków finansowych przydziela się w następujący sposób:
  - a) 782 879 000 000 EUR przydziela się na plany PKR, o których mowa w tytule III, zgodnie z załącznikiem I [Klucz przydziału], z czego:
    - (i) co najmniej 217 798 000 000 EUR dla regionów słabiej rozwiniętych, ustanawiając kwoty minimalne na państwo członkowskie według metodyki określonej w załączniku II;
    - (ii) co najmniej 295 700 000 000 EUR na interwencje w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1 [rodzaje wsparcia], ust. 1 lit. a)–k) i r) oraz ust. 10, oraz na interwencje wymienione w art. 35 ust. 11;

- (iii) co najmniej 34 215 510 000 EUR, jak następuje: 11 975 428 500 EUR, jak określono w art. 4 rozporządzenia (UE) 202X/XXX [ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz azylu, migracji i integracji na okres 2028–2034], 15 396 750 000 EUR, jak określono w art. 4 rozporządzenia (UE) 202X/XXX [ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz strefy Schengen, europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i wspólnej polityki wizowej na okres 2028–2034] oraz 6 843 331 500 EUR, jak określono w art. 4 rozporządzenia (UE) 202X/XXX [ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego na okres 2028–2034] na cele określone w art. 3 tych rozporządzeń.
  - b) 71 933 000 000 EUR przydziela się na instrument, o którym mowa w tytule IV;
  - c) 10 264 000 000 EUR przydziela się na Plan Interreg, o którym mowa w rozdziale II rozporządzenia XX [rozwój regionalny, Plan Interreg];
  - d) Nie więcej niż 0,5 % puli środków finansowych przydziela się na pomoc techniczną z inicjatywy Komisji, o której mowa art. 12 [pomoc techniczna].
3. Oprócz przydziału określonego w akapicie drugim lit. a) unijny wkład finansowy obejmuje 50 100 000 000 EUR z kwot przeznaczonych na Społeczny Fundusz Klimatyczny określonych w art. 30d ust. 4 akapit czwarty lit. c)–g) dyrektywy 2003/87/WE, które mają zostać wdrożone w ramach planów, zgodnie z podziałem określonym w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2023/955. Kwota ta stanowi zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
  4. Państwom członkowskim udostępnia się kwotę 150 000 000 000 EUR wsparcia w formie pożyczki na realizację ich planów.
  5. Co najmniej 14 % puli środków finansowych, o której mowa w ust. 2, oraz kwoty, o której mowa w ust. 4, przeznacza się na realizację celów społecznych Unii, obliczonych przy użyciu współczynników, o których mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wykonania]. Z podstawy obliczania tego minimalnego przydziału wyłącza się kwotę określoną w ust. 2 lit. a) pkt (ii), a także zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel ze Społecznego Funduszu Klimatycznego.
  6. Komisja przyjmuje akt wykonawczy w celu określenia maksymalnej kwoty, która ma zostać przydzielona każdemu państwu członkowskiemu poprzez zastosowanie metodyki określonej w załączniku I, w odniesieniu do celów, o których mowa w art. 2 i 3.

Artykuł 11

Dodatkowe zasoby i wykorzystanie zasobów

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe na rzecz Funduszu. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

2. W celu wdrożenia środka w ramach planu PKR państwa członkowskie mogą zaproponować uwzględnienie w swoim planie PKR, jako szacunkowych kosztów, kwot wkładów finansowych, które mają wnieść państwa członkowskie na rzecz programów lub instrumentów unijnych wdrażających polityki dostosowane do celów planu PKR z myślą o realizacji środka za pośrednictwem tych programów lub instrumentów. Takie wkłady mogą być również wnoszone na rzecz tworzenia rezerw gwarancji budżetowej, finansowania instrumentu finansowego lub wszelkich kwot bezzwrotnego wsparcia w połączeniu z gwarancją budżetową lub instrumentem finansowym w ramach działania łączonego, w ramach [Instrumentu EFK InvestEU]. Środek musi być zgodny z wymogami niniejszego rozporządzenia. W przypadku gdy takie kwoty przyczyniają się do tworzenia rezerw na gwarancję budżetową w ramach [Instrumentu EFK InvestEU], w stosownych przypadkach uzupełnia się je gwarancją wzajemną państwa członkowskiego pokrywającą niezabezpieczone zobowiązania warunkowe.
3. W momencie przedkładania pierwotnego planu lub wniosku o zmianę państwa członkowskie mogą zwrócić się o ponowny przydział części kwoty określonej w art. 4 rozporządzenia (UE) XX (MIGRATION), art. 4 rozporządzenia (UE) XX (BORDERS) i art. 4 rozporządzenia (UE) XX (SECURITY) na realizację celów określonych w innym z tych rozporządzeń. Komisja zgłasza sprzeciw wobec wniosku o ponowny przydział wyłącznie w przypadku, gdy taki ponowny przydział miałby wpływ na zgodność zmienionego planu z wymogami przewidzianymi w art. 22 określonymi w niniejszym rozporządzeniu.

Artykuł 12

Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji

1. Z inicjatywy Komisji Fundusz może wspierać pomoc techniczną i administracyjną na rzecz realizacji planu i Planu Interreg, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, instytucjonalne systemy i platformy informatyczne, działania informacyjne i komunikacyjne, także poprzez tworzenie ogólnounijnych sieci organów państw członkowskich i innych odpowiednich zainteresowanych stron, komunikację instytucjonalną dotyczącą priorytetów politycznych Unii oraz wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki kadrowe poniesione przez Komisję w związku z zarządzaniem Funduszem oraz, w stosownych przypadkach, z państwami trzecimi.
2. Fundusz wspiera również wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną niezbędną do wdrożenia wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa oraz zarządzania nimi, w tym środki kontroli i egzekwowania przepisów rybołówstwa, kontrole rynku, gromadzenie lub zakup danych, w tym danych satelitarnych, danych geoprzestrzennych i danych meteorologicznych, monitorowanie zasobów, opracowywanie i utrzymywanie elektronicznej certyfikacji produktów ekologicznych i powiązanych korporacyjnych systemów informatycznych, opracowywanie, rejestrację i ochronę oznaczeń, skrótów i symboli odnoszących się do unijnych systemów jakości oraz wkładów na podstawie umów międzynarodowych.
3. Działania, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować poprzednie i kolejne okresy programowania.
4. Komisja przyjmuje decyzję w sprawie finansowania, gdy przewiduje się wkład z Funduszu zgodnie z art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

5. Działania, o których mowa w niniejszym artykule, mogą – w zależności od ich celu – być finansowane jako wydatki operacyjne albo administracyjne.
6. Zgodnie z art. 196 ust. 2 akapit drugi lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, w należycie uzasadnionych przypadkach określonych w decyzji w sprawie finansowania i przez ograniczony okres, działania w zakresie pomocy technicznej z inicjatywy Komisji wspierane na podstawie niniejszego rozporządzenia w ramach zarządzania bezpośredniego oraz stosowne koszty bazowe można uznać za kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2028 r., nawet jeżeli te działania zostały zrealizowane i koszty poniesione przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji.

Artykuł 13

Pomoc techniczna z inicjatywy państwa członkowskiego

1. Z inicjatywy państwa członkowskiego Fundusz może wspierać działania, które mogą dotyczyć poprzednich i kolejnych okresów programowania, niezbędne do skutecznego wdrażania Funduszu, w tym zapewnić finansowanie na potrzeby wykonywania m.in. takich funkcji, jak przygotowywanie, szkolenie, zarządzanie, monitorowanie, ocena, informowanie, widoczność i komunikacja.
2. Pomoc techniczną dla każdego planu PKR i każdego rozdziału Planu Interreg ustala się jako stawkę ryczałtową w wysokości odpowiednio do 3 % i 8 %, stosowaną do kwoty ujętej w każdym wniosku o płatność zgodnie z art. 65 [wnioski o płatność]. Stawka ryczałtowa wynosi 10 % dla rozdziałów Planu Interreg wspierających współpracę regionów najbardziej oddalonych oraz współpracę na granicach zewnętrznych.
3. W przypadku zmniejszenia unijnego wkładu finansowego, w tym z powodu umorzenia lub korekty finansowej, w momencie zamknięcia planu PKR państwo członkowskie zwraca do budżetu Unii wszelkie zasoby wypłacone na pomoc techniczną zgodnie z ust. 1, które przekraczają odsetek unijnego wkładu finansowego określony w ust. 2.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby kwoty wypłacone przez Komisję na rzecz planów PKR były rozdzielane w zrównoważony i proporcjonalny sposób między wszystkie rozdziały planu, aby promować wszystkie wspierane cele.
5. Państwa członkowskie mogą zwrócić się o wsparcie w przygotowaniu reform zawartych w ich planach PKR.

ROZDZIAŁ 2

Wsparcie w ramach planów

Artykuł 14

Zobowiązania budżetowe

1. Zobowiązania budżetowe Unii dotyczące alokacji finansowej w ramach każdego planu są zaciągane przez Komisję w rocznych transzach zgodnie z art. 112 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 w okresie od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2034 r. w następujący sposób (w zaokrągleniu):
  - a) 15,8 % w 2028 r.;
  - b) 15,5 % w 2029 r.;

- c) 15,1 % w 2030 r.;
  - d) 14,8 % w 2031 r.;
  - e) 14,4 % w 2032 r.;
  - f) 12,8 % w 2033 r.;
  - g) 11,7 % w 2034 r.
2. Kwota elastyczności odpowiadająca 25 % unijnego wkładu finansowego danego państwa członkowskiego określonego w załączniku I [metoda przydziału] jest dostępna na programowanie wyłącznie w następujący sposób:
- a) Państwo członkowskie może wystąpić o maksymalnie jedną piątą zgodnie z art. 34 (Zmiana planu w sytuacjach kryzysowych), przy czym pozostała kwota ma zostać zaprogramowana zgodnie z art. 25 (przeгляд śródkresowy);
  - b) państwo członkowskie może wystąpić z wnioskiem o trzy piąte zgodnie z art. 25 [przeгляд śródkresowy], przy czym o część tego może wnioskować przed przeглядem śródkresowym w należycie uzasadnionych i wyjątkowych okolicznościach;
  - c) państwo członkowskie może wystąpić z wnioskiem o jedną piątą dopiero od 2031 r., zgodnie z art. 34 (Zmiana planu w sytuacjach kryzysowych). Od dnia 30 czerwca 2033 r. wszelkie niezaprogramowane kwoty udostępnia się na potrzeby programowania na potrzeby wszelkich zmian w planie.

Części wkładu finansowego przydzielonej na interwencje, o których mowa w art. 35 ust. 1 lit. a)–h), j), k) i r) [rodzaje interwencji], nie wlicza się do kwoty elastyczności.

W przypadku kwoty elastyczności bieg terminu określonego w art. 15 ust. 1 rozpoczyna się dopiero wtedy, gdy kwoty są programowane zgodnie z lit. a), b) i c).

Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do unijnego wkładu finansowego danego państwa członkowskiego na rzecz Planu Interreg.

Artykuł 15 **Umorzenie zobowiązań**

1. Komisja umarza zobowiązanie dotyczące każdej kwoty w planie PKR i w rozdziale Planu Interreg, która nie została wykorzystana na płatności zaliczkowe zgodnie z art. 17 [Płatności zaliczkowe] lub w odniesieniu do której nie przedłożono wniosku o płatność zgodnie z art. 65 [Składanie i ocena wniosków o płatność], do dnia 31 października roku kalendarzowego następującego po roku, w którym zaciągnięto zobowiązania budżetowe.
2. Kwotę, odpowiadającą zobowiązaniu, które podlega umorzeniu, pomniejsza się o kwoty równe tej części zobowiązania budżetowego, w odniesieniu do której:
  - a) operacje są zawieszane w wyniku postępowania prawnego lub odwołania administracyjnego o skutku zawieszającym; lub
  - b) niemożliwe było złożenie wniosku o płatność z powodu działania siły wyższej mającej poważny wpływ na wdrażanie całości lub części planu PKR lub rozdziału Planu Interreg.

Organy krajowe powołujące się na działanie siły wyższej, o której mowa w akapicie pierwszym lit. b), udowadniają jej bezpośrednie konsekwencje dla realizacji całości lub części planu PKR lub rozdziału Planu Interreg.

3. Do dnia 31 stycznia państwo członkowskie przesyła Komisji informacje dotyczące wyjątków, o których mowa w ust. 2 akapit pierwszy lit. a) i b), w odniesieniu do kwoty, która podlega zadeklarowaniu do dnia 31 grudnia poprzedniego roku.
4. Środki odpowiadające umorzeniom zgodnie z art. 7 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 oraz art. 8 [Karta] i art. 9 [Warunek horyzontalny dotyczący państwa prawnego] niniejszego rozporządzenia mogą zostać ponownie udostępnione do wykorzystania w ramach innych instrumentów lub programów Unii wdrażanych w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, w szczególności tych, które przyczyniają się do wspierania europejskiej demokracji, społeczeństwa obywatelskiego, wartości Unii lub walki z korupcją.
5. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do kwot udostępnionych jako zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, a ust. 1–3 nie mają zastosowania do interwencji wymienionych w art. 35 ust. 1 lit. a)–g) [rodzaje interwencji].

Artykuł 16

Procedura umorzenia zobowiązań

1. Komisja informuje państwo członkowskie o kwocie odpowiadającej zobowiązaniu, które podlega umorzeniu wynikającej z informacji, które uzyskała na dzień 31 stycznia.
2. Państwo członkowskie ma dwa miesiące, licząc od daty przekazania przez Komisję informacji, o której mowa w ust. 1, na wyrażenie zgody na kwotę, odpowiadającą zobowiązaniu, które ma zostać umorzone, lub na przedstawienie swoich uwag.
3. W przypadku gdy umorzenie dotyczy kwot na które zaciągnięto zobowiązania w ramach planu PKR, państwo członkowskie przedkłada Komisji wniosek o zmianę planu PKR do dnia 30 czerwca uwzględniającą zmniejszoną kwotę wsparcia. Kwoty odpowiadające zobowiązaniu, które ma zostać umorzone i odpowiadające im zmniejszenie, są rozdzielane w planie PKR na podstawie postępów osiągniętych we wdrażaniu środków we wszystkich rozdziałach planu PKR.
4. W przypadku Planu Interreg zobowiązania finansowe zaciągają się na poziomie rozdziału. W przypadku gdy umorzenie dotyczy kwot, na które zaciągnięto zobowiązania w ramach rozdziału Planu Interreg, państwo członkowskie, w którym mieści się instytucja zarządzająca, przedkłada Komisji do dnia 30 czerwca wniosek o zmianę rozdziału Planu Interreg odzwierciedlającą zmniejszoną kwotę wsparcia.
5. W przypadku nieprzedłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3 i 4, Komisja zmniejsza wkład z Funduszu na dany rok kalendarzowy nie później niż do dnia 31 października zgodnie z tymi ustępami.
6. Zgodnie z procedurą umorzenia określoną w niniejszym artykule Komisja przedstawia wniosek dotyczący nowej decyzji wykonawczej Rady zatwierdzającej plan PKR zgodnie z art. 23, odzwierciedlający kwoty odpowiadające zobowiązaniu, które ma zostać umorzone.

Artykuł 17
Płatności zaliczkowe

1. Komisja dokonuje płatności zaliczkowych pod warunkiem przyjęcia przez Radę decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 23, oraz dostępności środków finansowych. Kwota płatności zaliczkowych wynosi 10 % unijnej alokacji finansowej, o której mowa w art. 14 [Zobowiązania budżetowe], i jest wypłacana w transzach przez trzy kolejne lata w następujący sposób: 4 % w 2028 r., 3 % w 2029 r. i 3 % w 2030 r. Jeżeli Rada przyjmie decyzję wykonawczą po dniu 31 lipca 2028 r., wypłaca się jedynie transze z 2029 r. i 2030 r.
2. Komisja wypłaca płatności zaliczkowe w wysokości 12 % unijnego wkładu finansowego z Funduszu na rzecz każdego rozdziału Planu Interreg, jak określono w akcie wykonawczym zatwierdzającym rozdział Planu Interreg zgodnie z art. 8 rozporządzenia XX [Rozwój regionalny, Plan Interreg], z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych. Kwota ta jest wypłacana w trzech równych transzach w wysokości 4 % w ciągu trzech kolejnych lat.

W przypadku gdy rozdział Planu Interreg otrzymuje wsparcie z Instrumentu „Globalny wymiar Europy”, w akcie wykonawczym, o którym mowa w art. 8 ust. 1 rozporządzenia XX [Rozwój regionalny, Plan Interreg] [Zatwierdzenie i zmiana Planu Interreg], można ustanowić przepisy szczegółowe dotyczące płatności zaliczkowych stanowiących odstępstwo od niniejszego ustępu.
3. Kwoty wypłacone w ramach płatności zaliczkowych rozlicza się w zestawieniach wydatków Komisji najpóźniej w momencie otrzymania rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności za ostatni rok realizacji.

Artykuł 18
Wniosek o wsparcie w formie pożyczki

1. We wniosku o wsparcie w formie pożyczki składanym przez państwo członkowskie określa się:
  - a) kwotę wnioskowanego wsparcia w formie pożyczki;
  - b) środki zgodnie z art. 21 [Przygotowanie i przedłożenie planu], które mają być finansowane ze wsparcia w formie pożyczki;
  - c) potrzeby finansowe związane ze środkami, o których mowa w lit. b);
  - d) wyjaśnienie, dlaczego szacowany koszt planu PKR jest wyższy niż całkowity unijny wkład finansowy, z uwzględnieniem wkładu krajowego.
2. Wsparcie w formie pożyczki nie może być wyższe niż różnica między łącznymi szacunkowymi kosztami planu, w stosownych przypadkach skorygowanymi, a łącznym unijnym wkładem finansowym i wkładem krajowym.
3. Państwa członkowskie przedkładają Komisji wniosek o wsparcie w formie pożyczki do dnia 31 stycznia 2028 r.
4. Komisja przydziela państwom członkowskim kwoty wsparcia w formie pożyczki, o którym mowa w art. 10 ust. 4, uwzględniając jednocześnie zasady równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości. Udział pożyczek udzielonych trzem państwom członkowskim reprezentującym największy odsetek udzielonych pożyczek nie może przekraczać 60 procent maksymalnej kwoty, o której mowa w art. 10 ust. 4.

W przypadku gdy po przydzieleniu pożyczek, o których mowa w ust. 3, pozostają dostępne kwoty na wsparcie w formie pożyczki, Komisja może opublikować nowe zaproszenia do wyrażenia zainteresowania wsparciem w formie pożyczki. W takim przypadku stosuje się odpowiednio procedurę określoną w ust. 1–5 niniejszego artykułu i w art. 19.

5. Pożyczka jest wypłacana pod warunkiem osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych zgodnie z art. 65 [Wniosek o płatność].
6. Komisja ocenia wnioski o wsparcie w formie pożyczki zgodnie z art. 23 [Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady].

Artykuł 19

Umowa pożyczki oraz operacje zaciągania i udzielania pożyczek

1. W celu sfinansowania wsparcia w ramach planu w formie pożyczek Komisja jest uprawniona do zaciągania w imieniu Unii niezbędnych pożyczek pieniężnych na rynkach kapitałowych lub od instytucji finansowych zgodnie z art. 224 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
2. Po przyjęciu decyzji wykonawczej Rady, o której mowa w art. 23 [Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady], Komisja zawiera z państwem członkowskim umowę pożyczki. Oprócz elementów określonych w art. 223 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 w umowie pożyczki określa się maksymalną kwotę pożyczki, okres dostępności, maksymalny czas trwania każdej wypłaty pożyczki oraz szczegółowe warunki wsparcia. Takie umowy mogą również zawierać określenie kwot płatności zaliczkowych i zasady rozliczania płatności zaliczkowych.

Artykuł 20

Wkład krajowy w szacunkowe koszty

1. Minimalna stawka wkładu krajowego w szacunkowe koszty środka w ramach planu nie może być niższa niż:
  - a) 15 % dla regionów słabiej rozwiniętych;
  - b) 40 % dla regionów w okresie przejściowym;
  - c) 60 % dla regionów lepiej rozwiniętych.
2. Jeśli w przypadku danego środka nie jest możliwe określenie odsetka wdrożenia w regionach słabiej rozwiniętych, stawka wkładu krajowego w szacowane koszty nie może być niższa niż średnia ważona liczby ludności z mających zastosowanie stawek wkładu w danych regionach, określona w ust. 1.
3. Stawka wkładu krajowego na poziomie każdego rozdziału Planu Interreg nie może być niższa niż 20 %. Stawkę obniża się o [5] punktów procentowych w przypadku rozdziałów wspierających współpracę regionów najbardziej oddalonych i współpracę transgraniczną na granicach zewnętrznych.
4. Nie składa się wniosku o wkład krajowy w odniesieniu do interwencji, o których mowa w art. 35 lit. a), b), c) i g). Na te interwencje nie przyznaje się dodatkowego finansowania krajowego. Każda stawka wkładu stanowiąca odstępstwo od stawek określonych w ust. 1 określonych dla interwencji, o których mowa w tytule V, w tym w przypadku gdy nie wnioskuje się o wkłady krajowe, ma zastosowanie wyłącznie do łącznej kwoty interwencji, która nie przekracza udziału danego państwa

członkowskiego w kwocie określonej w art. 10 ust. 2 lit. a) pkt (ii), jak określono w załączniku I.

TYTUŁ III

PLANY PARTNERSTWA KRAJOWEGO I REGIONALNEGO

ROZDZIAŁ 1

Przygotowanie i przyjęcie planu

Artykuł 21

Przygotowanie i przedłożenie planu

1. Każde państwo członkowskie przygotowuje i przedkłada Komisji plan PKR określający jego program reform, inwestycji i innych interwencji. Każdy plan obejmuje środki, które tworzą kompleksowy i spójny pakiet. Państwo członkowskie podaje plan przedłożony Komisji do wiadomości publicznej na stronie internetowej, o której mowa w art. 64 [Przejrzystość].
2. Każde państwo członkowskie przygotowuje i wdraża plan we współpracy z partnerami określonymi w art. 6 [Partnerstwo], w tym z władzami regionalnymi i lokalnymi, oraz zgodnie z ich ramami instytucjonalnymi, prawnymi i finansowymi. Plan zawiera rozdziały krajowe, sektorowe oraz, w stosownych przypadkach, regionalne i terytorialne.
3. Do finansowania kwalifikują się wyłącznie środki, których wdrażanie rozpoczęto po dniu 1 stycznia 2028 r., pod warunkiem że są one zgodne z wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i rozporządzeniami wymienionymi w art. 1 ust. 1.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego wydatki związane ze zobowiązaniami prawnymi na rzecz beneficjentów poniesione w ramach interwencji finansowanych na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2115 mogą kwalifikować się do wkładu, pod warunkiem że takie wydatki są przewidziane w odpowiednim planie PKR zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i rozporządzeniem (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR].

Artykuł 22

Wymogi dotyczące planu PKR

1. Każdy plan PKR musi być należycie uzasadniony i poparty dowodami oraz zawierać elementy, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku V.
2. Plan PKR:
  - a) wspiera cele ogólne określone w art. 2 i przyczynia się w sposób kompleksowy i odpowiedni do osiągnięcia wszystkich celów szczegółowych określonych w art. 3, z uwzględnieniem szczególnych wyzwań stojących przed danym państwem członkowskim, a także zawiera strategię interwencji wskazującą, w jaki sposób cele te będą realizowane i finansowane w ramach planu, jaki poziom finansowania jest potrzebny do zapewnienia osiągnięcia celów ogólnych oraz w jaki sposób ten poziom finansowania jest uzasadniony. W planie PKR państwa członkowskiego, którego DNB na mieszkańca jest niższy niż 90 % średniej unijnej, wykazuje się w szczególności, że przyczynia

się on w odpowiedni sposób do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 3 lit. a) pkt (vii) i (ix) oraz art. 3 lit. d) pkt (v);

- b) skutecznie odpowiada na wszystkie wyzwania lub ich znaczną część określone:
- (i) w kontekście europejskiego semestru, w szczególności w stosownych zaleceniach dla poszczególnych krajów skierowanych do danego państwa członkowskiego, w tym w zaleceniach dotyczących Europejskiego filaru praw socjalnych;
  - (ii) w innych odpowiednich dokumentach oficjalnie przyjętych lub ocenionych przez Komisję związanych z celami określonymi w art. 3 [Cele szczegółowe], w tym w zaleceniach krajowych dotyczących WPR określonych w art. 2 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR], zaleceniach dotyczących cyfrowej dekady opartych na art. 6 decyzji ustanawiającej program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” oraz krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu;
  - (iii) w odpowiednich dokumentach i strategiach przyjętych przez Radę lub Komisję w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego, europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, polityki wizowej oraz azylu i migracji, z uwzględnieniem architektury informatycznej Schengen, mechanizmu oceny Schengen zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2022/922, ocen narażenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1896 oraz mechanizmu monitorowania Agencji Unii Europejskiej ds. Azylu zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2303.

Państwo członkowskie wyjaśnia, w jaki sposób wyzwania i zalecenia dla poszczególnych krajów są uwzględniane w planie PKR oraz jaki poziom finansowania jest przewidywany i w jaki sposób plan krajowy:

- a) zachowuje spójność szczególnie z krajowymi średniookresowymi planami fiskalno-strukturalnymi na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1263, krajowymi planami odbudowy na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1991¹⁷, krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999¹⁸; oraz z krajowymi strategicznymi planami działania dotyczącymi cyfrowej dekady na podstawie decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481¹⁹;
- b) przyczynia się do utworzenia jednolitego rynku, w szczególności przez zapewnienie środków o wymiarze transgranicznym, transnarodowym lub

¹⁷ Rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 (Dz.U. L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>).

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

¹⁹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. (Dz.U. L 323 z 19.12.2022, s. 4, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj>).

wielokrajowym, w tym przez uwzględnienie projektów zlokalizowanych w sieci bazowej i rozszerzonej sieci bazowej zdefiniowanych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1679²⁰ przez uwzględnienie i mobilizację, w drodze rozwoju sieci krajowych, projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869²¹, a także przez wspieranie ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projektów IPCEI) i operacji, którym przyznano pieczęć konkurencyjności, a także poprzez wdrażanie środków leżących u podstaw unii oszczędności i inwestycji;

- c) zawiera wykaz oraz opis środków pogrupowanych w rozdziały, w tym cele ogólne i szczegółowe, których realizacji służy każdy z tych środków, oraz wykaz planowanych kamieni milowych i wartości docelowych wraz z orientacyjną datą ich zakończenia w okresie programowania, w tym dodatkowe działania oraz powiązane kamienie milowe i wartości docelowe w przypadku, gdy dane państwo członkowskie wystąpi o wsparcie w formie pożyczki. Środki związane z WPR muszą być zgodne z wymogami określonymi w tytule V [WPR] i w rozporządzeniu (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR] i w rozporządzeniu (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie o wspólnej organizacji rynków rolnych], a także z wymogami związanymi ze wspólną polityką rybołówstwa określonymi w art. XX rozporządzenia XX [WPRyb]. Wskaźniki proponowane w odniesieniu do wartości docelowych opierają się na wskaźnikach produktu wymienionych w załączniku I do rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie wykonania], z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków;
- d) określa całkowite szacunkowe koszty środków zgodnie ze wzorem określonym w załączniku V, w ramach planu lub wniosku o jego zmianę, na łączną kwotę co najmniej równą sumie unijnego wkładu finansowego, wszelkich pożyczek, o które wystąpiono, oraz wkładu krajowego, wraz z informacjami na temat istniejącego lub planowanego finansowania unijnego, w stosownych przypadkach popartymi odpowiednim uzasadnieniem oraz wyjaśnieniami, w jaki sposób pozostaje ono wiarygodne i racjonalne oraz zgodne z zasadą efektywności kosztowej, należytego zarządzania finansami i proporcjonalne do oczekiwanych skutków gospodarczych i społecznych. Nieprogramowaną kwotę zarezerwowaną jako kwota elastyczności uznaje się za część całkowitych szacunkowych kosztów środków;
- e) określa jasne ustalenia dotyczące skutecznego monitorowania i wdrażania planu przez dane państwo członkowskie, w tym odpowiedzialne organy i komitety monitorujące, odzwierciedlające cel, jakim jest ustanowienie solidnego systemu wielopoziomowego zarządzania opartego na zasadzie

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1679 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, zmieniające rozporządzenia (UE) 2021/1153 i (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1315/2013 (Dz.U. L, 2024/1679, 28.6.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj>).

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmiany rozporządzeń (WE) nr 715/2009, (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 oraz dyrektyw 2009/73/WE i (UE) 2019/944 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 347/2013 (Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 45, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

- partnerstwa, przewidywane podejście do komunikacji i widoczności, określenie potencjalnych potrzeb w zakresie wsparcia technicznego, a także jasne i skuteczne ustalenia między organami krajowymi i regionalnymi w zakresie odpowiedzialności za programowanie, wdrażanie, zarządzanie finansami, monitorowanie i ocenę, zgodnie z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państwa członkowskiego;
- f) zmniejsza dysproporcje gospodarcze, społeczne i terytorialne w regionach słabiej rozwiniętych, regionach w okresie przejściowym i regionach lepiej rozwiniętych, w szczególności przez:
- (i) przydzielanie zasobów regionom słabiej rozwiniętym, regionom w okresie przejściowym i regionom lepiej rozwiniętym, zgodnie z ich szczególnymi wyzwaniami, które należy zgłosić w załączniku V w oparciu o metodykę określoną w załączniku VII;
  - (ii) skoncentrowanie zasobów na regionach słabiej rozwiniętych poprzez ustanowienie kwot minimalnych dla każdego państwa członkowskiego w oparciu o metodykę określoną w załączniku II;
  - (iii) położenie nacisku na szczególne potrzeby regionów przygranicznych, północnych regionów słabo zaludnionych, obszarów wiejskich i miejskich, obszarów podlegających transformacji przemysłowej, wysp, które zostaną uwzględnione w załączniku V w oparciu o metodykę określoną w załączniku VII;
  - (iv) wzmocnienie rozwoju gospodarczego i społecznego regionów najbardziej oddalonych; zostaną one określone w ramach specjalnych środków dla danych terytoriów zgodnie z art. 46;
- g) koncentruje zasoby na:
- (i) wspieraniu wymiany pokoleń w sektorze rolnym, zgodnie z art. 8 rozporządzenia XX [WPR, wymiana pokoleń], a także w sektorze rybołówstwa i akwakultury;
  - (ii) środkach socjalnych zgodnie z załącznikiem VI [alokacje socjalne];
  - (iii) wspieraniu rybołówstwa, akwakultury i działalności morskiej, w tym rybołówstwa małoskalowego, wdrażania WPR_{ryb} określonej w rozporządzeniu UE XX [WPR_{ryb}], a także Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu zgodnie z załącznikiem V [Wzór planu];
- h) skutecznie przyczynia się do:
- (i) promowania korzystania z interwencji opartych na współpracy, o których mowa w art. 74 [Interwencje współpracy], w tym zintegrowanych inwestycji terytorialnych w miastach, na obszarach miejskich, wiejskich i przybrzeżnych, rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub innych narzędzi terytorialnych, w tym strategii sprawiedliwej transformacji i inteligentnej specjalizacji, a także inicjatywy LEADER, o której mowa w art. 77 [LEADER];
  - (ii) poprawy odporności gospodarstw rolnych i zarządzania ryzykiem na poziomie gospodarstw oraz wspieranie cyfrowej i opartej na danych transformacji rolnictwa i obszarów wiejskich w celu zwiększenia ich konkurencyjności, zrównoważoności i odporności;

- (iii) obszarów priorytetowych w zakresie środowiska i klimatu określonych w art. 4 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [WPR – Obszary priorytetowe dotyczące środowiska i klimatu].
- i) propaguje partnerstwo, wymianę wiedzy i, w stosownych przypadkach, dystrybucję produktów rolnych poprzez określenie:
  - (i) z którymi zainteresowanymi stronami przeprowadzono konsultacje, w jaki sposób je wybrano, w jaki sposób zapewniono ich reprezentatywność i zapobieganie konfliktom interesów oraz w jaki sposób ich wkład został odzwierciedlony w planie zgodnie z kodeksem postępowania w zakresie partnerstwa²², a także poprzez uwzględnienie podsumowania procesu konsultacji przeprowadzonych w celu przygotowania planu i każdego rozdziału;
  - (ii) systemu wiedzy i innowacji w rolnictwie, w tym jego organizację ustanowioną zgodnie z art. 20 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR – Systemy wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa oraz usługi doradcze dla rolników];
  - (iii) warunków unijnego programu dla szkół zgodnie z tytułem I część II rozdział IIa rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- j) określa sposób, w jaki plan PKR i jego wdrażanie są zgodne z zasadą określoną w art. 6 ust. 3, w tym zawiera opis praktyk ochronnych, o których mowa w art. 3 ust. 4 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR], ich zakres terytorialny, opis rolników i innych beneficjentów podlegających danej praktyce oraz podsumowanie praktyki ochronnej, a także komplementarność między elementami odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa a odpowiednimi środkami wspieranymi w ramach planu PKR;
- k) wyjaśnia, w jaki sposób system i ustalenia państwa członkowskiego są wystarczające do zapewnienia regularnego, skutecznego i wydajnego wykorzystania zasobów Unii, zgodnie z należyтым zarządzaniem finansami i ochroną interesów finansowych Unii, w oparciu o kluczowe wymogi określone w załączniku IV [Kluczowe wymogi], wraz ze środkami mającymi na celu wyeliminowanie potencjalnych niedociągnięć;
- l) obejmuje ustalenia wprowadzone w celu zapewnienia, aby w przypadku przerwania biegu terminów płatności lub zawieszenia finansowania unijnego, korekt finansowych lub innych środków zapewniających ochronę interesów finansowych Unii państwa członkowskie wywiązywały się ze swoich obowiązków w zakresie kontynuowania płatności na rzecz beneficjentów, odbiorców, odbiorców końcowych, wykonawców i uczestników;
- m) w stosownych przypadkach zapewnia samoocenę bezpieczeństwa w oparciu o wspólne obiektywne kryteria określające wszelkie kwestie związane z bezpieczeństwem oraz określające szczegółowo, w jaki sposób kwestie te będą rozwiązywane w celu zapewnienia zgodności z odpowiednim mającym zastosowanie prawem;

---

²² Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz.U. L 74 z 14.3.2014, s. 1).

- n) uzasadnia spójność planu oraz synergie i komplementarność między środkami wspierającymi realizację celów, o których mowa w art. 2 i 3, wraz z opisem sposobu zaspokojenia potrzeb więcej niż jednej grupy docelowej, w tym potrzeb społeczności wiejskich i nadbrzeżnych, oraz rozwiązaniami wprowadzonymi w celu wykorzystania takich synergii;
- o) zapewnia samoocenę zgodności z warunkiem horyzontalnym dotyczącym Karty, o którym mowa w art. 8 [artykuł dot. Karty];
- p) określa sposób, w jaki plan i jego przewidywane wdrożenie zapewnią przestrzeganie warunku horyzontalnego dotyczącego państwa prawnego, o którym mowa w art. 9 [Warunek horyzontalny dotyczący państwa prawnego], w tym działań następczych podjętych w związku z zaleceniami dla poszczególnych krajów wydanymi w ramach ostatniego sprawozdania na temat praworządności i europejskiego semestru, wraz ze środkami mającymi na celu sprostanie tym zidentyfikowanym wyzwaniom specyficznym dla danego kraju;
- q) zapewnia, aby plan PKR przyczyniał się do realizacji celów społecznych Unii. Na realizację tych celów przeznaczona jest co najmniej 14 % całkowitego wkładu Unii i pożyczek, obliczonych przy użyciu współczynników, o których mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE).../... [rozporządzenie w sprawie wykonania]. Z podstawy obliczania tej minimalnej alokacji wyłącza się kwotę określoną w art. 10 ust. 2 lit. a) pkt (ii), a także zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel ze Społecznego Funduszu Klimatycznego;
- r) zapewnia, aby plan PKR przyczyniał się do realizacji unijnych celów klimatycznych i środowiskowych. Minimalny odsetek całkowitego przydziału unijnego w ramach planu PKR przeznaczony jest na osiągnięcie tych celów, co odpowiada konkretnej wartości docelowej w zakresie wydatków na klimat i środowisko, o której mowa w załączniku III do rozporządzenia (UE).../... [rozporządzenie w sprawie wykonania].

Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 Komisja może zwrócić się do państw członkowskich o wniesienie wkładu w niższy lub wyższy minimalny odsetek całkowitej alokacji w ramach planu na cele klimatyczne i środowiskowe. Komisja ustala konkretną wartość procentową przy okazji zatwierdzania planu PKR.

Przy ustalaniu tej wartości procentowej uwzględnia się dokonaną przez Komisję ocenę postępów i prognozowanej trajektorii państwa członkowskiego na drodze do osiągnięcia celów określonych w rozporządzeniu (UE) 2018/842 (rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego), jak wyszczególniono w najnowszej ocenie krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, oraz ich wartości docelowe na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1991 (rozporządzenie o odbudowie zasobów przyrodniczych) zgodnie z krajowymi planami odbudowy zasobów przyrodniczych.

3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 87 [Wykonywanie przekazanych uprawnień] w celu zmiany wzoru określonego w załączniku V.

Artykuł 23

Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady

1. Komisja ocenia plan lub zmieniony plan przedłożony przez państwo członkowskie i jego zgodność z niniejszym rozporządzeniem w terminie czterech miesięcy od jego

przedłożenia i przedstawia wniosek dotyczący decyzji wykonawczej Rady. Przeprowadzając ocenę, Komisja zapewnia zgodność planu PKR ze wszystkimi wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu, w szczególności w art. 22.

2. Komisja może przedstawić uwagi państwom członkowskim i zwrócić się o dodatkowe informacje.

W należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może zwrócić się o włączenie dodatkowych środków lub o zmianę środków zaproponowanych przez państwo członkowskie.

Państwo członkowskie przekazuje wymagane dodatkowe informacje oraz, w razie potrzeby, dokonuje przeglądu swojego planu, uwzględniając uwagi i wnioski Komisji. Bieg terminu określonego w ust. 1 przerywa się w dniu roboczym następującym po dniu, w którym Komisja wyśle do państwa członkowskiego swoje uwagi lub wnioski o przesłanie poprawionych dokumentów, do momentu, gdy dane państwo członkowskie odpowie Komisji.

3. W przypadku gdy plan nie spełnia wymogów, o których mowa w ust. 1, Komisja przekazuje danemu państwu członkowskiemu należycie uzasadnione uzasadnienie w terminie określonym w ust. 1.
4. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że plan spełnia wymogi, o których mowa w ust. 1, wniosek Komisji dotyczący decyzji wykonawczej Rady określa:
  - a) całkowity wkład Unii;
  - b) kwotę wsparcia w formie pożyczki, w przypadku gdy dane państwo członkowskie składa wniosek o taką formę wsparcia; oraz powiązaną kwotę płatności zaliczkowych, a także okres dostępności pożyczki;
  - c) wykaz środków objętych wkładem Unii i pożyczek zawartych w planie PKR;
5. W należycie uzasadnionych przypadkach, jeżeli Komisja stwierdzi, że co najmniej jeden ze środków przewidzianych w planie nie spełnia wymogów, o których mowa w ust. 1, oraz że odpowiedni wniosek złożony zgodnie z ust. 2 akapit drugi nie został w zadowalający sposób rozpatrzony przez państwa członkowskie, może włączyć do wniosku Komisji, o którym mowa w ust. 4, identyfikację niedociągnięć mających wpływ na te środki.
6. Rada przyjmuje decyzje wykonawcze, o których mowa w ust. 1, co do zasady, w terminie czterech tygodni od przyjęcia wniosku Komisji.
7. Po przyjęciu przez Radę decyzji wykonawczej, o której mowa w ust. 6, Komisja przyjmuje decyzję w sprawie finansowania w rozumieniu art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, obejmującą następujące elementy:
  - a) kamienie milowe i wartości docelowe w odniesieniu do realizacji środków zawartych w planie PKR, a w odniesieniu do każdego z nich – odpowiednią wartość wypłaty;
  - b) roczny wkład Unii na podstawie wartości procentowych określonych w art. 14 ust. 1 [zobowiązania];

powiadomienie danego państwa członkowskiego o tej decyzji Komisji stanowi zobowiązanie prawne.

W przypadku gdy zastosowanie ma art. 4 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie WRF, ta decyzja w sprawie finansowania może zostać zmieniona zgodnie z wynikiem rocznej procedury budżetowej.

8. Wnioski o płatność dotyczące szczególnych środków, w odniesieniu do których wystąpiły niedociągnięcia stwierdzone w decyzjach wykonawczych przyjętych przez Radę, mogą być składane przez dane państwo członkowskie, ale Komisja nie dokonuje odpowiednich płatności, dopóki niedociągnięcia nie zostaną usunięte.

ROZDZIAŁ 3

Rewizja planu PKR

Artykuł 24

Zmiana planu PKR

1. Państwo członkowskie może przedłożyć Komisji uzasadniony wniosek o zmianę planu PKR wraz ze zmienionym planem, opisujący oczekiwany wpływ takiej zmiany na osiągnięcie celów, o których mowa w art. 2 i 3.
2. Komisja ocenia zgodność zmienionego planu PKR z niniejszym rozporządzeniem, w tym z art. 23 [Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady], i może zgłosić uwagi w terminie trzech miesięcy od przedłożenia zmienionego planu PKR.
3. W należycie uzasadnionych przypadkach, niezależnie od tego, czy państwo członkowskie złożyło uzasadniony wniosek o zmianę swojego planu PKR zgodnie z ust. 1, Komisja może również zaproponować państwu członkowskiemu zmianę istniejących środków lub wprowadzenie nowych.
4. Państwo członkowskie dokonuje przeglądu zmienionego planu PKR w terminie jednego miesiąca od daty przedłożenia przez Komisję uwag, o których mowa w ust. 2, uwzględniając uwagi i propozycje Komisji, o których mowa w ust. 2 lub 3.
5. W przypadku gdy Komisja nie przedstawiła uwag lub uznała, że wszelkie uwagi zostały należycie uwzględnione, oraz jeżeli zmiana planu PKR spowodowałaby zmianę całkowitego wkładu Unii, kwoty wsparcia w formie pożyczki lub wykazu środków lub co najmniej jednego środka planu, który przestał spełniać wymogi, o których mowa w art. 23 ust. 1 [Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady], Komisja przedstawia wniosek dotyczący nowej decyzji wykonawczej Rady zgodnie z art. 23 nie później niż cztery miesiące po przedłożeniu zmienionego planu PKR. Rada przyjmuje nową decyzję wykonawczą, co do zasady, w terminie czterech tygodni od przyjęcia wniosku Komisji. Następnie Komisja odpowiednio zmienia decyzję w sprawie finansowania, o której mowa w art. 23 ust. 7 [Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady].

W przypadku gdy zmiana planu PKR nie spowoduje zmiany całkowitego wkładu Unii, kwoty wsparcia w formie pożyczki lub wykazu środków, Komisja dokonuje bezpośrednio zmiany decyzji w sprawie finansowania, o której mowa w art. 23 ust. 7 [Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady].

6. Przyjęcie decyzji, o których mowa w ust. 5, nie jest wymagane:
  - a) w przypadku korekt o charakterze czysto pisarskim lub redakcyjnym lub niewielkich dostosowań w planie PKR, skutkujących wzrostem lub spadkiem o mniej niż 5 % wartości docelowej określonej w planie PKR. Państwa

członkowskie stosują te przepisy tylko raz dla każdej wartości docelowej i powiadamiają Komisję o takich dostosowaniach. Takie zmiany muszą być zgodne ze wszystkimi wymogami planu PKR, w tym z korektą informacji o kosztach;

- b) jeżeli chodzi o zmiany zgodnie z art. 31 ust. 7
7. Państwa członkowskie dopilnowują, by kwota szacunkowych łącznych kosztów ich planu PKR pozostawała racjonalna i wiarygodna przez cały okres jego realizacji, zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, i w razie potrzeby zwracają się o zmianę swojego planu zgodnie z ust. 1.
  8. Szczególne środki określone w decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 9 ust. 4, lub będące przedmiotem decyzji nakładającej środki ochrony budżetu na podstawie rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 nie podlegają zmianie do czasu uchylecia decyzji, chyba że zmiana ta ma na celu wspieranie środków przyczyniających się do spełnienia warunku horyzontalnego dotyczącego państwa prawnego lub zaradzenie sytuacji, która doprowadziła do przyjęcia wyżej wymienionych decyzji.
  9. Szczególne środki określone w decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 8 ust. 4 [Warunki dotyczące Karty], nie podlegają zmianie do czasu uchylecia decyzji, chyba że zmiana ta ma na celu wspieranie środków, które przyczyniają się do:
    - a) spełnienia warunku horyzontalnego dotyczącego Karty;
    - b) reagowania na istotne zmiany w priorytetach Unii, w granicach 30 % kwot związanych z danymi środkami szczególnymi.
  10. Państwa członkowskie nie są zobowiązane do dokonywania przeglądu tych części planu PKR, na które zmiany proponowane przez państwo członkowskie nie mają bezpośredniego wpływu.

Artykuł 25

Przegląd śródkresowy

1. Państwo członkowskie dokonuje przeglądu swoich planów PKR, uwzględniając następujące elementy:
  - a) wyzwania określone zgodnie z art. 22 ust. 2 lit. a), b) i c) [Wymogi określone w planie];
  - b) sytuację społeczno-gospodarczą danego państwa członkowskiego lub regionu, ze szczególnym naciskiem na potrzeby terytorialne, z uwzględnieniem wszelkich istotnych negatywnych zmian finansowych, gospodarczych lub społecznych;
  - c) główne wyniki odpowiednich sprawozdań z oceny śródkresowej;
  - d) postępy w realizacji środków przy uwzględnieniu istotnych trudności napotkanych podczas wdrażania planu PKR;
  - e) ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (IPCEI) i projekty, którym przyznano pieczęć;
  - f) wystąpienie jakiegokolwiek kryzysu;
  - g) potrzebę zapewnienia ciągłej zgodności z warunkami horyzontalnymi dotyczącymi państwa prawnego i Karty w realizacji planu, z uwzględnieniem

w szczególności wyzwań specyficznych dla danego kraju wskazanych w kontekście sprawozdania na temat praworządności i europejskiego semestru.

2. Do dnia 31 marca 2031 r. państwo członkowskie przedkłada zmieniony plan PKR zawierający wyniki przeglądu śródkresowego, w tym przegląd szacunkowych łącznych kosztów środków objętych planem oraz propozycję dodatkowych środków, które mają być wspierane kwotą elastyczności, o której mowa w art. 14 ust. 2.
3. Zmieniony plan PKR zawiera następujące informacje:
  - a) zmienione lub nowe środki;
  - b) zaktualizowane szacunkowe łączne koszty planu i wnioskowaną kwotę elastyczności;
  - c) zmienione lub nowe kamienie milowe i wartości docelowe.
4. Zmieniony plan zatwierdza się zgodnie z art. 24 [w sprawie zmiany].

TYTUŁ IV INSTRUMENT UE

Artykuł 26

Przepisy ogólne dotyczące wdrażania Instrumentu UE

1. Kwotę, o której mowa w art. 10 ust. 2 lit. b) [Budżet], przydziela się za pośrednictwem instrumentu.
2. Jego wdrażanie następuje w ramach zarządzania dzielonego, bezpośredniego lub pośredniego, jak określono w decyzji w sprawie finansowania przyjętej zgodnie z art. 31 ust. 1.
3. Instrument może zapewniać finansowanie w dowolnej formie zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509. Może przybrać formę dotacji przyznawanych bezpośrednio organom na podstawie art. 70 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Dotacje wdrażane w ramach zarządzania bezpośredniego są udzielane i zarządzane zgodnie z tytułem VIII tego rozporządzenia. Instrument może również przewidywać finansowanie w formie gwarancji budżetowych i instrumentów finansowych, w tym w połączeniu z dotacjami lub innymi formami bezzwrotnego wsparcia z instrumentów finansowych w ramach działań łączonych.
4. Finansowanie w ramach instrumentu wykorzystuje się na jego następujące komponenty:
  - a) 63 223 000 000 mld EUR na działania Unii, w tym sieć bezpieczeństwa opartą na jedności, o której mowa w pkt 1 lit. j) załącznika XV [Działania Unii], działania Unii, o których mowa w załączniku XV pkt 1 lit. l) (Działania Unii wspierane z Instrumentu UE, Działania w dziedzinie spraw wewnętrznych), wsparcie działań LIFE, o których mowa w załączniku XV [działania Unii] ust. 1 lit. n), działania solidarnościowe, o których mowa w załączniku XV pkt 1 lit. i) [Działania Unii], wspierane z Instrumentu UE;
  - b) 8 710 000 000 EUR na rezerwę na nowe wyzwania i priorytety („rezerwa budżetowa”).
5. Komisja określa całkowitą kwotę udostępnianą na instrument w ramach środków rocznych z budżetu Unii.

6. Działania Unii, o których mowa w załączniku XV ust. 1 lit. c) [Działania Unii wspierane z Instrumentu UE, segment polityki dotyczący inwestycji społecznych i umiejętności] realizuje się zgodnie z ust. 7, 8 i 9 niniejszego artykułu oraz art. 27 [Wdrażanie w formie gwarancji budżetowych, instrumentów finansowych i działań łączonych].

Do realizacji tych działań Unii zastosowanie mają art. 21–25 [Instrument EFK InvestEU], art. 14 [Rady zarządzające i doradcze], art. 1 [Przedmiot], art. 31 [Dostęp do finansowania unijnego], 26 [Usługi doradcze] i art. 28 [Wsparcie działalności gospodarczej] rozporządzenia [w sprawie EFK].
7. Do celów działań Unii, o których mowa w załączniku XV ust. 1 lit. c), pula środków finansowych instrumentu jest wykorzystywana do tworzenia rezerw na odpowiednią kwotę gwarancji budżetowej ustanowionej w [rozporządzeniu w sprawie EFK].
8. Zgodnie z art. 214 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 rezerwy, o których mowa w ust. 7, tworzone są do [2037 r.] i uwzględniają postępy w zatwierdzaniu i podpisywaniu operacji z zakresu finansowania i inwestycji wspierających realizację celów instrumentu.
9. Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą udostępnić dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na potrzeby instrumentu. Wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
10. Na zasadzie odstępstwa od art. 63 i 64 [Gromadzenie i rejestrowanie danych oraz przejrzystość], w przypadku gdy instrument jest wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, zastosowanie mają przepisy określone w art. 36 ust. 6 i 10 oraz art. 38 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
11. Instrument może zapewniać wsparcie Unii na rzecz działań prowadzonych w państwach trzecich lub dotyczących państw trzecich, pod warunkiem że działanie to przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w art. 2 i 3 niniejszego rozporządzenia, art. 3 rozporządzenia [azyl i migracja], art. 3 rozporządzenia [w sprawie granic i wiz] oraz art. 3 rozporządzenia [bezpieczeństwo wewnętrzne]. Działania takie służą interesom wewnętrznych polityk Unii i są spójne z działaniami podejmowanymi w ramach Unii.

Artykuł 27

Wdrażanie w formie gwarancji budżetowych, instrumentów finansowych i działań łączonych

1. Gwarancje budżetowe i instrumenty finansowe, w tym w połączeniu z dotacjami lub innymi formami bezzwrotnego wsparcia w ramach działań łączonych w ramach Instrumentu, są wdrażane zgodnie z tytułem X rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
2. Na zasadzie odstępstwa od art. 211 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, w przypadku gdy instrumenty finansowe lub gwarancje budżetowe są wdrażane w ramach zarządzania pośredniego, Komisja zawiera umowy z podmiotami na podstawie art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) tego rozporządzenia.

3. W przypadku gdy w decyzji w sprawie finansowania wdrażającej instrument przewidziano finansowanie unijne w formie gwarancji budżetowej, wykorzystuje on gwarancję budżetową ustanowioną rozporządzeniem XX [rozporządzenie w sprawie EFK] w ramach jej maksymalnej kwoty.

4. Bez uszczerbku dla art. 26 ust. 9 państwa członkowskie, państwa trzecie i inne osoby trzecie mogą wносить określone wkłady na rzecz gwarancji budżetowej ustanowionej przez [EFK] lub na rzecz instrumentów finansowych zgodnie z art. 211 ust. 2 i art. 221 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Takie wkłady na rzecz gwarancji budżetowej skutkują dodatkową kwotą gwarancji budżetowej.

W przypadku gdy takie wkłady finansowe są wnoszone w formie gotówkowej, uważa się je za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

5. Komisja udziela gwarancji budżetowej lub powierza wdrażanie instrumentów finansowych i działań łączonych na podstawie umów o przyznanie wkładu lub umów w sprawie gwarancji zawartych na podstawie rozporządzenia [rozporządzenia w sprawie EFK] z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, zgodnie z przepisami rozporządzenia [rozporządzenia w sprawie EFK].

Bez uszczerbku dla akapitu pierwszego Komisja może zawierać odrębne umowy o przyznanie wkładu lub umowy w sprawie gwarancji z podmiotami innymi niż te, o których mowa w tym akapicie, zgodnie z przepisami rozporządzenia [rozporządzenia w sprawie EFK].

Artykuł 28

Stowarzyszone państwa trzecie

1. Instrument może być otwarty na uczestnictwo następujących państw trzecich w drodze pełnego lub częściowego stowarzyszenia, zgodnie z celami określonymi w art. 2 i 3 oraz zgodnie z odpowiednimi umowami międzynarodowymi lub wszelkimi decyzjami przyjętymi w ramach tych umów i mającymi zastosowanie do:

- a) członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a także mikropaństw europejskich;
- b) państw przystępujących, krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów;
- c) krajów objętych europejską polityką sąsiedztwa;
- d) pozostałych państw trzecich.

2. Układy o stowarzyszeniu dotyczące uczestnictwa w programie:

- a) zapewniają sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów państwa trzeciego uczestniczącego w programie i korzyści, jakie z niego wynoszą;
- b) ustanawiają warunki uczestnictwa w programach, w tym obliczanie wkładów finansowych do programu, składających się z wkładów operacyjnych i kosztów uczestnictwa, i ich ogólnych kosztów administracyjnych;
- c) nie przyznają państwu trzeciemu żadnych uprawnień decyzyjnych w ramach programu;

- d) gwarantują prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych. Państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp wymagane na mocy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 oraz gwarantuje, że decyzje wykonawcze nakładające zobowiązanie pieniężne na podstawie art. 299 TFUE, a także wyroki i postanowienia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, są bezpośrednio wykonalne;
  - e) w stosownych przypadkach – zapewniają ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 udział państw trzecich wyklucza się w przypadku środków przyczyniających się do realizacji celów szczegółowych określonych w art. 3 lit. d) pkt (i), (ii) oraz (iii).

Artykuł 29

Wsparcie działań w państwach trzecich lub działań dotyczących państw trzecich

Wsparcie unijne może być udzielane na działania w państwach trzecich lub działania dotyczące państw trzecich, pod warunkiem że działania te przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w art. 3 [Cele szczegółowe]. Działania takie służą interesom wewnętrznych polityk Unii i są spójne z działaniami podejmowanymi w ramach Unii.

Artykuł 30

Kwalifikujące się podmioty w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego

1. W procedurach przyznawania dotacji, nagród, instrumentów finansowych i instrumentów łączonych w ramach zarządzania bezpośredniego i zarządzania pośredniego następujące podmioty prawne mogą kwalifikować się do otrzymania finansowania unijnego:
- a) podmioty mające siedzibę w państwie członkowskim lub w stowarzyszonym państwie trzecim;
  - b) organizacje międzynarodowe;
  - c) inne podmioty mające siedzibę w niestowarzyszonych państwach trzecich, jeżeli finansowanie takich podmiotów ma zasadnicze znaczenie dla realizacji działania i przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w art. 2 i 3.
2. Oprócz art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, stowarzyszone państwa trzecie, o których mowa w art. 28 niniejszego rozporządzenia, mogą, w stosownych przypadkach, uczestniczyć w mechanizmach udzielania zamówień określonych w art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i czerpać korzyści z tych mechanizmów. Przepisy mające zastosowanie do państw członkowskich stosuje się odpowiednio do uczestniczących stowarzyszonych państw trzecich.
3. Procedury wyboru mające wpływ na bezpieczeństwo lub porządek publiczny, w szczególności w odniesieniu do strategicznych aktywów i interesów Unii lub jej państw członkowskich, są ograniczone zgodnie z art. 136 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
4. W programie prac, o którym mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, lub w dokumentach związanych z procedurą wyboru można doprecyzować kryteria kwalifikowalności określone w niniejszym rozporządzeniu

lub określić dodatkowe kryteria kwalifikowalności w odniesieniu do konkretnych działań. W szczególności w procedurach udzielania zamówień kwalifikowalność dostawców wysokiego ryzyka jest ograniczona zgodnie z prawem UE ze względów bezpieczeństwa.

Artykuł 31 **Działania Unii**

1. Komisja przyjmuje w drodze aktów wykonawczych decyzję w sprawie finansowania, o której mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, określającą cele i działania, które mają być wspierane, oraz określającą kwoty przeznaczone na działania Unii określone w załączniku XV do niniejszego rozporządzenia [Działania Unii]. Taka decyzja w sprawie finansowania może mieć charakter roczny lub wieloletni. Określenie celów i działań opiera się na sprawiedliwych i przejrzystych kryteriach oraz zapewnia zrównoważony podział.
2. Na potrzeby działań unijnych, o których mowa w ust. 1 lit. j) załącznika XV do niniejszego rozporządzenia [Działania Unii, sieć bezpieczeństwa oparta na jedności], i z zastrzeżeniem dostępności środków budżetowych, decyzja w sprawie finansowania, o której mowa w ust. 1, zostaje odpowiednio zmieniona, by ułatwić przyjęcie aktów delegowanych lub wykonawczych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013. Te działania Unii uznaje się za interwencje oparte na produktach i są one realizowane w ramach zarządzania dzielonego zgodnie z przepisami ustanowionymi niniejszym rozporządzeniem.
3. W decyzji w sprawie finansowania, o której mowa w ust. 1, uwzględnia się udział kwot, które Komisja ma udostępnić państwom członkowskim:
  - a) zgodnie z art. 7 rozporządzenia XX [rozporządzenie w sprawie granic], które stanowią wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2025/2509 oraz
  - b) zgodnie z art. 8 rozporządzenia XX [rozporządzenie w sprawie granic] i art. 9 rozporządzenia XX [rozporządzenie w sprawie migracji], które stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2025/2509.

Kwoty, o których mowa w akapicie pierwszym, udostępnia się zgodnie z ust. 7 niniejszego artykułu.

4. W przypadku gdy działanie Unii jest realizowane w ramach zarządzania bezpośredniego, członkami komitetu oceniającego, o którym mowa w art. 153 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, mogą być eksperci zewnętrzni.
5. Z wkładów w mechanizm wzajemnego ubezpieczenia można pokryć ryzyko związane z odzyskaniem środków należnych od odbiorców i wkłady te można uznać za wystarczającą gwarancję w ramach rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
6. W przypadku gdy działanie Unii jest realizowane w ramach zarządzania dzielonego, państwo członkowskie otrzymuje wsparcie Unii na realizację tego działania, oprócz swojego wkładu finansowego na mocy art. 10 [Budżet].

Finansowania działań unijnych nie wykorzystuje się na inne środki w planie PKR państwa członkowskiego, z wyjątkiem należycie uzasadnionych okoliczności i zatwierdzonych przez Komisję w drodze zmiany planu PKR państwa

członkowskiego, w tym w przypadku przeprogramowania zasobów w ramach planu zgodnie z art. 34 [Zmiana planu w sytuacjach kryzysowych].

Akapit drugi ma zastosowanie również w przypadku przeprogramowania zasobów w ramach planu zgodnie z art. 34 [Zmiana planu w sytuacjach kryzysowych].

7. W przypadku gdy działanie Unii jest realizowane zgodnie z ust. 6, z uwzględnieniem rodzaju działania Unii i preferencji danego państwa członkowskiego, Komisja może przydzielić państwu członkowskiemu finansowanie z Instrumentu UE zgodnie z decyzją w sprawie finansowania, o której mowa w ust. 1. Po dokonaniu takiego przydziału dane państwo członkowskie proponuje dodatkowe środki, które mają zostać dodane do planu PKR. Procedury tej nie stosuje się w odniesieniu do działań Unii, o których mowa w załączniku XV ust. 1 lit. i), ani działań dotyczących więcej niż jednego państwa członkowskiego wymienionych w załączniku XV [Działania Unii] i, na zasadzie odstępstwa od art. 13 ust. 3 [Pomoc techniczna z inicjatywy państw członkowskich], nie zwiększa ona wsparcia Unii na pomoc techniczną. Jeżeli Komisja akceptuje część lub całość proponowanych dodatkowych środków, powiadamia o tym państwo członkowskie. Powiadomienie to stanowi zobowiązanie prawne uzupełniające zobowiązanie prawne, o którym mowa w art. 23 ust. 7. Przy okazji kolejnej zmiany wymagającej decyzji zgodnie z art. 24 ust. 5 państwo członkowskie włącza do swojego planu, do wiadomości, wszystkie przyjęte dodatkowe środki.
8. W przypadku zmiany planu PKR w celu uwzględnienia działań Unii, o których mowa w pkt 1 pkt (i) załącznika XV (Działania Unii, klęski żywiołowe), środki, o które wnioskuje państwo członkowskie, i związane z takimi zmianami kwalifikują się do finansowania od dnia wystąpienia kryzysu i są programowane w ramach celu „Środki wsparcia w celu przezwyciężenia kryzysu poprzez odbudowę, naprawę i zwiększanie odporności”. Cel ten ma charakter dodatkowy w stosunku do celów określonych w art. 2 i 3 (Cele planu) i jest wykorzystywany wyłącznie w odniesieniu do środków zaprogramowanych w odpowiedzi na sytuacje kryzysowe, w tym w przypadku przeprogramowania zasobów w ramach planu PKR zgodnie z art. 34 [zmiana planu w sytuacjach kryzysowych].
9. Oprócz środków określonych w art. 12 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 środki na zobowiązania i środki na płatności przeznaczone na działania Unii, o których mowa w ust. 1 lit. i) oraz j) załącznika XV [Działania Unii, sieć bezpieczeństwa oparta na jedności], niewykorzystane do końca roku budżetowego, na który zostały zapisane, są automatycznie przenoszone.
Środki na zobowiązania przeniesione zgodnie z akapitem pierwszym można wykorzystać do 2034 r. Środki na zobowiązania i środki na płatności przeniesione zgodnie z akapitem pierwszym wykorzystuje się w kolejnym roku budżetowym w pierwszej kolejności.
10. W dniu 1 września każdego roku co najmniej jedna czwarta rocznej kwoty przewidzianej w budżecie na działania Unii, o których mowa w załączniku XV ust. 1 lit. i), pozostaje dostępna na zaspokojenie potrzeb, które mogą powstać do końca tego roku.
11. Oprócz kryteriów kosztów kwalifikowalnych, o których to kryteriach mowa w art. 189 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, koszty poniesione przez państwa członkowskie na wdrożenie nadzwyczajnych środków weterynaryjnych i fitosanitarnych w ramach celu szczegółowego określonego w załączniku XV lit. g)

[Działania Unii] do niniejszego rozporządzenia: a) kwalifikują się przed datą złożenia wniosku o udzielenie dotacji, zgodnie z art. 196 ust. 2 akapit drugi lit. b) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509; b) kwalifikują się od dnia podejrzenia wystąpienia choroby zwierząt lub obecności agrofaga roślin, pod warunkiem że takie wystąpienie lub obecność zostaną następnie potwierdzone. Złożenie wniosku o udzielenie dotacji poprzedza skierowane do Komisji powiadomienie o wystąpieniu choroby zwierząt zgodnie z art. 19 lub 20 i przepisami przyjętymi na podstawie art. 23 rozporządzenia (UE) 2016/429 lub o obecności agrofaga kwarantannowego dla Unii zgodnie z art. 9, 10 lub 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031. Na zasadzie odstępstwa od art. 111 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 Komisja zaciąga zobowiązanie budżetowe z tytułu dotacji udzielonej na takie środki nadzwyczajne po dokonaniu oceny wniosków o płatności przedłożonych przez państwa członkowskie.

Artykuł 32

Wydatki związane ze środkami interwencji publicznej w ramach sieci bezpieczeństwa opartej na jedności

1. Na potrzeby sieci bezpieczeństwa opartej na jedności, którą ustanowiono jako działanie Unii w ramach instrumentu, jeżeli w odniesieniu do interwencji publicznej nie ustalono kwoty jednostkowej, dany środek jest finansowany na podstawie standardowych, jednolitych kwot, w szczególności w przypadku środków finansowych pochodzących z państw członkowskich wykorzystywanych na skup produktów, fizyczne operacje związane z przechowywaniem oraz, w stosownych przypadkach, przetworzenie produktów kwalifikujących się do interwencji publicznej, zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
2. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające kwoty, o których mowa w ust. 1. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 229 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

Artykuł 33

Rezerwa na nowe wyzwania i priorytety

1. Kwota, o której mowa w art. 26 ust. 4 lit. b), [Rezerwa budżetowa] jest wykorzystywana tam, gdzie jest najbardziej potrzebna i gdzie jest to należycie uzasadnione, w szczególności na:
  - a) zapewnienie odpowiedniej reakcji Unii w przypadku nieprzewidzianych okoliczności;
  - b) promowanie nowych unijnych inicjatyw i priorytetów.
2. Komisja przyjmuje w drodze aktów wykonawczych decyzje w sprawie finansowania, o których mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, określające cele i działania, które mają być wspierane, a także kwoty przeznaczone na rezerwę budżetową określoną w art. 26 ust. 4 lit. b) niniejszego rozporządzenia [Przepisy ogólne dotyczące wdrażania Instrumentu UE].
3. Oprócz środków określonych w art. 12 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 środki na zobowiązania i środki na płatności, które nie zostaną wykorzystane do końca roku budżetowego, na który zostały zapisane, są automatycznie przenoszone.

Środki na zobowiązania przeniesione zgodnie z akapitem pierwszym można wykorzystać do końca 2033 r. Środki na zobowiązania i środki na płatności przeniesione zgodnie z akapitem pierwszym wykorzystuje się w kolejnym roku budżetowym w pierwszej kolejności.

Artykuł 34

Zmiana planu PKR w sytuacjach kryzysowych

1. Państwa członkowskie mogą złożyć wniosek o zmianę planów PKR zgodnie z art. 24 [Zmiana planu] w celu wsparcia środków o charakterze podobnym do tych, o których mowa w załączniku XV ust. 1 lit. i) [Kłęski żywiołowe], a także w celu przyznania płatności kryzysowych rolnikom dotkniętym kłeskami żywiołowymi, które to płatności wspierają inwestycje w przywracanie potencjału produkcji rolnej, pod warunkiem że właściwy organ publiczny państwa członkowskiego uznał dane sytuacje za kłęski żywiołowe.

Państwo członkowskie może przyznać rolnikom płatności kryzysowe tylko wtedy, gdy:

- a) jego właściwy organ formalnie uznał, że miała miejsce kłęska żywiołowa, niekorzystne zjawisko klimatyczne lub katastrofa, zgodnie z definicjami tych pojęć przyjętymi w danym państwie członkowskim;
  - b) przyjęto środki zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/2031 w celu zwalczania lub ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby roślin lub agrofaga;
  - c) przyjęto środki w celu zwalczania chorób zwierząt wymienionych w załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1882 lub zapobiegania tym chorobom; lub
  - d) przyjęto środki w odniesieniu do nowo występującej choroby zgodnie z art. 6 ust. 3 i art. 259 rozporządzenia (UE) 2016/429.
2. Jeżeli wniosek o zmianę przekracza 1 % unijnego wkładu finansowego w ramach planu, państwo członkowskie może dodatkowo zwrócić się o zaprogramowanie do 2,5 % kwoty unijnego wkładu finansowego z niezaprogramowanej kwoty elastyczności w granicach określonych w art. 12 [Zobowiązania budżetowe] w odniesieniu do środków, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.
  3. W przypadku gdy kwota wnioskowana i dostępna na podstawie ust. 2 jest niewystarczająca, aby zaspokoić potrzeby, państwa członkowskie mogą zwrócić się o dodatkowe wsparcie w ramach działań Unii, o których mowa w art. 26 [Przepisy ogólne dotyczące wdrażania Instrumentu UE], z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych.
  4. W przypadku gdy kwota dostępna na podstawie ust. 3 jest niewystarczająca, aby zaspokoić potrzeby, państwa członkowskie mogą otrzymać dodatkowe wsparcie z „rezerwy budżetowej”, o której mowa w art. 26 ust. 4 lit. b) [Przepisy ogólne dotyczące wdrażania Instrumentu UE], z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych.
  5. W terminie czterech miesięcy od dnia, w którym właściwy organ uznał daną sytuację za sytuację kryzysową, państwa członkowskie przedkładają wniosek określający powody oraz opisujący szkody i potrzeby w zakresie naprawy i odbudowy, uzasadniające zmianę planu PKR, o którym mowa w ust. 1 oraz, w stosownych przypadkach, w ust. 2 i 3. Zmiana ta obejmuje następujące elementy:

- a) opis środków mających na celu zaradzenie szkodom wynikającym z kryzysu oraz wspierających naprawę i odbudowę po kryzysie, wraz z ich szacunkowymi kosztami oraz odpowiednimi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi;
  - b) w stosownych przypadkach kwoty, o które wnioskowano z kwoty elastyczności i z instrumentu, do wysokości łącznych szacunkowych kosztów powiązanych środków, z uwzględnieniem kwot przeprogramowanych.
6. Na zasadzie odstępstwa od art. 24 [Zmiana planu] Komisja dokłada wszelkich starań, aby zatwierdzić wszelkie zmiany planu PKR w ciągu 15 dni roboczych od dnia ich przedłożenia przez państwo członkowskie.
7. Komisja wypłaca do 80 % alokacji środków, o których mowa w ust. 5, zgodnie z decyzją zatwierdzającą zmianę planu, o której mowa w ust. 6, z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych, w ramach wyjątkowych płatności zaliczkowych. Taka płatność ma charakter dodatkowy w stosunku do płatności zaliczkowych na rzecz planu PKR przewidzianych w art. 17 [Płatności zaliczkowe] i jest rozliczana corocznie.
8. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zastosowaniu procedury określonej w niniejszym artykule w odniesieniu do wsparcia przewidzianego w załączniku XV ust. 1 lit. l) (Działania Unii wspierane w ramach Instrumentu UE, Działania dotyczące spraw wewnętrznych).
9. Ust. 3 i 4 nie mają zastosowania do przyznawania płatności kryzysowych rolnikom dotkniętym klęskami żywiołowymi.

TYTUŁ V WSPÓLNA POLITYKA ROLNA

ROZDZIAŁ I

Artykuł 35 **Rodzaje interwencji**

1. Zgodnie z interwencjami wymienionymi w art. XX [Rodzaje wsparcia] rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR] określono następujące interwencje w ramach WPR:
- c) degresywne obszarowe wsparcie dochodów;
  - d) wsparcie dochodów związane z produkcją;
  - e) płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny;
  - f) płatność z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru;
  - g) wsparcie z tytułu strat wynikających z określonych obowiązkowych wymogów;
  - h) działania rolnośrodowiskowe i na rzecz klimatu;
  - i) wsparcie dla małych gospodarstw;
  - j) wsparcie na narzędzia zarządzania ryzykiem;

- k) wsparcie na inwestycje dla rolników i posiadaczy lasów;
  - l) wsparcie na rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz na zakładanie przedsiębiorstw wiejskich i przedsiębiorstw typu start-up, a także na rozwój małych gospodarstw rolnych;
  - m) wsparcie na usługi zastępowania rolników;
  - n) inicjatywa LEADER;
  - o) wsparcie na dzielenie się wiedzą i innowacje w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich;
  - p) inicjatywy w zakresie współpracy terytorialnej i lokalnej;
  - q) interwencje w regionach najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 46;
  - r) interwencje na mniejszych wyspach Morza Egejskiego, o których mowa w art. 42;
  - s) unijny program dla szkół, o którym mowa w tytule I część II rozdział IIa rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
  - t) wsparcie interwencji w niektórych sektorach, o których mowa w tytule X rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
2. Interwencje, o których mowa w ust. 1 lit. a), b), c) i g), nie mają zastosowania do regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w tytule IV.
3. Interwencje, o których mowa w ust. 1 lit. a)–k) i r), są interwencjami z zakresu wsparcia dochodów finansowanymi z Funduszu zgodnie z art. 10 ust. 2 lit. a) pkt (ii) [Budżet].

Planowana średnia pomoc na hektar w odniesieniu do degresywnego obszarowego wsparcia dochodów, o którym to wsparciu mowa w akapicie pierwszym, wynosi nie mniej niż 130 EUR i nie więcej niż 240 EUR dla każdego państwa członkowskiego. W przypadku bawełny pomoc określono w art. 38.

4. Z zastrzeżeniem zgodności z art. 20 ust. 4 [wkład krajowy na poczet szacunkowych kosztów] minimalny wkład krajowy na rzecz interwencji, o których mowa w ust. 1 lit. d)–k), wynosi nie mniej niż 30 % łącznych szacunkowych kosztów każdej interwencji.

Maksymalny poziom dofinansowania mający zastosowanie do interwencji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 [inwestycje dla rolników], wynosi 75 % łącznych kosztów kwalifikowalnych każdej interwencji. Natomiast maksymalny poziom dofinansowania mający zastosowanie do interwencji, o których mowa w ust. 1 lit. i), skierowanych do młodych rolników, wynosi 85 % kwalifikowalnych wydatków publicznych.

5. Alokacja finansowa na interwencje z zakresu wsparcia dochodów związanych z produkcją, o których mowa w ust. 1 lit. b), ograniczona jest maksymalnie do 20 % wkładu Unii określonego przez państwo członkowskie w planie PKR w odniesieniu do interwencji z zakresu wsparcia dochodów w ramach WPR, o których mowa w ust. 1 lit. a), c), f) i g). Tą wartość procentową można zwiększyć maksymalnie o 5 punktów procentowych, pod warunkiem że kwota odpowiadająca odsetkowi przekraczającemu poziom 20 % jest przydzielona na wsparcie z tytułu upraw roślin wysokobiałkowych, pomoc rolnikom łączącym produkcję roślinną i zwierzęcą lub na wsparcie użytków rolnych zagrożonych zaprzestaniem produkcji rolnej,

w szczególności we wschodnich regionach przygranicznych, zgodnie z definicjami określonymi w planach. Do celów niniejszego artykułu wschodnie regiony przygraniczne oznaczają unijne regiony NUTS2 mające granice lądowe lub morskie z Federacją Rosyjską, Białorusią lub Ukrainą, nieobejmujące całego terytorium danego państwa członkowskiego.

6. Minimalny wkład krajowy w łączne kwalifikowalne wydatki publiczne w ramach interwencji związanych z unijnym programem dla szkół, o którym mowa w tytule I część II rozdział IIa rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, wynosi 30 % łącznych kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach każdej interwencji.

Oprócz unijnej pomocy finansowej i krajowego wkładu w koszty interwencji, o których mowa w akapicie pierwszym, państwa członkowskie mogą przyznać dodatkowe finansowanie krajowe.

Kwota unijnej pomocy finansowej określona w planie PKR w odniesieniu do interwencji mających na celu podnoszenie świadomości, o których mowa w art. 29 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, nie przekracza 15 % łącznej kwoty unijnej pomocy finansowej i wkładu krajowego określonego w planie PKR w odniesieniu do interwencji związanych z unijnym programem dla szkół, o których mowa w akapicie pierwszym.

Kwota unijnej pomocy finansowej określona w planie PKR w odniesieniu do dostarczania i dystrybucji produktów zawierających wolne cukry lub o zawartości tłuszczu powyżej 4 % nie przekracza 10 % łącznej kwoty unijnej pomocy finansowej i wkładu krajowego określonego w planie PKR w odniesieniu do interwencji, o których mowa w akapicie pierwszym.

7. Unijny program dla szkół pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich innych odrębnych krajowych programów dla szkół, które są zgodne z przepisami Unii. Finansowanie unijne może być wykorzystane do rozszerzenia zakresu lub zwiększenia skuteczności wszelkich istniejących krajowych programów dla szkół lub krajowych programów dystrybucji owoców, warzyw i mleka w placówkach oświatowych, ale nie może zastępować finansowania takich istniejących programów krajowych, z wyjątkiem bezpłatnej dystrybucji posiłków dla dzieci w placówkach oświatowych.

8. Z zastrzeżeniem zgodności z art. 20 ust. 4 [wkład krajowy na poczet szacunkowych kosztów] minimalny wkład krajowy w kwalifikowalne wydatki publiczne w ramach interwencji w niektórych sektorach, o których mowa w tytule I część II rozdział IIa rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, wynosi 30 % kwalifikowalnych wydatków publicznych w ramach każdej interwencji.

Maksymalny poziom dofinansowania mający zastosowanie do tych interwencji wynosi 75 % łącznych kosztów kwalifikowalnych każdej interwencji.

Na zasadzie odstępstwa od akapitów pierwszego i drugiego minimalny wkład krajowy w kwalifikowalne wydatki publiczne w ramach interwencji w sektorze pszczelarskim realizowanych przez beneficjentów innych niż organizacje producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub zarejestrowane grupy producentów jest co najmniej równy unijnej pomocy finansowej przyznanej na te interwencje.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu drugiego państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zwiększeniu maksymalnego poziomu dofinansowania do maksymalnie 95 % łącznych kosztów kwalifikowalnych każdej interwencji w odniesieniu do interwencji związanych z wymianą pokoleń, badaniami naukowymi i innowacjami,

zarządzaniem ryzykiem lub środowiskiem i klimatem oraz w odniesieniu do organizacji producentów wdrażających po raz pierwszy programy operacyjne.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu drugiego państwa członkowskie mogą również podjąć decyzję o zrekompensowaniu producentom utraty dochodów spowodowanej wdrażaniem interwencji, o których mowa w art. 31 lit. n) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, poprzez pokrycie do 100 % odnośnej utraty przez okres maksymalnie trzech lat.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu drugiego państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zwiększeniu maksymalnego poziomu dofinansowania interwencji dotyczących wycofania z rynku w celu bezpłatnej dystrybucji do 100 % w przypadku wycofania z rynku, które nie przekracza 5 % wielkości produkcji sprzedanej przez organizację producentów. Wielkość produkcji oblicza się jako średnią całkowitą ilości produktów, w odniesieniu do których uznano organizację producentów, i wprowadzonych do obrotu przez organizację producentów w ciągu trzech poprzednich lat. Państwa członkowskie zapewniają, aby rekompensata przyznana za wycofanie z rynku nie przekraczała ceny rynkowej wycofanych produktów.

9. Z zastrzeżeniem zgodności z art. 20 ust. 4 unijna pomoc finansowa, która ma zostać przyznana uznanym organizacjom producentów, zrzeszeniom organizacji producentów lub zarejestrowanym grupom producentów wdrażającym interwencje w niektórych sektorach, o których mowa w art. 31 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, jest ograniczona do:

- a) 4,1 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą organizację producentów;
- b) 4,5 % wartości produkcji sprzedanej przez każde zrzeszenie organizacji producentów;
- c) 5 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą międzynarodową organizację producentów lub przez każde międzynarodowe zrzeszenie organizacji producentów.

Limity te mogą zostać podwyższone o 0,5 punktu procentowego, jeżeli program operacyjny obejmuje co najmniej jedną interwencję związaną z wymianą pokoleń, badaniami naukowymi i innowacjami, zarządzaniem ryzykiem lub środowiskiem i klimatem, o ile kwota przekraczająca odpowiedni odsetek określony w akapicie pierwszym lit. a), b) lub c) jest wykorzystywana wyłącznie do finansowania wydatków związanych z wdrażaniem tych interwencji.

Państwa członkowskie ustanawiają w swoich planach PKR zasady dotyczące obliczania wsparcia na destylację produktów ubocznych produkcji wina, z zapewnieniem godziwej rekompensaty zarówno destylarniom, jak i producentom wina.

Jeżeli państwa członkowskie ustanowią w swoich planach PKR, że podmioty, o których mowa w art. 32 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, mogą być beneficjentami interwencji w niektórych sektorach, o których mowa w art. 31 tego rozporządzenia, państwa członkowskie zapewniają również wsparcie na rzecz tworzenia organizacji producentów zgodnie z art. 74 [współpraca] oprócz wsparcia udzielanego na wdrażanie interwencji.

Unijna pomoc finansowa i wkład krajowy na rzecz każdej interwencji w niektórych sektorach, o których mowa w art. 31 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, nie przekraczają łącznie 100 % rzeczywistych kosztów interwencji.

10. Wsparcie na interwencje, o których mowa w ust. 1, może być udzielane wyłącznie na warunkach określonych w niniejszym tytule. Wszelkie kwoty odnoszące się do roku składania wniosków 2027 określone w załączniku V do rozporządzenia (UE) 2021/2115, a także wnioski dotyczące rodzajów interwencji, o których mowa w art. 42 rozporządzenia (UE) 2021/215, wnioski dotyczące rozporządzeń (UE) nr 228/2013 i 229/2013 liczy się jako część zobowiązań budżetowych na rok budżetowy 2028, jak określono w art. 14 ust. 1 lit. a).

Na zasadzie odstępstwa od art. 23 ust. 7 niniejszego rozporządzenia decyzję w sprawie finansowania w rozumieniu art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 można przyjąć w odniesieniu do kwoty, o której mowa w akapicie pierwszym, a na kwotę tą można zaciągnąć zobowiązania i wypłacić ją przed przyjęciem decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 23 ust. 6 niniejszego rozporządzenia.

11. Interwencje w ramach wspólnej polityki rybołówstwa obejmują:
- wspieranie zrównoważonego rybołówstwa oraz odbudowy i ochrony żywych zasobów wodnych, transformacji energetycznej sektora rybołówstwa i akwakultury, a także działań zwiększających bezpieczeństwo;
  - wspieranie innowacji na rzecz prowadzenia bardziej selektywnej działalności połowowej oraz zachowania, ochrony i odbudowy wodnej różnorodności biologicznej i ekosystemów wodnych;
  - wsparcie na rzecz wspólnej organizacji rynków produktów rolnych (WORR);
  - wsparcie dla rybaków lub producentów produktów akwakultury służące zrehabilitowaniu podmiotom działającym w sektorze rybołówstwa i akwakultury utraconych dochodów lub dodatkowych kosztów oraz zapewnieniu rekompensaty uznanym organizacjom producentów i zrzeszeniom organizacji producentów, które składają produkty rybołówstwa wymienione w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 1379/2013, pod warunkiem że produkty te składuje się zgodnie z art. 30 i 31 tego rozporządzenia.
12. Przy określaniu kwot, które mają zostać wypłacone na wsparcie przewidziane na interwencje w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1 lit. a)–[h] i [j]), [k] i [r]) oraz w ust. 11, wartości wypłat oblicza się bez przeznaczania kwot na reformy.

Artykuł 36

Szczegółowe wymogi dotyczące interwencji w ramach WPR

1. Państwa członkowskie określają w swoich planach w odniesieniu do każdej interwencji:
- rodzaj interwencji, na którym się opiera, zakres terytorialny i rodzaj obszaru objętego interwencją;
  - w stosownych przypadkach – sektory objęte interwencją lub grupę rolników lub innych beneficjentów objętych interwencją, obszar priorytetowy WPR dotyczący środowiska i klimatu, zgodnie z art. 4 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR];

- c) wyjaśnienie odpowiednich kryteriów zawartych w załączniku 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, o którym mowa w art. 40 [wsparcie krajowe w ramach WTO] oraz w załączniku XVII [załącznik dotyczący WTO];
  - d) opis koncepcji interwencji, w tym warunków kwalifikowalności, oraz działań rolnośrodowiskowych i na rzecz klimatu, o których mowa w art. 10 rozporządzenia XX [WPR];
  - e) opis praktyk rolniczych objętych interwencją w oparciu o klasyfikację praktyk rolniczych Wspólnego Centrum Badawczego zgodnie z art. 3 ust. 5 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR];
  - f) w odniesieniu do interwencji w niektórych sektorach, o których mowa w części II tytuł I rozdział IIa rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 – uzasadnienie objęciem interwencjami wybranych sektorów i komplementarności z innymi interwencjami w ramach WPR oraz, w stosownych przypadkach, z innymi środkami określonymi w planie.
2. Państwa członkowskie określają kwotę wsparcia na działania w zakresie transformacji, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR], na podstawie szacunkowych kosztów określonych w planach transformacji. Wsparcie jest ograniczone do [200 000 EUR] na rolnika na okres programowania planu.
3. W przypadku gdy wsparcie publiczne przyznane na podstawie art. 13 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR] na operację inwestycyjną nie przekracza 100 000 EUR i nie podlega przepisom dotyczącym zamówień publicznych, wsparcie to przyjmuje formę standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe.

Artykuł 37

Monitorowanie zasobów rolnych

Fundusz może wspierać działania podejmowane przez Komisję dzięki zastosowaniu technik teledetekcji używanych w ramach systemu monitorowania zasobów rolnych, które to działania mają na celu dostarczenie Komisji środków służących:

- a) zarządzaniu unijnymi rynkami rolnymi w kontekście globalnym;
- b) zapewnieniu monitorowania agroekonomicznego i rolno-środowiskowo-klimatycznego w odniesieniu do użytkowania gruntów rolnych i zmian w sposobie ich użytkowania, w tym gruntów rolno-leśnych, jak również monitorowania stanu gleby, upraw, wody, różnorodności biologicznej, krajobrazów rolniczych i gruntów rolnych, tak aby umożliwić sporządzenie szacunków, w szczególności w odniesieniu do plonów i produkcji rolnej oraz skutków dla rolnictwa związanych z nadzwyczajnymi okolicznościami oraz umożliwić ocenę odporności systemów rolnych oraz postępów w osiągnięciu odnośnych celów zrównoważonego rozwoju ONZ;
- c) umożliwieniu dostępu do szacunków, o których mowa w lit. b), w kontekście międzynarodowym, na przykład w ramach inicjatyw koordynowanych przez organizacje w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych – takich jak ustanowienie wykazów gazów cieplarnianych w ramach Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu – lub przez inne agencje międzynarodowe;

- d) przyczynieniu się do szczególnych środków zwiększających przejrzystość rynków światowych, z uwzględnieniem celów i zobowiązań Unii;
- e) zapewnieniu technologicznego monitorowania systemu agrometeorologicznego.

Artykuł 38

Płatności kryzysowe dla rolników w następstwie klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności kryzysowe rolnikom dotkniętym klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi lub katastrofami. Płatności te mają na celu zapewnienie ciągłości działalności rolniczej tych rolników i podlegają warunkom określonym w niniejszym artykule i doprecyzowanym przez państwa członkowskie.
2. Wsparcie na podstawie niniejszego artykułu jest uzależnione od formalnego potwierdzenia przez właściwy organ państwa członkowskiego, że miała miejsce klęska żywiołowa, niekorzystne zjawisko klimatyczne lub katastrofa, zgodnie z definicjami tych pojęć przyjętymi w danym państwie członkowskim, oraz potwierdzenia, że wymienione zdarzenia lub środki przyjęte zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/2031 w celu zwalczania choroby roślin lub agrofaga lub ograniczania ich rozprzestrzeniania, środki przyjęte w celu zwalczania chorób zwierząt wymienionych w załączniku do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1882 lub zapobiegania tym chorobom, lub też środki przyjęte w odniesieniu do nowo występującej choroby zgodnie z art. 6 ust. 3 i art. 259 rozporządzenia (UE) 2016/429 bezpośrednio spowodowały zniszczenie co najmniej 30 % średniej rocznej produkcji danego rolnika wyliczonej na podstawie produkcji z poprzednich trzech lat lub średniej z trzech lat wyliczonej na podstawie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.
3. Straty oblicza się na poziomie gospodarstwa, na poziomie działalności gospodarstwa w odnośnym sektorze albo w odniesieniu do danego obszaru.
4. Państwa członkowskie ustanawiają mający zastosowanie poziom dofinansowania, aby zrekompensować straty w produkcji. Poziom dofinansowania jest wyższy w przypadku rolników, którzy wdrażają również interwencje lub inne działania zapobiegawcze na poziomie gospodarstwa w celu zmniejszenia poziomu ryzyka związanego z produkcją i dochodami, w odniesieniu do którego przyznawane jest wsparcie. Dopuszcza się stosowanie wskaźników do obliczania strat w produkcji.
5. Przyznając wsparcie na podstawie niniejszego artykułu, państwa członkowskie zapewniają, aby nie wystąpiła nadwyżka rekompensaty w wyniku połączenia tego wsparcia z innymi krajowymi lub unijnymi instrumentami wsparcia bądź prywatnymi systemami ubezpieczeń.

Artykuł 39

Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny

1. Bułgaria, Grecja, Hiszpania i Portugalia przyznają płatność specyficzną w odniesieniu do bawełny rolnikom produkującym bawełnę objętą kodem CN 5201 00. Te państwa członkowskie ustanawiają szczegółowe wymogi w celu zagwarantowania minimalnego poziomu wydajności produkcji i jakości produktów.

2. Państwa członkowskie, o których mowa w ust. 1, zapewniają, aby wspierana produkcja bawełny nie obciążała nadmiernie zasobów naturalnych, takich jak woda i gleba. W tym celu lub z innych względów środowiskowych lub społeczno-ekonomicznych te państwa członkowskie mogą przyznawać pomoc wyłącznie na określone odmiany bawełny w określonych regionach lub na określone typy rolnicze lub mogą ustanowić wymogi związane z praktykami agronomicznymi.
3. Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny jest przyznawana na hektar kwalifikowalnego obszaru uprawy bawełny.
4. Ustanawia się następujące krajowe obszary bazowe:
  - a) Bułgaria: 3 342 ha;
  - b) Grecja: 250 000 ha;
  - c) Hiszpania: 48 000 ha;
  - d) Portugalia: 360 ha.
5. Ustanawia się następujące stałe wielkości plonów w okresie referencyjnym:
  - a) Bułgaria: 1,2 t/ha;
  - b) Grecja: 3,2 t/ha;
  - c) Hiszpania: 3,5 t/ha;
  - d) Portugalia: 2,2 t/ha.
6. Kwotę płatności specyficznej na hektar obszaru kwalifikowalnego oblicza się przez pomnożenie wielkości plonów określonej w ust. 2 przez następujące kwoty referencyjne:
  - a) Bułgaria: 636,13 EUR;
  - b) Grecja: 229,37 EUR;
  - c) Hiszpania: 354,73 EUR;
  - d) Portugalia: 223,32 EUR.
7. Jeżeli w danym roku powierzchnia obszaru kwalifikowalnego uprawy bawełny w danym państwie członkowskim nie przekracza powierzchni obszaru bazowego określonej w ust. 1, kwotę na hektar, o której mowa w ust. 3, można zwiększyć o współczynnik otrzymany przez podzielenie krajowego obszaru bazowego przez faktyczną powierzchnię obszaru kwalifikowalnego lub o 25 %, w zależności od tego, która z tych wartości jest mniejsza.
8. Jeżeli powierzchnia obszaru kwalifikowalnego przekracza powierzchnię obszaru bazowego, kwotę na hektar zmniejsza się proporcjonalnie do wielkości, o jaką przekroczono obszar bazowy.
9. Do celów niniejszego artykułu „zatwierdzona organizacja międzybranżowa” oznacza podmiot prawny, który zrzesza rolników produkujących bawełnę i co najmniej jeden podmiot zajmujący się odziarnianiem bawełny, oraz który został przez nich założony. Organizacje te prowadzą skuteczne i trwałe działania mające na celu skoncentrowanie podaży i dostosowanie produkcji do wymogów rynkowych.
10. Państwo członkowskie, na którego terytorium mają siedzibę podmioty zajmujące się odziarnianiem bawełny, zatwierdza organizacje międzybranżowe spełniające kryteria określone w ust. 1.

11. W przypadku rolników, którzy są członkami zatwierdzonej organizacji międzybranżowej, płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny na hektary, które kwalifikują się w ramach krajowego obszaru bazowego określonego w ust. 4, zostaje zwiększona o 2 EUR. W tym celu państwa członkowskie mogą ustanowić szczególne wymogi dla członków takich organizacji międzybranżowych.

ROZDZIAŁ II

Zobowiązania międzynarodowe

Artykuł 40

Wsparcie krajowe w ramach WTO

1. Państwa członkowskie projektują interwencje z zakresu wsparcia dochodów w ramach WPR na podstawie rodzajów interwencji wymienionych w załączniku XVII [*Załącznik dotyczący WTO*] do niniejszego rozporządzenia, w tym na podstawie definicji i warunków określonych w art. 4, w taki sposób, aby spełniały one kryteria załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.
2. Wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. a), d), g), o) i p), musi spełniać kryteria określone w punktach załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa wskazanych w załączniku XVII [*Załącznik dotyczący WTO*] do niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do tych interwencji. W odniesieniu do innych interwencji punkty załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa wskazane w załączniku XVII [*Załącznik dotyczący WTO*] do niniejszego rozporządzenia mają charakter orientacyjny i interwencje te mogą zamiast tego być zgodne z postanowieniami innego punktu załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, jeżeli jest to doprecyzowane i wyjaśnione w danym planie PKR.

Artykuł 41

Wdrożenie protokołu ustaleń w sprawie nasion oleistych

1. W przypadku gdy państwa członkowskie przewidują interwencje obszarowe istotne w odniesieniu do załącznika do protokołu ustaleń między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie nasion oleistych w ramach GATT, całkowity obszar objęty wsparciem na podstawie planowanych produktów włączony do planów odnośnych państw członkowskich nie może przekraczać maksymalnego obszaru objętego wsparciem dla całej Unii.
2. Każde państwo członkowskie, które zamierza przyznać wsparcie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, określa w planie PKR odnośne planowane produkty wyrażone w hektarach.
3. Jeżeli wszystkie planowane produkty zaproponowane przez państwa członkowskie w ich planach PKR przekraczają maksymalny obszar objęty wsparciem dla całej Unii, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustalające dla każdego państwa członkowskiego orientacyjny obszar odniesienia objęty wsparciem, obliczony na podstawie udziału każdego z państw członkowskich w średniej powierzchni upraw w Unii w okresie poprzednich pięciu lat, począwszy od roku poprzedzającego przedłożenie wniosku dotyczącego planu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 88 [*Procedura komitetowa*].

4. Komisja informuje każde z tych państw członkowskich o współczynniku zmniejszenia. Państwa członkowskie dostosowują proponowane planowane produkty określone w planach PKR zgodnie ze współczynnikami zmniejszenia.
5. Jeżeli państwo członkowskie zamierza zwiększyć planowane produkty, o których mowa w ust. 1, określone w planie PKR zatwierdzonym przez Komisję, powiadamia o tym Komisję w drodze wniosku o zmianę planu PKR.
6. Jeżeli jest to konieczne w celu uniknięcia przekroczenia wielkości maksymalnego obszaru objętego wsparciem w całej Unii, o którym mowa w ust. 1, Komisja określa współczynniki zmniejszenia lub dokonuje korekty istniejących współczynników zmniejszenia w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich, które przekroczyły wielkość swojego obszaru odniesienia objętego wsparciem w swoich planach PKR.
Komisja ustala lub koryguje współczynniki zmniejszenia, o których mowa w akapicie pierwszym, w drodze decyzji wykonawczej.
7. Państwa członkowskie wyłączają uprawę nasion słonecznika konfekcyjnego z wszelkich interwencji obszarowych, o których mowa w ust. 1.

ROZDZIAŁ III

Wsparcie dla mniejszych wysp Morza Egejskiego

Artykuł 42

Zakres i wspólne wymogi

1. W niniejszym rozdziale określa się szczególne rodzaje interwencji dla rolnictwa rekompensujące trudności wynikające z wyspiarskiego charakteru, małej powierzchni oraz oddalenia od rynków mniejszych wysp Morza Egejskiego.
2. Na użytek niniejszego rozporządzenia określenie „mniejsze wyspy Morza Egejskiego” oznacza wszystkie wyspy Morza Egejskiego z wyjątkiem Krety i Eubei.
3. Oprócz przyczyniania się do realizacji celów szczegółowych określonych w art. 3 lit. d) interwencje, o których mowa w ust. 1, przyczyniają się do realizacji następujących celów:
  - a) zapewnienia zaopatrzenia mniejszych wysp Morza Egejskiego w podstawowe produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi lub do przetwórstwa i stanowiących środki produkcji rolnej przez łagodzenie dodatkowych kosztów poniesionych w związku z ich najbardziej oddalonym położeniem i wyspiarskim charakterem, bez szkody dla produkcji lokalnej i jej rozwoju;
  - b) zabezpieczenia długoterminowej przyszłości i zapewnienia rozwoju działalności rolniczej na mniejszych wyspach Morza Egejskiego, w tym produkcji, przetwórstwa i sprzedaży lokalnych upraw i produktów, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa żywnościowego i samowystarczalności, a także utrzymania i wzmocnienia ich konkurencyjności.
4. Grecja może wdrażać na mniejszych wyspach Morza Egejskiego interwencje, o których mowa w art. 35 ust. 1, z wyjątkiem interwencji, o których mowa w akapicie pierwszym lit. o) [regiony najbardziej oddalone] tego artykułu [Rodzaje interwencji].

5. Odpowiedzialne prowadzenie gospodarstwa, o którym mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) .../... [rozporządzenie w sprawie WPR], ma zastosowanie do beneficjentów otrzymujących wsparcie na rzecz lokalnych produktów rolnych, o których mowa w art. 44 [Wsparcie na rzecz lokalnych produktów rolnych].
6. Beneficjent wsparcia na rzecz lokalnych produktów rolnych, o których mowa w art. 44 [Wsparcie na rzecz lokalnych produktów rolnych], otrzymujący płatność roczną nieprzekraczającą 3 000 EUR, jest jednak zwolniony z wymogów dotyczących odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa, o których mowa w częściach A i C załącznika XI do rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR] .../....

Artykuł 43

Szczególny system dostaw

1. Wprowadza się szczególny system dostaw produktów rolnych wymienionych w załączniku I do TFUE, mających zasadnicze znaczenie na mniejszych wyspach Morza Egejskiego i przeznaczonych do spożycia przez ludzi, do wytwarzania innych produktów lub wykorzystywanych jako środki produkcji rolnej.
2. Grecja określa w swoim planie, na szczeblu geograficznym, jaki uważa za najwłaściwszy, maksymalną ilość każdego produktu rolnego spośród produktów wymienionych w załączniku I do TFUE w celu ilościowego określenia rocznego zapotrzebowania mniejszych wysp Morza Egejskiego.
3. Maksymalna ilość produktów rolnych, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmuje również ilości tych produktów potrzebne przedsiębiorstwom zajmującym się pakowaniem i przetwórstwem produktów przeznaczonych na rynek lokalny, wywożonych do pozostałych państw Unii lub do państw trzecich w ramach handlu regionalnego lub w ramach tradycyjnej wymiany handlowej. Maksymalną ilość produktów, o których mowa w akapicie pierwszym, ustala się z uwzględnieniem w szczególności ilości tych produktów określonych w prognozowanych bilansach dostaw w poprzednim okresie programowania.
4. Przyznaje się wsparcie na zaopatrzenie mniejszych wysp Morza Egejskiego w produkty unijne w celu zapewnienia pokrycia szczególnego zapotrzebowania określonego zgodnie z ust. 2 z uwzględnieniem cen i jakości oraz przy jednoczesnym zachowaniu udziału Unii w dostawach tych produktów.
5. Wsparcie nie przysługuje w przypadku dostaw produktów, które już wcześniej skorzystały ze szczególnego systemu dostaw na inne mniejsze wyspy Morza Egejskiego.
6. Szczególnym systemem dostaw objęte są tylko produkty o solidnej i właściwej jakości handlowej.
7. Wdrażając szczególny system dostaw, Grecja uwzględnia w szczególności potrzebę zapewnienia, aby istniejąca produkcja lokalna nie była destabilizowana ani ograniczana w swoich możliwościach rozwoju, oraz wymóg określony w ust. 5.

Artykuł 44

Wsparcie na rzecz lokalnych produktów rolnych

1. Grecja przyznaje wsparcie na produkcję, przetwórstwo, wprowadzanie do obrotu i transport nieprzetworzonych i przetworzonych produktów rolnych na mniejszych wyspach Morza Egejskiego.

2. Grecja opracowuje interwencje w taki sposób, aby zapewnić ciągłość i rozwój lokalnej produkcji rolnej na mniejszych wyspach Morza Egejskiego.
3. Grecja zapewnia sprawiedliwy podział płatności. Grecja może ograniczyć kwotę wsparcia, które ma zostać przyznane beneficjentowi w danym roku kalendarzowym, lub skorzystać z płatności degresywnych.
4. Grecja może przyznać wsparcie na wprowadzanie produktów do obrotu poza regionem, w którym zostały wyprodukowane. Wsparcie to nie może przekraczać 10 % wartości produkcji stanowiącej przedmiot obrotu dostarczonej do strefy przeznaczenia w danym roku kalendarzowym.
5. W przypadku zmiany planu zgodnie z art. 24 [Zmiany planów] beneficjenci dotknięci wyjątkową klęską żywiołową lub poważnym zdarzeniem meteorologicznym mogą nadal korzystać ze wsparcia w formie środków wspierających produkcję, przetwórstwo lub wprowadzanie do obrotu, o których mowa w ust. 1, niezależnie od ich poziomu działalności przez cały okres przywracania do stanu poprzedniego, ale pod warunkiem formalnego zobowiązania do przywrócenia ich zdolności produkcji rolnej.

Artykuł 45 **Kontrole i kary**

1. W odniesieniu do szczególnych systemów dostaw Grecja przeprowadza kontrole w formie kontroli administracyjnych, bezpośrednich i kontroli na miejscu.
2. Kontrole administracyjne przywozu, wprowadzenia do obrotu, wywozu i wysyłki produktów rolnych są wyczerpujące i obejmują kontrole krzyżowe z dokumentami uzupełniającymi. Kontrole bezpośrednie przeprowadzane na danych mniejszych wyspach Morza Egejskiego przy przywozie lub wprowadzaniu do obrotu produktów rolnych dotyczą reprezentatywnej próby co najmniej 5 % pozwoleń i świadectw.
3. W przypadku środków wspierających produkcję lokalną Grecja przeprowadza kontrole w formie kontroli administracyjnych i kontroli na miejscu.
4. Kontrole administracyjne są wyczerpujące i obejmują kontrole krzyżowe między innymi z danymi ze zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli.
5. Wnioskodawcy ubiegający się o pomoc na rzecz szczególnego systemu dostaw i wsparcia produkcji lokalnej są wybierani do kontroli na miejscu przez właściwy organ na podstawie analizy ryzyka i reprezentatywności złożonych wniosków o przyznanie pomocy; właściwe organy przeprowadzają wyrywkowe kontrole na miejscu, w przypadku każdego działania, w odniesieniu do przynajmniej 5 % złożonych wniosków o przyznanie pomocy. Próba obejmuje ponadto przynajmniej 5 % kwoty, na którą opiewa pomoc w odniesieniu do każdego działania.

We wszystkich uzasadnionych przypadkach Grecja korzysta ze zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli przewidzianego w art. 70.

Każda kontrola na miejscu jest przedmiotem sprawozdania z kontroli zawierającego szczegółowe informacje na temat przeprowadzonej kontroli.

TYTUŁ VI REGIONY NAJBARDZIEJ ODDALONE

Artykuł 46

Regiony najbardziej oddalone

1. Zainteresowane państwa członkowskie przygotowują w ramach swojego planu środki mające na celu zaradzenie stałym i strukturalnym ograniczeniom regionów najbardziej oddalonych Unii, które poważnie ograniczają ich rozwój, zgodnie z art. 349 TFUE. Środki te mogą zostać wdrożone w specjalnym rozdziale. Środki te służą realizacji następujących celów:
  - a) uwzględnieniu szczególnych potrzeb i wyzwań danych państw członkowskich, takich jak bezpieczeństwo żywnościowe, mieszkalnictwo, zrównoważony transport, gospodarka wodna i gospodarowanie odpadami, energetyka, zatrudnienie i mobilność pracowników, w szczególności osób młodych, dekarbonizacja, obieg zamknięty, edukacja i umiejętności, włączenie społeczne, migracja, odporność na zmianę klimatu i przystosowanie się do niej, ochrona środowiska, niebieska gospodarka, dostęp do opieki zdrowotnej, energia, zrównoważony transport i łączność cyfrowa oraz rozwój gospodarczy, w tym zrównoważona i zdyswersyfikowana niebieska gospodarka;
  - b) zagwarantowaniu zaopatrzenia w podstawowe produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi lub do przetwórstwa i stanowiące środki produkcji rolnej przez zmniejszenie dodatkowych kosztów poniesionych w związku z ich najbardziej oddalonym położeniem lub wyspiarskim charakterem, bez szkody dla produkcji lokalnej i jej rozwoju;
  - c) zabezpieczeniu długoterminowej przyszłości i zapewnieniu rozwoju działalności rolnej oraz działalności w zakresie rybołówstwa i akwakultury, w tym produkcji, przetwórstwa i sprzedaży lokalnych upraw i produktów oraz dywersyfikacji produkcji żywności, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa żywnościowego i samowystarczalności, a także utrzymania i wzmocnienia ich konkurencyjności.
2. Ponadto rozdziały te obejmują również inne interwencje [wspierane ze środków określonych w art. 10 – Budżet], w tym rekompensaty, w odniesieniu do:
  - a) szczególnego systemu dostaw, o którym mowa w art. 47;
  - b) wsparcia specjalnego na rzecz lokalnej produkcji rolnej i przetwórstwa rolnego, o którym mowa w art. 48;
  - c) propagowania równych warunków działania w odniesieniu do produktów rybołówstwa i akwakultury z regionów najbardziej oddalonych;
  - d) wsparcia specjalnego na rzecz lokalnej produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu w sektorze rybołówstwa i akwakultury, o którym mowa w art. 48;
  - e) wsparcia specjalnego na rzecz rozwoju gospodarczego, społecznego i terytorialnego, w szczególności w celu zwiększenia dekarbonizacji transportu, czystej energii i łączności cyfrowej z myślą o zrekompensowaniu dodatkowych kosztów związanych z oddaleniem zainteresowanych państw członkowskich oraz zapewnieniu równych warunków działania z Europą kontynentalną, które wesprą bezpieczeństwo i odporność zainteresowanych państw członkowskich;

- f) wsparcia specjalnego na rzecz zwiększenia dostępu do zatrudnienia i mobilności pracowników, edukacji, umiejętności i włączenia społecznego w celu zrekomensowania dodatkowych kosztów związanych z oddaleniem zainteresowanych państw członkowskich oraz zapewnienia równych warunków działania z Europą kontynentalną, które wesprą bezpieczeństwo i odporność zainteresowanych państw członkowskich;
- g) wsparcia strukturalnego dla sektora rybołówstwa i akwakultury w celu zrekomensowania dodatkowych kosztów ponoszonych przez sektor rybołówstwa i sektor akwakultury, w tym metody jego obliczania, oraz wszelkich innych inwestycji w zrównoważoną niebieską gospodarkę niezbędnych do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju obszarów przybrzeżnych.

Artykuł 47

Szczególny system dostaw

1. Można wprowadzić szczególny system dostaw produktów wymienionych w załączniku I do TFUE, mających zasadnicze znaczenie w regionach najbardziej oddalonych i przeznaczonych do spożycia przez ludzi, do wytwarzania innych produktów lub wykorzystywanych jako środki produkcji rolnej.
2. Dane państwo członkowskie ustala, na szczeblu geograficznym, jaki uważa za najwłaściwszy, maksymalną ilość każdego produktu wymienionego w załączniku I do TFUE w celu ilościowego określenia rocznego zapotrzebowania każdego regionu najbardziej oddalonego na dostawy.

Maksymalna ilość produktów obejmuje również ilości tych produktów potrzebne przedsiębiorstwom zajmującym się pakowaniem i przetwórstwem produktów przeznaczonych na rynek lokalny, wywożonych do pozostałych państw Unii lub do państw trzecich w ramach handlu regionalnego lub w ramach tradycyjnej wymiany handlowej. Maksymalną ilość produktów ustala się z uwzględnieniem w szczególności ilości tych produktów określonych w prognozowanych bilansach dostaw w poprzednim okresie programowania.

Ocena zapotrzebowania przedsiębiorstw zajmujących się pakowaniem lub przetwórstwem produktów przeznaczonych na rynek lokalny, wysyłanych do pozostałej części Unii lub wywożonych do państw trzecich w ramach handlu regionalnego lub w ramach tradycyjnej wymiany handlowej może być przedmiotem oddzielnego prognozowanego bilansu.

3. Należności celne nie mają zastosowania do bezpośredniego przywozu z państw trzecich do regionów najbardziej oddalonych produktów objętych szczególnymi systemami dostaw, które mieszczą się w maksymalnej ilości określonej w planach PKR zgodnie z ust. 2.

Do celów niniejszego artykułu produkty podlegające procedurom uszlachetniania czynnego lub składowaniu celnemu na obszarze celnym Unii uznaje się za produkty przywożone bezpośrednio z państw trzecich.

4. Przyznaje się wsparcie na zaopatrzenie regionów najbardziej oddalonych w produkty unijne w celu zapewnienia pokrycia szczególnego zapotrzebowania określonego zgodnie z ust. 2 z uwzględnieniem cen i jakości oraz przy jednoczesnym zachowaniu udziału Unii w dostawach tych produktów.

Nie przyznaje się żadnego wsparcia na zaopatrzenie w produkty, które były objęte już szczególnymi systemami dostaw w innym regionie najbardziej oddalonym.

5. Szczególnymi systemami dostaw objęte są tylko produkty o solidnej i właściwej jakości handlowej. Produkty z krajów trzecich zapewniają poziom gwarancji równoważny z poziomem produktów wytworzonych w oparciu o unijne standardy w zakresie zdrowia zwierząt i roślin.
6. Wdrażając szczególne systemy dostaw, państwa członkowskie uwzględniają w szczególności potrzebę zapewnienia, aby istniejąca produkcja lokalna nie była destabilizowana ani ograniczana w swoich możliwościach rozwoju, oraz wymóg określony w ust. 6.
7. Państwa członkowskie przeprowadzają kontrole w formie kontroli administracyjnych, bezpośrednich i kontroli na miejscu. Kontrole administracyjne przywozu, wprowadzenia do obrotu, wywozu i wysyłki produktów są wyczerpujące i obejmują kontrole krzyżowe z dokumentami uzupełniającymi. Kontrole bezpośrednie przeprowadzane w danym regionie najbardziej oddalonym przy przywozie lub wywozie produktów dotyczą reprezentatywnej próby co najmniej 5 % pozwoleń i świadectw.

Artykuł 48

Wsparcie na rzecz lokalnych produktów rolnych, produktów rybołówstwa i akwakultury

1. Każde odnośne państwo członkowskie określa, według kryteriów ustanowionych zgodnie z ust. 7 niniejszego artykułu, dla każdego z regionów najbardziej oddalonych wykaz produktów rolnych, produktów rybołówstwa i akwakultury oraz ilości tych produktów, które kwalifikują się do rekompensaty z tytułu dodatkowych kosztów poniesionych przez operatorów.
2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, zawiera co najmniej następujące elementy:
  - a) opis przewidzianych interwencji;
  - b) wykaz pomocy stanowiącej interwencje z zakresu wsparcia dochodów zgodnie z art. 35 ust. 1;
  - c) kwotę pomocy ustaloną w przypadku każdej interwencji i przewidywaną kwotę w przypadku każdego działania w celu osiągnięcia jednego lub większej liczby celów programu.
3. Interwencje mogą obejmować wsparcie na rzecz produkcji, przetwórstwa, wprowadzania do obrotu i transportu nieprzetworzonych i przetworzonych produktów rolnych, produktów rybołówstwa i akwakultury w regionach najbardziej oddalonych.

Przy ustalaniu wykazów i ilości, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie uwzględniają wszystkie istotne czynniki, w szczególności dodatkowe koszty ponoszone przez operatorów w regionach najbardziej oddalonych oraz konieczność zapewnienia, aby rekompensata była zgodna z przepisami wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa.
4. Państwa członkowskie zapewniają sprawiedliwy podział płatności. Państwa członkowskie mogą ograniczyć kwotę wsparcia, które ma zostać przyznane beneficjentowi w danym roku kalendarzowym, lub skorzystać z płatności degresywnych.

5. Rekompensaty nie przyznaje się dla produktów rybołówstwa i akwakultury:
  - a) złowionych przez statki państw trzecich, z wyjątkiem statków rybackich pływających pod banderą Wenezueli i prowadzących działalność na wodach Unii, zgodnie z decyzją Rady (UE) 2015/1565 (37);
  - b) złowionych przez unijne statki rybackie, które nie są zarejestrowane w jednym z portów znajdujących się w regionach najbardziej oddalonych;
  - c) przywiezionych z państw trzecich.
6. Ust. 5 lit. b) nie ma zastosowania, jeżeli istniejący potencjał przemysłu przetwórczego w danym regionie najbardziej oddalonym jest większy niż ilość dostarczonego surowca.
7. Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 86 i 87 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie poprzez ustanowienie kryteriów obliczania kosztów dodatkowych wynikających ze szczególnych cech charakterystycznych odnośnych regionów.

TYTUŁ VII ZARZĄDZANIE PLANEM

ROZDZIAŁ 1 Organy odpowiedzialne za plan i ich funkcje

Artykuł 49

Organy odpowiedzialne za plan

1. Do celów art. 63 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 każde państwo członkowskie wyznacza – na potrzeby planu – jedną lub kilka instytucji zarządzających, jedną lub kilka agencji płatniczych oraz jedną lub kilka instytucji audytowych. Wyznaczone organy muszą spełniać odpowiednie kluczowe wymogi określone w załączniku IV do niniejszego rozporządzenia. Wszystkie organy wyznaczone do celów niniejszego artykułu muszą mieć możliwość wymiany informacji z Komisją.
2. W przypadku gdy państwo członkowskie powierza realizację planu organom odpowiedzialnym za wdrażanie polityki spójności, WPR lub Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury w okresie programowania 2021–2027 i na podstawie wszystkich dostępnych wyników audytów Komisja nie zakwestionowała skutecznego funkcjonowania tych organów, uznaje się, że organy te spełniają kluczowe wymogi.
3. W przypadku gdy państwo członkowskie wyznacza więcej niż jedną instytucję zarządzającą, ustanawia ono organ koordynujący. Instytucji zarządzającej można powierzyć wykonywanie niektórych funkcji organu koordynującego. Uzgodnienia pomiędzy organem koordynującym a instytucją zarządzającą dokumentuje się w formie pisemnej.
4. Instytucja zarządzająca może wyznaczyć co najmniej jedną instytucję pośredniczącą do wykonywania niektórych zadań na jej odpowiedzialność. Uzgodnienia pomiędzy instytucją zarządzającą a instytucjami pośredniczącymi dokumentuje się w formie pisemnej. Zadań przekazanych instytucjom pośredniczącym nie powierza się dalej innym organom.

5. Instytucja audytowa jest organem publicznym, funkcjonalnie niezależnym od podmiotów poddanych audytowi. Prace audytowe mogą być prowadzone przez podmiot publiczny lub prywatny inny niż instytucja audytowa na jej odpowiedzialność. W przypadku gdy państwo członkowskie wyznacza więcej niż jedną instytucję audytową, ustanawia ono mechanizmy koordynacji służące przygotowaniu rocznej opinii audytowej i podsumowania audytów, o których to mechanizmach jest mowa w art. 53 [Funkcje instytucji audytowej].
6. Państwa członkowskie zapewniają, aby przestrzegana była zasada rozdziału funkcji pomiędzy organami wyznaczonymi na potrzeby planu i w obrębie tych organów.
7. Państwa członkowskie akredytują agencje płatnicze odpowiedzialne za zarządzanie środkami, o których mowa w art. 35 ust. 1, i działaniami Unii, o których mowa w ust. 1 lit. h) i j) załącznika XV do niniejszego rozporządzenia [Działania Unii], wdrażanymi w ramach zarządzania dzielonego, oraz za kontrolę tych środków i działań oraz mogą powierzyć ich funkcje, o których mowa w art. 52 [funkcje agencji płatniczej], instytucji zarządzającej lub innemu podmiotowi.
8. Instytucje zarządzające i audytowe mogą być odpowiedzialne za jeden lub kilka rozdziałów planu. Dysponują one odpowiednimi zasobami do wykonywania swoich zadań.
9. Wykonując swoje funkcje, organy odpowiedzialne za plan mogą korzystać z jednolitego zintegrowanego i interoperacyjnego systemu informowania i monitorowania, obejmującego jednolite narzędzie do eksploracji danych i punktowej oceny ryzyka, o którym mowa w art. 36 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, na potrzeby uzyskania dostępu do odpowiednich danych i ich analizowania z myślą o powszechnym zastosowaniu przez państwa członkowskie.
10. Raz w roku organizowane są coroczne spotkania w sprawie przeglądu z udziałem Komisji i danego państwa członkowskiego w celu przeanalizowania wykonania planu lub jego rozdziałów. W spotkaniach w sprawie przeglądu uczestniczą odpowiednie instytucje i organ koordynujący. Wyniki spotkania w sprawie przeglądu dokumentuje się w formie pisemnej. Państwo członkowskie podejmuje działania następcze związane z podniesionymi podczas spotkania w sprawie przeglądu kwestiami, które mają wpływ na wdrażanie planu lub jego jednego lub kilku rozdziałów, i w terminie trzech miesięcy informuje Komisję o podjętych środkach.

Artykuł 50

Funkcje organu koordynującego

Organ koordynujący jest odpowiedzialny za:

- a) monitorowanie wdrażania planu przy jednoczesnym zapewnieniu należytych praktyk zarządzania i utrzymania odpowiednich zdolności administracyjnych przez organy odpowiedzialne za plan;
- b) zapewnienie spójności we wdrażaniu poszczególnych rozdziałów planu;
- c) składanie do Komisji wniosków o płatność dotyczących planu zgodnie z art. 65;
- d) przedkładanie prognozowanych kwot wniosków o płatność na bieżący i kolejny rok kalendarzowy do dnia 31 stycznia i do dnia 30 lipca zgodnie z wzorem zawartym w załączniku X [Prognozy dotyczące płatności];

- e) przedłożenie deklaracji zarządczej, o której mowa w art. 59 ust. 1 lit. c) [Roczny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności], zgodnie z wzorem określonym w załączniku XII [deklaracja zarządcza], podpisanej przez instytucję zarządzającą lub agencję płatniczą;
- f) koordynowanie i przedkładanie Komisji wszystkich żądanych dokumentów stanowiących część rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności, o którym mowa w art. 59 [roczny pakiet];
- g) zapewnienie przepływów finansowych do instytucji zarządzających, zagwarantowanie, że wraz z każdą płatnością dokonaną przez Komisję instytucje te otrzymają należne im kwoty, w zależności od postępów we wdrażaniu środków zawartych w ich odpowiednich rozdziałach i z uwzględnieniem ewentualnych korekt finansowych wynikających z wykonania ich rozdziałów, oraz że do końca okresu otrzymają one kwotę co najmniej równoważną ich wkładowi Unii;
- h) zapewnienie ram służących wzmocnieniu zdolności administracyjnych organów, zainteresowanych stron, partnerów i beneficjentów na szczeblu krajowym i lokalnym oraz promowanie uczenia się polityki i eksperymentów w zakresie polityki;
- i) wspieranie prac komitetu koordynującego poprzez dostarczanie niezbędnych informacji i zapewnianie działań następczych w związku z decyzjami i zaleceniami komitetu monitorującego prace koordynacyjne;
- j) informowanie obywateli Unii o celach i wynikach planu PKR zgodnie z art. 18 rozporządzenia [rozporządzenie w sprawie wykonania] za pośrednictwem jednego portalu internetowego, który zapewnia dostęp do wszystkich rozdziałów planu partnerstwa krajowego i regionalnego zgodnie z art. 64 ust. 1.

Artykuł 51

Funkcje instytucji zarządzającej

1. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie planem lub jego częścią z myślą o realizacji jego celów. Pełni ona następujące funkcje:
  - a) wybiera operacje w celu maksymalizacji wkładu planu w osiągnięciu celów Funduszu, zdefiniowane na poziomie rozdziałów planu i środków, poprzez określenie i stosowanie kryteriów i procedur, które są niedyskryminacyjne i przejrzyste;
  - b) przeprowadza weryfikacje zarządcze w celu zapewnienia osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych określonych w planie oraz skutecznego wykorzystania środków finansowych zgodnie z mającym zastosowanie prawem; do celów sporządzenia deklaracji zarządczej instytucja zarządzająca nie ma obowiązku weryfikacji kosztów leżących u podstaw operacji;
  - c) stosuje skuteczne i proporcjonalne środki i procedury, z uwzględnieniem zidentyfikowanego ryzyka, w celu zapobiegania nieprawidłowościom, w tym nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów i podwójnemu finansowaniu, oraz ich wykrywania i eliminowania, a także w celu zapewnienia zgodności podstawowych operacji z mającym zastosowanie prawem, zgodnie z odpowiednimi kluczowymi wymogami określonymi w załączniku IV [kluczowe wymogi];

- d) wspiera prace komitetu monitorującego poprzez terminowe dostarczanie niezbędnych informacji oraz podejmowanie działań następczych w związku z decyzjami i zaleceniami komitetu monitorującego;
  - e) w stosownych przypadkach nadzoruje instytucje pośredniczące, przy jednoczesnym zapewnieniu należytych praktyk zarządzania i utrzymania odpowiednich zdolności administracyjnych;
  - f) wzmacnia zdolności administracyjne instytucji pośredniczących (w stosownych przypadkach) i beneficjentów oraz promuje uczenie się polityki i eksperymenty w zakresie polityki;
  - g) zapewnia, aby beneficjent otrzymał kwotę należną w związku z realizacją środka w całości i nie później niż [80] dni od dnia przedłożenia wniosku o płatność przez beneficjenta; oraz w przypadku interwencji, o których mowa w art. 35 lit. a)–g), o), p) i r) [rodzaje interwencji], zapewnia, aby płatność na rzecz beneficjentów miała miejsce nie później niż w dniu 30 czerwca roku następującego po roku przedłożenia wniosku o płatność. Bieg terminu może zostać wstrzymany, jeżeli informacje przedstawione przez beneficjenta nie pozwalają instytucji zarządzającej ustalić, czy kwota jest należna;
  - h) rejestruje i przechowuje w formie elektronicznej dane niezbędne do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, weryfikacji i audytów, zgodnie z art. 58 [Obowiązki państwa członkowskiego] i załącznikiem IV [kluczowe wymogi], a także zapewnia bezpieczeństwo, integralność i poufność danych oraz uwierzytelnianie użytkowników;
  - i) zapewnia, aby każdy beneficjent otrzymał dokument określający warunki wsparcia; plan finansowy, limity wykonania oraz, w stosownych przypadkach, sposób stosowania warunków płatności;
  - j) zapewnia, aby beneficjenci wywiązywali się z obowiązku zapewnienia widoczności wsparcia Unii, zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE, Euratom) XX [rozporządzenie w sprawie wykonania];
  - k) podpisuje deklarację zarządczą, o której mowa w art. 59 ust. 1 lit. a) ust. 1 lit. c) pkt 1 lit. a) [Roczny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności], zgodnie ze wzorem określonym w załączniku XII [deklaracja zarządcza];
  - l) przekazuje informacje na temat postępów we wdrażaniu środków przewidzianych w planie zgodnie z art. 58 [Obowiązki państw członkowskich] i załącznikiem IX [Składanie sprawozdań z postępów we wdrażaniu środków].
2. Weryfikacje zarządcze, o których mowa w ust. 1 lit. b), opierają się na analizie ryzyka i są proporcjonalne do ryzyk stwierdzonych *ex ante* i na piśmie.
  3. Weryfikacje zarządcze obejmują kontrole administracyjne w odniesieniu do wniosków o płatność przedłożonych przez beneficjentów oraz kontrole na miejscu przeprowadzone w odniesieniu do operacji. Weryfikacje te przeprowadza się przed przedłożeniem rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności zgodnie z art. 59.

Artykuł 52
Funkcje agencji płatniczej

1. Agencja płatnicza dysponuje strukturą administracyjną i systemem kontroli wewnętrznej, który jest zgodny z uznanymi na szczeblu międzynarodowym standardami kontroli wewnętrznej i który zapewnia wystarczające gwarancje, że płatności są dokonywane legalnie i prawidłowo i że są właściwie rozliczane.
2. Każde państwo członkowskie, z uwzględnieniem swoich postanowień instytucjonalnych, ogranicza liczbę akredytowanych agencji płatniczych do jednej agencji płatniczej na poziomie krajowym lub, w stosownych przypadkach, do jednej agencji na region.
3. W odniesieniu do środków, o których mowa w art. 35 [rodzaj interwencji w ramach WPR], agencja płatnicza wykonuje zadania instytucji zarządzającej wymienione w art. 51 ust. 1 [instytucja zarządzająca], lit. b), c), f), g), h), i), j) i k) oraz ust. 2 i 3 tego artykułu.

Agencja płatnicza może delegować wykonywanie swoich zadań, z wyjątkiem dokonywania płatności.

4. Agencja płatnicza przekazuje organowi koordynującemu niezbędne informacje do celów art. 50 lit. c), e) i f) rozporządzenia [organ koordynujący].

Osoba kierująca agencją płatniczą sporządza i przekazuje organowi koordynującemu deklarację zarządczą, o której mowa w art. 59 ust. 1 lit. c) niniejszego rozporządzenia [Przedłożenie rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności].

5. Każde państwo członkowskie stale monitoruje zgodność agencji płatniczej z wymogami określonymi w ust. 1 i odpowiada za wydawanie, przegląd i cofanie akredytacji dla agencji płatniczych.

Jeżeli państwo członkowskie ustaliło, że akredytowana agencja płatnicza nie spełnia już co najmniej jednego z wymogów określonych w ust. 1 w sposób, który wpływa na realizację jej zadań, państwo członkowskie poddaje bezzwłocznie akredytację agencji płatniczej okresowi próbnemu. Opracowuje ono plan działań wraz z ich harmonogramem, zmierzający do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć w terminie wyznaczonym w zależności od wagi problemu. Termin ten nie przekracza 12 miesięcy od dnia, w którym akredytacja zostaje poddana okresowi próbnemu. W należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może, na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego, zdecydować o przedłużeniu tego terminu.

Artykuł 53
Funkcje instytucji audytowej

1. Instytucja audytowa jest odpowiedzialna za przeprowadzanie audytów dotyczących osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych oraz audytów systemów w celu dostarczenia Komisji poświadczenia dotyczącego skutecznego funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli, w tym tego, czy systemy zarządzania i kontroli zapewniają legalność i prawidłowość operacji leżących u podstaw rozliczeń oraz skuteczną i terminową ochronę interesów finansowych Unii. Audyty dają pewność co do skutecznego wykorzystania środków finansowych zgodnie z mającym zastosowanie prawem.

2. Instytucja audytowa sporządza:
- a) roczną opinię audytową do celów art. 63 ust. 7 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 zgodnie ze wzorem określonym w załączniku XIII do niniejszego rozporządzenia, w której określa się, czy:
    - (i) dane podane we wnioskach o płatność złożonych za okres referencyjny, o którym mowa w art. 59 ust. 1 lit. a), [pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności] są kompletne, dokładne i wiarygodne;
    - (ii) systemy zarządzania i kontroli funkcjonują prawidłowo oraz zapewniają skuteczną i terminową ochronę interesów finansowych Unii oraz legalność i prawidłowość operacji leżących u podstaw rozliczeń;
    - (iii) wykorzystanie środków finansowych jest zgodne z mającym zastosowanie prawem;
    - (iv) audyt podaje w wątpliwość stwierdzenia zawarte w deklaracji zarządczej.
  - b) podsumowanie przeprowadzonych audytów, o których mowa w art. 59 ust. 1 lit. b), [Pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności], w tym analizę charakteru i zakresu stwierdzonych niedociągnięć oraz wszelkich podjętych lub planowanych działań naprawczych;
- Prace audytowe prowadzone są zgodnie z przyjętymi na szczeblu międzynarodowym standardami audytu.
3. Instytucja audytowa przygotowuje strategię audytu w oparciu o ocenę ryzyka, biorąc pod uwagę opis systemu zarządzania i kontroli przedstawiony zgodnie z wymogami art. 22 ust. 2 lit. m), obejmującą audyty systemu i audyty dotyczące kamieni milowych i wartości docelowych oraz skuteczne wykorzystanie środków finansowych zgodnie z mającym zastosowanie prawem. Wszystkie nowo wyznaczone instytucje zarządzające podlegają audytowi systemu przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność.
4. Instytucja audytowa nie ma obowiązku weryfikacji podstawowych kosztów operacji do celów swoich prac audytowych.

ROZDZIAŁ II

Ustalenia dotyczące monitorowania

Artykuł 54

Komitet monitorujący i komitet koordynujący

1. Każde państwo członkowskie powołuje co najmniej jeden komitet monitorujący na potrzeby rozdziałów planu PKR, stosownie do danego rozdziału. Należy uwzględnić wszystkie rozdziały planu. Ten sam komitet monitorujący może zająć się więcej niż jednym rozdziałem.
2. W przypadku gdy państwo członkowskie powołuje więcej niż jeden komitet monitorujący, ustanawia ono również komitet koordynujący, który zapewnia przegląd i monitorowanie wdrażania planu, po konsultacji z właściwymi organami zarządzającymi każdym z rozdziałów planu PKR, w terminie trzech miesięcy od dnia powiadomienia danego państwa członkowskiego o decyzji zatwierdzającej plan PKR. Komitet koordynujący zatwierdza wszystkie elementy wymienione w art. 56 ust. 1 [funkcje komitetu monitorującego].

3. Przepisy ustanowione w art. 55 i 56 stosuje się do komitetu koordynującego i komitetu monitorującego.
4. Każdy komitet monitorujący i komitet koordynujący przyjmują swój regulamin zawierający przepisy dotyczące zapobiegania występowaniu wszelkich konfliktów interesów oraz dotyczące stosowania zasady przejrzystości.
5. Komitet monitorujący zbiera się co najmniej raz w roku i dokonuje przeglądu wdrażania rozdziału lub rozdziałów planu PKR, za które odpowiada, w tym wszystkich kwestii mających wpływ na postępy w osiąganiu ich celów.
6. Regulamin komitetu monitorującego oraz dane i informacje wymieniane z komitetem monitorującym publikuje się na stronie internetowej, o której mowa w art. 64.

Artykuł 55

Skład komitetu monitorującego

1. Każde państwo członkowskie określa, w drodze procedury publicznej oraz w oparciu o obiektywne i przejrzyste kryteria, skład i wielkość komitetu monitorującego, zapewniając wyważoną reprezentację odpowiednich organów państw członkowskich i instytucji pośredniczących oraz przedstawicieli partnerów, o których mowa w art. 6 [partnerstwo]. Liczba takich partnerów jest równa liczbie członków należących do wspomnianych organów lub instytucji pośredniczących lub od niej wyższa.

Skład komitetu monitorującego uwzględnia rozdział lub rozdziały planu, za które komitet monitorujący jest odpowiedzialny. Skład i wielkość komitetu monitorującego umożliwiają mu sprawne i skuteczne wykonywanie jego prac.

Każdy członek komitetu monitorującego ma jeden głos.

Państwo członkowskie publikuje i co roku aktualizuje wykaz członków komitetu monitorującego na stronie internetowej, o której mowa w art. 64.
2. Przedstawiciele Komisji uczestniczą w pracach komitetu monitorującego, pełniąc rolę doradcą.

Artykuł 56

Funkcje komitetu monitorującego

1. Komitet monitorujący analizuje:
  - a) postępy we wdrażaniu środków zawartych w rozdziale planu;
  - b) wszelkie kwestie mające wpływ na wykonanie rozdziału i środki podjęte w celu zaradzenia tym kwestiom;
  - c) spełnienie warunków horyzontalnych dotyczących państwa prawnego i Karty określonych w art. 8 i 9 [Warunki horyzontalne dotyczące państwa prawnego i Karty] oraz ich stosowanie przez cały okres programowania;
  - d) postęp dokonany w przeprowadzaniu ocen, sprawozdań podsumowujących oceny, ich wyników i wszelkich działań następczych podjętych na ich podstawie;
  - e) wdrażanie działań informacyjnych, komunikacyjnych i działań na rzecz widoczności w odniesieniu do reform i inwestycji oraz innych interwencji ujętych w rozdziale;

- f) w stosownych przypadkach, postępy w budowaniu zdolności administracyjnych instytucji publicznych, partnerów i beneficjentów;
  - g) skuteczne funkcjonowanie partnerstwa w odniesieniu do rozdziału lub rozdziałów planu, za które komitet monitorujący odpowiada.
2. Komitet monitorujący zatwierdza w odniesieniu do rozdziału lub rozdziałów, za które odpowiada:
- a) wszelkie wnioski dotyczące zmiany rozdziału lub rozdziałów planu PKR, za który odpowiada, z wyjątkiem zmian na podstawie art. 34 [działania Unii, Instrument UE].
  - b) metodykę, kryteria i procedury wyboru operacji, w tym wszelkie ich zmiany. Zastosowane kryteria i procedury muszą być niedyskryminujące, włączające i przejrzyste, muszą zapewniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i równość płci oraz muszą uwzględniać Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej;
  - c) plan oceny i wszelkie zmiany w tym planie;
  - d) strategię komunikacji;
  - e) strategię rozwoju terytorialnego.
3. Komitet koordynujący analizuje i zatwierdza te same elementy, które zostały wymienione w poprzednim ustępie, ale na poziomie planu. W przypadku rozbieżnych opinii decydująca jest opinia komitetu monitorującego odpowiedzialnego za dany rozdział.
4. W przypadku opóźnień lub wyzwań związanych z wdrażaniem różnych rozdziałów planu komitet koordynujący może wydawać zalecenia dla organów zarządzających rozdziałami planu dotyczące poprawy skuteczności tych rozdziałów w osiągnięciu ich celów, w tym wszelkich działań naprawczych, jakie muszą podjąć organy.

Artykuł 57

Europejska i krajowa sieć WPR

1. Najpóźniej 12 miesięcy po zatwierdzeniu przez Komisję planu każde państwo członkowskie tworzy i wspiera krajową sieć WPR („krajowa sieć WPR”) na potrzeby kontaktów na szczeblu krajowym między organizacjami i organami administracji, doradcami, naukowcami i innymi podmiotami zaangażowanymi w innowacje oraz innymi podmiotami w dziedzinie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich. Krajowa sieć WPR opiera się na dotychczasowych doświadczeniach i praktykach w zakresie tworzenia sieci kontaktów w państwach członkowskich.
2. W celu objęcia krajowych sieci, organizacji i struktur administracyjnych z sektora rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich jedną siecią kontaktów na poziomie Unii Komisja powołuje europejską sieć ds. wspólnej polityki rolnej („europejska sieć WPR”).
3. Cele krajowych i europejskich sieci WPR są następujące:
  - a) zaangażowanie zainteresowanych stron w projektowanie i wdrażanie interwencji w ramach WPR w ramach planu PKR;
  - b) wspieranie administracji państw członkowskich we wdrażaniu interwencji w ramach WPR;

- c) poprawa jakości planów PKR, a w szczególności zawartych w nich środków związanych z rolnictwem, oraz upowszechnianie wyników;
  - d) wspieranie innowacji, wzajemnego uczenia się i wymiany wiedzy;
  - e) zwiększenie zdolności w zakresie monitorowania i oceny;
  - f) rozpowszechnianie informacji na temat WPR i możliwości finansowania;
  - g) przyczynianie się do dalszego rozwoju WPR.
4. Aby osiągnąć cele, o których mowa w ust. 6, sieci:
- a) gromadzą, analizują i rozpowszechniają informacje na temat dobrych praktyk dotyczących WPR, jak również analizy zmian w rolnictwie i na obszarach wiejskich;
  - b) budują zdolności administracji państw członkowskich i innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie i ocenę planów PKR dotyczących WPR;
  - c) ułatwiają wymiany, wzajemne uczenie się i tworzenie sieci kontaktów, w tym, w stosownych przypadkach, prowadzenie wymian z sieciami kontaktów w państwach trzecich;
  - d) wspierają tworzenie sieci kontaktów w ramach finansowanych projektów współpracy, takich jak lokalne grupy działania, o których mowa w art. 77 [LEADER], grupy operacyjne EPI-AGRI, o których mowa w art. 19 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR], oraz promują powiązania z innymi strategiami finansowanymi przez Unię.
5. Europejska sieć WPR i krajowe sieci WPR współpracują i prowadzą wspólne działania na rzecz osiągnięcia celów, o których mowa w ust. 3. Europejska sieć WPR stosuje wyróżniającą się identyfikację wizualną.

TYTUŁ X

ZASADY ZARZĄDZANIA I PRZEPISY FINANSOWE

ROZDZIAŁ I

Ogólne zasady zarządzania

Artykuł 58

Obowiązki państw członkowskich

1. Państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki w celu ochrony interesów finansowych Unii i zapewnienia, aby wykorzystanie środków finansowych w ramach wdrażania planów było zgodne z mającym zastosowanie prawem, w tym z obowiązującymi przepisami dotyczącymi zamówień publicznych i zasadami pomocy państwa. W szczególności zapewniają one zapobieganie nieprawidłowościom, w tym nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów, ich wykrywanie, korygowanie i zgłaszanie.
2. Do celów ust. 1 państwa członkowskie:
  - a) ustanawiają skuteczne i wydajne systemy zarządzania i kontroli na potrzeby swoich planów zgodnie z kluczowymi wymogami określonymi w załączniku

IV oraz zapewniają ich właściwe funkcjonowanie zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami;

- b) zapewniają i regularnie sprawdzają, czy udzielone wsparcie zostało właściwie wykorzystane do osiągnięcia ustalonych kamieni milowych i wartości docelowych lub produktów, oraz podejmują wszelkie odpowiednie działania w celu zapewnienia, aby wykorzystanie środków finansowych w ramach realizacji planów było zgodne z mającym zastosowanie prawem;
- c) wprowadzają odpowiednie środki w celu zapobiegania nieprawidłowościom, w tym nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów, oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk, w tym z wykorzystaniem narzędzi eksploracji danych;
- d) stosują środki naprawcze w przypadku nieprzestrzegania mającego zastosowanie prawa;
- e) zapewniają unikanie podwójnego finansowania z budżetu Unii oraz podejmują natychmiastowe działania mające na celu skorygowanie wszelkich przypadków podwójnego finansowania poprzez anulowanie najnowszych środków finansowych przydzielonych na daną operację;
- f) zapewniają zgodność z obowiązkami określonymi w art. 130 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509;
- g) zapewniają zgłaszanie w ustanowionym przez Komisję systemie zarządzania nieprawidłowościami (IMS) wszystkich przypadków podejrzenia nadużycia finansowego, korupcji i nieprawidłowości, w tym konfliktu interesów, podwójnego finansowania i innych naruszeń mającego zastosowanie prawa; co roku Komisja podsumowuje i publikuje te informacje oraz przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu;
- h) zapewniają, aby Komisja, OLAF, Trybunał Obrachunkowy oraz, w przypadku państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939, EPPO:
  - (i) mogli wykonywać swoje odpowiednie kompetencje przewidziane w art. 129 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, w tym poprzez wyraźne zobowiązanie odbiorców środków finansowych Unii do przewidzenia lub zapewnienia niezbędnych praw i dostępu;
  - (ii) uzyskali dostęp do danych, o których mowa w art. 63 [w sprawie gromadzenia i publikacji danych], w ramach wykonywania swoich odpowiednich kompetencji.
- i) posiadają systemy i procedury zapewniające przechowywanie na odpowiednim poziomie przez okres dziesięciu lat od dnia 31 grudnia roku, w którym dokonano ostatniej płatności Komisji na rzecz państwa członkowskiego, wszystkich dokumentów potwierdzających niezbędnych do celów ścieżki audytu związanej ze środkiem wspieranym przez Fundusz; w przypadku wszczęcia procedury odwoławczej, wniesienia odwołania lub wszczęcia postępowania sądowego dokumenty potwierdzające przechowuje się do czasu zakończenia tych procedur lub wszelkich późniejszych procedur odzyskiwania środków;
- j) przyjmują rozwiązania mające na celu zapewnienie skutecznego rozpatrywania skarg dotyczących wykorzystania Funduszu, zgodnie ze swoimi ramami

instytucjonalnymi i prawnymi, oraz badają, na wniosek Komisji, skargi złożone do Komisji w kwestiach objętych zakresem ich planu PKR i informują Komisję o wynikach tych badań;

- k) zapewniają, aby wszelka wymiana informacji między beneficjentami finansowania a organami odpowiedzialnymi za plan PKR, a także z Komisją, odbywała się za pomocą systemów elektronicznej wymiany danych, które obejmują między innymi stosowanie automatycznych i interaktywnych formularzy i obliczeń, zapewniają rejestrowanie i przechowywanie danych, tak aby umożliwić zarówno weryfikacje administracyjne wniosków o płatność przedłożonych przez beneficjentów, jak i audytów, oraz umożliwiają automatyczną synchronizację i przekazywanie danych między systemami beneficjentów a systemami państw członkowskich;
  - l) zapewniają, aby wszelka oficjalna wymiana informacji z Komisją odbywała się za pomocą systemu elektronicznej wymiany danych, o którym mowa w załączniku XVI [SFC2028: system elektronicznej wymiany danych między państwami członkowskimi a Komisją]. Państwa członkowskie nie mają obowiązku weryfikacji podstawowych kosztów operacji oraz środków przy ocenie osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych.
3. Do dnia 15 lutego każdego roku państwa członkowskie informują Komisję o postępach w osiąganiu celów określonych w planach, z ilościowym określeniem osiągnięcia każdej wartości docelowej i każdego kamienia milowego, oraz o postępach osiągniętych w odniesieniu do wspieranych w ramach planów interwencji opartych na produktach. Informacje te przekazuje się zgodnie ze wzorem określonym w załączniku IX [Składanie sprawozdań z postępów we wdrażaniu środków]. Jeżeli w systemach sprawozdawczości z postępów nie jest dostępne ilościowe określenie postępów w osiąganiu kamieni milowych i wartości docelowych, państwo członkowskie przedstawia oszacowanie osiągniętych postępów zgodnie ze wzorem określonym w załączniku IX [Składanie sprawozdań z postępów we wdrażaniu środków]. Udostępniane informacje obejmują postępy do końca roku N i są przedkładane w ramach rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności, o którym mowa w art. 57 ust. 1 lit. a).
4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 86 [akty delegowane] uzupełniających ust. 2 lit. g) niniejszego artykułu o przepisy dotyczące kryteriów określania przypadków podejrzenia nadużycia finansowego, korupcji i nieprawidłowości, które należy zgłosić, oraz o przepisy dotyczące danych, które należy przekazać w tym kontekście.

Artykuł 59

Przedłożenie rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności

1. Do celów art. 63 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 państwa członkowskie przedkładają Komisji do dnia 15 lutego każdego roku następującego po 2028 r. następujące dokumenty („roczny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności”):
- a) sprawozdanie z postępów we wdrażaniu środków przewidzianych w planie określonym w art. 58 ust. 4 [Obowiązki państw członkowskich], zgodnie ze wzorem określonym w załączniku IX [Składanie sprawozdań z postępów we wdrażaniu środków], odnoszące się do wniosków o płatność złożonych w poprzednim roku budżetowym;

- b) podsumowanie audytów, o którym mowa w art. 53 ust. 2 lit. b) [funkcje instytucji audytowej];
  - c) deklarację zarządczą, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku XII, stwierdzającą, że:
    - (i) informacje załączone do wniosku(-ów) o płatność są kompletne, dokładne i wiarygodne;
    - (ii) środki finansowe zostały właściwie wykorzystane;
    - (iii) wprowadzone systemy zarządzania i kontroli funkcjonują prawidłowo i gwarantują w niezbędnym stopniu, że zarządzanie środkami finansowymi odbywało się zgodnie z wszystkimi przepisami mającego zastosowanie prawa, w tym z przepisami w zakresie zapobiegania konfliktom interesów, korupcji, podwójnego finansowania, nadużyciom finansowym i innym nieprawidłowościom oraz ich wykrywania, zgłaszania i korygowania, a także zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami;
    - (iv) informacje, o których mowa w lit. a), dają prawdziwy i rzetelny obraz postępów we wdrażaniu;
  - d) roczną opinię audytową, o której mowa w art. 53 ust. 2 [funkcje instytucji audytowej], zgodnie ze wzorem określonym w załączniku XII.
2. Komisja uwzględnia informacje przedstawione w rocznym pakiecie dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności, aby zdecydować, czy którykolwiek ze środków określonych w art. 66, 67 i 68 [przerwy][zawieszenie płatności][korekty finansowe] jest konieczny.
  3. Przedkładając ostateczny roczny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności za ostatni rok budżetowy, państwo członkowskie potwierdza, że łączne płatności Komisji nie przekraczają całkowitej kwoty wypłaconej przez państwo członkowskie na rzecz beneficjentów w ramach wdrażania planu, z uwzględnieniem wkładu krajowego.

Artykuł 60

Obowiązki Komisji

1. Komisja uzyskuje wystarczającą pewność, że państwa członkowskie dysponują systemami zarządzania i kontroli zgodnymi z wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu oraz że systemy te funkcjonują skutecznie i efektywnie w okresie wdrażania planów.
2. Komisja opracowuje – do celów własnych prac audytowych – strategię audytu oraz plan audytu oparte na ocenie ryzyka i zasadzie proporcjonalności.
3. Komisja i instytucja audytowa koordynują swoje prace audytowe.
4. Do celów przeprowadzania audytów urzędnicy Komisji lub ich upoważnieni przedstawiciele mają, zgodnie z art. 58 ust. 2 lit. h) [obowiązki państw członkowskich], dostęp do wszystkich niezbędnych zapisów, dokumentów i metadanych, niezależnie od nośnika, na jakim są one przechowywane, odnoszących się do wdrażania planu, w tym do operacji wspieranych z Funduszu lub do systemów zarządzania i kontroli, oraz otrzymują kopie w konkretnym wymaganym formacie.

Urzednicy Komisji lub ich upowaznieni przedstawiciele moga zyzadac informacji uzupealnajacych i przeprowadzac audyty na miejscu.

5. Komisja przeprowadza audyty podczas wdrazania Funduszu i w okresie do trzech lat od daty platnosci koncowej.
6. Komisja nie ma obowiazku weryfikacji podstawowych kosztow operacji do celow swoich prac audytowych.

Artykul 61

Podejscie oparte na zasadzie jednego audytu

1. Przeprowadzajac audyty, Komisja i instytucje audytowe nalezyce uwzgledniaja zasade jednego audytu i zasade proporcjonalnosci w odniesieniu do poziomu ryzyka dla budzetu Unii.
2. Komisja i instytucje audytowe wykorzystuja w pierwszej kolejnosci wszystkie informacje i dokumentacje, o ktorych mowa w art. 58 ust. 2 lit. h) (Obowiazki panstw czlonkowskich), w tym wyniki weryfikacji zarzadczych, i moga zwrócic sie o przekazanie dodatkowych dokumentow i dowodow audytowych oraz uzyskac je od organow odpowiedzialnych za plan i danych beneficjentow w przypadku, gdy na podstawie profesjonalnego osadu Komisji i instytucji audytowych jest to niezbedne w celu wsparcia rzetelnych wnioskow z audytu.
3. W odniesieniu do planow, w przypadku ktorych Komisja stwierdzi, ze opinia instytucji audytowej jest wiarygodna, a zainteresowane panstwo czlonkowskie bierze udzial we wzmacnionej wspolpracy w zakresie ustanowienia EPPO, audyty prowadzone przez Komisje ograniczaja sie do kontroli prac instytucji audytowej.
4. Komisja i instytucja audytowa moga podjac decyzje o niepoddawaniu audytowi kamieni milowych i wartosci docelowych w dowolnym roku, jezeli zostaly one juz poddane audytowi przez Europejski Trybunal Obrachunkowy.
5. Niezaleznie od ust. 3 kazdy kamien milowy i kazda wartosc docelowa moga podlegac wiecej niz jednemu audytowi, jezeli instytucja audytowa stwierdzi – na podstawie swojego profesjonalnego osadu – ze sporzadzenie waznej opinii audytowej nie jest mozliwe.
6. Ust. 2 nie ma zastosowania, w przypadku gdy:
  - a) istnieje szczegolne ryzyko lub podejrzenie naduzycia finansowego, korupcji, konfliktu interesow lub innego powaznego naruszenia obowiazkow panstw czlonkowskich, o ktorych mowa w art. 58 [Obowiazki panstw czlonkowskich];
  - b) konieczne jest ponowne przeprowadzenie prac instytucji audytowej w celu uzyskania pewnosci co do jej skutecznego funkcjonowania w nastepstwie oceny ryzyka dokonanej przez Komisje;
  - c) istnieja dowody na to, ze funkcjonowanie instytucji audytowej nie spelnia kluczowych wymogow okreslonych w art. 53 [funkcje instytucji audytowej] i zaalaczniku IV [Wymogi dotyczace audytu i certyfikacji].
7. Komisja i instytucje audytowe spotykaja sie w regularnych odstepach czasu i, o ile nie uzgodniono inaczej, co najmniej raz w roku, w celu przegladu strategii audytu, rocznego sprawozdania z kontroli i opinii audytowej, a takze w celu koordynacji swoich planow i metod audytowych oraz wymiany pogladow na temat kwestii zwiazanych z poprawa funkcjonowania systemow zarzadzania i kontroli.

System kontroli na potrzeby odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa i wspólnej polityki rybołówstwa

1. W ramach kontroli, o których mowa w art. 58 [Obowiązki państw członkowskich], państwa członkowskie weryfikują zgodność beneficjentów z wymogami dotyczącymi odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa, o których mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR], oraz z art. XX ust. XX rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPRyb].

W przypadku gdy obszar kwalifikujący się do wsparcia, o którym mowa w akapicie pierwszym, zgłoszony we wniosku geoprzestrzennym, o którym mowa w art. 70 [ZSZiK], nie przekracza 10 hektarów, beneficjenci są zwolnieni z kontroli i kar przewidzianych w niniejszym artykule.

W przypadku gdy beneficjent został wybrany do kontroli na miejscu dotyczącej wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność, państwa członkowskie, w miarę możliwości i z uwzględnieniem powiązanego ryzyka, nie wybierają tego beneficjenta do kolejnej kontroli ani próby kontrolnej za ten rok, z wyjątkiem sytuacji, gdy okoliczności wymagają przeprowadzenia więcej niż jednej kontroli na miejscu w celu zapewnienia skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. Przepis ten nie zmniejsza poziomu kontroli.

2. Państwa członkowskie wykorzystują swoje systemy kontroli i egzekwowania prawodawstwa w obszarach klimatu i środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia roślin i dobrostanu zwierząt, prawodawstwa w dziedzinie polityki społecznej i zatrudnienia, mających zastosowanie norm pracy, rybołówstwa i akwakultury w celu zapewnienia, aby beneficjenci wsparcia spełniali wymogi określone w akapicie pierwszym.
3. Instytucja zarządzająca lub agencja płatnicza są powiadamiane, w stosownych przypadkach, co najmniej raz w roku o przypadkach niezgodności, jeżeli w ramach mających zastosowanie systemów kontroli i egzekwowania prawodawstwa, o których mowa w ust. 2, podjęto wykonalne decyzje w tym zakresie. Powiadomienie to obejmuje ocenę i gradację wagi, skali, trwałości lub powtarzalności i umyślności danej niezgodności.
4. Kary administracyjne, o których mowa w ust. 5, mają zastosowanie wyłącznie w przypadku niezgodności z wymogami dotyczącymi odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa, o których mowa w art. 3 rozporządzenia XX [WPR, odpowiedzialne prowadzenie gospodarstwa], w przypadku gdy niezgodność ta jest wynikiem działania lub zaniechania, które można bezpośrednio przypisać danemu beneficjentowi, oraz w przypadku gdy spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:
  - a) niezgodność związana jest z działalnością rolniczą beneficjenta określoną przez państwa członkowskie w ich planach PKR zgodnie z art. 4 pkt 21 lit. a) [ramowa definicja działalności rolniczej];
  - b) niezgodność dotyczy gospodarstwa w rozumieniu art. 4 pkt 15 [definicja gospodarstwa] lub innych zarządzanych przez danego beneficjenta obszarów znajdujących się na terytorium tego samego państwa członkowskiego.

Jeżeli jednak niezgodność dotyczy obszarów leśnych, nie stosuje się kar, o których mowa w ust. 5, jeżeli w odniesieniu do danego obszaru nie wystąpiono o wsparcie.

5. Państwa członkowskie ustanawiają system kar administracyjnych mających zastosowanie do beneficjentów, o których mowa w ust. 4, którzy nie przestrzegają w dowolnym momencie w danym roku kalendarzowym wymogów dotyczących odpowiedzialnego prowadzenia gospodarstwa.

Kary polegają na zmniejszeniu lub wyłączeniu z całkowitej kwoty płatności w ramach środków wymienionych w art. 35 ust. 1 lit. a)–f) oraz o) i p) rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR] w zakresie, w jakim dotyczą one wsparcia na rzecz lokalnych produktów rolnych, które to płatności zostały lub mają zostać przyznane danemu beneficjentowi w odniesieniu do wniosków o przyznanie pomocy, które ten beneficjent złożył lub złoży w roku kalendarzowym, w którym stwierdzono niezgodność. Kary oblicza się na podstawie płatności, które zostały lub mają zostać przyznane w roku kalendarzowym, w którym wystąpiła niezgodność. Niemniej jednak, gdy niemożliwe jest określenie roku kalendarzowego, w którym wystąpiła niezgodność, zmniejszenia lub wyłączenia są obliczane na podstawie płatności, które zostały lub mają zostać przyznane w roku kalendarzowym, w którym niezgodność stwierdzono.

W celu obliczenia tych kar uwzględnia się wagę, skalę, trwały charakter lub powtarzalność stwierdzonej niezgodności oraz czy miała ona charakter umyślny, zgodnie z oceną, o której mowa w ust. 3. Przy obliczaniu kar, o których mowa w akapicie pierwszym, uwzględnia się karę nałożoną zgodnie z przepisami krajowymi wdrażającymi akty prawne wymienione w częściach A i B załącznika I do rozporządzenia XX [WPR] za to samo działanie lub zaniechanie ze strony rolnika lub innego beneficjenta.

Wydatki, które zostały zmniejszone w wyniku zastosowania kary, uznaje się za zgodne z prawem i prawidłowe. Zmniejszenie wynosi co do zasady 3 % całkowitej kwoty płatności. W przypadku umyślnej niezgodności zmniejszenie wynosi co najmniej 15 % kwoty tych płatności.

Państwa członkowskie przewidują, że kary administracyjnej nie nakłada się w przypadkach gdy:

- a) niezgodność jest wynikiem działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności;
- b) niezgodność jest wynikiem nakazu wydanego przez organ publiczny.

6. W przypadku niezgodności z art. XX rozporządzenia (UE) XX [wspólna polityka rybołówstwa] wsparcie wypłacone beneficjentowi podlega odzyskaniu, a wniosek o wsparcie złożony przez beneficjenta jest niedopuszczalny przez określony okres ustalony na podstawie ust. 8 niniejszego artykułu, jeżeli właściwy organ stwierdził w drodze ostatecznej decyzji, że beneficjent ten dopuścił się nadużycia finansowego.
7. Jeżeli w okresie od złożenia wniosku do momentu upływu pięciu lat od ostatniej płatności wystąpi przypadek, o którym mowa w art. XX rozporządzenia (UE) XX [wspólna polityka rybołówstwa], wsparcie wypłacone beneficjentowi podlega odzyskaniu. Odzyskanie jest proporcjonalne do charakteru, wagi, czasu trwania i powtarzalności poważnych naruszeń lub przestępstw popełnionych przez danego beneficjenta oraz do znaczenia wsparcia dla działalności gospodarczej tego beneficjenta.
8. W celu zapewnienia równych warunków działania w państwach członkowskich oraz skuteczności, proporcjonalności i odstraszającego efektu kar, o których mowa w ust. 5, oraz odzyskiwania środków i niedopuszczalności, o których mowa w art.

XX rozporządzenia (UE) XX [w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa] oraz w ust. 6 i 7 niniejszego artykułu, Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 86 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o:

- a) szczegółowe przepisy dotyczące stosowania i obliczania kar;
- b) określenie progu determinującego niedopuszczalność oraz okresu niedopuszczalności, a także zasad odzyskiwania przyznanego wsparcia, w tym progów uruchomienia odzyskania.

Artykuł 63

Gromadzenie i rejestrowanie danych

1. Do celów audytu i kontroli, przejrzystości oraz monitorowania i oceny wyników państwa członkowskie gromadzą, rejestrują i przechowują w formie elektronicznej informacje, o których mowa w lit. a)–g), zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo, integralność i poufność danych oraz uwierzytelnianie użytkowników, a także umożliwiając automatyczną wymianę danych z systemem elektronicznym określonym przez Komisję:

- a) na temat beneficjenta:
  - (i) czy beneficjent jest podmiotem prawa publicznego czy prywatnego, podmiotem posiadającym osobowość prawną czy jej nieposiadającym, osobą fizyczną, czy grupą osób fizycznych;
  - (ii) pełną nazwę prawną, adres i numer identyfikacyjny VAT lub numer identyfikacji podatkowej podmiotu, jeśli są dostępne, lub inny niepowtarzalny identyfikator ustanowiony na poziomie krajowym;
  - (iii) w przypadku osoby fizycznej – imię i nazwisko, datę urodzenia, miejscowość i krajowy numer identyfikacyjny;
  - (iv) informacje na temat wszystkich beneficjentów rzeczywistych beneficjenta, jeżeli istnieją, zgodnie z definicją w art. 4 pkt 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849²³, tzn. imię (imiona) i nazwisko(-a), datę(-y) urodzenia oraz numer(-y) rejestracyjny(-e) VAT lub numer(-y) identyfikacji podatkowej, jeśli są dostępne, lub inny niepowtarzalny identyfikator ustanowiony na poziomie krajowym;
  - (v) kwotę wkładu Unii, na którą zaciągnięto zobowiązania w dokumencie określającym warunki wsparcia;
  - (vi) wskazanie powiązanego środka w ramach planu wraz z numerem porządkowym działania i identyfikatorem operacji;
  - (vii) w odniesieniu do instrumentów finansowych – informacje na temat tego, czy beneficjent jest podmiotem wdrażającym fundusz powierniczy lub – w przypadku braku struktury funduszu powierniczego – podmiotem wdrażającym fundusz szczegółowy lub – w przypadku gdy instytucja

---

²³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj>).

zarządzająca wdraża instrument finansowy bezpośrednio – informacje na temat instytucji zarządzającej;

(viii) w odniesieniu do interwencji w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1:

- płeć, czy beneficjent jest rolnikiem, posiadaczem lasu, młodym rolnikiem, nowo założonym przedsiębiorstwem; w przypadku interwencji sektorowych – rodzaj organizacji producentów;
- geolokalizację gospodarstwa, czy gospodarstwo znajduje się na obszarze z ograniczeniami naturalnymi lub szczególnymi, o których mowa w art. 8 rozporządzenia (UE) 202/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR][Płatność dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami dla danego obszaru], w strefie narażonej na zanieczyszczenia azotanami²⁴, na obszarze Natura 2000, o którym mowa w art. 9 tego rozporządzenia [Wsparcie z tytułu strat wynikających z określonych obowiązkowych wymogów];
- typ rolniczy²⁵, czy w gospodarstwie prowadzi się produkcję ekologiczną²⁶, całkowitą liczbę hektarów gruntów ornych, trwałych użytków zielonych, z uprawami trwałymi, na których nie jest prowadzona działalność rolnicza, ale które nadal kwalifikują się do wsparcia, całkowitą liczbę hektarów objętych odpowiedzialnym prowadzeniem gospodarstwa, w tym praktyki chronione;

b) na temat odbiorcy i odbiorcy końcowego:

- (i) czy odbiorca lub odbiorca końcowy jest osobą fizyczną czy prawną, a w przypadku osoby prawnej – czy jest podmiotem prawa publicznego czy prywatnego;
- (ii) w przypadku osoby prawnej – pełną nazwę prawną odbiorcy lub odbiorcy końcowego oraz ich numer identyfikacyjny VAT lub numer identyfikacji podatkowej, jeśli są dostępne, lub inny niepowtarzalny identyfikator ustanowiony na poziomie krajowym, a w przypadku osoby fizycznej – imię i nazwisko odbiorcy, datę urodzenia i numer identyfikacji podatkowej, jeśli jest dostępny, lub inny niepowtarzalny identyfikator;
- (iii) w odniesieniu do instrumentów finansowych dotyczących interwencji wspierających wspólną politykę rolną wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego – płeć, czy odbiorca końcowy jest rolnikiem, posiadaczem

²⁴ Wyznaczonej na mocy dyrektywy Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>).

²⁵ Zdefiniowany w unijnej typologii gospodarstw, o której mowa w art. 5b rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego sieć zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych we Wspólnocie Europejskiej (Dz.U. L 328 z 15.12.2009, s. 27, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1217/oj>).

²⁶ Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/848/oj>).

lasu, młodym rolnikiem, nowo założonym przedsiębiorstwem, oraz liczbę umów podpisanych między odbiorcą końcowym a bankiem;

- (iv) dane umożliwiające lokalizację odbiorcy lub odbiorcy końcowego, tzn. adres odbiorcy, jeżeli odbiorca lub odbiorca końcowy jest osobą prawną; region na poziomie NUTS 2, jeżeli odbiorca lub odbiorca końcowy jest osobą fizyczną i ma miejsce zamieszkania na terenie Unii, lub kraj, jeżeli odbiorca lub odbiorca końcowy jest osobą fizyczną i nie ma miejsca zamieszkania na terenie Unii;
  - (v) informacje na temat wszystkich beneficjentów rzeczywistych odbiorcy lub odbiorcy końcowego, jeżeli istnieją, zgodnie z definicją w art. 3 pkt 6 dyrektywy (UE) 2015/849, tzn. imię (imiona) i nazwisko(-a), datę (daty) urodzenia oraz numer(-y) rejestracyjny(-e) VAT lub numer(-y) identyfikacji podatkowej, jeśli są dostępne, lub inny niepowtarzalny identyfikator ustanowiony na poziomie krajowym;
  - (vi) kwotę wkładu Unii, na którą zaciągnięto zobowiązania, wskazanie powiązanego środka w ramach planu oraz identyfikator operacji;
- c) na temat wykonawcy:
- (i) nazwę i numer rejestracyjny VAT lub numer identyfikacji podatkowej;
  - (ii) informacje na temat wszystkich beneficjentów rzeczywistych wykonawcy, jeżeli istnieją, zgodnie z definicją w art. 3 pkt 6 dyrektywy (UE) 2015/849, tzn. imię (imiona) i nazwisko(-a), datę (daty) urodzenia oraz numer(-y) rejestracyjny(-e) VAT lub numer(-y) identyfikacji podatkowej, jeśli są dostępne, lub inny niepowtarzalny identyfikator ustanowiony na poziomie krajowym;
  - (iii) informacje na temat wszystkich umów, tzn. nazwę, datę, numer referencyjny, kwotę umowy oraz odpowiedni identyfikator lub numer identyfikacyjny;
  - (iv) wskazanie powiązanego środka w ramach planu wraz z numerem porządkowym działania i identyfikatorem operacji.
- d) na temat podwykonawcy:
- (i) nazwę, numer rejestracyjny VAT lub numer identyfikacji podatkowej;
  - (ii) informacje na temat umowy o podwykonawstwo, tzn. nazwę, datę, numer referencyjny, kwotę umowy oraz odpowiedni identyfikator lub numer identyfikacyjny;
  - (iii) wskazanie powiązanego środka i operacji w ramach planu wraz z numerem porządkowym działania i identyfikatorem operacji.
- e) na temat operacji:
- (i) nazwę i niepowtarzalny identyfikator oraz geolokalizację operacji lub, w przypadku operacji mobilnych, operacji realizowanych w chmurze lub operacji obejmujących kilka lokalizacji – lokalizację beneficjenta;
  - (ii) krótki opis i cele operacji, z wyjątkiem interwencji w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1 lit. a)–g), o) i p);
  - (iii) niepowtarzalny identyfikator zaproszenia lub zaproszeń do składania wniosków i ofert, w ramach których wybrano operację, oraz powiązane

- informacje zgodnie z art. 12 ust. 4 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wykonania];
- (iv) data złożenia wniosku o finansowanie i data dokumentu określającego warunki wsparcia;
  - (v) kwota wkładu Unii podana w dokumencie określającym warunki wsparcia
  - (vi) kwota wypłacona beneficjentowi w związku z operacją;
  - (vii) stawka współfinansowania mająca zastosowanie do powiązanego rozdziału planu oraz, w stosownych przypadkach, dodatkowe finansowanie krajowe;
  - (viii) data rozpoczęcia i zakończenia operacji wskazana w dokumencie określającym warunki wsparcia;
  - (ix) faktyczna data, kiedy operacja została fizycznie ukończona lub w pełni wdrożona;
  - (x) waluta operacji wskazana w dokumencie określającym warunki wsparcia;
  - (xi) niepowtarzalny identyfikator planu, w ramach którego wspierana jest operacja;
  - (xii) informacje na temat tego, czy w operacji uczestniczy państwo trzecie lub czy operacja jest wdrażana w państwie trzecim; jeżeli tak, dane identyfikacyjne tego państwa trzeciego;
  - (xiii) numer porządkowy środka, kamienia milowego i wartości docelowej, zakresu interwencji i wskaźników wykonania zgodnie z art. 14 rozporządzenia [rozporządzenie w sprawie wykonania], do których osiągnięcia przyczynia się operacja, oraz postępy w osiągnięciach i w odniesieniu do poszczególnych wskaźników;
  - (xiv) w odniesieniu do interwencji w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1: kwalifikowalny obszar, w stosownych przypadkach objęte praktyki rolnicze, czy dana praktyka rolnicza jest nowo wdrożona, sektor rolny, grupa rolników lub obszar objęty pomocą, rodzaj obszaru objętego wsparciem, ubezpieczony obszar, liczba zwierząt lub kapitał, kategoria inwestycji, rodzaj szkolenia;
  - (xv) informacje na temat tego, czy instrument finansowy jest połączony ze wsparciem z programu w formie dotacji w rozumieniu art. 71;
  - (xvi) informacje na temat tego, czy operacja instrumentu finansowego jest wdrażana w kolejnych okresach programowania, o których mowa poniżej: okres programowania 2021–2027 i następujący po nim okres programowania 2027–2034;
  - (xvii) w przypadku gdy instrument finansowy jest zorganizowany za pośrednictwem funduszu powierniczego informacje na temat podmiotu wdrażającego fundusz szczegółowy w ramach funduszu powierniczego;
  - (xviii) w odniesieniu do operacji instrumentu finansowego – kwota zasobów prywatnych i publicznych uruchomionych w uzupełnieniu środków pochodzących Funduszy, według produktu: pożyczki; gwarancje: kapitał

własny lub quasi-kapitał własny; dotacje w ramach operacji instrumentu finansowego;

- f) w kwestii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, w odniesieniu do każdej lokalnej grupy działania:
- (i) liczba członków w podziale na kategorie, liczba członków uczestniczących w procesie decyzyjnym według kategorii i płci, włączenie osób młodych w proces decyzyjny;
  - (ii) liczba zrealizowanych działań według rodzaju beneficjenta i według obszaru, liczba działań obejmujących innowacje; kwota wkładu Unii, na którą zaciągnięto zobowiązania i którą wypłacono na rzecz działań w zakresie budowania zdolności i działań przygotowawczych oraz na rzecz zarządzania strategią, jej monitorowania i oceny oraz jej animowanie;
  - (iii) wsparcie lokalnych grup działania przeznaczone na rozwój regionalny, zatrudnienie i politykę społeczną lub na rozwój społeczności nadbrzeżnych i społeczności zajmujących się akwakulturą;
- g) w odniesieniu do każdej grupy operacyjnej EPI-AGRI:
- (i) tytuł projektu; koordynator projektu i partner (partnerzy); rodzaj partnera, nazwa, adres, adres e-mail i numer telefonu; data rozpoczęcia i zakończenia, cele i charakter projektu; kluczowe obszary tematyczne; zakres terytorialny, położenie geograficzne; „podsumowanie (podsumowania) praktyki” wraz z głównymi ustaleniami projektu; wkład projektu w osiągnięcie celów szczegółowych WPR; sprawozdanie końcowe;
  - (ii) w stosownych przypadkach, dodatkowe źródło lub źródła finansowania w stosunku do wkładu Unii i współfinansowania.
2. Państwa członkowskie udostępniają Komisji informacje, o których mowa w ust. 1, dwa razy w roku za pośrednictwem rozwiązań w zakresie automatycznej wymiany danych.
3. W odniesieniu do danych, o których mowa w ust. 1, związanych z interwencjami w ramach WPR, państwa członkowskie udostępniają Komisji co roku, najpóźniej do dnia 31 października roku N, informacje dotyczące płatności obszarowych i płatności z tytułu zwierząt dokonanych w roku składania wniosków N-1, interwencji sektorowych wdrożonych w roku kalendarzowym N-1 oraz, w stosownych przypadkach, wszelkich innych interwencji.
4. Państwa członkowskie ustanawiają swoje systemy gromadzenia danych w taki sposób, aby były dostosowane do technologii cyfrowych i interoperacyjne, w oparciu o zasadę, że dane są gromadzone tylko raz i ponownie wykorzystywane. Państwa członkowskie zapewniają, aby beneficjenci, odbiorcy końcowi, wykonawcy i podwykonawcy w miarę możliwości nie byli zmuszani do wielokrotnego podawania tych samych danych, mieli dostęp do wszystkich związanych z nimi istotnych danych i mogli z łatwością ponownie wykorzystać te dane do wypełniania i składania wniosków. W miarę możliwości państwa członkowskie ponownie wykorzystują istniejące rejestry i bazy danych.

5. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 86 [Wykonywanie przekazanych uprawnień] w celu zmiany kategorii danych określonych w ust.

Artykuł 64
Przejrzystość

1. W terminie sześciu miesięcy od przyjęcia decyzji Rady, o której mowa w art. 23 [Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady], państwo członkowskie zapewnia uruchomienie strony internetowej, na której dostępne są informacje na temat wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia, obejmujące cele planu, działania realizowane w jego ramach, dostępne możliwości finansowania i osiągnięcia.
2. Państwo członkowskie zapewnia publikację informacji określonych w art. 63 ust. 1 [Gromadzenie i rejestrowanie danych] na stronie internetowej, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, z zastrzeżeniem ochrony danych osobowych i wyjątków wymienionych w ust. 5 niniejszego artykułu. Informacje te są aktualizowane co najmniej co sześć miesięcy.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego, w odniesieniu do interwencji w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1, państwa członkowskie zapewniają do dnia 31 maja roku N+1 publikację informacji, o których mowa w art. 63 ust. 3 [Gromadzenie i rejestrowanie danych], z wyjątkiem danych, o których mowa w ust. 1 lit. a) pkt (iv), lit. a) pkt (ix) i lit. e) pkt (xiv) tego artykułu.

Państwo członkowskie zapewnia również, aby na tej stronie internetowej publikowane były elementy, o których mowa w art. 12 ust. 4 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie wykonania], dotyczące zaproszeń do składania wniosków i ofert w ramach Funduszu, a także harmonogram planowanych zaproszeń do składania wniosków w ramach Funduszu, wraz z tymi elementami, który jest aktualizowany co najmniej dwa razy w roku.

Informacje podawane są w języku urzędowym lub językach urzędowych państwa członkowskiego lub w języku angielskim, francuskim lub niemieckim i pozostają dostępne na stronie internetowej przez okres dwóch lat od daty ich pierwszej publikacji. Format danych publikowanych na stronie internetowej, o której mowa w ust. 1, musi być dostosowany do technologii cyfrowych, otwarty, interoperacyjny i nadający się do odczytu maszynowego, który umożliwia sortowanie, wyszukiwanie, wyodrębnianie, porównywanie i ponowne wykorzystanie danych.

3. Przed publikacją zgodnie z ust. 2 państwo członkowskie informuje beneficjentów i zwraca się do nich, aby poinformowali odbiorców, odbiorców końcowych, wykonawców i podwykonawców, że dane zostaną podane do wiadomości publicznej.
4. Komisja publikuje dane, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, na scentralizowanej stronie internetowej, o której mowa w art. 12 [Jednolity portal] rozporządzenia [rozporządzenie w sprawie wykonania].

Do celów akapitu pierwszego Komisja publikuje informacje na temat udziału wkładu Unii w kwotach, o których mowa w art. 63 [Gromadzenie i rejestrowanie danych]. Wkład Unii ustala się poprzez pomnożenie kwot, o których mowa w art. 63 [Gromadzenie i rejestrowanie danych], przez stawkę współfinansowania mającą zastosowanie do powiązanego rozdziału planu. Kwoty w walucie innej niż euro

przelicza się na euro z zastosowaniem miesięcznego księgowego kursu wymiany, o którym mowa w art. 19 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

5. Informacji nie publikuje się, jeżeli prawo Unii lub prawo krajowe wyklucza taką publikację ze względów bezpieczeństwa, porządku publicznego, z uwagi na postępowanie przygotowawcze lub gdy informacje te wchodzą w zakres art. 38 ust. 3 lit. a)–d) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Informacje dotyczące imienia i nazwiska rolników nie są publikowane, jeżeli kwota otrzymana przez nich w ciągu jednego roku nie przekracza 2 500 EUR.

ROZDZIAŁ II

PRZEPISY DOTYCZĄCE PŁATNOŚCI

Artykuł 65

Składanie i ocena wniosków o płatność

1. Komisja dokonuje płatności zgodnie ze środkami budżetowymi i z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych.
2. Państwa członkowskie przedkładają Komisji wniosek o płatność zgodnie ze wzorem określonym w załączniku XI [wzór wniosku o płatność]. Kwoty ujęte we wniosku o płatność odpowiadają kwotom uzasadnionym osiągnięciem kamieni milowych i wartości docelowych lub odpowiadających im produktów w odniesieniu do innych interwencji, zgodnie z decyzją zatwierdzającą plan i w oparciu o dowody zgromadzone i zweryfikowane przez państwo członkowskie.
3. Oceniając osiągnięcie kamieni milowych i wartości docelowych, państwo członkowskie ocenia każdy z kamieni milowych i wartości docelowych w całości, uwzględniając ich brzmienie, podstawowy cel i kontekst, zgodnie z załącznikiem VIII [Wytyczne dotyczące oceny osiągnięcia w zadowalający sposób kamieni milowych i wartości docelowych w ramach Funduszu].
4. Państwa członkowskie przedkładają Komisji wnioski o płatność zgodnie ze wzorem określonym w załączniku XI do dnia 31 października do sześciu razy w roku.
5. Wnioski o płatność nie są dopuszczalne, jeżeli ostatni należny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności nie został jeszcze przedłożony zgodnie z art. 59 [roczny pakiet dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności], do czasu jego przedłożenia.
6. Z zastrzeżeniem dostępności środków finansowych Komisja dokonuje płatności w terminie 60 dni od daty otrzymania wniosku o płatność. Kwoty mogą być wypłacane w całości lub w kilku ratach.
7. Skumulowana suma płatności zaliczkowych i dokonanych płatności nie przekracza 95 % wkładu z Funduszy w plan. Po osiągnięciu tego pułapu organ koordynujący nadal przekazuje Komisji wnioski o płatność. Bez uszczerbku dla przepisów art. 66, 67 i 68 Komisja wypłaca saldo końcowe nie później niż 10 miesięcy po otrzymaniu dokumentów za ostatni rok wykonania.
8. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktu delegowanego zgodnie z art. 86 w celu zmiany załączników VIII i IX [dotyczących wniosku o płatność oraz osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych].

Artykuł 66

Terminy i wstrzymanie biegu terminu płatności

1. W przypadku gdy wyznaczono termin podjęcia jakichkolwiek działań przez Komisję wobec państw członkowskich, bieg tego terminu rozpoczyna się w momencie, gdy państwo członkowskie przedłoży wszystkie informacje zgodnie z wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu.
2. Bieg tego terminu zawiesza się od dnia następującego po dniu, w którym Komisja wyśle do państwa członkowskiego swoje uwagi lub wnioski o przesłanie poprawionych dokumentów, do momentu, gdy dane państwo członkowskie odpowie na te uwagi lub przekaze te dokumenty.
3. Biorąc pod uwagę informacje, którymi dysponuje, oraz zasadę proporcjonalności, Komisja może wstrzymać bieg terminu płatności na maksymalny okres sześciu miesięcy lub, w odniesieniu do wsparcia w formie pożyczki, zastosować dowolny środek dostępny na podstawie umowy pożyczki, jeżeli spełniony jest którykolwiek z następujących warunków:
  - a) informacje te wskazują na poważne nieprzestrzeganie przez państwo członkowskie obowiązków określonych w art. 58 [obowiązki państw członkowskich], w odniesieniu do których nie zastosowano środków naprawczych;
  - b) Komisja zamierza przeprowadzić weryfikację, w szczególności w celu ustalenia, czy nie osiągnięto co najmniej jednego kamienia milowego, wartości docelowej lub produktu uwzględnionego we wniosku o płatność;
  - c) kamień milowy lub wartość docelowa, w odniesieniu do których zrealizowano płatność, mogły zostać odwrócone zgodnie z art. 69 [odwrócenia].
4. Komisja informuje zainteresowane państwo członkowskie na piśmie o przyczynach wstrzymania i, w stosownych przypadkach, wzywa je do zaradzenia tej sytuacji.

Artykuł 67

Zawieszenie płatności

1. Komisja może zawiesić całość lub część płatności lub, w odniesieniu do wsparcia w formie pożyczki, zastosować dowolny środek dostępny na podstawie umowy pożyczki, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności, w każdym z następujących przypadków:
  - a) państwo członkowskie nie zastosowało środków naprawczych w celu zaradzenia sytuacji, która doprowadziła do wstrzymania biegu terminu płatności na podstawie art. 66 ust. 3 lit. a) [wstrzymanie];
  - b) doszło do poważnego naruszenia obowiązków określonych w art. 58 [Obowiązki państw członkowskich], w odniesieniu do którego nie zastosowano środków naprawczych;
  - c) nie osiągnięto co najmniej jednego kamienia milowego, wartości docelowej lub produktu uwzględnionych we wniosku o płatność, lub kamień milowy lub wartość docelowa, w odniesieniu do których zrealizowano płatność, zostały odwrócone zgodnie z art. 69 [odwrócenia];
  - d) Komisja wydała uzasadnioną opinię w odniesieniu do postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego zgodnie z art. 258 TFUE,

która to opinia dotyczy sprawy stwarzającej zagrożenie dla skutecznego wdrożenia środków;

- e) Rada uznała, że państwo członkowskie:
- (i) nie podjęło skutecznych działań w celu skorygowania nadmiernego deficytu, chyba że Rada przyjęła zalecenie na podstawie art. 25 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 w przypadku znacznego pogorszenia koniunktury gospodarczej w strefie euro lub w całej Unii;
  - (ii) nie podjęło działań naprawczych w celu skorygowania nadmiernych zakłóceń równowagi, chyba że Rada przyjęła zmiany swojego zalecenia na podstawie art. 9 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011;
  - (iii) nie spełnia wymogów polityki zawartych w programie dostosowań makroekonomicznych, o którym mowa w art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 472/2013, z przyczyn pozostających pod kontrolą danego państwa członkowskiego;
- f) Komisja stwierdziła, że państwo członkowskie nie przestrzega programu dostosowawczego i protokołu ustaleń, o których mowa w art. 3 i 3a rozporządzenia Rady (WE) nr 332/2002.
2. Przed podjęciem decyzji o zawieszeniu Komisja informuje państwo członkowskie o swoich wnioskach i umożliwia mu zgłoszenie w terminie dwóch miesięcy uwag do oceny Komisji. Termin ten może zostać przedłużony, jeżeli zostanie to wspólnie uzgodnione. Przed podjęciem decyzji o zawieszeniu Komisja uwzględnia wszystkie istotne informacje i uwagi przekazane przez państwo członkowskie.
3. Komisja uchyla zawieszenie, gdy państwo członkowskie zastosowało środków naprawczych w odniesieniu do elementów, o których mowa w ust. 1. Środki takie mogą obejmować zmianę planu wprowadzającą dodatkowe warunki płatności.

Artykuł 68

Korekty finansowe dokonywane przez Komisję

1. Komisja stosuje korekty finansowe w celu proporcjonalnego zmniejszenia unijnego wkładu finansowego oraz, w stosownych przypadkach, odzyskania od państw członkowskich wszelkich kwot należnych budżetowi Unii lub, w odniesieniu do wsparcia w formie pożyczki, zastosowania wszelkich środków dostępnych na podstawie umowy pożyczki, jeżeli stwierdzi, że zachodzi jedna z następujących sytuacji:
- a) dane państwo członkowskie nie zastosowało niezbędnych środków, o których mowa w art. 67 ust. 2 [Zawieszenie płatności], a płatności były zawieszane przez co najmniej sześć miesięcy;
  - b) występują nadużycia finansowe, korupcja lub konflikty interesów naruszające interesy finansowe Unii, które nie zostały wykryte, zgłoszone i skorygowane przez państwo członkowskie;
  - c) doszło do poważnego naruszenia obowiązków określonych w art. 58 [Obowiązki państw członkowskich], w odniesieniu do którego państwo członkowskie nie zastosowało środków naprawczych;

- d) wypłacono kwoty za nieosiągnięty kamień milowy, wartość docelową lub produkt, czego państwo członkowskie nie wykryło ani zgłosiło, a do końca planu nie podjęto środków naprawczych; w przypadku gdy państwo członkowskie zgłasza takie ustalenia Komisji, zastosowanie ma procedura zawieszenia określona w art. 67 ust. 1 lit. c) (Zawieszenie płatności);
  - e) stwierdzono, że kamień milowy lub wartość docelowa, w odniesieniu do których zrealizowano płatność, zostały odwrócone po dokonaniu ostatniej płatności w ramach planu, a do końca realizacji planu nie podjęto środków naprawczych.
2. Podejmując decyzję w sprawie kwoty korekty finansowej, Komisja przestrzega zasady proporcjonalności i uwzględnia wagę, częstotliwość i skutki finansowe niedociągnięć wymienionych w ust. 1. W miarę możliwości odpowiada ona rzeczywistej stracie finansowej lub ryzyku dla budżetu Unii. W przypadku gdy Komisja nie może określić uzasadnionym nakładem sił rzeczywistego poziomu nienależnych płatności oraz kwoty strat finansowych poniesionych przez Unię, Komisja może określić kwotę, stosując ekstrapolację lub stawki ryczałtowe zgodnie z załącznikiem XIV [Określenie poziomu stawki ryczałtowej korekty finansowej].
- W przypadku nieosiągnięcia kamienia milowego lub wartości docelowej, które nie zostały wykryte i zgłoszone przez państwo członkowskie, o czym mowa w ust. 2 lit. d), wartość korekty zastosowanej przez Komisję określa się proporcjonalnie do części, która nie została osiągnięta.
- W przypadku gdy ostateczny kamień milowy lub wartość docelowa danego działania nie zostały osiągnięte, wartość korekty zastosowanej przez Komisję określa się proporcjonalnie do realizacji środka, z uwzględnieniem dokonanych wcześniej płatności.
3. Przed podjęciem decyzji o dokonaniu korekty finansowej Komisja informuje państwo członkowskie o swoich wnioskach i umożliwia mu zgłoszenie w terminie dwóch miesięcy uwag do oceny Komisji. Termin ten może zostać przedłużony, jeżeli zostanie to wspólnie uzgodnione. Przed podjęciem decyzji o dokonaniu korekty finansowej Komisja uwzględnia wszystkie istotne informacje i uwagi przedstawione przez państwo członkowskie.
4. Bez uszczerbku dla ust. 1 Komisja proporcjonalnie zmniejsza wsparcie i odzyskuje wszelkie kwoty należne budżetowi Unii we wszystkich przypadkach mających wpływ na interesy finansowe Unii lub na osiągnięcie kamieni milowych i wartości docelowych, które nie zostały skorygowane przez państwo członkowskie, lub w przypadkach poważnej niezgodności z kluczowymi wymogami wymienionymi w załączniku IV [kluczowe wymogi] lub z obowiązkami określonymi w art. 58 [Obowiązki państw członkowskich], które nie zostały skorygowane przez państwo członkowskie poprzez przedłożenie pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności w ostatnim roku obrachunkowym.
5. W przypadku gdy w następstwie zmiany planu usuwane są środki, w odniesieniu do których wypłacono kwoty za osiągnięte kamienie milowe lub wartości docelowe, kwoty wcześniej wypłacone odzyskuje się bez zmniejszania unijnego wkładu finansowego i przeprogramowuje na inne działania.

Artykuł 69
Trwałość i odwrócenia

1. Państwo członkowskie zapewnia, aby osiągnięcie któregośkolwiek z odpowiednich kamieni milowych i wartości docelowych było nadal zapewnione przez co najmniej pięć lat od daty dokonania przez Komisję płatności odpowiadającej osiągnięciu tego kamienia milowego lub tej wartości docelowej.
2. W przypadku gdy Komisja uzna, że wymogi określone w ust. 1 nie zostały spełnione lub jeżeli państwo członkowskie poinformuje o odwróceniu w ramach pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności, Komisja postępuje zgodnie z procedurami, o których mowa w art. 66, 67, 68 [wstrzymanie, zawieszenie płatności, korekta].
3. Ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do inwestycji w ramach celów szczegółowych określonych w art. 3 lit. c), które nie są inwestycjami w infrastrukturę, chyba że podlegają obowiązkowi utrzymania inwestycji zgodnie z zasadami pomocy państwa lub gdy taki obowiązek utrzymania jest określony w planie.
4. Operacje wspierające przenoszenie produkcji nie kwalifikują się do wsparcia.

Artykuł 70
Zintegrowany system zarządzania i kontroli (ZSZiK)

1. Każde z państw członkowskich ustanawia i prowadzi zintegrowany system zarządzania i kontroli (zwany dalej „systemem zintegrowanym”). Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do interwencji wymienionych w art. 35 ust. 1 lit. a)–g).
2. W niezbędnym zakresie system zintegrowany jest również wykorzystywany do zarządzania [odpowiedzialne prowadzenie gospodarstwa], o którym mowa w art. XX rozporządzenia XX [WPR], a we wszystkich stosownych przypadkach do środków, o których mowa w tytule VI [Przepisy dotyczące wsparcia dla regionów najbardziej oddalonych].
3. System zintegrowany obejmuje następujące elementy:
  - a) system monitorowania rolnictwa. System monitorowania rolnictwa to procedura regularnej i systematycznej obserwacji, śledzenia i oceny działalności i praktyk rolniczych za pomocą środków technologicznych, w tym danych satelitarnych z satelitów Sentinel systemu Copernicus;
  - b) system wniosków geoprzestrzennych i wniosków o przyznanie pomocy z tytułu zwierząt. System wniosków geoprzestrzennych i wniosków o przyznanie pomocy z tytułu zwierząt jest cyfrowym narzędziem aplikacyjnym umożliwiającym beneficjentowi zgłaszanie działalności rolniczej i praktyk gospodarstwa rolnego;
  - c) system identyfikacji działek rolnych;
  - d) system identyfikacji i rejestracji zwierząt;
  - e) system identyfikacji beneficjentów interwencji wymienionych w ust. 1 i 2;
  - f) system kontroli i kar; Państwa członkowskie co roku przeprowadzają kontrole administracyjne wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność w celu sprawdzenia legalności i prawidłowości. Kontrole te uzupełniane są przez kontrole na miejscu, które mogą być przeprowadzane zdalnie przy użyciu

odpowiedniej technologii. Państwa członkowskie mogą jednak zdecydować o nieprzeprowadzeniu kontroli na miejscu, w przypadku gdy warunki kwalifikowalności środków są monitorowane w ramach systemu monitorowania rolnictwa, o którym mowa w lit. a) niniejszego artykułu.

4. Państwa członkowskie dokonują corocznej oceny jakości elementów systemu zintegrowanego, o których mowa w ust. 3 lit. a), b) i c), zgodnie z metodami określonymi na szczeblu Unii.

W przypadku gdy ocena wykaże niedociągnięcia w elementach systemu zintegrowanego, państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania naprawcze lub, w przypadku ich niepodjęcia, Komisja zwraca się do nich o opracowanie planu działania określającego harmonogram realizacji zaległych działań naprawczych.

Sprawozdanie oceniające oraz, w stosownych przypadkach, działania naprawcze i harmonogram ich wdrażania są przedkładane Komisji do dnia 15 lutego następującego po danym roku kalendarzowym.

5. Komisja dostarcza nieodpłatnie dane satelitarne wymagane na potrzeby systemu monitorowania rolnictwa organom właściwym dla systemu monitorowania rolnictwa lub usługodawcom upoważnionym przez te organy do ich reprezentowania. Do celów oceny jakości systemu zintegrowanego, o której mowa w ust. 4, Komisja bezpłatnie udostępnia im niezbędne obrazy o bardzo wysokiej rozdzielczości. Komisja pozostaje właścicielem danych i obrazów satelitarnych.
6. Bez uszczerbku dla odpowiedzialności państw członkowskich za wdrożenie i stosowanie systemu zintegrowanego państwa członkowskie ustanawiają europejski system monitorowania obszarów lądowych. Dostarcza on rolnikom informacji ułatwiających zrównoważone zarządzanie gospodarstwami. Ponadto zapewnia dane na potrzeby opracowywania i monitorowania polityki WPR oraz promuje wymianę danych dotyczących zrównoważonego charakteru gospodarstw rolnych.
7. Europejski system monitorowania obszarów lądowych obejmuje co najmniej dane dotyczące elementów systemu zintegrowanego, o którym mowa w ust. 3, oraz, w stosownych przypadkach, dane udostępniane przez rolników organom publicznym zgodnie z art. 10 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR]. Państwa członkowskie mogą świadczyć dodatkowe usługi w celu usprawnienia europejskiego systemu monitorowania obszarów lądowych za pomocą innych źródeł informacji z korzyścią dla rolników.
8. W stosownych przypadkach w celu zapewnienia, aby system zintegrowany przewidziany w niniejszym rozdziale był wdrażany w sposób skuteczny, spójny i niedyskryminujący oraz chroniący interesy finansowe Unii, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 87, uzupełniając niniejsze rozporządzenie o:
  - a) przepisy dotyczące ustanowionej na szczeblu unijnym metodyki rocznej oceny jakości elementów systemu zintegrowanego, o której mowa w ust. 3 lit. a), b) i c);
  - b) przepisy dotyczące systemu identyfikacji działek rolnych, o których mowa w ust. 3 lit. c).
9. Komisja może przyjmować akty wykonawcze ustanawiające przepisy dotyczące:
  - a) formy i treści oraz warunków przekazywania lub udostępniania Komisji:

- (i) sprawozdania oceniającego, o którym mowa w ust. 4;
  - (ii) działań naprawczych podjętych przez państwa członkowskie;
- b) podstawowych cech i zasad dotyczących:
- (i) systemu monitorowania rolnictwa;
  - (ii) systemu wniosków geoprzestrzennych i związanych ze zwierzętami;
  - (iii) systemu identyfikacji działek rolnych;
  - (iv) europejskiego systemu monitorowania obszarów lądowych.
10. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 87 ust. 3 [*procedura komitetowa, procedura sprawdzająca*].

TYTUŁ XI SZCZEGÓLNY RODZAJ WSPARCIA

Artykuł 71 Instrumenty finansowe

11. Państwa członkowskie mogą uwzględnić w swoich planach wsparcie istniejących lub nowo utworzonych instrumentów finansowych wdrażanych bezpośrednio przez instytucję zarządzającą lub instrumentów, za które ponosi ona odpowiedzialność.
12. Wykorzystanie instrumentów finansowych i ich ewentualne połączenie ze wsparciem w formie dotacji uzasadnia się w odniesieniu do odpowiednich potrzeb rynkowych i ich zdolności do ograniczania ryzyka i pozyskiwania kapitału prywatnego. Szacunkowe koszty instrumentu finansowego ustala się zgodnie z ust. 11.
13. Państwa członkowskie wybierają podmioty wdrażające instrumenty finansowe. W przypadku gdy instrument finansowy jest wdrażany za pośrednictwem funduszu powierniczego, podmiot wdrażający fundusz powierniczy wybiera podmioty wdrażające fundusze szczegółowe w drodze przejrzystych procedur.
14. Opłaty za zarządzanie opierają się na wynikach.
- W przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz powierniczy są wybierane w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia, kwota opłat za zarządzanie podlega pułapowi w wysokości do 7 % wkładu finansowego z planu w przypadku produktów kapitałowych lub quasi-kapitałowych i do 5 % w przypadku wszelkich innych produktów finansowych.
- W przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz szczegółowy są wybierane w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia, kwota opłat za zarządzanie podlega pułapowi w wysokości do 15 % wkładu finansowego z planu w przypadku produktów kapitałowych lub quasi-kapitałowych i do 7 % wkładu finansowego z planu w przypadku wszelkich innych produktów finansowych.
15. Państwo członkowskie może bezpośrednio udzielić zamówienia na wdrażanie instrumentu finansowego następującym beneficjentom:
- a) grupie EBI
  - b) międzynarodowym instytucjom finansowym, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały;

- c) publicznemu bankowi lub publicznej instytucji, ustanowionym jako podmioty prawne prowadzące profesjonalną działalność finansową, które spełniają wszystkie następujące warunki:
- (i) brak bezpośredniego udziału kapitału prywatnego, z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego o charakterze niekontrolującym i nieblokującym, wymaganych na mocy przepisów prawa krajowego, zgodnie z Traktatami, oraz niewywierających decydującego wpływu na dany bank lub daną instytucję, oraz z wyjątkiem form udziału kapitału prywatnego, które nie wpływają na decyzje w zakresie bieżącego zarządzania instrumentem finansowym wspieranym z Funduszy;
  - (ii) funkcjonują w ramach mandatu z zakresu polityki publicznej przyznanego przez odpowiednią instytucję państwa członkowskiego na poziomie krajowym lub regionalnym, który to mandat obejmuje prowadzenie – jako całość lub część działalności – działań na rzecz rozwoju gospodarczego przyczyniających się do realizacji celów Funduszy;
  - (iii) prowadzą – jako całość lub część działalności – działania na rzecz rozwoju gospodarczego przyczyniające się do realizacji celów Funduszy w regionach, obszarach polityki lub sektorach, w odniesieniu do których dostęp do finansowania ze źródeł rynkowych nie jest ogólnie dostępny lub nie jest wystarczający;
  - (iv) prowadzą działania, których głównym celem nie jest maksymalizowanie zysków, ale zapewniają stabilność finansowania swojej działalności w długiej perspektywie;
  - (v) zapewniają, aby bezpośrednie udzielenie zamówienia, o którym mowa w ust. 4, nie przynosiło żadnych bezpośrednich lub pośrednich korzyści działalności komercyjnej za pomocą odpowiednich środków zgodnie z mającym zastosowanie prawem;
  - (vi) podlegają nadzorowi niezależnej instytucji zgodnie z mającym zastosowanie prawem;
- d) aplikują inne organy spełniające warunki określone w art. 12 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE²⁷.

16. Instrumenty finansowe mogą być łączone ze wsparciem w formie dotacji w ramach pojedynczej operacji instrumentu finansowego, w ramach jednej umowy o finansowaniu, w przypadku gdy obie różne od siebie formy wsparcia są oferowane przez podmiot wdrażający instrument finansowy. W takim przypadku przepisy mające zastosowanie do instrumentów finansowych mają zastosowanie do tej pojedynczej operacji instrumentu finansowego. Wsparcie w formie dotacji musi być bezpośrednio związane ze wsparciem z instrumentu finansowego i niezbędne dla danego instrumentu finansowego i nie może przekraczać wartości inwestycji wspieranych przez produkt finansowy. Dla każdego rodzaju wsparcia prowadzona jest oddzielna ewidencja.

---

²⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

17. Ostateczne kamienie milowe i wartości docelowe w ramach środków wdrażanych jako instrumenty finansowe są powiązane z wymogiem udzielenia wsparcia odbiorcom końcowym.
18. W przypadku działań objętych zakresem stosowania art. 42 TFUE całkowita kwota wsparcia z tytułu kapitału obrotowego udzielonego odbiorcy końcowemu nie przekracza ekwiwalentu dotacji brutto wynoszącego 300 000 EUR w okresie trzech lat obrotowych. Ten sam pułap ma zastosowanie do maksymalnej kwoty pomocy udzielanej za pośrednictwem instrumentów finansowych na dany projekt realizowany przez młodego rolnika, w tym na rozpoczęcie działalności.
19. Dotacje nie mogą być wykorzystywane do refundacji wsparcia otrzymanego z instrumentów finansowych. Instrumenty finansowe nie mogą być wykorzystywane w charakterze zaliczkowego finansowania dotacji.
20. Wsparcie z Funduszy wypłacone na rzecz instrumentów finansowych zostaje umieszczone na rachunkach w instytucjach finansowych z siedzibą w państwach członkowskich i jest zarządzane z uwzględnieniem aktywnego zarządzania zasobami finansowymi i z zasadami należytego zarządzania finansami. Odsetki i inne zyski związane ze wsparciem z Funduszu wypłaconym na rzecz instrumentów finansowych wykorzystuje się na ten sam cel, co pierwotne wsparcie z Funduszy, w tym na opłaty za zarządzanie ponoszone przez podmioty wdrażające instrument finansowy w ramach tego samego instrumentu finansowego; lub – po likwidacji instrumentu finansowego – w ramach innych instrumentów finansowych lub innych form wsparcia na dalsze inwestycje na rzecz odbiorców końcowych, do końca okresu kwalifikowalności. Wszelkie odsetki i inne zyski, które nie zostały wykorzystane zgodnie z poprzednim zdaniem, są odliczane od całkowitego wsparcia.
21. Szacunkowe koszty instrumentu finansowego ustala się na podstawie docelowej wielkości proponowanych produktów finansowych i odpowiadających im opłat za zarządzanie. Jako część szacunkowych kosztów instrumentów finansowych można również uwzględnić następujące kategorie:
  - a) płatności na rzecz odbiorców końcowych, w przypadku pożyczek, inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych;
  - b) zasoby zaangażowane w ramach umów gwarancyjnych, zaległych lub takich, których termin zapadalności już upłynął, w celu pokrycia ewentualnych strat, wynikających z żądania wypłaty środków z gwarancji, obliczonych na podstawie współczynnika mnożnikowego ustanowionego na potrzeby odpowiednich potwierdzonych gwarancją nowych wypłaconych pożyczek lub inwestycji kapitałowych na rzecz odbiorców końcowych;
  - c) płatności dla lub na rzecz odbiorców końcowych, w przypadku gdy instrumenty finansowe łączone są w ramach pojedynczej operacji instrumentu finansowego zgodnie z ust. 5 niniejszego artykułu;
  - d) opłaty za zarządzanie ponoszone przez podmioty wdrażające instrument finansowy.
  - e) W szacunkowych kosztach nie uwzględnia się opłat manipulacyjnych lub dowolnej ich części pobieranych od odbiorców końcowych.
22. Zasoby zwrócone przed końcem okresu kwalifikowalności do instrumentów finansowych pochodzące z inwestycji na rzecz odbiorców końcowych lub z uwolnienia zasobów przeznaczonych na umowy gwarancyjne, w tym spłaty

kapitału i wszelkiego rodzaju wygenerowane dochody związane ze wsparciem z Funduszu, są ponownie wykorzystywane w ramach tych samych lub innych instrumentów finansowych na dalsze inwestycje na rzecz odbiorców końcowych, w celu pokrycia strat w kwocie nominalnej wkładu z Funduszu w instrument finansowy wynikających z ujemnych odsetek, jeżeli takie straty występują pomimo aktywnego zarządzania zasobami finansowymi, lub wszelkich opłat za zarządzanie związanych z takimi dalszymi inwestycjami, z uwzględnieniem zasady należytego zarządzania finansami.

Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w okresie ośmiu lat od zakończenia okresu kwalifikowalności zwrócone zasoby zostały ponownie wykorzystane zgodnie z celami planu, w ramach tych samych lub innych instrumentów finansowych lub w ramach innych form wsparcia.

Artykuł 72

Kontrola zarządcza i audyty instrumentów finansowych

1. Instytucja zarządzająca przeprowadza weryfikacje zarządcze na miejscu zgodnie z art. 51 [funkcje instytucji zarządzającej] wyłącznie na poziomie podmiotów wdrażających instrument finansowy. Instytucja zarządzająca może polegać na weryfikacjach przeprowadzanych przez podmioty zewnętrzne i może nie przeprowadzać kontroli zarządczych na miejscu, pod warunkiem że posiada wystarczające dowody potwierdzające kompetencje tych podmiotów zewnętrznych. W kontekście funduszy gwarancyjnych instytucja zarządzająca może przeprowadzać weryfikacje zarządcze na miejscu na poziomie podmiotów udzielających wsparcia odbiorcom końcowym, jeżeli dowody potwierdzające funkcjonowanie zarządzania i kontroli nie są dostępne na poziomie podmiotu wdrażającego instrument finansowy lub instytucji zarządzającej.
2. Instytucja audytowa przeprowadza audyty zgodnie z art. 53 [funkcje instytucji audytowej], stosownie do przypadku, na poziomie podmiotów wdrażających instrument finansowy. Instytucja audytowa może uwzględniać, do celów ogólnej pewności, wyniki audytów przeprowadzonych przez zewnętrznych audytorów podmiotów wdrażających instrument finansowy i na tej podstawie może podjąć decyzję o ograniczeniu własnych prac audytowych. W kontekście funduszy gwarancyjnych podmioty odpowiedzialne za audyt mogą przeprowadzać audyty podmiotów udzielających wsparcia odbiorcom końcowym, jeżeli dowody potwierdzające wsparcie nie są dostępne na poziomie podmiotu wdrażającego instrument finansowy lub instytucji zarządzającej.
3. Instytucje zarządzające i instytucje audytowe mogą opierać się na wynikach oceny spełnienia wymogów dotyczących filarów zgodnie z art. 157 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2059.
4. Instytucja zarządzająca nie przeprowadza weryfikacji zarządczych na miejscu na szczeblu grupy EBI ani innych międzynarodowych instytucji finansowych, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały.
5. Grupa EBI lub inne międzynarodowe instytucje finansowe, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały, przekazują instytucji zarządzającej sprawozdania z kontroli dotyczące wniosków o płatność.
6. EBI lub inne międzynarodowe instytucje finansowe, w których państwo członkowskie posiada akcje lub udziały, przekazują Komisji i instytucji audytowej

do końca każdego roku kalendarzowego roczne sprawozdanie z audytu sporządzone przez audytorów zewnętrznych. Sprawozdanie to stanowi podstawę prac instytucji audytowej.

7. Audytów systemu nie przeprowadza się na poziomie poszczególnych operacji w ramach instrumentów finansowych.
8. Ścieżka audytu jest dostępna na poziomie podmiotów wdrażających instrumenty finansowe lub na poziomie organów udzielających wsparcia odbiorcom końcowym w kontekście funduszy gwarancyjnych.

Artykuł 73

Weryfikacje zarządcze i audyty podmiotów ocenionych ex ante jako beneficjenci

1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie w przypadku, gdy beneficjent jest podmiotem, o którym mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2059, którego systemy, zasady i procedury zostały pozytywnie ocenione *ex ante* przez Komisję zgodnie z art. 157 ust. 4 i 7 tego rozporządzenia.
2. Instytucje zarządzające i instytucje audytowe mogą opierać się na wynikach oceny *ex ante* spełnienia wymogów dotyczących filarów przeprowadzonej przez Komisję zgodnie z art. 157 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2059, z uwzględnieniem środków nadzoru, o których mowa w ust. 3 tego artykułu.
3. Do celów rocznego pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności, o którym mowa w art. 58, instytucja zarządzająca wymaga od podmiotów ocenionych *ex ante* przedstawienia dokumentów dotyczących wdrażania wsparcia Unii, które mogą być równoważne z dokumentami, o których mowa w art. 158 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2059, w tym deklaracją zarządczą potwierdzającą, że warunki wykorzystania wsparcia Unii zostały spełnione.
4. Instytucja zarządzająca może opierać się na weryfikacjach przeprowadzonych przez podmioty zewnętrzne na poziomie podmiotu ocenianego *ex ante* i, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, może podjąć decyzję o nieprzeprowadzaniu weryfikacji zarządczych na miejscu na poziomie tego podmiotu, pod warunkiem że posiada wystarczające dowody potwierdzające kompetencje tych organów zewnętrznych.
5. Instytucja zarządzająca przeprowadza weryfikacje zarządcze na miejscu na poziomie podmiotu ocenianego *ex ante*, jeżeli:
  - a) instytucja zarządzająca stwierdza szczególne ryzyko nieprawidłowości, w tym podejrzenie nadużycia finansowego, korupcji lub konfliktu interesów w odniesieniu do operacji zainicjowanej lub realizowanej przez podmiot oceniany *ex ante*;
  - b) instytucja zarządzająca stwierdza szczególne ryzyko, że udzielone wsparcie Unii nie zostało właściwie wykorzystane lub że wykorzystanie finansowania w ramach wdrażania planów nie jest zgodne z mającym zastosowanie prawem.
6. Instytucja audytowa może uwzględniać, do celów ogólnej pewności, wyniki audytów i kontroli przeprowadzonych na poziomie podmiotu ocenianego *ex ante* i na tej podstawie może podjąć decyzję o ograniczeniu własnych prac audytowych.
7. W przypadku gdy instytucja audytowa stwierdzi szczególne ryzyko nieprawidłowości, w tym podejrzenie nadużycia finansowego, korupcji lub konfliktu

interesów w odniesieniu do operacji zainicjowanej lub wdrożonej przez podmiot oceniany *ex ante*, może przeprowadzić audyty.

Artykuł 74

Inicjatywy w zakresie współpracy terytorialnej i lokalnej

1. Państwa członkowskie mogą nawiązywać i wspierać współpracę w następujących obszarach:
  - a) zintegrowany rozwój terytorialny i miejski;
  - b) rozwój lokalny kierowany przez społeczność, w tym LEADER, oraz inne inicjatywy obywatelskie;
  - c) strategię inteligentnej wsi;
  - d) projekty grup operacyjnych EPI-AGRI, o których mowa w art. 19 ust. 2 [EPI] rozporządzenia XX [WPR];
  - e) systemy jakości uznane przez Unię lub państwa członkowskie oraz ich stosowanie przez rolników;
  - f) wspieranie grup producentów, organizacji producentów lub organizacji międzybranżowych;
  - g) promowanie i wspieranie współpracy międzypokoleniowej, w tym dziedziczenia gospodarstw rolnych;
  - h) wspieranie innych form współpracy przyczyniających się do osiągnięcia celów szczegółowych.
2. Ta współpraca, o której mowa w ust. 1, obejmuje co najmniej dwa podmioty i przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 3 [cele szczegółowe].
3. Państwa członkowskie ograniczają wsparcie na tworzenie grup producentów, organizacji producentów lub organizacji międzybranżowych do 10 % obrotu grupy lub organizacji do maksymalnej kwoty 100 000 EUR rocznie; wsparcie to ma charakter degresywny i ogranicza się do pierwszych pięciu lat po uznaniu lub rozpoczęciu wspólnych działań mających doprowadzić do uznania, zgodnie z ustaleniami państw członkowskich zawartymi w rozdziale dotyczącym rolnictwa w ich planach.

Artykuł 75

Zintegrowany rozwój terytorialny i miejski

1. Wsparcie rozwoju terytorialnego opiera się na zintegrowanych strategiach rozwoju terytorialnego, w tym za pośrednictwem rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, skoncentrowanego na obszarach miejskich, obszarach wiejskich, wyspach, obszarach przybrzeżnych lub wszelkich odpowiednich terytoriach, a także na inteligentnej specjalizacji, terytorialnych strategiach sprawiedliwej transformacji lub strategiach obniżania emisyjności opracowanych przy wsparciu instrumentów Unii w latach 2021–2027, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, podejścia opartego na obszarze funkcjonalnym i podejściu ukierunkowanym na konkretny obszar. W planie określa się odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe.
2. Zintegrowane strategie rozwoju terytorialnego i rozwoju obszarów miejskich:

- a) przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w art. 2 i 3 [Cele planu];
  - b) określają obszar geograficzny i populację, których dotyczy dana strategia;
  - c) zawierają analizę potrzeb rozwojowych i opis zintegrowanego podejścia do zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych;
  - d) określają kluczowe cele wraz z wymiernymi wartościami docelowymi;
  - e) określają zaangażowanie partnerów w przygotowanie i realizację strategii.
3. Strategie wdrażane na podstawie niniejszego artykułu są wybierane przez instytucje zarządzające w celu zapewnienia wsparcia, w tym jego przygotowania. Za ich realizację odpowiedzialność ponoszą odpowiednie władze lub organy terytorialne lub miejskie, które wybierają operacje lub uczestniczą w ich wyborze.

Artykuł 76

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność jest:
  - a) skoncentrowany się na obszarach subregionalnych, wiejskich i przybrzeżnych;
  - b) projektowany i urzeczywistniany przez lokalne grupy działania, w skład których wchodzi przedstawiciele lokalnych podmiotów publicznych i prywatnych, w których żadna pojedyncza grupa interesów nie kontroluje procesu podejmowania decyzji;
  - c) realizowany za pośrednictwem strategii zgodnie z art. 75 [Zintegrowany rozwój terytorialny i miejski], wspierających innowacyjne elementy w kontekście lokalnym, tworzenie sieci kontaktów i współpracę z innymi podmiotami terytorialnymi.
2. Wsparcie z Funduszu na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność obejmuje:
  - a) budowanie zdolności i działania przygotowawcze wspierające opracowywanie strategii;
  - b) przygotowanie i wdrażanie operacji wybranych w ramach strategii, w tym działań w zakresie współpracy;
  - c) zarządzanie strategią, jej monitorowanie i ocenę oraz jej animowanie, w tym ułatwianie wymiany między zainteresowanymi stronami, oraz komunikację dotyczącą strategii i Unii.
3. Podczas przygotowywania i urzeczywistniania rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność następujące zadania wykonują wyłącznie lokalne grupy działania:
  - a) przygotowanie strategii rozwoju lokalnego;
  - b) rozwijanie zdolności podmiotów lokalnych do opracowywania i wdrażania operacji;
  - c) opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury i kryteriów wyboru, które pozwalają uniknąć konfliktu interesów i zapewniają, aby żadna pojedyncza grupa interesu nie kontrolowała decyzji w sprawie wyboru;
  - d) wybór operacji;
  - e) monitorowanie postępów w osiągnięciu celów i ocena wdrażania strategii;

- f) informowanie o strategii rozwoju lokalnego i roli Unii w jej wspieraniu.
4. Lokalna grupa działania może być beneficjentem i może wdrażać operacje zgodnie ze strategią, o ile lokalna grupa działania zapewnia przestrzeganie tej zasady rozdziału funkcji.

Artykuł 77

Wsparcie w ramach inicjatywy LEADER

1. Wsparcie udzielane za pośrednictwem inicjatywy LEADER, o którym mowa w art. 18 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR], spełnia następujące wymogi:
- a) stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów jest obowiązkowe w odniesieniu do kosztów funkcjonowania lokalnych grup działania w ramach inicjatywy LEADER;
  - b) wsparcie dla projektów realizowanych zgodnie ze strategiami rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, którego kwota nie przekracza 20 000 EUR, udzielane jest w formie płatności ryczałtowych i może być zróżnicowane zgodnie z obiektywnymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami;
  - c) wsparcie dla przedsiębiorstw wiejskich rozpoczynających działalność pozarolniczą na obszarach wiejskich może być udzielane w formie kwot ryczałtowych do maksymalnej kwoty 100 000 EUR i może być zróżnicowane zgodnie z obiektywnymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami;
  - d) zachęca się do stosowania uproszczonych metod rozliczania kosztów w przypadku projektów realizowanych w zakresie strategii rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER.
2. Wsparcie udzielane na podstawie niniejszego artykułu może obejmować koszty przygotowania strategii rozwoju lokalnego lub koszty realizowanych operacji lub oba te koszty. Państwa członkowskie zapewniają, aby koszty operacji były zgodne z wymogami ustanowionymi dla odpowiednich rodzajów interwencji określonych w niniejszym rozporządzeniu.

Artykuł 78

Stosowanie uproszczonej formy wsparcia na rzecz beneficjentów

1. O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, w przypadku gdy całkowity szacunkowy koszt operacji nie przekracza 400 000 EUR, wsparcie publiczne udzielone beneficjentowi przez państwo członkowskie przyjmuje formę finansowania niepowiązanego z kosztami lub kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych lub finansowania według stawek zryczałtowanych, z wyjątkiem operacji, w przypadku których wsparcie stanowi pomoc państwa.
3. W przypadku operacji wspieranych w ramach interwencji, o których mowa w art. 34 ust. 1 [Rodzaje interwencji], wymogi określone w ust. 1 mają zastosowanie wyłącznie do tych operacji, których całkowity koszt nie przekracza 100 000 EUR.

Artykuł 79

Warunki dotyczące środków, które obejmują operacje wdrażane w kilku etapach

1. Państwa członkowskie mogą wspierać środki, w przypadku gdy operacje bazowe obejmują drugi etap operacji już wybranej do wsparcia i rozpoczętej na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1060, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki:
  - a) operacja wybrana do wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1060 składa się z dwóch etapów możliwych do zidentyfikowania z finansowego punktu widzenia, z odrębnymi ścieżkami audytu;
  - b) łączny koszt operacji, o której mowa w lit. a) przekracza kwotę 5 000 000 EUR;
  - c) w kalkulacji kosztów środka uwzględnia się wyłącznie koszty, w przypadku których wydatki nie zostały ujęte we wniosku o płatność w odniesieniu do pierwszego etapu;
  - d) drugi etap operacji jest zgodny z mającym zastosowanie prawem i kwalifikuje się do wsparcia na podstawie niniejszego rozporządzenia;
  - e) państwo członkowskie ustala kamienie milowe i wartości docelowe dla drugiego i końcowego etapu operacji.
2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do środka, którego dotyczy drugi etap operacji.

TYTUŁ XII

SPOŁECZNY FUNDUSZ KLIMATYCZNY I FUNDUSZ MODERNIZACYJNY

Artykuł 80

Rozdział dotyczący planu społeczno-klimatycznego

1. Plan przedłożony Komisji zgodnie z art. 21 (przygotowanie i przedłożenie planu) obejmuje środki i inwestycje zawarte w planie społeczno-klimatycznym przedłożonym przez państwo członkowskie na podstawie rozporządzenia (UE) 2023/955 w oddzielnym rozdziale dotyczącym planu społeczno-klimatycznego.
2. Kwalifikujące się środki i inwestycje zawarte w planach społeczno-klimatycznych nadal są kwalifikowalne w ramach planu, z zastrzeżeniem art. 7 [Zasady horyzontalne].
3. Przepisy określone w niniejszym rozporządzeniu mają zastosowanie do rozdziału dotyczącego planu społeczno-klimatycznego.
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 państwo członkowskie może zdecydować o dalszym wdrażaniu rozdziału dotyczącego planu społeczno-klimatycznego zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2023/955. W przypadku wątpliwości dotyczących stosowania rozporządzenia (UE) 2023/955 lub niniejszego rozporządzenia pierwszeństwo ma rozporządzenie (UE) 2023/955, bez uszczerbku dla art. 6, 8 i 9 niniejszego rozporządzenia.
5. Wkład krajowy określony w art. 15 rozporządzenia 2023/955 ma nadal zastosowanie do rozdziału dotyczącego planu społeczno-klimatycznego.
6. Przygotowując lub zmieniając swoje plany partnerstwa krajowego i regionalnego, państwa członkowskie mogą zaprogramować całość lub część swoich dostępnych

zasobów w ramach Społecznego Funduszu Klimatycznego na inne środki przyczyniające się do osiągnięcia celów określonych w art. 3 lit. c) pkt (vi), w tym za pomocą środków określonych w art. 8 rozporządzenia (UE) 2023/955, w ramach rozdziału dotyczącego ich planu społeczno-klimatycznego.

Artykuł 81

Przesunięcie zasobów

Państwa członkowskie mogą wystąpić w swoim pierwotnym planie o przesunięcie kwot ze swoich alokacji na lata 2026 i 2027 w ramach Społecznego Funduszu Klimatycznego. Kwoty te są programowane w ramach rozdziałów dotyczących planu społeczno-klimatycznego. Kwoty te stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w art. 3 lit. c) pkt (iv), w tym za pomocą środków określonych w art. 8 rozporządzenia (UE) 2023/955.

Artykuł 82

Synergie z funduszem modernizacyjnym

1. Inwestycje wspierane w ramach funduszu modernizacyjnego są projektowane i realizowane w celu zapewnienia spójności i synergii ze środkami przewidzianymi w planie PKR.
2. Przygotowując plany PKR, państwa członkowskie korzystające z funduszu modernizacyjnego opisują inwestycje, które zamierzają przedłożyć komitetowi inwestycyjnemu określonymu w art. 10d ust. 5 dyrektywy 2003/97/WE w ciągu najbliższych trzech lat, oraz wyjaśniają synergie ze środkami przewidzianymi w planie PKR.
3. Państwa członkowskie wyjaśniają, w jaki sposób inwestycje, które planują finansować w ramach funduszu modernizacyjnego, zaprojektowano z uwzględnieniem oczekiwanej synergii między istniejącymi i przyszłymi inwestycjami z funduszu modernizacyjnego a reformami i inwestycjami przewidzianymi w planie PKR.

Artykuł 83

Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2023/955

W rozporządzeniu (UE) 2023/955 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 10

Zasoby Funduszu

1. Na potrzeby wdrożenia planów społeczno-klimatycznych udostępnia się maksymalną kwotę 65 000 0000 EUR na okres od dnia 1 stycznia 2026 r. do dnia 31 grudnia 2032 r. w cenach bieżących, zgodnie z art. 10a ust. 8b oraz art. 30d ust. 3 i 4 dyrektywy 2003/87/WE. Kwota ta stanowi zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel na potrzeby art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046, bez uszczerbku dla art. 30d ust. 4 akapit szósty dyrektywy 2003/87/WE.

Roczne kwoty, w granicach maksymalnej kwoty określonej w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, nie mogą przekraczać kwot, o których mowa w art. 30d ust. 4 akapit czwarty dyrektywy 2003/87/WE.

Kwoty na lata 2028–2032 są udostępniane na realizację inwestycji i środków przewidzianych w planie społeczno-klimatycznym w ramach planów partnerstwa krajowego i regionalnego zgodnie z art. 27a niniejszego rozporządzenia i art. 20 rozporządzenia XXX [rozporządzenie PPKR] na okres od 2028 r. do [2032 r.].

W przypadku gdy system handlu uprawnieniami do emisji ustanowiony zgodnie z rozdziałem IVa dyrektywy 2003/87/WE zostanie przesunięty do 2028 r. na mocy art. 30k tej dyrektywy, maksymalna kwota, która ma zostać udostępniona wynosi 54 600 000 000 EUR, a roczne przydzielane kwoty nie mogą przekroczyć odnośnych kwot, o których mowa w art. 30d ust. 4 akapit piąty dyrektywy 2003/87/WE.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 22 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 i bez uszczerbku dla art. 19 niniejszego rozporządzenia środki na zobowiązania pokrywające odnośną kwotę roczną, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, zostają udostępnione automatycznie na początku każdego roku budżetowego, począwszy od dnia 1 stycznia 2026 r., do wysokości odpowiednich mających zastosowanie kwot rocznych, o których mowa w ust. 1 akapity drugi i czwarty.
3. Z kwot, o których mowa w ust. 1, można również pokrywać wydatki związane z działaniami dotyczącymi przygotowania, monitorowania, kontroli, audytu i oceny, niezbędnymi do zarządzania Funduszem i osiągnięcia jego celów, w szczególności wydatki na opracowania, spotkania z ekspertami, konsultacje z zainteresowanymi stronami, działalność informacyjną i komunikacyjną, w tym na inkluzywne działania informacyjne, oraz komunikację instytucjonalną na temat priorytetów politycznych Unii, w zakresie, w jakim są one związane z celami niniejszego rozporządzenia, wydatki związane z sieciami informatycznymi nastawionymi na przetwarzanie i wymianę informacji, instytucjonalnymi narzędziami informatycznymi, a także wszystkie inne wydatki na pomoc techniczną i administracyjną, jakie ponosi Komisja w związku z zarządzaniem Funduszem. Wydatki mogą również obejmować koszty innych działań wspierających, takich jak kontrola jakości i monitorowanie projektów w terenie, a także koszty wzajemnego doradztwa i ekspertów związane z oceną i realizacją kwalifikowalnych działań.”;

2) dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Artykuł 27a

Plany społeczno-klimatyczne oraz plany partnerstwa krajowego i regionalnego

1. Państwa członkowskie włączają do planów partnerstwa krajowego i regionalnego, które mają być przedkładane zgodnie z art. 21 rozporządzenia XXX [rozporządzenie PPKR], inwestycje i środki przewidziane w planach społeczno-klimatycznych przygotowanych i przyjętych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w oddzielnym rozdziale, jak określono w art. 80 rozporządzenia xx [rozporządzenie PPKR].

2. Przepisy rozporządzenia XXX [rozporządzenie PPKR] mają zastosowanie do rozdziału dotyczącego planu społeczno-klimatycznego.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 państwo członkowskie może zdecydować o dalszym wdrażaniu rozdziału dotyczącego planu społeczno-klimatycznego zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia. W przypadku wątpliwości dotyczących stosowania rozporządzenia XXX [rozporządzenie PPKR] lub niniejszego rozporządzenia pierwszeństwo ma niniejsze rozporządzenie, bez uszczerbku dla art. 6, 8 i 9 rozporządzenia XXX [rozporządzenie PPKR].
4. Bez uszczerbku dla wniosków o płatności oczekujących na rozpatrzenie, przedłożonych Komisji przez państwo członkowskie na podstawie art. 20 niniejszego rozporządzenia, po przyjęciu decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 23 [Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady], zatwierdzającej plan partnerstwa krajowego i regionalnego, Komisja zmienia lub rozwiązuje umowę określoną w art. 19 niniejszego rozporządzenia, w przypadku gdy taka umowa została zawarta z państwami członkowskimi.”.

TYTUŁ XI PRZEPISY INSTYTUCJONALNE I KOŃCOWE

ROZDZIAŁ 1 Reguły konkurencji dla sektorów rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury

Artykuł 84

Reguły mające zastosowanie do przedsiębiorstw

W przypadku gdy wsparcie przyznawane za pośrednictwem interwencji w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR], na formy współpracy między przedsiębiorstwami, może ono zostać przyznane wyłącznie na te formy współpracy, które są zgodne z regułami konkurencji przewidzianymi w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013.

Artykuł 85

Pomoc państwa

1. O ile niniejszy artykuł nie stanowi inaczej, art. 107, 108 i 109 TFUE mają zastosowanie do wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia (UE) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie WPR] i rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do rodzajów interwencji określonych w części II tytuł I rozdział IIa tego rozporządzenia lub do pomocy przyznawanej przez państwa członkowskie przedsiębiorstwom w unijnym sektorze rybołówstwa i akwakultury;
2. Art. 107, 108 i 109 TFUE nie mają zastosowania do wsparcia wypłacanego przez państwa członkowskie na podstawie niniejszego rozporządzenia i zgodnie z nim, do wkładu krajowego w koszty kwalifikowalne zapewnianego przez państwa członkowskie w odniesieniu do interwencji w ramach WPR, o których mowa w art. 35 ust. 1 lit. d)–f) i h)–r), do dodatkowego finansowania krajowego przewidzianego na interwencje w ramach WPR, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. d)–f) i h)–r), objętych zakresem art. 42 TFUE, ani do pomocy przyznawanej

przez państwa członkowskie przedsiębiorstwom w unijnym sektorze rybołówstwa i akwakultury objętej zakresem art. 42 TFUE.

3. Wsparcie udzielane przez państwa członkowskie, o którym mowa w ust. 1, w związku z operacjami wchodzącymi w zakres art. 42 TFUE, które ma zapewnić dodatkowe finansowanie interwencji, o których mowa w art. 35 ust. 1 lit. d), e), f) i h)–r) niniejszego rozporządzenia, na które w dowolnym momencie w okresie objętym planem przyznano wsparcie unijne, może być udzielane wyłącznie wtedy, gdy jest zgodne z niniejszym rozporządzeniem, rozporządzeniem (UE) ... [rozporządzenie w sprawie WPR] i rozporządzeniem (UE) nr 1308/2013 oraz określone w planie PKR.
4. Państwa członkowskie nie zapewniają dodatkowego finansowania krajowego na interwencje, o których mowa w art. 35 ust. 1 lit. a), b), c) i g) niniejszego rozporządzenia.
5. W odniesieniu do produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury objętych załącznikiem I do TFUE, do których mają zastosowanie jego art. 107, 108 i 109, Komisja może zezwolić, zgodnie z art. 108 TFUE, na udzielanie pomocy operacyjnej w sektorach produkcji, przetwórstwa, wprowadzania do obrotu i transportu tych produktów w celu złagodzenia ograniczeń produkcji rolnej, rybołówstwa i akwakultury charakterystycznych dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego związanych z ich izolacją, wyspiarskim charakterem, niewielkim rozmiarem i skrajnym oddaleniem.

Państwa członkowskie mogą przyznać dodatkowe finansowanie na realizację interwencji w regionach najbardziej oddalonych i na mniejszych wyspach Morza Egejskiego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. W takim przypadku państwa członkowskie zgłaszają Komisji dodatkowe finansowanie, a Komisja może je zatwierdzić zgodnie z niniejszym rozporządzeniem jako część tych planów. Pomoc, o której powiadomiono, uznaje się zatem za pomoc zgłoszoną w rozumieniu art. 108 ust. 3 zdanie pierwsze TFUE.
6. Na zasadzie odstępstwa od art. 211 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 i art. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006²⁸ art. 107, 108 i 109 TFUE nie mają zastosowania do płatności na wsparcie lokalnej produkcji rolnej i szczególnych systemów dostaw dokonywanych przez państwa członkowskie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

ROZDZIAŁ 2

Przekazanie uprawnień i procedura komitetowa

Artykuł 86

Przekazanie uprawnień w odniesieniu do zmian niektórych artykułów i załączników

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 87 [Wykonywanie przekazanych uprawnień] w celu zmiany art. 48 [Wsparcie na rzecz lokalnych produktów rolnych, produktów rybołówstwa i akwakultury], 58 [Obowiązki państw członkowskich, sprawozdawczość w zakresie nieprawidłowości], 62 [Obliczanie kar

²⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1184/2006 z dnia 24 lipca 2006 r. dotyczące stosowania niektórych reguł konkurencji w odniesieniu do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi (Dz.U. L 214 z 4.8.2006, s. 7, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2006/1184/oj>).

w związku z odpowiedzialnym prowadzeniem gospodarstwa], 63 [Gromadzenie i rejestrowanie danych] i 70 [ZSZiK] oraz załączników VIII [Osiągnięcie kamieni milowych i wartości docelowych], IX [Postępy we wdrażaniu], XI [Wniosek o płatność], XV [Działania Unii] i XIV [Korekty finansowe] do niniejszego rozporządzenia w celu dostosowania ich do zmian zachodzących w okresie programowania.

Artykuł 87

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 86, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 86, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie ust. 5 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie jednego miesiąca od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o jeden miesiąc z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.
7. Uprawnienie przekazane Komisji w art. 5 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013²⁹ do przyjęcia aktu delegowanego w celu ustanowienia europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa pozostaje w mocy na okres programowania 2028–202X. Przekazanie uprawnienia wykonywane jest zgodnie z art. 86 niniejszego rozporządzenia.

---

²⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj>).

Artykuł 88
Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

ROZDZIAŁ 3
Rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509

Artykuł 89
Zmiany w rozporządzeniu (UE, Euratom) 2024/2509

W art. 63 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) ust. 5 lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) informacje, dające prawdziwy i rzetelny obraz postępów we wdrażaniu w okresie odniesienia określonym w przepisach sektorowych, lub zestawienie wydatków poniesionych w okresie odniesienia określonym w przepisach sektorowych w ramach wykonywania ich zadań, które to wydatki zostały przedstawione Komisji w celu uzyskania zwrotu kosztów;”;
- 2) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Zestawienie, o którym mowa w ust. 5 lit. a), obejmuje płatności zaliczkowe oraz sumy, w odniesieniu do których prowadzone są lub zakończone zostały procedury odzyskiwania środków. Informacjom lub zestawieniom wydatków, o których mowa w ust. 5 lit. a), towarzyszy deklaracja zarządcza potwierdzająca, że w opinii osób odpowiedzialnych za zarządzanie środkami finansowymi:

  - a) zawarte w nich informacje, w tym informacje, o których mowa w ust. 5 lit. a), są prawidłowo przedstawione, kompletne i rzetelne;
  - b) wydatki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem lub kwoty, o których wypłatę zwrócono się do Komisji, były zgodne z warunkami płatności określonymi w przepisach sektorowych;
  - c) wprowadzone systemy kontroli zapewniają legalność i prawidłowość operacji leżących u podstaw rozliczeń.”;
- 3) ust. 7 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„Zestawieniu, o którym mowa w ust. 5 lit. a), lub informacjom, na podstawie których zwrócono się do Komisji o płatność, oraz podsumowaniu, o którym mowa w lit. b) tego ustępu, towarzyszy opinia niezależnego podmiotu audytowego, sporządzona zgodnie z przyjętymi na szczeblu międzynarodowym standardami audytu. W opinii tej stwierdza się, czy wprowadzone systemy kontroli funkcjonują prawidłowo i czy zapewniają legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw rozliczeń, oraz stwierdza się, czy przeprowadzony audyt podaje w wątpliwość stwierdzenia zawarte w deklaracji zarządczej, o której mowa w ust. 6. Stwierdza się w niej również, czy zestawienie lub informacje, na podstawie których zwrócono się do Komisji

o płatność, przedstawiają prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji, oraz czy wykorzystanie środków finansowych jest zgodne z mającym zastosowanie prawem lub czy wydatki, w odniesieniu do których zwrócono się do Komisji o zwrot kosztów, są zgodne z prawem i prawidłowe.”.

ROZDZIAŁ 4

Przepisy końcowe

Artykuł 90

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI

1.	STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY	3
1.1.	Tytuł wniosku/inicjatywy	3
1.2.	Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa	3
1.3.	Cel(e).....	3
1.3.1.	Cel(e) ogólny(-e).....	3
1.3.2.	Cel(e) szczegółowy(-e)	3
1.3.3.	Oczekiwane wyniki i wpływ	3
1.3.4.	Wskaźniki dotyczące realizacji celów	3
1.4.	Wniosek/inicjatywa dotyczy:	4
1.5.	Uzasadnienie wniosku/inicjatywy	4
1.5.1.	Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy	4
1.5.2.	Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.	4
1.5.3.	Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań	4
1.5.4.	Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami	5
1.5.5.	Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków	5
1.6.	Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego	6
1.7.	Planowane metody wykonania budżetu	6
2.	ŚRODKI ZARZĄDZANIA	8
2.1.	Zasady nadzoru i sprawozdawczości	8
2.2.	System zarządzania i kontroli	8
2.2.1.	Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli	8
2.2.2.	Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia.....	8
2.2.3.	Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)	8
2.3.	Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom	9
3.	SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY.....	10

3.1.	Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wnioski/inicjatywa ma wpływ.....	10
3.2.	Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki	12
3.2.1.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne.....	12
3.2.1.1.	Środki z uchwalonego budżetu	12
3.2.1.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	17
3.2.2.	Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych.....	22
3.2.3.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne.....	24
3.2.3.1.	Środki z uchwalonego budżetu	24
3.2.3.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	24
3.2.3.3.	Ogółem środki.....	24
3.2.4.	Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie	25
3.2.4.1.	Finansowane z uchwalonego budżetu	25
3.2.4.2.	Finansowane z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	26
3.2.4.3.	Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem	26
3.2.5.	Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi.....	28
3.2.6.	Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi	28
3.2.7.	Udział osób trzecich w finansowaniu	28
3.3.	Szacunkowy wpływ na dochody	29
4.	WYMIAR CYFROWY.....	29
4.1.	Wymogi cyfrowe.....	30
4.2.	Dane	30
4.3.	Rozwiązania cyfrowe	31
4.4.	Ocena interoperacyjności	31
4.5.	Środki wspierające cyfrowe wdrażanie.....	32

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa na okres 2028–2034

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Konkurencyjność
Rozwój regionalny
Sprawy społeczne
Rolnictwo
Obronność
Gotowość
Sprawy wewnętrzne
Gospodarka morska i rybołówstwo
Działania na rzecz środowiska i klimatu
Demokracja, kultura i wartości UE

1.3. Cele

1.3.1. Cele ogólne

Celem Funduszu jest:

- zmniejszenie dysproporcji regionalnych w Unii i zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych oraz promowanie europejskiej współpracy terytorialnej;
- wspieranie wysokiej jakości zatrudnienia, edukacji i umiejętności oraz włączenia społecznego, a także przyczynianie się do sprawiedliwej społecznie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej;
- wspieranie wdrażania wspólnej polityki rolnej Unii;
- wspieranie wdrażania wspólnej polityki rybołówstwa Unii;
- ochrona i ugruntowanie demokracji w Unii oraz przestrzeganie wartości Unii.

1.3.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe Funduszu opierają się na pięciu filarach i służą osiągnięciu trwałego dobrobytu we wszystkich regionach Europy, wspieraniu zdolności obronnych i bezpieczeństwa Europy; wspieraniu ludzi oraz umacnianiu społeczeństw Unii i unijnego modelu społecznego; utrzymaniu jakości życia w Unii; oraz ochronie i wspieraniu praw podstawowych, demokracji i praworządności oraz przestrzeganie wartości Unii.

1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Proponowane rozporządzenie określa przepisy finansowe dotyczące wsparcia Unii udzielanego w ramach Europejskiego Funduszu Spójności Gospodarczej, Społecznej

i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa za pośrednictwem planów partnerstwa krajowego i regionalnego („plany”), Planu Interreg i Instrumentu UE. Przewidziano w nim zasoby finansowe na okres programowania 2028–2034.

Ten nowy Fundusz ma na celu wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii, wspieranie wdrażania wspólnej polityki rolnej i rybołówstwa, zwiększenie konkurencyjności Unii, poprawę zarządzania migracją i granicami oraz zwiększenie obrony i bezpieczeństwa oraz ochronę demokracji w Europie. Przyczyni się on również do realizacji innych przekrojowych priorytetów UE, takich jak ochrona środowiska i walka ze zmianą klimatu, gotowość, promowanie praworządności i ukończenie tworzenia jednolitego rynku, w synergii z innymi programami budżetowymi Unii.

Wsparcie udzielane w ramach planów partnerstwa krajowego i regionalnego będzie dostosowane do lokalnych potrzeb i kontekstów, przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z priorytetami UE. Oczekuje się, że dzięki dostosowaniu do innych polityk i ułatwieniu osiągnięcia celów wszystkim beneficjentom polityka spójności, rolnictwo, sprawy wewnętrzne i polityka społeczna staną się bardziej skuteczne i odporne.

Dzięki jednolitemu zbiorowi przepisów i ograniczonej liczbie dokumentów programowych celem Funduszu jest znaczne uproszczenie procedur i zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów, państw członkowskich i Komisji, przy jednoczesnym zapewnieniu solidnych zabezpieczeń w zakresie prawidłowego i skutecznego wykorzystania funduszy UE.

Realizacja oparta na celach oraz połączenie wzajemnie wspierających się inwestycji i reform przyniosą większy wpływ i lepsze wykorzystanie środków. Płatności będą uzależnione od osiągnięcia wcześniej uzgodnionych celów, co powinno zapewnić bardziej efektywne i szybsze przekazywanie środków finansowych oraz osiąganie wyników.

W planach zostaną uwzględnione środki ułatwiające wdrażanie – czy to w przepisach dotyczących ich opracowywania, wdrażania czy monitorowania. Fundusz zapewni również wystarczającą elastyczność, na przykład poprzez stopniowe przydzielanie środków i lepszą zdolność reagowania na nieprzewidziane kryzysy, w szczególności za pośrednictwem Instrumentu UE.

1.3.4. *Wskaźniki dotyczące realizacji celów*

Wskaźniki produktu i rezultatu do celów monitorowania postępów i osiągnięć niniejszego programu będą odpowiadać wspólnym wskaźnikom przewidzianym w rozporządzeniu (UE, Euratom) 202X/XXXX [rozporządzenie w sprawie wykonania], którego dotyczy wniosek przedstawiany równoległe z wnioskiem dotyczącym niniejszego rozporządzenia.

1.4. **Wniosek/inicjatywa dotyczy:**

nowego działania

nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego³⁰

³⁰ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

przedłużenia bieżącego działania

połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Fundusz ma zastosowanie od 2028 r. przez cały okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych.

Państwa członkowskie zaprogramują swoje alokacje budżetowe zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu, uwzględniając w szczególności odpowiednie wyzwania krajowe określone między innymi w kontekście europejskiego semestru i innych odpowiednich dokumentów oficjalnie przyjętych w związku z celami wspieranymi w ramach Funduszu.

Nowy okres programowania rozpocznie się 1 stycznia 2028 r., a państwa członkowskie mają przedłożyć swój pierwotny plan do dnia 31 stycznia 2028 r., aby zapewnić terminowe uruchomienie nowego okresu programowania.

Wdrażanie w ramach zarządzania bezpośredniego w zakresie Instrumentu UE rozpocznie się również natychmiast po wejściu programu w życie.

1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Przyczyny działania na poziomie europejskim (ex ante): Unijna wartość dodana powstaje dzięki zapewnianiu inwestycji i reform których by inaczej nie realizowano, oraz dzięki rozszerzaniu zakresu istniejących działań, wspieraniu upowszechniania innowacji i zwiększaniu zdolności administracji państw członkowskich. Liczne dowody wskazują, że polityki UE nie zostałyby wdrożone bez uzupełniających się inwestycji UE. Dzięki funduszom europejskim państwa członkowskie i ich regiony inwestują na rzecz obszarów, grup docelowych i reform w sposób, który nie byłby możliwy przy wyłącznie krajowym finansowaniu. Chociaż kompetencje dotyczące pewnych polityk wchodzących w zakres niniejszego Funduszu spoczywają głównie na szczeblu krajowym, to zważywszy na skalę i skutki wyzwań, działania są bardziej skuteczne i efektywne, jeżeli wysiłki państw członkowskich są wspierane ze szczebla UE i promuje się reformy korzystne dla poszczególnych państw i całej UE.

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (ex post): Jak pokazały niedawne kryzysy, wiele wyzwań stojących przed europejskimi gospodarkami i społeczeństwami, w szczególności w odniesieniu do rolnictwa, bezpieczeństwa, spójności społecznej i terytorialnej czy przystosowania się do zmiany klimatu, wymaga ciągłych inwestycji i reform w tych obszarach. Oczekuje się, że inicjatywa przyczyni się do wdrożenia polityk i realizacji priorytetów UE w tych obszarach w sposób skoordynowany i spójny, będzie służyła wspieraniu najlepszych praktyk i współpracy (w celu poprawy zdolności w zakresie kształtowania i wdrażania polityki oraz ułatwienia współpracy transnarodowej), propagowania wartości UE (takie jak państwo prawne i prawa podstawowe) oraz wsparcia państw

członkowskich w przewyżczeniu przeszkód instytucjonalnych i regulacyjnych, które utrudniają realizację priorytetów polityki UE, w tym wdrażanie dorobku prawnego UE i ukończenie tworzenia jednolitego rynku. Finansowanie na szczeblu Unii wspiera również unijne dobra publiczne, takie jak strategiczne polityki, którym państwa członkowskie mogą nie przypisywać odpowiedniego priorytetu, na przykład ze względu na niedoskonałości rynku, ale które przynoszą duże korzyści w całej UE. Obejmują one projekty przynoszące korzyści więcej niż jednemu państwu członkowskiemu, takie jak projekty transgraniczne lub ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

1.5.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Fundusz ten opiera się na doświadczeniach zebranych podczas wdrażania innego odpowiedniego finansowania unijnego w okresie programowania 2021–2027, z którego wyciągnięto następujące kluczowe wnioski:

1) Uproszczenie: istnieje potrzeba zmniejszenia złożoności oraz obciążeń administracyjnych i kosztów dla organów państw członkowskich, beneficjentów i Komisji, spowodowanych obecnym rozdrobnieniem wsparcia UE oraz współistnieniem różnych zasad kwalifikowalności, modeli realizacji i systemów zapewniania pewności.

2) Elastyczność: potrzeba bardziej elastycznego budżetu, który będzie w pozwalał na reagowanie na nowe potrzeby i pojawiające się priorytety przez cały okres programowania. Elastyczność ta powinna zostać włączona do struktury Funduszu, przy jednoczesnym zapewnieniu przewidywalności finansowania unijnego i osiągnięcia długoterminowych celów polityki.

3) Spójność: potrzeba większej spójności między funduszami i ramami polityki. Należy w pełni wykorzystywać wielkość budżet UE, aby zachęcać do inwestycji i reform, które przyczyniają się do osiągnięcia celów Unii oraz odpowiadają na wyzwania krajowe i regionalne w bardziej całościowy i skoordynowany sposób. Powinno to pomóc w zwiększeniu spójności między priorytetami UE a działaniami krajowymi i regionalnymi oraz poprawie stosunek wartości do ceny.

1.5.4. *Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami*

Spójność i komplementarność między Funduszem a innymi funduszami UE, w szczególności Europejskim Funduszem Konkurencyjności (EFK), instrumentem „Łącząc Europę”, programem Erasmus i funduszem „Globalny wymiar Europy”, gwarantuje się w szczególności za pomocą mechanizmu sterującego, który zapewni wytyczne dotyczące kluczowych priorytetów polityki, które mają być finansowane w ramach każdej rocznej procedury budżetowej. Potencjalne synergie z EFK, funduszem „Globalny wymiar Europy” i instrumentem „Łącząc Europę” wynikają z możliwości wsparcia w ramach Funduszu reform i inwestycji stanowiących wkład w inicjatywy transgraniczne i europejską konkurencyjność.

Komisja i państwa członkowskie powinny (i) zapewnić komplementarność, synergię, spójność i zgodność między różnymi instrumentami na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym, zarówno na etapie planowania, jak i podczas wdrażania; (ii) ściśle współpracę między podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie i kontrolę na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym na potrzeby osiągnięcia celów Funduszu.

Wsparcie finansowe w ramach Funduszu powinno mieć charakter dodatkowy w stosunku do wsparcia udzielanego z innych funduszy i programów unijnych. Operacje mogą otrzymywać wsparcie z innych programów i instrumentów unijnych, pod warunkiem że wsparcie takie nie pokrywa tych samych kosztów. W tym celu państwa członkowskie i Komisja powinny współpracować przy opracowywaniu i wdrażaniu operacji, które są łącznie finansowane w ramach planu partnerstwa krajowego i regionalnego oraz innych programów unijnych, aby uniknąć podwójnego finansowania.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków

Z Funduszu udzielane będzie bezzwrotne wsparcie finansowe i pożyczki, na wniosek państw członkowskich, służące osiągnięciu jego celów. Fundusz może również zapewniać finansowanie w formie instrumentów finansowych.

Plany partnerstwa krajowego i regionalnego oraz Plan Interreg będą wdrażane w ramach zarządzania dzielonego, natomiast w przypadku instrumentu można będzie wykorzystać zarządzanie dzielone – bezpośrednie lub pośrednie – w zależności od rodzaju środka i najskuteczniejszego kierunku działania.

1.6. Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego

Ograniczony czas trwania

- Czas trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.
- Czas trwania wpływu finansowego: od 2028 r. do 2034 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2028 r. do 2035 r. w odniesieniu do środków na płatności.

Nieograniczony czas trwania

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu

Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii
- przez agencje wykonawcze³¹

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

Zarządzanie pośrednie przez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym
- organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (wyszczególnić)
- Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu i Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu
- organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego
- podmiotom prawa publicznego
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, w zakresie, w jakim są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe
- podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe
- podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym
- podmiotom mającym siedzibę w państwie członkowskim, podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub prawu Unii i kwalifikującym się,

³¹ Zadania w ramach funduszu mogą być (częściowo) przekazane agencji wykonawczej, na podstawie wyników oceny kosztów i korzyści oraz związanych z tym decyzji, a także odpowiedniego dostosowania powiązanych środków administracyjnych na wdrażanie programu w Komisji i w agencji wykonawczej.

zgodnie z przepisami sektorowymi, do powierzenia im wykonywania środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych, w zakresie, w jakim podmioty te są kontrolowane przez podmioty prawa publicznego lub podmioty podlegające prawu prywatnemu świadczące usługi użyteczności publicznej, a także posiadają odpowiednie gwarancje finansowe w formie odpowiedzialności solidarnej organów kontrolnych lub równoważne gwarancje finansowe, które mogą być ograniczone, w odniesieniu do każdego działania, do maksymalnej kwoty wsparcia Unii.

Uwagi

--

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

W celu monitorowania wdrażania Funduszu ustanowiony zostanie system wnioskowania o płatności i realizację płatności z Funduszu.

Aby otrzymać środki z Funduszu, państwa członkowskie powinny przedłożyć swoje plany partnerstwa krajowego i regionalnego w celu określenia reform, inwestycji i innych interwencji, które mają zostać sfinansowane. Komisja ma ocenić te plany w oparciu o wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu. Wypłata wkładu finansowego nastąpi po wypełnieniu wcześniej określonych celów uzgodnionych z zainteresowanymi państwami członkowskimi. W tym celu państwa członkowskie mogą składać wnioski o płatność do sześciu razy w roku zgodnie ze wzorem załączonym do niniejszego rozporządzenia.

Wykonanie Funduszu będzie monitorowane za pomocą ram wykonania przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie wykonania, którego dotyczy wniosek przedstawiany równoległe z wnioskiem dotyczącym niniejszego rozporządzenia, w tym za pomocą wspólnego wykazu obszarów interwencji oraz wskaźników produktu i rezultatu.

Komisja opublikuje sprawozdanie z wdrażania nie później niż cztery lata po rozpoczęciu realizacji programu, aby ocenić postępy w osiąganiu celów programu. Najpóźniej trzy lata po zakończeniu okresu programowania programu Komisja przeprowadzi ocenę retrospektywną w celu oceny skuteczności, efektywności, adekwatności, spójności i unijnej wartości dodanej programu.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. *Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli*

Zarządzanie Funduszem, jego kontrola i audyt będą regulowane przepisami szczegółowymi w celu zapewnienia przejrzystości, rozliczalności i właściwego wykorzystania finansowania unijnego, zgodnie z mającym zastosowanie prawem i zasadą należytego zarządzania finansami.

Rozporządzenie zawiera w szczególności silne zabezpieczenia mające na celu zapewnienie solidności i jakości krajowych systemów kontroli oraz umożliwienie skutecznych i terminowych działań w przypadku niedociągnięć.

Kluczowe wymogi dotyczące systemów zarządzania i kontroli państw członkowskich, w tym dotyczące zapobiegania przypadkom nadużyć finansowych, korupcji i konfliktów interesów, ich wykrywania i korygowania, a także zgodności z mającym zastosowanie prawem, w tym z zasadami dotyczącymi zamówień publicznych i zasadami pomocy państwa, będą jasno określone *ex ante* i będą musiały być spełnione przez cały okres wdrażania. Przed zatwierdzeniem każdego planu Komisja oceni, czy państwa członkowskie dysponują odpowiednimi rozwiązaniami umożliwiającymi spełnienie tych wymogów i zapewnienie ochrony interesów finansowych Unii. Wymogi te powinny umożliwić maksymalne wykorzystanie istniejących już struktur zarządzania funduszami UE, z ewentualnymi dostosowaniami ich procedur w celu zapewnienia odpowiedniej pewności. W przypadku poważnego niedociągnięcia państwa członkowskie będą musiały podjąć działania naprawcze przed dokonaniem płatności.

Poziom i intensywność kontroli są dostosowane do opartego na celach modelu realizacji Funduszu i opierają się na jasnej kolejności i podziale obowiązków między Komisję a państwa członkowskie.

Zgodnie z modelem „jednolitej kontroli” audyty Komisji w ramach zarządzania dzielonego będą przede wszystkim obejmować audyty systemów, aby uniknąć powielania kontroli i audytów oraz zmniejszyć obciążenie administracyjne, a tym samym zaspokoić potrzeby w zakresie uproszczenia i przewidywalności. Instytucja audytowa powinna przeprowadzać audyty i zapewniać, aby opinie audytowe przedstawiane Komisji były wiarygodne. Te opinie audytowe powinny dać Komisji pewność, że systemy zarządzania i kontroli państwa członkowskiego funkcjonują prawidłowo oraz że twierdzenia zawarte w deklaracji zarządczej przedłożonej przez jednostkę koordynującą są prawidłowe.

Komisja zachowa jednak możliwość przeprowadzania bardziej ukierunkowanych kontroli, na przykład w przypadku szczególnego ryzyka lub podejrzenia nadużyć finansowych, korupcji, konfliktów interesów lub poważnego naruszenia przez państwo członkowskie jego obowiązków, oraz będzie działać terminowo i proporcjonalnie, jeżeli państwa członkowskie nie usuną niedociągnięć we właściwy sposób.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Ryzyko dotyczy głównie nieprawidłowości lub poważnego niewypełnienia przez państwa członkowskie obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, w szczególności w odniesieniu do ochrony interesów finansowych Unii oraz przestrzegania warunków horyzontalnych dotyczących państwa prawnego i Karty.

Aby chronić interesy finansowe Unii, proponowanym rozporządzeniem ustanawia się proporcjonalne środki na szczeblu państw członkowskich i Komisji, zgodnie z ich odpowiednimi obowiązkami.

Państwa członkowskie są zobowiązane do utrzymywania solidnych systemów zarządzania, kontroli i audytu w celu zapewniania zgodności ze wszystkimi kluczowymi wymogami przez cały okres wdrażania oraz przedstawiania co roku pakietu dokumentów dotyczących poświadczenia wiarygodności służącego sporządzaniu sprawozdań na temat należytego i prawidłowego wykorzystania środków finansowych.

Komisja będzie przeprowadzać regularne audyty prac prowadzonych przez organy krajowe w celu oceny rzetelności i wiarygodności procedur krajowych oraz, w stosownych przypadkach, wydawać zalecenia wraz z jasnym harmonogramem wdrażania w celu usunięcia niedociągnięć. Możliwe będzie zablokowanie płatności w dowolnym momencie w trakcie realizacji i zgodnie z zasadą proporcjonalności, z uwzględnieniem charakteru, czasu trwania, wagi i zakresu stwierdzonego niedociągnięcia.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Dokonywana przez Komisję ocena poziomu ryzyka w momencie dokonywania płatności i w momencie zamknięcia będzie oparta na zestawie kryteriów, np. profilu

ryzyka kamieni milowych i wartości docelowych, informacji zawartych w rocznym pakiecie dokumentów na potrzeby poświadczenia wiarygodności przedkładanym przez państwa członkowskie, w szczególności na podsumowaniu audytów przeprowadzonych przez organy krajowe, wynikach audytów własnych Komisji, a także na ustaleniach z kontroli Służby Audytu Wewnętrznego i Trybunału Obrachunkowego. Biorąc pod uwagę nowatorski charakter tego podejścia, poziomy wydatków niskiego ryzyka, które należy uznać za równoważne z progiem istotności, zostaną ustalone po rozpoczęciu wdrażania.

Aby zapewnić opłacalność kontroli, Komisja dąży do osiągnięcia właściwej równowagi między skutecznością, efektywnością i oszczędnością. Model „jednolitej kontroli” powinno mieć konkretne zastosowanie w odniesieniu do Funduszu w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych i kosztów ponoszonych przez odbiorców finansowania unijnego, a także w celu uniknięcia powielania audytów i weryfikacji zarządczych w odniesieniu do tych samych środków.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

W rozporządzeniu zawarto niezbędne przepisy w celu zapewnienia zgodności wdrażania Funduszu z ochroną interesów finansowych Unii.

Interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków dotyczących zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia dochodzeń w ich sprawie oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii. Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie nadużyć finansowych i innych przestępstw naruszających interesy finansowe Unii. Każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, są zobowiązane w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO) oraz zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące we wdrażaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa. Państwa członkowskie powinny niezwłocznie zgłaszać Komisji wykryte nieprawidłowości, w tym nadużycia finansowe, oraz działania następcze, a także działania podjęte w następstwie dochodzeń prowadzonych przez OLAF. Właściwe organy państw członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939 powinny również bez zbędnej zwłoki zgłaszać Prokuraturze Europejskiej wszelkie czyny zabronione, w odniesieniu do których mogłaby ona wykonywać swoją właściwość, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa Numer	Rodzaj wydatków	Wkład			
		Zrózn./niezrózn.[1]	państw EFTA[2]	krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów[3]	innych państw trzecich	pochodzący z pozostałych dochodów przeznaczonych na określony cel
1	02. Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	TAK
1	02.01 Wydatki na wsparcie Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego	Niezrózn.	NIE	NIE	NIE	NIE
1	02.02 Plany partnerstwa krajowego i regionalnego oraz Plan Interreg – Wydatki operacyjne	Zrózn.	NIE	NIE	NIE	NIE
1	02.02.01 Trwały dobrobyt Europy	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.02 Europejskie zdolności obronne i bezpieczeństwo	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.02.01 Migracja, azyl, zarządzanie granicami, wize i bezpieczeństwo wewnętrzne	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.02.02 Pozostałe	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.03 Wspieranie ludzi, wzmocnienie społeczeństw Europy i europejskiego modelu społecznego	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.04 Utrzymanie jakości życia w Europie	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.04.01 Interwencje w ramach WPR i WPRyb	Zrózn.	NIE	NIE	NIE	NIE
1	02.02.04.02 Pozostałe	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.05 Ochrona demokracji i państwa prawnego oraz przestrzeganie wartości Unii	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.06 Elastyczność	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.07 Plan Interreg	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.02.08 Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji – wydatki operacyjne	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.03 Instrument UE	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.03.01 Działania Unii	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.03.01.01 Sytuacje kryzysowe – Solidarność Unii Europejskiej	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.03.01.02 Sieć bezpieczeństwa oparta na jedności (stabilizacja rynków rolnych)	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.03.01.03 Migracja, azyl, zarządzanie granicami, wize i bezpieczeństwo wewnętrzne	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.03.01.04 Pozostałe działania Unii	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE
1	02.03.02. Rezerwa na nowe wyzwania i priorytety	Zrózn.	TAK	TAK	TAK	NIE

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej

3.2.1.1. Środki z uchwalonego budżetu

Dział wieloletnich ram finansowych	1
---	----------

			Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM WRF 2028-2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Środki operacyjne										
02. Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa	Środki na zobowiązania	(1a)	135 571,000	133 134,000	130 131,000	127 411,000	123 879,000	111 535,000	103 415,000	865 076,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.							0,000
02.01 Wydatki na wsparcie Funduszu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego	Środki na zobowiązania	(1a)								0,000
	Środki na płatności	(2a)								0,000
02.02 Plany partnerstwa krajowego i regionalnego oraz Plan Interreg – Wydatki operacyjne	Środki na zobowiązania	(1a)	123 887,000	122 988,000	120 223,000	117 315,000	114 259,000	101 388,000	93 083,000	793 143,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.							0,000
02.02.01 Trwały dobrobyt Europy	Środki na zobowiązania	(1a)								0,000
	Środki na płatności	(2a)								0,000
02.02.02 Europejskie zdolności obronne i bezpieczeństwo	Środki na zobowiązania	(1a)								0,000

	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.02.02.01 Migracja, azyl, zarządzanie granicami, wize i bezpieczeństwo wewnętrzne	Środki na zobowiązania	(1a)	5 847,000	5 633,000	5 407,000	5 170,000	4 922,000	3 945,000	3 291,510		34 215,510
	Środki na płatności	(2a)	p.m.								0,000
02.02.02.02 Pozostałe	Środki na zobowiązania	(1a)									0,000
	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.02.03 Wspieranie ludzi, wzmocnienie społeczeństw Europy i europejskiego modelu społecznego	Środki na zobowiązania	(1a)									0,000
	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.02.04 Utrzymanie jakości życia w Europie	Środki na zobowiązania	(1a)									0,000
	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.02.04.01 Interwencje w ramach WPR i WPRyb	Środki na zobowiązania	(1a)	42 272,000	42 268,000	42 265,000	42 261,000	42 257,000	42 204,000	42 172,000		295 699,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.								0,000
02.02.04.02 Pozostałe	Środki na zobowiązania	(1a)									0,000
	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.02.05 Ochrona demokracji i państwa prawnego oraz przestrzeganie wartości Unii	Środki na zobowiązania	(1a)									0,000
	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.02.06 Elastyczność	Środki na zobowiązania	(1a)									0,000
	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.02.07 Plan Interreg	Środki na zobowiązania	(1a)	0,000	1 753,000	1 782,000	1 810,000	1 840,000	1 524,000	1 555,000		10 264,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.								0,000
02.02.08 Pomoc techniczna z inicjatywy Komisji – wydatki	Środki na zobowiązania	(1a)									0,000

operacyjne	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.03 Instrument UE	Środki na zobowiązania	(1a)	11 684,000	10 146,000	9 909,000	10 095,000	9 621,000	10 147,000	10 331,000		71 933,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.								0,000
02.03.01 Działania Unii	Środki na zobowiązania	(1a)	10 512,000	8 951,000	8 690,000	8 852,000	8 353,000	8 853,000	9 012,000		63 223,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.								0,000
02.03.01.01 Sytuacja kryzysowa – Solidarność Unii Europejskiej	Środki na zobowiązania	(1a)	2 706,000	2 760,000	2 815,000	2 872,000	2 929,000	2 988,000	3 047,000		20 117,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.								0,000
02.03.01.02 Sieć bezpieczeństwa oparta na jedności (stabilizacja rynków rolnych)	Środki na zobowiązania	(1a)	900,000	900,000	900,000	900,000	901,000	900,000	900,000		6 301,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.								0,000
02.03.01.03 Migracja, azyl, zarządzanie granicami, wizy i bezpieczeństwo wewnętrzne	Środki na zobowiązania	(1a)	3 401,000	3 469,000	3 539,000	3 609,000	3 682,000	3 755,000	3 830,000		25 285,000
	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.03.01.04 Pozostałe działania Unii	Środki na zobowiązania	(1a)									0,000
	Środki na płatności	(2a)									0,000
02.03.02. Rezerwa na nowe wyzwania i priorytety	Środki na zobowiązania	(1a)	1 172,000	1 195,000	1 219,000	1 243,000	1 268,000	1 294,000	1 319,000		8 710,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.								0,000
OGÓLEM środki	Środki na zobowiązania	=1a+1b+3	135 571,000	133 134,000	130 131,000	127 411,000	123 879,000	111 535,000	103 415,000		865 076,000
	Środki na płatności	=2a+2b+3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.

	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM WRF 2028–2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	

OGÓŁEM środki operacyjne (w tym wkład na rzecz agencji zdecentralizowanej)	Środki na zobowiązania	(4)	135 571,000	133 134,000	130 131,000	127 411,000	123 879,000	111 535,000	103 414,000	865 076,000
	Środki na płatności	(5)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓŁEM środki w ramach DZIAŁU 1 wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	=4+6	135 571,000	133 134,000	130 131,000	127 411,000	123 879,000	111 535,000	103 415,000	865 076,000
	Środki na płatności	=5+6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓŁEM środki operacyjne (w tym wkład na rzecz agencji zdecentralizowanej)	Środki na zobowiązania	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Środki na płatności	(5)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓŁEM środki w ramach DZIAŁU 1 wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	=4+6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Środki na płatności	=5+6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Dział wieloletnich ram finansowych	4
---	----------

	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---------------

		2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	WRF 2028–2034
Zasoby ludzkie		435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	3045,630
Pozostałe wydatki administracyjne		26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	188,461
OGÓLEM	Środki	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	3234,091

OGÓLEM środki w ramach DZIAŁU 4 wieloletnich ram finansowych		(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	3234,091
---	--	---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-----------------

		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓLEM WRF 2028–2034
OGÓLEM środki na DZIAŁY 1 do 4	Środki na zobowiązania	136 033,013	133 596,013	130 593,013	127 873,013	124 341,013	111 997,013	103 877,013	868 310,091
wieloletnich ram finansowych	Środki na płatności	p.m.							

3.2.1.2. Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel

Społeczny Fundusz Klimatyczny			Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓLEM WRF 2028–2034
• Środki operacyjne										
02.02.03 Wspieranie ludzi, wzmocnienie społeczności Europy i europejskiego modelu społecznego	Środki na zobowiązania	(1a)	10 481,600	10 281,600	10 081,600	9 781,600	9 381,600			50 008,000
	Środki na płatności	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.			50 008,000
• Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy[3]										

02.0102		(3)	18,400	18,400	18,400	18,400	18,400			92,000
OGÓLEM środki na dział 1	Środki na zobowiązania	=1a+1b+3	10500,000	10300,000	10100,000	9800,000	9400,000			50100,000
	Środki na płatności	=2a+2b+3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.			

3.2.2. Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych (nie wypełniać w przypadku agencji zdecentralizowanych)

Środki na zobowiązania w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Określić cele i produkty ↓			Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓLEM 2028–2034								
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034									
PRODUKT																		
	Rodzaj	Średni koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1																		
- Produkt																	0	0,000
- Produkt																	0	0,000
- Produkt																	0	0,000
Cel szczegółowy nr 1 – suma cząstkowa			0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2																		
- Produkt																	0	0,000
- Produkt																	0	0,000
- Produkt																	0	0,000
Cel szczegółowy nr 2 – suma cząstkowa			0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000
OGÓLEM			0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej

3.2.3.1. Środki z uchwalonego budżetu

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM 2028–2034	ZAMIEŚĆ	SUMA CAŁKOWITA
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		2034	
DZIAŁ 7										
Zasoby ludzkie	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	435,090	3045,630	435,090	3480,720
Pozostałe wydatki administracyjne	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	188,461	26,923	215,384
Suma częściowa DZIAŁ 7	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	462,013	3234,091	462,013	3696,104
Poza DZIAŁEM 7										
Zasoby ludzkie	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	205,030	29,290	234,320
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	205,030	29,290	234,320
OGÓŁEM										
	491,303	491,303	491,303	491,303	491,303	491,303	491,303	3439,121	491,303	3930,424

3.2.3.2. Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel

ZEWNEŹRZNE DOCHODY PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM 2028–2034	ZAMIEŚĆ	SUMA CAŁKOWITA
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		2034	
DZIAŁ 7										
Zasoby ludzkie	7,150	7,150	7,150	7,150	7,150	0,000	0,000	35,751	0,000	35,751
Pozostałe wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suma częściowa DZIAŁ 7	7,150	7,150	7,150	7,150	7,150	0,000	0,000	35,751	0,000	35,751
Poza DZIAŁEM 7										
Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
OGÓŁEM										
	7,150	7,150	7,150	7,150	7,150	0,000	0,000	35,751	0,000	35,751

3.2.3.3. Ogółem środki

OGÓŁEM ZATWIERDZONE ŚRODKI + ZEWNEŹRZNE DOCHODY	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM 2028–2034	ZAMIEŚĆ	SUMA CAŁKOWITA
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		2034	

PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL										
DZIAŁ 7										
Zasoby ludzkie	442,240	442,240	442,240	442,240	442,240	435,090	435,090	3081,381	0,000	3081,381
Pozostałe wydatki administracyjne	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	26,923	188,461	0,000	188,461
Suma cząstkowa DZIAŁ 7	469,163	469,163	469,163	469,163	469,163	462,013	462,013	3269,842	0,000	3269,842
Poza DZIAŁEM 7										
Zasoby ludzkie	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	205,030	0,000	205,030
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	29,290	205,030	0,000	205,030
OGÓLEM										
	498,453	498,453	498,453	498,453	498,453	491,303	491,303	3474,872	0,000	3474,872

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne wydatki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte ze środków służb już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach tych służb, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone służbom odpowiedzialnym za zarządzanie Funduszem w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Szacunki te obejmują również zasoby ludzkie i inne wydatki o charakterze administracyjnym niezbędne do osiągnięcia celów określonych w rozporządzeniu (UE) 202X/XXX [powroty i readmisja, solidarność], rozporządzeniu (UE) 202X/XXX [wsparcie wspólnej polityki wizowej] i rozporządzeniu (UE) 202X/XXX [współpraca transgraniczna w związku z terroryzmem oraz poważną i zorganizowaną przestępczością] oraz wdrażania unijnego wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) 202X/XXX [wdrażanie unijnego wsparcia na rzecz WPR], rozporządzenie (UE) 202X/XXX [wdrażanie wsparcia Unii na rzecz rozwoju regionalnego], rozporządzenie (UE) 202X/XXX [wdrażanie wsparcia Unii na rzecz wysokiej jakości zatrudnienia, umiejętności i włączenia społecznego], rozporządzenie (UE) 202X/XXX [wdrażanie wsparcia Unii na rzecz WPRyb/polityki morskiej].

3.2.4. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich
- Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej

3.2.4.1. Finansowane z uchwalonego budżetu

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC)

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	ZAMIEŚĆ 2034
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	2180	2180	2180	2180	2180	2180	2180	2180
20 01 02 03 (w delegaturach UE)	0	0	0	0	0	0	0	0

01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić)	0	0	0	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu EPC)								
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)	250	250	250	250	250	250	250	250
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)	0	0	0	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY] [2]	- w centrali	230	230	230	230	230	230	230
	- w delegaturach UE	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – dział 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 7	0	0	0	0	0	0	0	0
OGÓLEM	2660	2660	2660	2660	2660	2660	2660	2660

3.2.4.2. Finansowane z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel

ZEWNETRZNE DOCHODY PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	ZAMIEŚĆ 2034
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	0	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (w delegaturach UE)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić)	0	0	0	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy)[1]								
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)	0	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)	0	0	0	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY] [2]	- w centrali	57	57	57	57	57	0	0
	- w delegaturach UE	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – dział 4	0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 4	0	0	0	0	0	0	0	0
OGÓLEM	57	57	57	57	57	0	0	0

3.2.4.3. Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem

OGÓLEM ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	ZAMIEŚĆ
-----------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---------

+ ZEWNEŹRZNE DOCHODY PRZEZNACZONE NA OKREŚLONY CEL		2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2034
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)									
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)		2180	2180	2180	2180	2180	2180	2180	2180
20 01 02 03 (w delegaturach UE)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić)		0	0	0	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC)									
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)		250	250	250	250	250	250	250	250
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)		0	0	0	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY] [2]	- w centrali	287	287	287	287	287	230	230	230
	- w delegaturach UE	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – dział 4		0	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 4		0	0	0	0	0	0	0	0
OGÓLEM		2717	2717	2717	2717	2717	2660	2660	2660

Personel niezbędny do wdrożenia wniosku (w EPC):

	Personel już pracujący w służbach Komisji	Personel dodatkowy*		
		Finansowany z działu 7 lub ze środków „Badania naukowe”	Finansowany z linii BA	Finansowany z opłat
Stanowiska w planie zatrudnienia	2180			Nie dotyczy
Personel zewnętrzny (CA, SNE, INT)	537*			Nie dotyczy

* kwota ta obejmuje 57 EPC na Społeczny Fundusz Klimatyczny, które są finansowane z dochodów przeznaczonych na określony cel.

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy	i pracownicy	Zarządzanie programem, ogólne wsparcie administracyjne, finansowe
-----------	--------------	---

zatrudnieni na czas określony	i techniczne, koordynacja polityki, audyt
Personel zewnętrzny	Zarządzanie programem, ogólne wsparcie administracyjne, finansowe i techniczne, koordynacja polityki, audyt

3.2.5. Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi

OGÓŁEM środki na IT i technologie cyfrowe	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM 2028–2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
DZIAŁ 7								
Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	139,482
Suma cząstkowa DZIAŁ 7	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	19,926	139,482
Poza DZIAŁEM 7								
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych								
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
OGÓŁEM	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.2.6. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

- nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 20232	Rok 2033	Rok 2034	Ogółem
EOG/EFTA	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Kraje kandydujące	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Państwa trzecie, w tym państwa sąsiadujące	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
  - wpływ na zasoby własne
  - wpływ na dochody inne

- Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ³²			
		Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027
Artykuł ...					

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

4. WYMIAR CYFROWY

³² W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.

4.1. Wymogi cyfrowe

Jeżeli inicjatywa polityczna zostanie oceniona jako nieobwarowana wymogami cyfrowymi:

Uzasadnienie, dlaczego nie można wykorzystać środków cyfrowych do usprawnienia wdrażania polityki i dlaczego zasada „domyślnej cyfrowości” nie ma zastosowania

--

W przeciwnym wypadku:

Ogólny opis wymogów cyfrowych i powiązanych kategorii (dane, cyfryzacja i automatyzacja procesów, rozwiązania cyfrowe lub cyfrowe usługi publiczne)

Odniesienie do wymogu	Opis wymogu	Podmioty, których dotyczy wymóg lub na które wymóg ten ma wpływ	Procesy ogólne	Kategorie
Art. 3 dotyczący celów szczegółowych i art. 22 dotyczący wymogów odnoszących się do planu PKR	Plany przyczyniają się w kompleksowy i odpowiedni sposób do osiągnięcia wszystkich celów szczegółowych Funduszu, z uwzględnieniem szczególnych wyzwań stojących przed danym państwem członkowskim, które obejmują: i) wspieranie transformacji cyfrowej oraz promowanie rozwoju i wykorzystania zaawansowanych technologii i łączności ICT, przy jednoczesnym niwelowaniu przepaści cyfrowej; ii) wspieranie [...] transformacji	Państwa członkowskie	Wspieranie transformacji cyfrowej	Rozwiązania cyfrowe lub cyfrowe usługi publiczne, infrastruktura cyfrowa, szkolenia

	<p>cyfrowej transportu;</p> <p>iii) poprawa atrakcyjności i poziomu życia na obszarach wiejskich i przybrzeżnych oraz sprawiedliwych warunków pracy, a także [...] przyspieszenie transformacji cyfrowej na rzecz dobrze prosperującego sektora rolno-spożywczego.</p> <p>Plany te są spójne między innymi z [...] krajowymi strategicznymi planami działania dotyczącymi cyfrowej dekady określonymi w decyzji (UE) 2022/2481 i skutecznie przyczyniają się w szczególności do wspierania cyfrowej i opartej na danych transformacji rolnictwa i obszarów wiejskich.</p>			
Art. 63 dotyczący gromadzenia i rejestrowania danych	Państwa członkowskie gromadzą, rejestrują i przechowują w formie elektronicznej wymagane informacje na temat (i) beneficjenta, (ii) odbiorcy i odbiorcy końcowego, (iii) wykonawcy, (iv) podwykonawcy, (v) operacji, (vi) rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w odniesieniu do każdej lokalnej grupy działania, (vii) każdej grupy operacyjnej EPI-AGRI do celów audytu i kontroli, przejrzystości i monitorowania wyników, analizy, oceny i statystyk, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa,	Państwa członkowskie, Komisja Europejska	Gromadzenie i rejestrowanie danych	Dane

	integralności i poufności danych oraz uwierzytelnianiu wykorzystywanych danych i umożliwieniu zautomatyzowanej wymiany danych z systemem elektronicznym określonym przez Komisję.			
Art. 64 dotyczący przejrzystości	Państwa członkowskie zapewniają uruchomienie strony internetowej, na której dostępne są informacje na temat wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia, obejmujące cele planu, działania realizowane w jego ramach, dostępne możliwości finansowania i osiągnięcia. Państwa członkowskie powinny również zapewnić publikację informacji, o których mowa w art. 63, na stronie internetowej. Powinny one również zapewnić publikację na stronie internetowej elementów, o których mowa w [rozporządzeniu w sprawie wykonania].	Państwa członkowskie	Przejrzystość	Dane
Art. 64 dotyczący przejrzystości	Komisja Europejska publikuje dane, o których mowa w art. 63, na scentralizowanej stronie internetowej, o której mowa w [rozporządzeniu w sprawie wykonania].	Komisja Europejska	Przejrzystość	Dane
Art. 58 dotyczący obowiązków państw członkowskich, załącznik	Państwa członkowskie zapewniają zgłaszanie w systemie zarządzania nieprawidłowościami Komisji wszystkich	Państwa członkowskie, Komisja Europejska	Gromadzenie i rejestrowanie danych	Dane

<p>IV dotyczący kluczowych wymogów odnoszących się do systemów zarządzania, kontroli i audytu państw członkowskich oraz załącznik XVI dotyczący SCF2027</p>	<p>przypadków podejrzenia nadużycia finansowego, korupcji i nieprawidłowości, w tym konfliktu interesów, podwójnego finansowania i innych naruszeń mającego zastosowanie prawa; co roku Komisja podsumowuje i publikuje te informacje oraz przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu.</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają, aby wszelka oficjalna wymiana informacji z Komisją odbywała się za pomocą systemu elektronicznej wymiany danych, o którym mowa w załączniku XVI [SFC2027: system elektronicznej wymiany danych między państwami członkowskimi a Komisją].</p>			
<p>Art. 58 dotyczący obowiązków państw członkowskich</p>	<p>Państwa członkowskie zapewniają, aby wszelka wymiana informacji między beneficjentami finansowania a organami odpowiedzialnymi za plan, a także z Komisją odbywała się za pomocą systemów elektronicznej wymiany danych.</p>	<p>Państwa członkowskie</p>	<p>Cyfryzacja procesu</p>	<p>Dane</p>
<p>Załącznik XIV dotyczący działań Unii wspieranych w ramach Instrumentu UE</p>	<p>Instrument wspiera wdrażanie wspólnej polityki rybołówstwa, między innymi w celu zapewniania doradztwa naukowego, gromadzenia danych i wiedzy do celów wspierania rzetelnych i skutecznych decyzji w zakresie zarządzania rybołówstwem; opracowanie i wdrożenie unijnego systemu kontroli rybołówstwa, działanie na rzecz czystych i zdrowych oceanów,</p>	<p>Komisja Europejska</p>	<p>Gromadzenie i rejestrowanie danych</p>	<p>Rozwiązania cyfrowe w zakresie danych</p>

	opracowywanie i rozpowszechnianie badań rynkowych dotyczących produktów rybołówstwa i akwakultury, wspieranie ochrony na morzu i nadzoru morskiego			
--	--	--	--	--

4.2. Dane

Ogólny opis danych objętych zakresem

Rodzaj danych	Odniesienie do wymogu/wymogów	Normy lub specyfikacje (stosownie do przypadku)
Dane dotyczące (i) beneficjenta, (ii) odbiorcy i odbiorcy końcowego, (iii) wykonawcy, (iv) podwykonawcy, (v) operacji, (vi) rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w odniesieniu do każdej lokalnej grupy działania, (vii) każdej grupy operacyjnej EPI-AGRI	Art. 63 dotyczący gromadzenia i rejestrowania danych	Komisja publikuje te dane, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w rozporządzeniu, na scentralizowanej stronie internetowej z udziałem wkładu Unii, o której mowa w [rozporządzeniu w sprawie wykonania]. Nie są publikowane informacje dotyczące imienia i nazwiska w przypadku osoby fizycznej lub nazwy w przypadku podmiotu prawnego, jeżeli kwota otrzymana przez nie w ciągu jednego roku nie przekracza 2 500 EUR.
Informacje na temat celów planu państwa członkowskiego, działań realizowanych w jego ramach, dostępnego finansowania i możliwości. Dane dotyczące (i) beneficjenta, (ii) odbiorcy i odbiorcy końcowego, (iii) wykonawcy, (iv) podwykonawcy, (v) operacji, (vi) rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w odniesieniu do każdej lokalnej grupy działania,	Art. 64 dotyczący przejrzystości	Dane te powinny być sporządzone w co najmniej jednym języku urzędowym państwa członkowskiego lub w języku angielskim, francuskim lub niemieckim i muszą być dostępne na stronie internetowej przez okres dwóch lat od daty ich pierwszej publikacji. Dane publikowane na stronie internetowej muszą mieć format dostosowany do technologii cyfrowych, otwarty, interoperacyjny

<p>(vii) każdej grupy operacyjnej EPI-AGRI</p> <p>Informacje związane z odpowiednimi elementami, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie wykonania, w odniesieniu do zaproszeń do składania wniosków i ofert w ramach Funduszu</p> <p>Harmonogram planowanych zaproszeń do składania wniosków w ramach Funduszu</p>		<p>i nadający się do odczytu maszynowego, który umożliwi sortowanie, wyszukiwanie, wyodrębnianie, porównywanie i ponowne wykorzystanie danych.</p> <p>Informacje te są aktualizowane co najmniej co sześć miesięcy. Informacje dotyczące zaproszeń do składania wniosków są aktualizowane co najmniej dwa razy w roku.</p>
<p>Dane na potrzeby monitorowania, sprawozdawczości z postępów, oceny oraz weryfikacji i audytów zarządzania finansowego</p>	<p>Art. 58 dotyczący obowiązków państw członkowskich i załącznik XVI dotyczący SCF2027</p>	<p>Państwa członkowskie posiadają systemy i procedury zapewniające, aby wszystkie dokumenty potwierdzające niezbędne dla ścieżki audytu związanej ze środkiem wspieranym z Funduszu były przechowywane na odpowiednim szczeblu przez okres 10 lat od dnia 31 grudnia roku, w którym Komisja dokonała ostatniej płatności na rzecz państwa członkowskiego; w przypadku wszczęcia procedury odwoławczej, wniesienia odwołania lub wszczęcia postępowania sądowego dokumenty potwierdzające przechowywane są do czasu zakończenia tych procedur lub wszelkich późniejszych procedur odzyskiwania środków;</p>
<p>System elektronicznej wymiany danych</p>	<p>Art. 58 dotyczący obowiązków państw członkowskich</p>	<p>Systemy te obejmują między innymi stosowanie automatycznych i interaktywnych formularzy i obliczeń, zapewniają prowadzenie ewidencji i przechowywanie danych w systemie umożliwiającym zarówno administracyjne weryfikacje wniosków o płatność składanych przez beneficjentów, jak i audyty, a także umożliwiają automatyczną synchronizację i przekazywanie</p>

		danych między systemami beneficjentów i państw członkowskich.
--	--	---

Powiązanie z europejską strategią w zakresie danych

Wyjaśnić, w jaki sposób wymogi te są zgodne z europejską strategią w zakresie danych.

Rozporządzenie przyczynia się do osiągnięcia celów ogólnych europejskiej strategii w zakresie danych, ponieważ ma ułatwiać nowoczesne i skuteczne zarządzanie danymi i ich udostępnianie, w tym na potrzeby wspierającej administracji publicznej, oraz lepsze kształtowanie polityki, co oznacza, że lepsze zarządzanie danymi dotyczącymi wyników umożliwi lepsze kierowanie zarządzaniem programami.

Każde państwo członkowskie będzie również musiało zapewnić spójność ze swoim krajowym strategicznym planem działania dotyczącym cyfrowej dekady, o którym mowa decyzji (UE) 2022/2481, przy opracowywaniu planu partnerstwa krajowego i regionalnego.

Powiązanie z zasadą jednorazowości

Wyjaśnić, w jaki sposób uwzględniono zasadę jednorazowości i w jaki sposób zbadano możliwość ponownego wykorzystania istniejących danych.

//

Wyjaśnić, w jaki sposób nowo utworzone dane są możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i nadające się do ponownego wykorzystania oraz spełniają normy wysokiej jakości.

Dane publikowane na stronie internetowej muszą mieć format dostosowany do technologii cyfrowych, otwarty, interoperacyjny i nadający się do odczytu maszynowego, który umożliwi sortowanie, wyszukiwanie, wyodrębnianie, porównywanie i ponowne wykorzystanie danych.

Przepływ danych

Ogólny opis przepływów danych

Rodzaj danych	Odniesienia do	Podmioty dostarczające	Podmioty otrzymujące	Czynnik uruchamiający	Częstotliwość
----------------------	-----------------------	-------------------------------	-----------------------------	------------------------------	----------------------

	wymogów	dane	dane	wymianę danych	(jeżeli dotyczy)
Dane dotyczące (i) beneficjenta, (ii) odbiorcy i odbiorcy końcowego, (iii) wykonawcy, (iv) podwykonawcy, (v) operacji, (vi) rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w odniesieniu do każdej lokalnej grupy działania, (vii) każdej grupy operacyjnej EPI-AGRI	Artykuł 63	Państwa członkowskie	Komisja Europejska	Przyjęcie decyzji w sprawie zatwierdzenia planu	Dwa razy w roku w przypadku interwencji wspierających wspólną politykę rolną
Dane dotyczące (i) beneficjenta, (ii) odbiorcy i odbiorcy końcowego, (iii) wykonawcy, (iv) podwykonawcy, (v) operacji, (vi) rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w odniesieniu do każdej lokalnej grupy działania, (vii) każdej grupy operacyjnej EPI-AGRI	Artykuł 64	Komisja Europejska	Społeczeństwo	Otrzymywanie informacji od państwa członkowskiego	Regularne aktualizacje na podstawie informacji otrzymanych od państw członkowskich
Informacje na temat celów planu państwa członkowskiego, działań realizowanych w jego ramach, dostępnego finansowania i możliwości. Dane dotyczące (i) beneficjenta, (ii) odbiorcy i odbiorcy końcowego, (iii) wykonawcy, (iv) podwykonawcy, (v) operacji, (vi) rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w odniesieniu do każdej lokalnej grupy działania, (vii) każdej grupy operacyjnej	Artykuł 64	Państwa członkowskie	Społeczeństwo	Przyjęcie decyzji w sprawie zatwierdzenia planu	Strona internetowa uruchomiona w ciągu sześciu miesięcy od przyjęcia przez Komisję decyzji o zatwierdzeniu planu. Dane są aktualizowane co sześć miesięcy.

EPI-AGRI Informacje związane z art. 10 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wykonania. Harmonogram planowanych zaproszeń do składania wniosków w ramach Funduszu					
---	--	--	--	--	--

4.3. Rozwiązania cyfrowe

Ogólny opis rozwiązań cyfrowych

Rozwiązanie cyfrowe	Odniesienia do wymogów	Podstawowa wymagana funkcjonalność	Organ odpowiedzialny	W jaki sposób zapewnienia jest dostępność?	W jaki sposób uwzględniono wymóg ponownego wykorzystania?	Wykorzystanie technologii sztucznej inteligencji (stosownie do przypadku)
//						

W odniesieniu do każdego rozwiązania cyfrowego – wyjaśnienie, w jaki sposób rozwiązanie cyfrowe jest zgodne z obowiązującymi politykami cyfrowymi i aktami ustawodawczymi

Rozwiązania cyfrowe wspierane w ramach przyszłych planów partnerstwa krajowego i regionalnego zostaną dostosowane do krajowych i regionalnych potrzeb i wyzwań każdego państwa członkowskiego w celu zapewnienia skutecznego osiągnięcia celów planów i wypełnienia przez państwa członkowskie ich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia. Komisja może również opracowywać nowe rozwiązania cyfrowe lub w razie potrzeby aktualizować istniejące rozwiązania w celu wypełnienia swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia.

Rozwiązanie cyfrowe #1

Polityka cyfrowa lub sektorowa (jeżeli mają zastosowanie)	Wyjaśnienie, w jaki sposób te polityki są zgodne
--	---

<i>Akt w sprawie sztucznej inteligencji</i>	Nie dotyczy
<i>Ramy UE dotyczące cyberbezpieczeństwa</i>	Nie dotyczy
<i>eIDAS</i>	Nie dotyczy
<i>Jednolity portal cyfrowy oraz IMI</i>	Nie dotyczy
<i>Inne</i>	Nie dotyczy

4.4. Ocena interoperacyjności

Ogólny opis cyfrowych usług publicznych, na które mają wpływ wymogi

Cyfrowa usługa publiczna lub kategoria cyfrowych usług publicznych	Opis	Odniesienia do wymogów	Rozwiązania Interoperacyjnej Europy	Inne rozwiązania w zakresie interoperacyjności
Nie dotyczy	//	//	//	//

Wykonując swoje funkcje, organy odpowiedzialne za plan mogą korzystać z jednolitego zintegrowanego i interoperacyjnego systemu informowania i monitorowania, w tym jednolitego narzędzia do eksploracji danych i punktowej oceny ryzyka, o których mowa w art. 36 ust. 2 lit. d) rozporządzenia finansowego, w celu uzyskania dostępu do odpowiednich danych i ich analizy, z myślą o ich powszechnym stosowaniu przez państwa członkowskie.

Wpływ wymogów dotyczących cyfrowej usługi publicznej na interoperacyjność transgraniczną

Cyfrowa usługa publiczna #1

Ocena	Środki	Potencjalne utrzymujące się bariery (jeśli dotyczy)
Dostosowanie do istniejących	Nie dotyczy	Nie dotyczy

<p>polityk cyfrowych i sektorowych.</p> <p>Proszę wymienić mające zastosowanie polityki cyfrowe i sektorowe.</p>		
<p>Środki organizacyjne na rzecz sprawnego transgranicznego świadczenia cyfrowych usług publicznych.</p> <p>Proszę wymienić przewidywane środki zarządzania.</p>	Nie dotyczy	Nie dotyczy
<p>Środki podjęte w celu zapewnienia wspólnego zrozumienia danych.</p> <p>Proszę wymienić takie środki.</p>	Nie dotyczy	Nie dotyczy
<p>Stosowanie wspólnie uzgodnionych otwartych specyfikacji i norm technicznych.</p> <p>Proszę wymienić takie środki.</p>	Nie dotyczy	Nie dotyczy

4.5. Środki wspierające cyfrowe wdrażanie

Ogólny opis środków wspierających cyfrowe wdrażanie

Opis środka	Odniesienia do wymogów	Rola Komisji (jeżeli dotyczy)	Podmioty, które mają zostać	Przewidywany harmonogram
-------------	------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------

			zaangażowane (jeżeli dotyczy)	(jeżeli dotyczy)
//				

Plany partnerstwa krajowego i regionalnego mogą obejmować specjalne środki wspierające wdrażanie technologii cyfrowych, w tym reformy, programy szkoleniowe i inwestycje w infrastrukturę cyfrową, w zależności od szczególnych potrzeb i wyzwań określonych w danych państwach członkowskich i regionach.